

“ ကျွန်တော်တို့ လွတ်မြောက်ဒေသမှာ ရောက်နေစဉ်က နေခဲ့ဖူးတဲ့ နေရာတိုင်းမှာ အမှတ်တရပုံရိပ်တွေရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ အတူတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ ကြသူအားလုံးရဲ့ အမှတ်တရပုံရိပ်တွေဟာ စွဲကျန်နေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဟာ လူသားတွေဖြစ်တာမို့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့မိခင်တွေ၊ ဖခင်တွေကို လွမ်းမိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေကိုလည်းသတိရပါတယ်။ တစ်ခါတစ်လေ အိမ်ကိုလွမ်းမိပါတယ်။ ”

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ပဋိပက္ခလေ့လာရေးစင်တာ (CPCS) သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သုတေသန လုပ်ငန်းများနှင့် လေ့လာသင်ယူမှုများကို မြှင့်တင်ပေးသည့် အစီအစဉ်များ ဖြန့်ဖြူးရာနေရာ ဖြစ်သည်။ ပညာရှင်များ၊ ကျောင်းသားများ၊ အထူးပြုလေ့လာသူများ၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားလေ့လာသူများအတွက် လက်တွေ့ကျသော သတင်းအချက်အလက်နှင့် အရင်းအမြစ်များ ရရှိနိုင်သည့်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးသည်။ www.centrepeaceconflictstudies.org

All Burma Students' Democratic Front

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ABSDF) ကို ၁၉၈၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁ရက် နေ့တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ABSDF သည် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရေး အပါအဝင် ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ပေါ်ထွန်းရေးတို့အတွက် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်နေသော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဖြတ်သန်းခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ABSDF) ၏ ၂၅ နှစ်တာ ခရီးလမ်း

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဖြတ်သန်းခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ABSDF) ၏ ၂၅ နှစ်တာ ခရီးလမ်း

စာအုပ်စီစဉ်သူ - Nerea Bilbatua

ဓာတ်ပုံ - Kannan Arunasalam

စာအုပ်ဒီဇိုင်း - Boonruang Song-ngam

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ - ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခအရေး လေ့လာရေးစင်တာ (CPCS) ၂၀၁၄ ခုနှစ်

ငွေကြေးထောက်ပံ့သူ - နိုင်ငံခြားဆက်ဆံရေးဌာန (လူသားလုံခြုံရေးဌာနခွဲ)၊

ဆွစ်ဇာလန်အစိုးရ

ISBN - 978 9 996 38171 3

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ရုန်းကန်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ

ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ABSDF) ၏ ၂၅ နှစ်တာခရီး

ABSDF မှာ နားလည်ဖို့ ခက်ခဲတဲ့၊ ဖော်ပြလို့ မရနိုင်တဲ့၊ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်မပြနိုင်တဲ့ အရာတစ်ခုရှိပါတယ်။ ကျနော်တို့ အိမ်က ထွက်ခွာလာစဉ်က ကျနော်တို့ဟာအသက် ငယ်ရွယ် ပါသေးတယ်။ ကျနော်တို့ဟာ တိုက်ခိုက်ရဖို့ကလွဲလို့ဘာကိုမှ မစဉ်းစားခဲ့ကြပါဘူး။ ကျနော်တို့ ဟာ ထောင်နဲ့ချီတဲ့ကျောင်းသားတွေဖြစ်ကြပါတယ်။ ကျနော်တို့ ထွက်ခွာခဲ့စဉ်က ကျနော်တို့ မိသားစုတွေဟာ သူတို့ရဲ့သားသမီးတွေကို လုံခြုံဘေးကင်းမှုရှိကြဖို့ ဆုတောင်းလျက် ကျန်ရစ် ခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့ဟာ ကျနော်တို့အတွက် အလွန်စိတ်ပူပန်ကြပြီး ကျနော်တို့ ဘေးကင်းလုံခြုံ ရေးအတွက် အမြဲဆုတောင်းလျှက်ရှိကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျနော်တို့ကတော့သူတို့အတွက် စိုးစဉ်းမှု မတွေ့မိခဲ့ကြပါ။ ကျနော်တို့ မိသားစုတွေကို လုံးဝ မေ့လျော့နေခဲ့ကြတယ်။ တစ်ခါက KNU ဒေသ၊ တပ်မဟာ ၆ မှာ အစိုးရစစ်တပ်နဲ့ ထိပ်တိုက်ကြုံခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီအခါ KNU က စစ်ကြောင်းတာဝန်ခံတွေက စည်းဝေးပွဲရှိလို့ ခရီးသွားရမှာဖြစ်တာကြောင့် စစ်ကြောင်းတွေကို တပ်မှူးငယ်တွေနဲ့ ထားခဲ့ရတယ်။ သူတို့ကအတွေ့အကြုံပိုင်းအားနည်းတာကြောင့် ကျနော်တို့ ဟာ ဗမာစစ်တပ်ရဲ့ ပစ်မှတ်အဖြစ် အလွယ်တကူဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီည ၉ နာရီခန့်မှာ ဗမာစစ်တပ်က ကျနော်တို့ကို စတင်ပစ်ခတ်ချိန်ကျနော်တို့မှာ အဆင်သင့်အနေအထား လုံးဝရှိ မနေခဲ့ဘဲ ပြန်လည်ပစ်ခတ်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ချက်ခြင်းကို တပ်ကို ဆုတ်မိန့်ပေးခဲ့ပြီး တပ်ဆုတ်ခဲ့ တာ မနက် ၄ နာရီလောက်မှ လုံခြုံတဲ့ နေရာတစ်ခုကို ရောက်ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ကံကောင်း ထောက်မစွာပဲ အလစ်အငိုက်တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရပေမဲ့လည်း ဘယ်သူမှ ထိခိုက်ဒဏ်ရာမရခဲ့ကြပါ ဘူး။ ကျနော်တို့ မိသားစုတွေရဲ့ ဆုတောင်းမေတ္တာ ပို့သမှုတွေကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီအရာတွေက လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြလို့မရနိုင်တဲ့၊ သက်သေပြဖို့ ခက်ခဲတဲ့အရာဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ မိသားစုတွေကကျနော်တို့ကို အမြဲကူညီစောင့်မနေတဲ့ ပုံရိပ်လို့ ကျနော်တို့စိတ်ထဲမှာ ရှိနေပါတယ်။ ပုံရိပ်ကူညီပေးတဲ့ ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ တချို့ကို ခင်ဗျား မြင်နိုင်တွေ့နိုင်ပေမဲ့ အချို့အရာတွေဟာ မျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်မတွေ့နိုင်တဲ့ အရာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကို)

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဖြတ်သန်းခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး

(ABSDF) ၏ ၂၅ နှစ်တာ ခရီးလမ်း

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး - ABSDF (All Burma Students' Democratic Front) ဟာ တစ်ခုတည်းသော ကျောင်းသား အခြေစိုက် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့တွေ အသက်အရွယ်အရ လည်း ရလာကြပြီဖြစ်တော့ အခုဆို ဆရာအရွယ်တွေတောင် ဖြစ်နေကြပါပြီ။ ကျောင်းသားဆိုတာ လူတိုင်းကိုယ်စားပြုတာမို့ကျောင်းသားတပ်ကိုထူထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်။ မြန်မာ့သမိုင်းမှာ တစ်ခုတည်းရှိတဲ့ ကျောင်းသားတပ်မတော် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ လက်နက်ကိုင်ခဲ့ရတာမှာ အစိုးရက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှု တွေကို ဖိနှိပ်ခဲ့တာကြောင့်ပဲ ဖြစ်တယ်။ အနာဂတ်မှာ ဒီလို ဖိနှိပ်မှုမျိုးတွေ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်တာမျိုးတွေ မလုပ်သင့်တော့ပါဘူး။

ဟိုတုန်းက ကျွန်တော်တို့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အတွေ့ အကြုံ ဘာမှမရှိခဲ့ကြပါဘူး။ စာအုပ်ထဲက ဖတ်မိ၊ ရှုမိသလောက်ကိုပဲ သိထား ကြတာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုင်းပြည်စွန့်ခွာပြီး လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကို ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသူတွေဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလို ကိုယ့်နေရပ်ကို စွန့်ခွာပြီး တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်မချမီ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ တော်လှန်ရေး တရပ်ဆိုတာ ဘာကိုဆိုလိုတယ်၊ ဘယ်လောက် ခက်ခဲမယ် ဆိုတာတွေကို သေသေ ချာချာ မတွေးမိခဲ့သလို ကျွန်တော်က တစ်ဦးတည်းသောသား ဖြစ်နေတာ ကြောင့်၊ ကျွန်တော် လုပ်ဆောင်ချက်ကြောင့် မိသားစုအပေါ် ဘယ်လို အကျိုးသက် ရောက်သွားမှာတွေကိုလည်း ရှည်ရှည်ဝေးဝေး မတွေးမိခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော့်အဖေက ကျောင်းဆရာတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် မိသားစုကကျွန်တော့်ကို အများကြီး မျှော်လင့်ထားခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံ သွေးစွန်းမှုကြီးမှာ အဲဒီကာလ အဖြစ်အပျက်တွေကို မြင်တွေ့ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း ကျွန်တော့်မိသားစု အကြောင်းမစဉ်းစားနိုင်တော့ဘဲ ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော် အကြာမှာတော့ ကျွန်တော့်အဖေကို ပထမဆုံး အကြိမ် အဆက်အသွယ်လုပ်ခဲ့ ပါတယ်။ သူတော်တော် ဝမ်းနည်းခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်တော့်ကိုတော့ ဘာမှ အပြစ်မတင်ခဲ့ ပါဘူး။ (ရဲဘော်သူရ)

မာတိကာ

နိဒါန်း.....၇

အခန်း ၁

"ကျွန်တော်တို့က ကျွန်တော်တို့ရဲ့အနာဂတ်အတွက် စစ်မြေပြင်ကို သင်္ကေတမလုပ်ခဲ့ပါ" ..၁၃

အခန်း ၂

"'ဒီမိုကရေစီ' ဆိုတာကို ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ကြားဖူးတာပါ"၃၃

အခန်း ၃

"အကျဉ်းကျခံမလားသို့မဟုတ်တော့မှီမှာလား"၅၅

အခန်း ၄

"ABSDF ဟာ ဘဝတစ်သက်စာ အတွေ့အကြုံတစ်ခုပါ"၇၉

အခန်း ၅

"စစ်ပွဲ စရတာဟာ လွယ်တယ်။ ဒါပေမယ့် တိုင်းပြည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနဲ့
ပျက်စီးသွားခဲ့တဲ့ ကျေးရွာတွေကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးကတော့
လွယ်တဲ့အလုပ်မဟုတ်ဘူးဆိုတာ အစိုးရကို ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်"၁၄၃

ကျေးဇူးတင်လွှာ၁၇၃

သမိုင်းဖြစ်စဉ်.....၁၇၅

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး - ABSDF (All Burma Students' Democratic Front) သည် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတွင် နှစ်ပေါင်း ၂၅ နှစ်ကျော် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ပြီး၊ တိုင်းပြည်၏ အသွင်ကူးပြောင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် စတင်ပါဝင်လာနေပြီဖြစ်သည်။ အပြောင်းအလဲများကိုလက်ခံခြင်း၊ လိုက်လျောညီထွေစွာနေခြင်း၊ အခြေအနေအလိုက် ပြောင်းလွယ် ပြင်လွယ်ခြင်း စသည့် ဝေါဟာရများသည် ABSDF ရဲဘော်၊ ရဲမေများအတွက် အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်ပြီးသား စကားလုံးများဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ၎င်းတို့၏ရပ်တည်မှုကို ကိုယ်တိုင်ထုဆစ်ဖန်တီးယူသူများလည်း ဖြစ်ကြသည်။ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့ ဘဝရှင်သန်မှုများနှင့် လုံးဝမသက်ဆိုင်သည့် တစ်စိမ်းတစ်ခုနယ်မြေများ (တောတွင်းနယ်စပ်ဒေသများ၊ ဒုက္ခသည်စခန်းများ) တွင် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်တတ်ရန် သင်ယူတတ်မြောက်ခဲ့ကြသည်။ တိုင်းရင်းသား မဟာမိတ်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းပေါင်းများစွာနှင့်လည်း မဟာမိတ်ဖွဲ့လက်တွဲဆောင်ရွက်လာခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လက်တွေ့ဘဝများစွာ ဖြတ်သန်းလာရင်း တိုင်းရင်းသားအရေး ယခင်သိရှိသဘောပေါက်မှုများအပေါ် ပြန်လည်မေးခွန်းထုတ်စရာ ဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။

ABSDF သည် လူများစု ဗမာတိုင်းရင်းသားနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအဖွဲ့ အစည်းများအကြား ပေါင်းကူးတံတားသဖွယ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ စိန်ခေါ်မှု အမျိုးမျိုးကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ထိုစိန်ခေါ်မှုများကိုလည်း ရင်ဆိုင်ကျော်လွှား နိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးခရီးစဉ်အတွင်း ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်များအတွက် တစ်စုံတစ်ရာအခြေအနေအပေါ် ပြန်လည် ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်သည့် အချိန်တစ်ခု ဖန်တီးနိုင်သကဲ့သို့ အတိတ်ကာလကို ပြန်လည်မှန်းဆရင်း ပစ္စုပ္ပန်အပေါ် အတိတ်၏သက်ရောက်မှုကို မြင်တွေ့နိုင်သည့် တဒင်္ဂကို ရရှိခဲ့သည်။ ထို့အပြင် အနာဂတ်အတွက် မေးခွန်းပေါင်းများစွာလည်း ထွက်ပေါ်လာသည်။

ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် လွန်ခဲ့သည့် ၂၅ နှစ် ကျော်ကတည်းက ဇာတိမြေနှင့် မိသားစုကို စွန့်ခွာခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။ မကြာမီအချိန်အတွင်း နေရပ်သို့ပြန်ကောင်းပြန်ရနိုင်ပါ လိမ့်မည်။ သို့သော် မိမိတိုင်းပြည်သို့ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ပြန်ရေးဆိုသည်မှာ မည်သို့အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်ပါသနည်း။

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ (CPCS) မှ ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ABSDF ရဲဘော်၊ ရဲမေများ၏ ဘဝဇာတ်ကြောင်းများကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ တော်လှန်ရေးနှင့် ဖြတ်သန်းရန်ကုန်မှု ပုဂ္ဂလိကဘဝ ဇာတ်ကြောင်းများအပါအဝင် အနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်များအတွက် စဉ်းစားတွေးခေါ်နိုင်သည့် အခိုက်အတန့်တစ်ခု ဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက်ပါ အထောက်အကူပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါ

သည်။ ဤသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အတိတ်ဖြစ်စဉ်ကို စုစည်းတင်ပြရာတွင် လည်း အထောက်အကူဖြစ်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

မည်သည့် ပဋိပက္ခတိုင်းတွင်မဆို အမှန်တရားများစွာနှင့် ဇာတ်လမ်းပေါင်းများစွာ ရှိနိုင် ပါ သည်။ သို့သော် အခွင့်အရေးမဲ့သူများ၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အသံကွယ်ပျောက်သွားနိုင်သည့် အန္တရာယ်ကို မြင်တွေ့နေရသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်ုပ်တို့အနေနှင့် ထိုသူများ၏ အသံကို ဖော်ထုတ်ပြသခြင်းကို ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုမဟာဗျူဟာတစ်ခုအဖြစ် ပုံဖော်စီစဉ်ခဲ့ပြီး ဤလုပ်ငန်းကိုလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးသမိုင်းမှတ်တမ်း(Peace History Project) ဟု မှည့်ခေါ်ထား ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းသည် ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်များအတွက် လွန်ခဲ့သော ၂၅ နှစ်တာကာလအတွင်း ၎င်းတို့၏ဘဝဖြတ်သန်းမှုနှင့် အမှန်တရားများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်မည့် အခင်းအကျင်းတခုကို ဖန်တီးပေးသည်။

ABSDF ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီသည် CPCS အား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းများတွင် ပါဝင်ဖြေကြားပေးမည့် ရဲဘော်၊ ရဲမေ အမည်စာရင်းကို စီစဉ်ပေးခဲ့ပါသည်။ ABSDF အဖွဲ့အစည်း အတွင်းရှိ ရဲဘော်များအကြား အသက်အပိုင်းအခြား၊အတွေ့အကြုံခြားနားမှု အစရှိသဖြင့် အလွန်စုံလင်ထွေပြားစွာ ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျား၊ မ တန်းတူပါဝင်မှုအရတော့ အားနည်း ပါးသည်။ ယခင် ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်ဟောင်းများ၏ စကားသံများကို ကဗျာများမှတစ်ဆင့် အနည်း အကျဉ်း ဖော်ပြထားသည်မှလွဲ၍တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတွင် ပါဝင်ဖြေကြားသူများ အားလုံးသည် ယခု လက်ရှိ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်များသာဖြစ်ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ လမှ ဩဂုတ်လအထိ ခြောက်လတာ မှတ်တမ်း ကောက်ယူခဲ့သည်။

ဤစာအုပ်အတွက် အင်တာဗျူးများပြုလုပ်ရာတွင် အသံရေး၊ အရုပ်ပါ မှတ်တမ်းတင်ရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သည်။ ဓာတ်ပုံဆရာ ကာနန်အရူနာစလမ်(Kannan Arunasalam) ပါဝင်မှုကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် ကံကောင်းခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည်ပင်။ သူ၏ မှတ်တမ်းတင်ဓာတ်ပုံများတွင် ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်များ၊ ရဲဘော်များ၏ မိသားစုဝင်များနှင့် တစ်နေ့တာဘဝ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှု ပုံရိပ်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ထိုမှတ်တမ်းတင်ဓာတ်ပုံများသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏အပြောင်းအလဲ ကာလ တဒင်္ဂပုံရိပ်တို့အဖြစ် ဖော်ကျူးထားပါသည်။ အတိတ်မှ အမှတ်တရများသည် စိတ်ခံစားမှုကဲခြင်း၊ ပိရောမိဆန်ခြင်းနှင့် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကွဲလွဲနေခြင်းများ ရှိတတ်သော်လည်း မျှဝေခံစားမှု နှင့် ဘုံသဘောထား အမြင်များလည်း ရှိတက်သည်။ အမှတ်တရများဆိုသည်မှာ အစုအဖွဲ့အရ၊ တဦးချင်းအရ အသိတရားတို့ပေါင်းစုံရာ၊ ရောထွေးဆက်နွှယ်ရာ နေရာလည်းဖြစ်သည်။

ဤလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးတွင် ABSDF နှင့် CPCS တို့မှ အတူတကွ ခရီးသွားလာခဲ့ကြသည်။ ဤသည်မှာ နေရာစုံဒေသစုံသို့ သွားလာခဲ့သည့် လက်တွေ့ခရီးသွားရသကဲ့သို့ အချိန်ကာလ ပေါင်းစုံ၊ အခိုက်အတံ့ပေါင်းစုံတို့ကို ကျော်ဖြတ်သွားလာခဲ့ရသည့် ခရီးတစ်ခုလည်းဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

မိမိတို့ ဘဝဇာတ်ကြောင်းများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသူများ အနေနှင့်ရော၊ နားထောင်ကြသူများ အတွက်ပါ ခံစားချက်များစွာ ပေးစွမ်းနိုင်ခဲ့သည့် ခရီးလမ်းတစ်ခုလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး အတူတကွ ရယ်မောခဲ့ကြ၊ ဟာသများနှောခဲ့ကြသည့်အပြင် မျက်ရည်များ၊ နာကျင်မှုများနှင့် ဝမ်းနည်းမှုများကိုလည်း အတူမျှဝေခံစားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုခရီးလမ်းသည် ယုံကြည်မှု လမ်းခရီးလည်းဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

CPCS မှ အဖွဲ့သားများအနေနှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် အလွန်ပင်အခွင့်ထူးသူများဟူ၍လည်း ခံစားခဲ့ကြရပါသည်။ မေးမြန်းမှုများအား အားတက်သရော ဖြေကြားပေးခဲ့ကြသည်။ ရဲဘော်များ၏ အတိတ်ပုံရိပ် အမှတ်တရများသည် ကျွန်ုပ်တို့ကို ရဲဘော်များ၏ ငယ်စဉ်ကလေးဘဝ၊ မျှော်လင့်ချက်များနှင့် ထိုစဉ်က အိပ်မက်များအပါအဝင်၊ ရဲဘော်များ၏ မိသားစုများ၏ အိပ်မက်များဆီသို့ပါ ခေါ်ဆောင်ပေးခဲ့ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်ကာလ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ပြောင်း ရောက်ရှိသွားခဲ့သလိုပင်။ ထိုစဉ်က အင်အားများ၊ စိတ်ကုန်ဖွယ်ရာများ၊ ဒေါသနှင့် စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့စိတ်များကို ပြန်လည်ခံစားခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ်က ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် တောတောင်၊ စခန်းများနှင့် ရှေ့တန်းသို့သွားရာလမ်းခရီးများကို ပြန်ပြောင်းပြောပြကြစဉ် ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်လည်း ရဲဘော်များနှင့်အတူတောတောင်များတက်၍ ခရီးနှင့်ခဲ့ကြသလို ခံစားခဲ့ရသည်။ ရဲဘော်များ၏ မျက်ဝန်းများမှတဆင့်တော်လှန်မှု၏ အလှတရားအပြင်၊ ၎င်း၏ အကျည်းတန်မှုနှင့် ဖျက်ဆီးမှုများကိုပါ နားလည်ခံစားခဲ့ရသည်။ ABSDF သည် တစ်ဦးချင်းစီ အနေနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ စုပေါင်း၍သော်လည်းကောင်းကြီးထွားမှု၊ ရင့်ကျက်မှုရှိလာသော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ် ဖြစ်သည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့မြင်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းပြည်မှ ခွဲခွာနေရစဉ်အတွင်း ရဲဘော်များ၏ တစ်နေ့တာဘဝအခြေအနေများအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်စာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးမှု နှစ်ခေါက်အပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးသို့ အသွင်ကူးပြောင်းခြင်းကိုလည်း မျက်မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။

ဤစာအုပ်ကိုဖတ်ရှုသူများကိုလည်း ဤစာအုပ်မှ ခရီးစဉ်တစ်ခုကို ခေါ်ဆောင်နိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ABSDF ရဲဘော်၊ ရဲမေများ၏ ဘဝများ၊ ရွေးချယ်မှုများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ အောင်မြင်မှုများ၊ ကျရှုံးမှုများနှင့် ဝိရောဓိများမှ တဆင့် ခေါ်ဆောင်သွားမည့် လမ်းခရီး ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းကြောင်းတစ်စိတ်တဒေသသို့ ခေါ်ဆောင်သွားမည့် လမ်းခရီး၊ မျှော်လင့်ချက်လမ်းခရီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း ၁

"ကျွန်တော်တို့က ကျွန်တော်တို့ရဲ့
အနာဂတ်အဖြစ် စစ်မြေပြင်ကို သင်္ကေတ
မလုပ်ခဲ့ပါ။"

ငယ်ငယ်တုန်းကကလေးဘဝစစ်တိုက်တမ်းကစားကြရင်ကျွန်တော်ကသူပုန်ဘက်ကနေကစားလေ့ရှိတာကိုအမြဲအမှတ်ရနေမိတယ်။ (ရဲဘော်သိန်းလွင်)

ကျောင်းကိုနေ့တိုင်းနှစ်နာရီလောက်လမ်းလျှောက်သွားရပြီးနေ့တိုင်းမနက်၄နာရီမှာထပြီးမနက်စာစားဖို့သောက်ဖို့နှင့်ကျောင်းကိုသွားဖို့ပြင်ဆင်ရပါတယ်။ ညနေကျင်းလွတ်ပြီးတဲ့အခါနောက်ထပ်၂နာရီခရီးလမ်းပြန်လျှောက်ပြီးမှကျွန်တော်တို့အိမ်ကိုပြန်ရောက်တယ်။ ကျောင်းကိုသွားတဲ့လမ်းတွေကအရမ်းဆိုးပြီးမိုးရာသီဆိုရင်စက်ဘီးတောင်နင်းလို့မရဘူး။ တစ်ခါတလေနွားလှည်းနဲ့သွားရတဲ့အချိန်တွေလည်းရှိခဲ့ပြီးလမ်းမှာချောင်းသေးသေးလေးတစ်ခုကိုလည်းဖြတ်ရတယ်။ မိုးသည်းတဲ့နေ့တွေဆိုချောင်းကိုဖြတ်လို့မရသလိုလေကလည်းအရမ်းတိုက်ပြီးမိုးဒဏ်လေဒဏ်ကိုလုံးဝကာကွယ်လို့မရဘူး။ အဲ့ဒီနေ့ဆိုကျွန်တော်တို့အိမ်ပြန်နောက်ကျလေ့ရှိပြီးမိဘတွေကကျွန်တော်တို့အိမ်ပြန်နောက်ကျပြီးဆိုလျှင်စိတ်ပူကြပါတယ်။ အဲ့ဒီအခါမိဘတွေကကျနော်တို့နောက်ကိုလိုက်လာပြီးကျွန်တော်တို့ကျောင်းကနေရွာကိုပြန်လာတဲ့လမ်းမှာလာစောင့်ကြည့်လေ့ရှိကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ကျွန်တော်ကပညာရေးကိုတော့စိတ်ဝင်တစားရှိခဲ့ပြီးတော်တော်လည်းကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မြင့်ဦး)

ကျွန်တော်ငယ်ငယ်ကဒေါ်စန်းရီဆိုတဲ့သမိုင်းသင်တဲ့ဆရာမတစ်ဦးရှိတယ်။ ဆရာမကကျနော်အတွက်အလွန်လေးစားအတုယူဖွယ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာမကပအိုဝ်တိုင်းရင်းသူလည်းဖြစ်တယ်။ ကျနော်တို့ကိုကျောင်းမှာသင်ကြားရတဲ့သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဖတ်စာအုပ်ထဲကသမိုင်းနဲ့ပြင်ပမှသမိုင်းအစစ်အမှန်တွေဘယ်လိုကွာသလဲဆိုတာဆရာမကပြောပြတယ်။ ကျနော်တို့ကိုတခြားအပြင်စာပေတွေဖြစ်တဲ့ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင်တွေသို့မဟုတ်ရဲဘော်သုံးကျိပ်နဲ့ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအကြောင်းရေးသားခဲ့တဲ့စာအုပ်တွေဖတ်ဖို့နဲ့နိုင်ငံရေးနောက်ခံရုပ်ရှင်တွေကြည့်ဖို့အကြံပြုတိုက်တွန်းခဲ့တယ်။ ဆရာမကအသက်ငယ်ရွယ်သေးပေမဲ့စာပေဗဟုသုတကြွယ်ဝသူဖြစ်တယ်။ ဆရာမကျောင်းကမနုတ်ထွက်ခင်အထိကျနော်သူ့ဆီမှာ၄နှစ်လောက်ပညာသင်ကြားခဲ့ဖူးပါတယ်။ သူ့အမျိုးသားကစစ်တပ်နှင့်ပတ်သတ်တဲ့ကိစ္စတစ်ခုကြောင့်သေဆုံးပြီးနောက်ပိုင်း၊ စိတ်နာသွားတာကြောင့်အလုပ်မှနှုတ်ထွက်ခဲ့တာပါ။ ၁၉၈၈ခုနှစ်မတိုင်မီကကျောင်းတက်မယ်၊ စာအုပ်စာတန်းတွေဖတ်ရှုတာကလွဲလို့နိုင်ငံရေးထဲမှာကျနော်ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ခြင်းမျိုးမရှိခဲ့ပါဘူး။ ပဲခူးတိုင်းကပြည်GTIမှာ၂နှစ်နီးပါးလျှပ်စစ်(ဆက်သွယ်)ဘာသာရပ်ကိုကျနော်သင်ယူခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံခြားနဲ့အဆက်အသွယ်ရှိတဲ့ကျနော်စီနီယာတွေနဲ့စကားပြောဆိုရင်းကနေပညာရေးစနစ်အကြောင်းကိုလည်းကြားသိလာရတယ်။ ကျနော်တို့အနေနှင့်GTIမှဘွဲ့ရပြီးရင်တောင်ကျနော်တို့သင်ယူခဲ့ရတဲ့ပညာရေးဟာအသုံးဝင်ဖို့မရှိကြောင်းသူတို့ကပြောပြကြတယ်။ လျှပ်စစ်(ဆက်သွယ်)ဘာသာရပ်ကိုအထူးပြုယူထားပေမဲ့စာသင်နှစ်သုံးနှစ်တာအတွင်းပထမ၂နှစ်လုံးမှာမြန်မာစာဒါမှမဟုတ်နိုင်ငံရေးသိပ္ပံကိုမိုင်နာဘာသာရပ်အဖြစ်သင်ကြားခဲ့ရတယ်။ ကျနော်တို့ယူထားတဲ့ဘွဲ့တွေ၊ ပညာရေးစနစ်တွေကလက်တွေ့မှာအသုံးမဝင်ပါဘူး။ အားလုံးဟာကိုယ်ပိုင်အစွမ်းအစထက်အဆက်အသွယ်ကောင်းတွေရှိ၊

မရှိပေါ်မှာပဲ မူတည်နေတယ်။ ကျွန်တော်သိတဲ့ ဘွဲ့ရဆရာတစ်ယောက် ဆိုရင် ပညာသင်ဆုရပြီး နယူးဇီလန်မှာ လျှပ်စစ် (သွယ်တန်းဆက်သွယ်မှု) ဘာသာရပ်နဲ့ ဘွဲ့ရခဲ့တယ်။ အဲဒီဘာသာရပ်မှာ တော်လဲတော် ကျွမ်းကျင်မှုလည်းရှိတဲ့ ဆရာတယောက်ပါ။ ဒါပေမဲ့ သူလည်း မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ (BSPP) မှာ ပါတီဝင် မဟုတ်တာနဲ့ ရာထူး တိုးပေးတာ မခံခဲ့ရဘူး။ နောက်တော့ လက်မှုပညာသင်ကျောင်းတစ်ခုကို ကျောင်းအုပ်အဖြစ်နဲ့ ပြောင်းရွှေ့ခံခဲ့ရတယ်။ ပြည် GTI မှာ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းစတင်တဲ့နှစ်မှာ အဲဒီအချိန်က လျှပ်စစ် (ဆက်သွယ်) ဘာသာရပ်ဟာ ဘာသာရပ် အသစ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဆရာတွေက အသက်ငယ်ရွယ်ကြပြီး ကျောင်းသားတွေနဲ့လည်း အတူသွားလာလည်ပတ် လေ့ရှိကြတယ်။ ဆရာတွေက ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးကောင်းကြပြီး၊ ဆံပင်အရှည်ကြီးတွေ ထားကြတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကို)

ကျွန်တော့်မိဘနှစ်ပါးစလုံးဟာ ကျောင်း ဆရာ၊ ဆရာမတွေပါ။ ကရင်လူမျိုး တွေပါ။ ကျွန်တော့်အမေဘက်ကအမျိုးတွေဟာ တော်လှန်ရေးမျိုးရိုး၊ သူပုန် မျိုးရိုးလို့ပြောလို့ရတယ်။ သူတို့အတော်များများဟာ တော်လှန်ရေးသမား သူပုန်တွေ၊ ကရင်တော်လှန်ရေးမှာပါဝင်ခဲ့ကြ တယ်။ ကျွန်တော့် အဖေနဲ့ ကျွန်တော် နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အကြောင်းအရာတွေကို တခါမှ မပြောခဲ့ ကြဖူးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်မှတ်မိနေတာက ၁၉၈၂ ခုနှစ် ကျွန်တော် ၈ တန်း အောင်အပြီးမှာ အဖေက "တစ်နေ့ မင်းလည်း တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ တော့ခို လိမ့်မယ်ဆိုတာ ငါသိနေတယ်။ အတိုက်အခံအုပ်စုထဲ ဝင်လိမ့်မယ်ဆိုတာ ငါသိ နေတယ်။ ဒါကြောင့်မင်းကို ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်တွေ ပြောပြထားချင်တယ်။ ဘယ်နေရာမျိုးမှာမဆို၊ အတိုက်အခံအုပ်စု ထဲမှာလည်း လူကောင်းတွေရှိသလို၊ လူဆိုးတွေလည်းရှိတယ်။ ဒါကြောင့် မင်းအနေနဲ့ အမြဲတမ်းအစစအရာရာ သတိနဲ့နေပါ" လို့ မှာကြားခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ အလွန်ကောင်းတဲ့အကြံ ပေးချက်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို နောက်ပိုင်းမှာ ကျွန်တော်ကောင်းကောင်း သဘောပေါက် ခဲ့ပါတယ်။

အဖေဟာ ကျွန်တော့် ပင်ကိုယ်စိတ်ရင်းကို နားလည်သဘောပေါက်တာကြောင့် အဲဒီလို အမှာစကားပြောခဲ့တာပဲ ဖြစ်မယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ အမြဲတမ်း အမှန်တရားဘက်ကရပ်တည်လေ့ရှိပြီး ကျွန်တော် မှန်တယ်ထင်ရင်၊ မတရားဘူးထင်ရင် ကိုယ့်ထက်အင်အားကြီးပါစေ ပြန်တုန့်ပြန်လေ့ရှိတာကို အဖေသိလို့ဖြစ်မယ် ထင်ပါတယ်။ ကျောင်းမှာကျောင်းသား ၄၊ ၅ယောက်လောက်နဲ့ ပြိုင်ပြီး ကျွန်တော်တစ်ယောက်ထည်း ပြန်ချခဲ့ဖူးတဲ့ အချိန်တွေလည်း ရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျောင်းအားကစားပွဲတခုမှာလည်း ကျောင်းသားတွေကိုဝင်ရောက်ရိုက်နှက်တဲ့စစ်သားတယောက်ကိုကျွန်တော်လိုက်ပြီးထိုးကြိတ်ခဲ့တာတွေလည်း ရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းရဲ့အလုပ် အတော်များများမှာ ဆရာ၊ ဆရာမတွေက ကျွန်တော်တို့အုပ်စုကို ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့ လက်ညှိုးထိုး တာဝန်ပေးတာတွေကိုလည်း အကောင်းဆုံး လုပ်ခဲ့တာမျိုး တွေရှိခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၂-၈၃ ခုနှစ်လောက်က ကျွန်တော့်ငယ်သူငယ်ချင်း ကရင်လူမျိုး တွေဆိုကြပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံး အထက်တန်း ကျောင်းပြီးတဲ့အခါ၊ နည်းနည်း အတန်းကြီးတဲ့လူတွေကလည်း ဘွဲ့ရကျောင်းပြီးတဲ့အခါကရင် လူမျိုးတွေရဲ့ အခွင့်အရေးအတွက်

လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးထဲ ဝင်ကြ မယ်လို့ သွေးသစ္စာကျိမ်ဆိုခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးချီဝေပေးရားပုံကိုလည်းတက်တူးအတူတကွထိုးခဲ့ကြသေးတယ်။ (ရဲဘော်စောစိုင်းလတ်)

ကျွန်တော့်ရွာက KNU လှုပ်ရှားရာဒေသနဲ့ အလွန်နီးပြီး KNU သူပုန်တွေ အမြဲမြဲလိုလို ရှိတဲ့နေရာလည်းဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်ငယ်စဉ်ကဆို KNU တွေဝင်တိုက်မှာကို အမြဲစိုးရိမ်ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မြို့လေးထဲကို KNU တွေ မကြာခဏ ဝင်တိုက်လေ့ရှိတယ်။ မြစ်ကမ်းတစ်ဖက်က သေနတ်သံတွေကို ရံဖန်ရံခါ ကြားခဲ့ရတယ်။ တစ်ခါတော့မြို့ကနေပြီးကျွန်တော့်အရွယ် လူငယ်တွေကို KNU ဝင်မတိုက်နိုင်အောင် ကင်းစောင့်ခိုင်းတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ လက်နက်ဆိုလို့ ဝါးရင်းတုတ်တွေပဲ ရှိတာပါ။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

ကျွန်တော့်အစီအစဉ်က အင်ဂျင်နီယာကျောင်း ဆက်တက်ဖို့ပါ။ ဒါပေမယ့်မိဘတွေကတော့ ကျွန်တော့်ကို ဆရာဝန်ဖြစ်စေချင်ကြတယ်လေ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဆရာဝန်ဆိုတာ အဲဒီအချိန်တုန်းက မြန်မာပြည်မှာ ဂုဏ်အရှိဆုံးအလုပ် ဖြစ်နိုင်တာကိုး။ ကျွန်တော်က ပညာရေးမှာ ထူးချွန်တယ်၊ နှစ်စဉ် လူရည်ချွန်ရွေးပွဲလုပ်ရင်လည်း မြို့မှာ အမြဲတမ်း ပထမချိတ်တယ် ဆိုတော့ ကျွန်တော့်မိဘတွေက ကျွန်တော့်အပေါ် အတော်လေးမေ့ရှုပ်လင့်ခဲ့ကြပုံရပါတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

ကျွန်တော် ၁၀ တန်းထိ အထက်တန်းကျောင်းမှာ ပညာသင်ကြားခဲ့ဖူးပါတယ်။ ထူးချွန်တဲ့ ကျောင်းသားတစ်ဦးလည်းဖြစ်ခဲ့တယ်။ နှစ်တိုင်းဆုတွေရခဲ့ပြီးအတန်းထဲမှာထိပ်တန်းကျောင်းသား ၃ ဦးစာရင်းဝင်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံကြီးသာ မဖြစ်ခဲ့ရင် ကျွန်တော် သမိုင်းဘာသာရပ်ကို သင်ကြားဖို့ ရွေးချယ်မိမှာပါ။ ၁၉၈၈ မတိုင်မီကတည်းက နိုင်ငံရေးစနစ်က မြန်မာပြည်သူလူထုအတွက် မကောင်းမှန်း၊ အပြောင်းအလဲလုပ်ဖို့ လိုအပ်မှန်း ကျွန်တော် သတိထားမိခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းတွေမှာသင်ထောက်ကူပစ္စည်းတွေလုံလုံလောက်လောက်မရှိတာ၊ ဆေးရုံမှာ ဆေးဝါးလုံလောက်မှုမရှိတာတွေကို မြင်တွေ့နေရတယ်။ ဖျားနာခဲ့ရင်လည်း ဆေးဖိုးပေးဖို့ပိုက်ဆံရှိမှဖြစ်မဲ့ အခြေအနေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါတွေက ထိုခေတ်ရဲ့ စနစ်ပုံစံဖြစ်နေတယ်။ လူထုအတွက်ဘယ်လို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု တစ်စုံတစ်ရာမျှ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီစနစ်သာ ကယ်တင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီအကြောင်းအရာ၊ ဒီအတွေးအခေါ်ကို အဲဒီအချိန်ကတည်းက ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ ရှိနေခဲ့ပြီးသားဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်အမေကလည်း နိုင်ငံရေးကို အလွန်စိတ်ဝင်စားပါတယ်။ ကျွန်တော့်ယောက်ဖတွေကလည်း ပါဝင်လှုပ်ရှား ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့တတွေကတော့ ဆရာဝန်၊ ပညာတတ်များ ဖြစ်ကြပါတယ်။ (ရဲဘော်သိန်းလွင်)

ကျွန်တော့်မိဘတွေက နိုင်ငံရေးနဲ့ နီးနွယ်သူတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဖေဖေက တစ်ခါတစ်လေကျရင် တိုင်းပြည်အတွင်း ကမောက်ကမ ဖြစ်နေတာတွေကို ဟာသလုပ်ပြီး ပြောပြ တတ်တာမျိုးတွေ ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်တို့ မောင်နှမတွေကို ဖေဖေက မကြာခဏ ပြောတတ်တာက (ကိုယ်ကြိုက်တာလုပ်၊ ကိုယ်မကြိုက်တာ မလုပ်နဲ့) တဲ့။ ကိုယ့်ကိုသူများ

(တစ်ခုခု) လာလုပ်တာ မကြိုက်ဘူးဆိုရင် ကိုယ်ကလည်း သူများကို သွားမလုပ်နဲ့ ...
ပေါ့။လူ့အခွင့်အရေးတို့၊ ဒီမိုကရေစီတို့ ဆိုတာတွေကို လေ့လာရတဲ့ အခါတွေကျတော့မှ
အဲဒီသဘောတရားတွေကိုခလေးနားလည်အောင်သင်ပေးခဲ့မှန်းသိတော့တယ်။ကျွန်တော်တို့ဟာ
မိသားစုရဲ့ ပဲ့ပြင်မှုကောင်းနဲ့ ကြီးပြင်းခဲ့တယ် ပြောရမှာပေါ့။ (ရဲဘော်ဝင်းတင့်ဟန်)

ကျေးလက်ကြေငြာစာတမ်း

ဓား

ပေါက်ပြား

နွား

စပါး

လယ်ယာ

ဒါတွေဟာ

တို့အသက်။

ဒါတွေကို

လုယူ

တို့ ရန်သူ။

ကျောက်ခဲ

အတွဲ (၁)၊ အမှတ်(၁)၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၉၆

ကျွန်တော် အတန်းပညာ ၇ တန်းအထိပဲ ကျောင်းတက်ခဲ့ပါတယ်။ အသက် ၁၄ နှစ်အရွယ်မှာ ကျောင်းထွက်ခဲ့ရပြီး မိသားစုပိုင်လယ်ထဲမှာ စတင် အလုပ်လုပ် ကိုင်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး အုပ်ချုပ်သူတွေက လယ်သမားတွေအပေါ် မတရား ဆက်ဆံမှုတွေကို သိမြင်လာခဲ့ရတယ်။ ဥပမာပြောရရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကောက်ပဲသီးနှံတွေကို အပြင်ဈေးကွက်က ဈေးနှုန်းတွေထက် နိမ့်ပြီး အစိုးရကို ရောင်းဖို့ အမေ့ဖိအားပေး ခံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရောင်းချင်တဲ့လူကိုလည်း ရောင်းခွင့်မရဘူး။ ဥပမာ- အပြင်ဈေးကွက်မှာ စပါး တစ်တင်းကို ၁၅ ကျပ်နဲ့ ရောင်းဝယ်နေချိန် အစိုးရက ကျွန်တော်တို့ကို ၅ ကျပ်နဲ့ ပေးဝယ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့လယ်သမားတွေ ပုံစံအမျိုးမျိုးနဲ့ မတရား အနိုင်ကျင့်ခံခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

ကျွန်တော့်မိဘတွေက ဆန်အရောင်းအဝယ်လုပ်ပါတယ်။ သူတို့တွေက နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု တွေမှာ မပါဝင်ကြပါဘူး။ ကျွန်တော့်မှာ ညီအစ်ကို ၇ ယောက် ရှိပြီး ကျွန်တော်က သားအကြီးဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ၁၀ တန်းအထိ အတန်း ပညာသင်ကြားဖူးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့် ညီလေး တွေ ကျောင်းစရိတ်အတွက် မိဘတွေကိုကူလုပ်ပေးရတာကြောင့် ညကျောင်းကိုပဲ ကျွန်တော် တက်ခဲ့ရတယ်။ သမိုင်းဘာသာရပ်ဟာ ကျွန်တော်အကြိုက်ဆုံး ဘာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အတိတ်က အကြောင်းအရာတွေကို သင်ယူနိုင်ပြီး အနာဂတ် အတွက်လည်း သင်ခန်းစာတွေ ယူနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဖတ်စာအုပ်တွေထဲမှာ မြန်မာ့သမိုင်းအကြောင်းသာ ပါခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က အထူးသဖြင့် ကမ္ဘာ့စစ် အကြောင်းကို စိတ်ဝင်စားတဲ့အတွက် အခြားစာအုပ်တွေကို ရှာဖတ်ခဲ့ရပါတယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

ကျွန်တော်က သတ္တုတွင်းစီမံကိန်းတစ်ခုမှာ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်စဉ်ကစပြီး နိုင်ငံရေး နိုးကြားမှုတွေ စတင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ လုပ်ဖော် ကိုင်ဖက်တွေအပေါ် ဖိနှိပ်ခံရတာတွေ၊ ဒုက္ခခံနေရတာတွေကို ကျွန်တော် တွေ့မြင်ခဲ့ရတယ်။ သူတို့အတွက် ကျွန်တော်အရမ်းစိတ် မကောင်း ဖြစ်မိခဲ့ပေမဲ့ ဘယ်လိုမှ အကူအညီ မပေးနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ သတ္တုတွင်းစီမံကိန်းရဲ့ ဖောက်ခွဲရေးဌာနမှာအလုပ်သမား ၂၀ လောက်ကိုဦးစီးလုပ်ကိုင်ခဲ့ရပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေလို့ ပြောရပေမဲ့ ယောက်ျားသား တစ်ဦးတည်းသာရှိပြီး ကျန်သူတွေက မိန်းမလေးတွေပါ။ တချို့က ကျွန်တော့် အမေအရွယ်၊ တချို့က ကျွန်တော့်နမူနာအရွယ်တွေပါ။ အလွန်အန္တရာယ်များတဲ့ ဖောက်ခွဲရေး လုပ်ငန်းခွင်မှာ အလုပ်လုပ်ရပါတယ်။ ယမ်းတွေကို ခေါင်းပေါ်ရွက်ပြီး တောင်ထိပ် အထိ သယ်ကြရတာပါ။ ကျောက်တုံး သေးသေးလေးတွေဖြစ်သွားအောင် တချို့ကို ဖောက်ခွဲ၊ တချို့ကို ထုခွဲကြ ရပါသေးတယ်။ အလွန်ပင်ပန်း ဆင်းရဲတဲ့ အလုပ်ပါ။ သတ္တုမိုင်းအလုပ်ခွင်ကြီး ဖြစ်တာကြောင့် တီဘီရောဂါ (အဆုတ်နာရောဂါ)များ အလွန်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် လည်း တီဘီရောဂါစွဲကပ်ခဲ့ပါသေးတယ်။ WHO (ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့) နဲ့ အခြား UN အေဂျင်စီတွေကဆေးဝါးတွေ ပံ့ပိုးပေးကြပေမဲ့ မဆလခေတ် ဗျူရိုကရေစီ ယန္တရားရဲ့ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုတွေ ရှိနေတာကြောင့် ဆေးဝါး ပြတ်လပ်မှုတွေကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီး ဆေးဝါးကုသမှု တွေကလည်းထိရောက်မှု လုံးဝမရှိဘူး။ ကျွန်တော်နာမကျန်းဖြစ်တဲ့အချိန်မှာတော့ ကျွန်တော် ထိုးရမဲ့ဆေးကို အပြင်ကနေ ဝယ်ယူနိုင်ဖို့ အချိန်ပို အလုပ်ဆင်းခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ သာမန်

အလုပ်သမား တွေအနေနဲ့ အပိုဝင်ငွေရှာဖို့ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်သလို ဆေးဖိုးပါးခအတွက်လည်း ငွေကြေးမတတ်နိုင်ခဲ့ကြပါဘူး။ သေမဲ့ရက်ကို စောင့်နေကြရတဲ့ အဖြစ်မျိုးတွေပါ။ သတ္တုတွင်းမှာ ၄ နှစ်တာအလုပ်လုပ်ပြီး ကျွန်တော့်ဇာတိမြို့ကို ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံကြီး စတင်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ ကျွန်တော်မျက်မြင် တွေ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ ချုပ်ငြိမ်းနိုင်ဖို့ တစ်စုံတစ်ရာ လုပ်နိုင်မဲ့ အခွင့်အရေးရပြီလို့ခံစားခဲ့ရတယ်။ ဘယ်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ တိုက်တွန်းချက်မှ မပါဘဲနဲ့ ကျွန်တော် ၈ လေးလုံး လူထုအရေးတော်ပုံကြီးမှာ ကျွန်တော် ဝင်ရောက်ခဲ့တာဖြစ်ပေမဲ့ ဒါဟာ ကျွန်တော့်ဘဝအတွက် အရေးကြီးတဲ့ အပြောင်းအလဲကြီးတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်ကိုပေါက်)

ကျွန်တော် အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းတက်ခဲ့ပြီး ၁၉၈၂ ခုနှစ်၊ ၈ တန်းအောင် အပြီးမှာတော့ တိုင်းရင်းသားဒေသရှိလူငယ်များကို ပျိုးထောင်ပေးတဲ့ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ (BSPP) ရဲ့ တိုင်းရင်းသားဖွံ့ဖြိုးရေးသိပ္ပံကို တက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၆ ခုနှစ်မှာ ပြီးပါတယ်။ အဲဒီ အင်စတီကျူးရှင်းတွေရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေထဲက တစ်ခုက ဝေးလံခေါင်းပါးတဲ့ တိုင်းရင်းသားဒေသတွေကို ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းတွေကို ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ဖို့ လူများများ စေလွှတ်ဖို့ ပါ။ ကျွန်တော်က အဲဒီလို အကျိုးပြုအလုပ်မျိုး တွေကိုလုပ်ဖို့ စိတ်ဝင်စားတယ်။ ရပ်ရွာအသိုင်း အဝိုင်းထဲက ကလေးငယ်လေး တွေကိုလည်း စာသင်ကြားပေးချင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကရင် ပြည်နယ်က ကျေးရွာလေးတစ်ရွာမှာ မူလတန်းပြဆရာ တစ်ယောက်အဖြစ် စတင်တာဝန်ထမ်း ဆောင်ဖို့ ကျွန်တော့်ကို စေလွှတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနေရာကိုရောက်ပြီး မကြာမီမှာပဲ ကျွန်တော့်ကို ကျောင်းအုပ်ဆရာအဖြစ် ရာထူးတိုးပေးခဲ့ပြီး တခြားဝေးလံတဲ့ဒေသက ကျေးရွာလေးတစ်ခုစီ ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ထမ်းဆောင် ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော်က ကျောင်းဆရာလည်း လုပ်သလို ကျွန်တော်ကိုယ်၌ကလည်း ကျောင်းသားတစ်ဦးပါ။ အဲဒီတုန်းက မော်လမြိုင် တက္ကသိုလ်မှာ ဒုတိယနှစ် ပထဝီဘာသာရပ်ကို ကျွန်တော် ပညာသင်နေတဲ့ အချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဒေသခံရွာသားတွေကို အစိုးရစစ်တပ်က လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုတွေကို တွေ့မြင်ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်သွားရောက်တဲ့ဒေသတွေက စစ်ဖြစ်ရာ သတ်မှတ်ခံထားရတဲ့အတွက် ကျွန်တော်ခရီး ထွက်ရင် စစ်တပ်စစ်ကြောင်းနဲ့အတူ သွားရပါတယ်။ အဲဒီဒေသတွေမှာ စစ်တပ်က ဒေသခံတွေကို ဘယ်လိုဆက်ဆံခဲ့တယ် ဆိုတာတွေကို တွေ့မြင်ခဲ့ရတယ်။ ဥပမာဆိုပါတော့ မိုးရာသီမှာ စစ်တပ်က သူတို့ဘားတိုက် အမိုးအတွက် ရွာသားတွေရဲ့ အိမ်တွေကအိမ်ခေါင်မိုး တွေကို ဖြုတ်ပေးဖို့ အတင်း တောင်းကြတယ်။ စစ်တပ်က ဒေသခံတွေကို လိုသလိုခြယ်လှယ် အသုံးချ နေပုံတွေကို တွေ့မြင် ခဲ့ရတယ်။ အရက်မူးနေတဲ့စစ်ဗိုလ်က ဒေသခံရွာသားတွေကို သေနတ်နဲ့ ချိန်ရွယ်ပြီး အပျော်နောက်နောက်ပြောင်ပြောင် သေနတ်ပစ်ခတ်ခဲ့တာတွေကိုလည်း တွေ့ဖူးခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်က “အမဲရောင်နယ်မြေ” လို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ မငြိမ်းချမ်းတဲ့ဒေသမှာ မွေးဖွားခဲ့တာ ဖြစ်တာကြောင့် မငြိမ်မသက်မှုတွေကို ငယ်စဉ်အရွယ်ကတည်းက ကြုံကြုံကြုံခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အနီးအနားတဝိုက်က လူအတော်များများကို ပေါ်တာအဖြစ် အမွေခိုင်းစေခံရခြင်းများကိုလည်း တွေ့ဖူးခဲ့တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ တိုက်ပွဲတွေ ဖြစ်ရင်

ပုန်းနေခဲ့ကြရတယ်။ ဒါပေမဲ့အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ အစိုးရစစ်တပ်တွေက ကျွန်တော်တို့ကို KNU တွေရဲ့ တိုက်ခိုက်မှုကကာကွယ်ပေးနေတယ်လို့တောင် ယုံကြည်ခဲ့တယ်။ အစိုးရစစ်တပ်တွေက သူတို့အလုပ်သူတို့လုပ်ပြီးတိုင်းပြည်ကို ကာကွယ်ပေး နေတာပါလားလို့ ယုံကြည်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ကျောင်းဆရာအဖြစ် စတင် အလုပ်လုပ်ခဲ့တဲ့ အချိန်ကစပြီး အစိုးရစစ်တပ်က ဒေသခံတွေကို ဘယ်လိုရက်ရက်စက်စက် ပြုမူဆက်ဆံ နေတာတွေကိုပဲ တွေ့မြင်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီဒေသခံပြည်သူတွေ အတွက် ကျွန်တော်အလွန်ပင် စိတ်မကောင်း ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ရပ်တွေကို တွေ့ မြင်ရလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် ဘယ်အချိန်တုန်းကမှ မထင်မှတ်ထားခဲ့ပါဘူး။ (ရဲဘော် ဖိုက်တာအောင်)

ကျွန်တော့်ကိုမွေးဖွားခဲ့တဲ့ ၅၀ ခုနှစ်အလွန်မှာ ဘဝဟာငြိမ်းချမ်းသာယာခဲ့ပါသေးတယ်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှပဲ ကျွန်တော်တို့ စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းတွေနဲ့ ကြုံတွေ့ခဲ့ရတယ်။ တောင်သူလယ်သမားတွေဟာ အစိုးရ စိုက်ခိုင်းတဲ့ ကောက်ပဲသီးနှံကလွဲပြီး သူတို့ကြိုက်ရာကို စိုက်ပျိုးခွင့်မရှိကြဘူး။ သူတို့က ပဲစိုက်ချင်ရင်တောင် အစိုးရက နေကြာပင် တွေကိုပဲ အတင်းအကြပ် စိုက်ပျိုးခိုင်းတယ်။ ထွက်ကုန်ဈေးနှုန်းတွေမှာလည်း ကျဆင်းခဲ့တယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ တောင်သူ လယ်သမားများအပေါ် တင်းကြပ်ဖိနှိပ်တဲ့ ဥပဒေတွေပြဌာန်းလာခဲ့ တယ်။ ကျွန်တော့်အမေက ကျွန်တော့်ကို ပညာတတ်တစ်ဦးဖြစ်စေချင်တယ်။ အမေက ကျွန်တော့်ကို အထက်တန်းကျောင်းပြီးရင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို တက်ရောက်စေချင်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် အကုန်ပိုင်း ဦးသန့်အလောင်း ရန်ကုန်ကို ရောက်ရှိလာပြီး ကျောင်းသားတွေ ဆန္ဒပြမှုစတင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဆန္ဒပြပွဲမှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားနေတဲ့ နောင်တော် ကျောင်းသားတွေကို လေးစားဖွယ်တွေ့ မြင်ခဲ့ရတယ်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ အလုပ်သမားအထွေထွေသပိတ်နှစ်ပတ် လည်မှာ ကျွန်တော်ဖမ်းဆီးခံရချိန်ကကျွန်တော့် အသက် ၁၆နှစ်သာရှိပါသေးတယ်။ အကျဉ်းထောင်ထဲမှာ ကျွန်တော်စာတွေ စတင်ရေးသားခဲ့တယ်။ များသောအားဖြင့် ညပိုင်းမှာ ကျွန်တော့်ဘဝအကြောင်းကို ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်အကျဉ်းသားတွေနဲ့ အတူပေါင်းပြီး ကျွန်တော်တို့ လက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတစ်အုပ်ကို စတင် ရေးသားခဲ့ကြတယ်။ စာရေးသားကြဖို့ ကျွန်တော်တို့ဆီကို လာရောက်ကြည့်ရှုကြတဲ့၊ ထောင်ဝင်စာ လာတွေ့တဲ့ မိသားစုဝင်တွေ သယ်ဆောင်လာတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို ထုပ်ပိုးထားတဲ့ ဘယ်လိုစာရွက်မျိုးကိုမဆို အသုံးပြုပြီး စာရေးသားခဲ့ကြရတယ်။ ဒီစာရွက်တွေကို ထောင်ဝါဒါတွေ မတွေ့အောင် ဂုဏ်ထားနိုင်ပေမဲ့ ထောင်ပြင်ကိုရောက်အောင် မထုတ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော် ထောင်ကျနေတုန်းက အကျဉ်းထောင် ထဲက ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းအများစုဟာ ကဗျာဆရာတွေ၊စီနီယာကျောင်းသားတွေ။ သူတို့ဆီက ကဗျာနဲ့ စာပေရေးသားမှုတွေကို အများအပြား သင်ယူတတ် မြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ထောင်မကျစဉ် တုန်းကတော့ တစ်နေ့ကဗျာဆရာ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ မတွေးထင်ခဲ့ပါဘူး။ ၁၉၇၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှာ ကျွန်တော် အကျဉ်းထောင်ကလွတ်မြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့် အသက် ၂၀ အရွယ်ရှိပါပြီ။ ကျွန်တော် ထောင်ကနေလွတ်လာအပြီး ကျွန်တော့်မြို့ကို ပြန်၊ ကဗျာရေးတဲ့ အလုပ်ကိုပဲ အာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ စာအုပ်ဆိုင် အသေးစားလေး

တစ်ခုကိုလည်း ဖွင့်လှစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တာကြောင့် ကျောင်းပြန် တက်ဖို့ စိတ်မဝင်စား တော့ပါဘူး။ အာဏာပိုင်တွေက နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားသူ တွေကို “ပြဿနာ ရှာသူများ” အဖြစ်သာ သတ်မှတ်ထားခဲ့ကြတယ်။ (ရဲဘော်လွမ်းဇော်)

ကျွန်တော် ၈ တန်းကျောင်းသားအရွယ်မှာ အစိုးရကို ဆန့်ကျင်တဲ့စာတွေ ဖြန့်ဝေမှုနဲ့ ထောင် ၃ နှစ် ထောင်ချခံခဲ့ရတယ်။ ၁၉၇၄ နဲ့ ၁၉၇၆ ခုနှစ်ကြား ၁ နှစ်နှင့် ၆ လ အကျဉ်းချခံခဲ့ရတယ်။ အထက်တန်းကျောင်းပြီးတော့လည်း တက္ကသိုလ် ဆက်မတက်ခဲ့ပါ။ ငယ်စဉ်က ဗိုလ်သင်တန်း တက်ဖို့ ကျွန်တော် စဉ်းစားခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ အာဏာရှင်စနစ်အောက်က မတရားမှုတွေကို တွေ့မြင် ခဲ့ရပြီး နောက်ပိုင်းမှာတော့ သူပုန်လုပ်တော့မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချခဲ့တယ်။ အမှန်က ကျွန်တော် ထောင်က လွတ်လာပြီး ကတည်းက တော်လှန်ရေး လုပ်ချင်တာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့် အမေက “အမေသေမှ တောခိုပါ” လို့ ပြောခဲ့တာကြောင့် အမေ့စကားကို နားထောင်ခဲ့ တာ ဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်မင်းမင်း)

ကျွန်တော်ငယ်စဉ်အရွယ်ကတည်းက စာမျိုးစုံဖတ်ရတာကို နှစ်သက်ခဲ့တယ်။ တက္ကသိုလ် ရောက်တဲ့အခါမှာ USA နဲ့ စစ်ပွဲမှာ ဟိုချီမင်းရဲ့ ဗီယက်နမ်က ဘယ်လို အောင်နိုင်ခဲ့တယ် ဆိုတာတွေကို ဖတ်မိပြီး အလွန်လေးစားအားကျခဲ့မိတယ်။ ဖီဒယ်ကက်စ်ထရီ (Fidel Castro) နှင့် ချီဂွေဗားရား (Che Guevara) တို့ကိုလည်း အလွန်လေးစားအတုယူမိခဲ့တယ်။ သူတို့အားလုံး ဟာ ကျွန်တော့်ကို အလွန်ပဲ လွှမ်းမိုးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံတွင်းက လူငယ်တွေကတော့ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အကြောင်းကို မသိခဲ့ကြဘူး။ နားမလည်ခဲ့ကြဘူး။ သူတို့ အတွက်က ချီဂွေဗားရား ဆိုတာ ဝီရိယအင်္ဂါအပေါ်ကမျက်နှာပုံတစ်ခုလို့ပဲ သိနားလည်ထား ကြတယ်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဇွန်လ အလုပ်သမား သပိတ်ဆန္ဒပြပွဲကြီးဟာ ကျွန်တော်ရဲ့ နိုင်ငံရေး လောကထဲ ဝင်ရောက်ဖို့ အစဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာ စိတ်ပညာဘာသာရပ်နဲ့ နောက်ဆုံးနှစ် ကျောင်းသား တစ်ဦးအဖြစ် ပညာသင်ကြားနေသူဖြစ်ပါ တယ်။ တက္ကသိုလ်အဆောင်တစ်ခုမှာနေခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်အခန်းနံပါတ်က ၁၀၀။ ဒီအခန်းဟာ ၁၉၂၀ ခုနှစ် ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်မှာပထမဦးဆုံးအသတ်ခံခဲ့ရတဲ့ (အဲဒီနေ့ကို အမျိုးသားနေ့အဖြစ် ကနေ့အထိသတ်မှတ်ထားပါတယ်) ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုအောင်ကျော်နေခဲ့တဲ့အခန်း ဖြစ်ပြီး ဒီအခန်းမှာပဲ ကျွန်တော်နေခဲ့ ရတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတိုက်ဆိုင်မှုက ကျွန်တော့်ကို စိတ်ဓာတ်ရေးရာ ခွန်အားတွေ တိုးစေခဲ့ပါတယ်။ သူ အသက်ရှင်စဉ်အချိန်ကတော့ ကိုလိုနီစနစ် ကိုဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်ခေတ်မှာ တော့ ဒီမိုကရေစီ အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြတာဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှာ ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့်ကွယ်လွန်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့ရုပ်အလောင်းကို မြန်မာပြည်ကို ပြန်သယ် ဆောင်လာခဲ့ ကြတယ်။ ကျောင်းသားတွေက ဦးသန့်ကို အမျိုးသားအာဇာနည်တစ်ဦးအဖြစ် ချီးမြှောက် အရှိအသေပေးချင်ကြတယ်။ သူဟာပထမဦးဆုံးသောမြန်မာအမျိုးသားကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်တယ် မဟုတ်လား။ ယူအက်စ်အေ/ ကျူးဘား ဒုံးပျံအရေးခင်းအတွင်းမှာ အချက်အချာကျတဲ့ အခန်းကဏ္ဍမှာပါဝင်ဖြေရှင်းခဲ့သူလည်း ဖြစ်တယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖခင်တွေထဲက တစ်ဦးဖြစ်တယ်။

ဂုဏ်သရေရှိ မိသားစု အသိုင်းအဝိုင်းထဲက ပေါက်ဖွားလာသူ တစ်ဦးဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက သူ့ကို မကြိုက်ခဲ့ဘူး။ မနာလိုမရှုစိမ့် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဦးသန့်ရုပ်အလောင်း ရန်ကုန်ရောက်လာတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့က သူ့အခေါင်းကို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို သယ်ယူလာခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားသမဂ္ဂရဲ့မြက်ခင်းပြင်မှာ မြှပ်နှံခဲ့ပါတယ်။ အဲလိုလုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့ အတွက် ကျွန်တော် ထောင် ၇ နှစ် အကျဉ်းချခံ ခဲ့ရတယ်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော် လွတ်မြောက် ခဲ့ပေမဲ့ ၁၉၈၂ ခုနှစ်မှာ သူပုန်အဖြစ်စွပ်စွဲခံခဲ့ရပြီး အကျဉ်းချခံ ခဲ့ရပြန်ပါတယ်။ ၂ နှစ်အကျဉ်းချခံခဲ့ရပြီး ၁၉၈၄ခုနှစ်မှာ ပြန်လည် လွတ်မြောက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ကျောင်းပြီးဖို့ စာပေးစာယူ သာတက်ခဲ့ပြီး ထောင်ထဲရှိနေတုန်းမှာပဲ ဘွဲ့ရခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ကိုတင်မောင်ဦး ကြိုးပေးခံရစဉ်က ကျွန်တော်ဟာ အကျဉ်းထောင်ထဲမှာပဲ ရှိနေသေးတယ်။ သူဟာ ဗမာပြည်လွတ်လပ်ရေးအပြီး ပထမဦးဆုံး သေဒဏ် ချခံရသူဖြစ်သည်။ သူ့ကို ကြိုးပေးမသတ်ခင် ကြိုးပေး စင်မှာ သူနဲ့အတူ ကျွန်တော် ရှိနေခဲ့တယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့ကို “မင်းတို့တွေ ဆက်ပြီး တိုက်ပွဲဝင်ကြပါ။ နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်” လို့ နောက်ဆုံး ပြောကြား သွားခဲ့ တယ်။ (ရဲဘော်မောင်မောင်တိတ်)

၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးဟောင်းဦးသန့်ကွယ်လွန်တဲ့ ကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲမှာ ကျွန်တော်ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်အမန့် ကျွန်တော် ရန်ပုံငွေရှာတာတို့၊ လုံခြုံရေးအတွက် စီစဉ်လုပ်ဆောင်တာတွေမှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ညီမ ထောင်ကျတော့ သူရှိတဲ့ အကျဉ်းထောင်ကို ထောင်ဝင်စာသွားတွေ့ ရင်းနဲ့ပဲ မောင်မောင်တိတ်ကို ကျွန်တော် တွေ့ ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်ဘွဲ့ရခဲ့ပြီး ရန်ကုန်မှာပဲ နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ စီးပွားရေးသမားတစ်ဦးအဖြစ် ရပ်တည်နေထိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော် ကားဝေါ့ရှေ့ ဆိုင်တစ်ခုနဲ့ ရေခဲစက်ရုံ ထောင်ထားတယ်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်ရဲ့ ပထမဦးဆုံး သမီးလေး မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ အငယ်ဆုံး ကိုတော့ ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာ မွေးဖွား ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်စိုးထွဋ်)

ဦးသန့်အရေးတော်ပုံမှာ ကျွန်တော်မှတ်မိတာက ကျွန်တော် ၅ တန်း ကျောင်းသားအရွယ် အသက် ၉ နှစ် ၁၀ နှစ်ခန့်ရှိပြီဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ကျောင်းသွားတက်တဲ့နေ့မှာ ရုတ်တရက် ကျောင်း ပိတ်ပြီလို့ ကြေငြာ လိုက်ပါတယ်။ နောင်နှစ်အနည်းငယ်အကြာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တက်ရောက် ချိန်မှာတော့ ဒီအကြောင်းအရာတွေအားလုံးကို ကျွန်တော်ပြန်လည် အမှတ်ရ နေမိခဲ့တယ်။ ၇၀ ခုနှစ်လွန်များမှာ အရေးအခင်း ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့နေရာတွေကို ကျွန်တော်တို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျောင်းသားတွေက သူတို့မှာရှိတဲ့ သတင်းအချက်အလက် တွေကို မျှဝေပေးခဲ့ကြတယ်။ လူထုကြီး ချီတက်လာတဲ့ဓာတ်ပုံတွေကို ကျွန်တော်တို့မြင်တွေ့ခဲ့ရာ ခံစားချက်တွေအားလုံးပေါင်းစပ်သွားခဲ့တယ်။ (ရဲဘော်ဆန်နီ မဟင်ဒါ)

စက်မှုတက္ကသိုလ်တက်တုန်း အနှစ်သက်ဆုံးတစ်ခုက ကျွန်တော် တစ်နိုင်ငံလုံးက ကျောင်းသားပေါင်းစုံ တွေ့ဆုံကြရာ နေရာတစ်နေရာဖြစ်တာကြောင့်ပါပဲ။ တက္ကသိုလ် တက်နိုင်ခဲ့တဲ့အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို သိနားလည် ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော့်တို့ဆီမှာ နေရာဒေသပေါင်းစုံက လာကြတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ ရှိတယ်။ နွေရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက်တွေမှာ ကျွန်တော်တို့စက်ရုံတွေကို ကွင်းဆင်း လေ့လာမှုလုပ်ခဲ့ကြရ တယ်။ စစ်တပ်ကလာတဲ့ မန်နေဂျာ၊ စက်ရုံမှူးတွေက စက်မှုလုပ်ငန်းအကြောင်းနားမလည် ဘဲနဲ့ ကျနော်တို့အရပ်သား ပညာရှင်များအပေါ် ဘယ်လို ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်တယ်ဆိုတာကို တွေ့မြင်ဖို့ အခွင့် ရခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်တို့ဆီမှာ နိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ဆက်နွယ်နေတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ ရှိနေတာကြောင့်အဲဒီအဖွဲ့အစည်း တွေကို လေ့လာနိုင်၊ သုံးသပ် နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မျိုးဝင်း)

ကျွန်တော့်အတန်းထဲမှာ ခုံနံပါတ်အစောပိုင်းနေရာတွေက ရန်ကုန်တိုင်းက ကျောင်းသားတွေအတွက်၊ နောက်ကယားပြည်နယ်သားတွေ၊ ဒီနောက်က ချင်းလူမျိုးတွေစသဖြင့် နေရာထိုင်ခင်း သတ်မှတ်ထားပါတယ်။အဲဒီအချိန်က ချင်းလူမျိုးကျောင်းသားအတော်များများနဲ့ ကျွန်တော်တွေ ဆုံခွင့်ရခဲ့တယ်။ကျွန်တော့် အတွက်တော့ ပထမဆုံးချင်းလူမျိုးသူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ခင်မင်ခွင့်ရခဲ့တဲ့ အချိန်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။နိုင်ငံရေးသိပ္ပံကိုလည်း စပြီး မိတ်ဆက်သင်ကြားခဲ့ရပါတယ်။ ပထမနှစ်မှာ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်အကြောင်း သင်ခဲ့ရတယ်။ ဒုတိယနှစ်မှာ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအကြောင်း သင်ရတယ်။အဲဒီလိုဖြစ်တော့ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ

လှောင်ပြောင်ရယ်မော ခဲ့ကြပါသေးတယ်။ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ လက်တွေ့နဲ့ အလွန်ကွာခြားနေတာကို မြင်တွေ့နေကြရတာကြောင့်ပါ။ ဒါပေမဲ့ တချို့ကတော့ ကျောင်းသားကောင်းတွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ ပြောသမျှဘာကိုဖြစ်ဖြစ် သင်ချင်ကြတဲ့သူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အမှတ် ကောင်းကောင်း ရဖို့သာဆန္ဒရှိကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့မှာ သူတို့နဲ့ တွေးခေါ်ပုံခြင်း မတူခဲ့ကြပါ။ကျွန်တော်တို့စိတ်ထဲမှာတော့ “ဟေး..ဘာတွေ ဖြစ်နေတာလဲ။ ဒါက ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ဒါက ပြည်သူ၊ဒါကတော့ အာဏာပိုင်တွေ လက်တွေ့လုပ်နေတဲ့အရာ” လို့ပဲ ပြောဖြစ်ကြတယ်။ ကျွန်တော့်မှာမေးစရာ မေးခွန်းများစွာ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တွေအချင်းချင်း မိမိရပ်ရွာ ဒေသမှာကရင်နီပြည်နယ်မှာ ကျွန်တော် ကြီးပြင်းခဲ့တာဖြစ်လို့ အကြောင်း အရာအတော်များများကို သိခဲ့တယ်။စစ်တပ်ရဟတ်ယာဉ်တွေ ဖြတ်သန်း သွားတာကိုလည်း မြင်ခဲ့ဖူးတယ်။စစ်တပ်လှုပ်ရှားမှုတွေ အကြောင်းကိုလည်း ကြားသိခဲ့ဖူးတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကရင်နီအမျိုးသား တိုးတက်ရေးပါတီ (KNPP) နဲ့ တိုက်ပွဲဖြစ်သံတွေကြားခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် သူတို့ကို အပြစ်မတင်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အမြင်မှာတော့ စစ်တပ်က ဒေသခံတွေကို မတရား ဆက်ဆံမှုတွေပြုလုပ်နေတဲ့အတွက်သူတို့အခြေအနေကိုတိုက်ပွဲဝင် သင့်တယ်လို့ မြင်မိပါတယ်။ အဲလိုကိစ္စရပ်တွေကို ကျွန်တော်မြင်တွေ့ဖူး ခဲ့တာကြောင့် သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ တွေ့ဆုံကြတဲ့အခါ ပြန်လည်ပြောပြ ဖြစ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်စီကိုယ်ငှ အတွေ့အကြုံတွေကို ဝေငှဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအကြောင်းအရာ တွေကိုရန်ကုန်က သူငယ်ချင်းတွေကို ပြောပြရင် သူတို့က မယုံကြဘူး။ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ ပြောဆိုနေတဲ့အကြောင်းအရာတွေဟာ ကောလဟာလတွေဖြစ်တယ်လို့သာ ပြောလေ့ရှိကြတယ်။ကျွန်တော်ကသူတို့ကို“ဒါတွေဟာ ကောလဟာလတွေမ ဟုတ်ဘူး။ ဒီလိုအဖြစ်အပျက်မျိုးတွေကို ငါ့မျက်လုံးနဲ့ ကိုယ်တိုင်တွေ့ခဲ့တာ” လို့ ပြောပြခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်ဆန်နီ မဟင်ဒါ)

သစ်ပင်

ကိုယ့်မြေကို
ကိုယ့်မြေ ကိုယ့်လက်နဲ့ ကိုယ်တူး
ကိုယ့်ဆူးနဲ့ ကိုယ်ဆွ
ကိုယ့်မျိုးစေ့ ကိုယ်ချခဲ့
ကိုယ်ဟာ ကမ္ဘာကြီးအတွက်
သစ်ပင် တစ်ပင်ပါ။
ကိုယ့်ပြည် ကိုယ့်ရွာအပေါ်
အရိပ်မကျနိုင်သေးတာက လွဲရင်ပေါ့။
စက်မင်းနေ
အတွဲ(၁)၊ အမှတ်(၉) ၊ နိုဝင်ဘာ- ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၀၀၁

အခန်း ၂

" 'ဒီမိုကရေစီ' ဆိုတာကို ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ်
ကြားဖူးတာပါ"

၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ ၁၃ ရက်နေ့မှာ ပထမဆုံးအကြိမ် ကျောင်းသားသပိတ်စတင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီနေ့က ဖုန်းမော်ဆိုတဲ့ ကျောင်းသားတစ်ယောက် ရန်ကုန်မှာ အသတ်ခံခဲ့ရတယ်။ ဒီနောက်မှာတော့ တစ်နိုင်ငံလုံးအထိ သပိတ်မှောက်ပွဲ ပျံ့နှံ့သွားခဲ့တယ်။ အစိုးရက ကျောင်းတွေ၊ တက္ကသိုလ်တွေ အားလုံးကို ပိတ်ပစ်ခဲ့တယ်။ အာဏာပိုင်တွေက ဒီလိုလုပ်လိုက်ရင်ကျောင်းသားတွေ အသံတိတ်သွားလိမ့်မယ်လို့ ယူဆ ထားပုံရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့အသံတွေ တိတ်မသွားခဲ့ပါဘူး။ တစ်တိုင်းပြည်လုံးမှာရှိတဲ့ ကျောင်းသားတွေဟာ အလုပ်သမားတွေလယ်သမားတွေနဲ့ အတူတကွ အုံကြွမှုကြီးကို ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍကနေ ပါဝင်ခဲ့ကြတယ်။ (ရဲဘော်သံခဲ)

၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့မှာ အရေးအခင်းစတင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအဓိကရုဏ်းတွေ အတွင်းမှာကျောင်းသားအတော်များများ ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ပြီး တချို့ကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ဆေးရုံကို အဖော်လိုက်ပို့ပေးခဲ့ရတယ်။ ပြန်လာရာလမ်းမှာ စစ်တပ်ကလမ်းမတွေကို ပိတ်ဆို့ထားခဲ့တယ်။ ရဲတွေနဲ့ပေါင်းပြီးကျောင်းသားတွေကို တက္ကသိုလ်ဝင်းအတွင်း ဝန်းရံထားခဲ့တယ်။ ရဲတွေက ကျောင်းသားတွေကို လူအုပ်စုခွဲဖို့ မျက်ရည်ယိုဗုံး အပါအဝင် မီးသတ်ပိုက်တွေပါသုံးပြီး လူစုခွဲခဲ့တယ်။ မျက်ရည်ယိုဗုံးနဲ့ နှိမ်နင်းမှုကြီးပြီးနောက်မှာတော့ ကျွန်တော်လည်း တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲကို ပြန်ပြေးခဲ့ရတယ်။ အဲဒီအချိန် စစ်တပ်က တက္ကသိုလ်ပရိဝုဏ်တချို့အပိုင်းကို ထိန်းချုပ်ထားပြီးဖြစ်တယ်။ အဲလို အခိုက်အတန့်မှာ ကိုဖုန်းမော်အသတ်ခံခဲ့ ရတာကို ကျွန်တော်သိလိုက်ရတယ်။ အာဏာပိုင်တွေက ဒီသတင်းပေါက်ကြားမှုကို ထိန်းချုပ်နိုင်ဖို့ ဆေးရုံမှာ ရှိနေတဲ့ ကျောင်းသားတွေ၊ ကထိကတွေ အားလုံးကို ဖမ်းဆီးခဲ့တယ်။ အဲဒီညမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဖုန်းမော်ရဲ့ သွေးစွန်းနေတဲ့အင်္ကျီ ဖိနပ်နဲ့ ကျည်ဆံခွံတချို့ကို ယူဆောင်ပြီး ဖုန်းမော်အောက်မေ့ဘွယ်ရာ အထိမ်းအမှတ် အုတ်ဂူတခုတည်ဆောက်ပေးခဲ့တယ်။ အဲဒီညတစ်ညလုံး ကျွန်တော်တို့အားလုံး မအိပ်ဘဲနေခဲ့ကြတယ်။ နောက်တစ်နေ့ မနက်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ကို ကျောင်းဝင်းပြင်ပထွက်ခွာခွင့်မပြုတာကြောင့် ကျောင်းဝင်းအတွင်းမှာပဲ လမ်းလျှောက် ချီတက်ခဲ့ကြတယ်။ ရေဒီယိုကအသံလွှင့်တာတွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ နားစွင့်ခဲ့ကြတယ်။ အစိုးရပိုင် သတင်းဌာနရော၊ BBC တို့ကပါ ဖုန်းမော် သေနတ်ပစ်ခံရပြီး သေဆုံးခဲ့လို့ ထုတ်လွှင့်ကြေငြာတာမဟုတ်ဘဲ ဓားထိုးခံရပြီးသေဆုံးခဲ့တယ်လို့ လွဲချော်စွာ ကြေငြာအသံလွှင့်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီသတင်းအမှားတွေကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေ အလွန်ဒေါသထွက်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီနောက် ကျောင်းဝန်းအတွင်းမှာပဲနောက်ထပ်ဆန္ဒပြမှုတစ်ခု စတင်ခဲ့ကြတယ်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တစ်ခုတည်းသောတောင်းဆိုချက်က ဖုန်းမော်သေဆုံးရတာနဲ့ပတ်သတ်ပြီး အမှန်တရားဖော်ထုတ်ရေးသားဖြစ်တယ်။ ကိုဖုန်းမော် သေနတ်မှန်ပြီး သေဆုံးရတာဖြစ်ကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့အားလုံး စာတစ်စောင်ရေးသားခဲ့ပြီး တက္ကသိုလ်မှ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ဦးကို လက်မှတ်ထိုးပေးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့တယ်။ သူကတော့ ကျွန်တော်တို့ ဖိအားပေးခဲ့တာကြောင့် လက်မှတ်ထိုးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ ရဲတွေကလမ်းမကြီးတချို့ကို ပြန်ဖွင့်ပေးခဲ့လို့ ကျွန်တော်တို့လည်း စာရွက်တွေကို မိတ္တူပွားပြီးတခြားတက္ကသိုလ် အသီးသီးကို ဖြန့်ဝေနိုင်ခဲ့တယ်။ ရလဒ်အနေနဲ့ ကျန်တက္ကသိုလ်တွေက ကျောင်းသားတွေပါ ကျွန်တော်တို့ဆီကို ရောက်လာကြပြီး ဖုန်းမော်အသုဘပွဲကို

တက်ရောက်ခဲ့ကြတယ်။ အသုဘအခမ်းအနားကော်မတီရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုအနေနဲ့ အသုဘအတွက် အလှူငွေတွေကို ကောက်ခံတဲ့ ကျောင်းသားတွေထဲမှာ ကျွန်တော်လည်း တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်ပါတယ်။အသုဘအတွက် ကျွန်တော်တို့အားလုံး ပြင်ဆင်နေကြတုန်းမှာပဲ စစ်တပ်က လမ်းမတွေကိုစစ်ကားကြီးတွေနဲ့ ပိတ်ဆို့လိုက်ပြီး ကျောင်းဝန်းပတ်ပတ်လည်ကို ဝိုင်းပတ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျောင်းဝန်းထဲမှာတော့ ကျောင်းသားတွေ သိပ်မရှိတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အတွက် လွတ်လမ်းမရှိဘူး။ ဒီနောက်အတန်ကြာ ဆွေးနွေးမှုတွေလုပ်အပြီး ကျွန်တော်တို့အားလုံးက အဖမ်းမခံရမီအချိန်အထိ အုပ်စုလိုက် နေနေကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ထင်တာက အားလုံးလူစုခွဲ ထွက်ပြေးသွားခဲ့ရင် ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်း ဘယ်သောအခါမှ ပြန်မတွေ့နိုင်ကြတော့ဘူးလို့ထင်မှတ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း အတူတကွ နေကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ကံကောင်းထောက်မစွာပဲ တစ်စုံတစ်ယောက်က ကျွန်တော်တို့ကို နောက်ဖေးလမ်းတွေ၊ ဖြတ်လမ်းတွေကတဆင့် ကျောင်းဝန်းပြင်ပကို ထွက်နိုင်အောင် ကူညီပေးခဲ့ တယ်။ အဲဒီနည်းနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဝန်းအပြင်ကိုလွတ်မြောက်လာကြတာ ဖြစ်တယ်။ မကြာမီအချိန် အတွင်းမှာပဲ တက္ကသိုလ်တွင်းစစ်တပ်မှဝင်ရောက်စီးနင်းခဲ့ပြီး ကျောင်းသားအချို့အဖမ်းခံခဲ့ရတယ်။ စစ်တပ်က သီးသန့်ရှာဖွေနေတဲ့ ကျောင်းသားတွေစာရင်းရှိတယ်။ အဲဒီကျောင်းသား တွေရဲ့ဓာတ်ပုံတွေကိုပြပြီး ရှာဖွေခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ရှာတဲ့ကျောင်းသားတွေအနက် ကျွန်တော် လည်း တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်တယ်။ စစ်တပ်က ကျွန်တော့်ဓာတ်ပုံကို ပြပြီး ကျွန်တော့်ကို ရှာဖွေခဲ့ကြတယ်။ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကိုလာရောက် အကြောင်းကြားပြီး ထွက်ပြေးဖို့ အကြံပေးခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း မိမိမြို့ရွာကို ပြန်ပြေးလာခဲ့တယ်။ မတ်လ၊ ၁၆ ရက်နေ့မှာတော့ ရန်ကုန်မှာ ဆန္ဒပြပွဲ အကြီးစားတစ်ခုပေါ်ပေါက်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော် မြို့ထဲမှာ ရှိနေဆဲဖြစ်ပေမဲ့ ရှောင်ဖို့ကြိုးစားနေတဲ့အချိန် ဖြစ်တာကြောင့် အဲဒီပွဲမှာ မပါဝင်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ၃ ရက်လောက်အကြာမတ်လ ၁၈ ရက်နေ့မှာတော့ ကျွန်တော့် မြို့ရွာလေးကို ပြန်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီနောက်မကြာမီမှာပဲ ကျွန်တော့်ကို ကျောင်းထုတ်လိုက်ပြီ ဖြစ်ကြောင်း စာကိုလက်ခံရရှိခဲ့တယ်။ တက္ကသိုလ်တွေ ဖွန်လမှာ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်က ကျောင်းမှာကျန်ခဲ့တဲ့ကျွန်တော့် ပစ္စည်းတွေကို ပြန်သွား သယ်ချင်ပေမဲ့လည်း တားမြစ်ခြင်းခံခဲ့ရ တယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီးရန်ကုန်ကို ကျွန်တော်နောက်တစ်ခါ ဘယ်တော့မှ ပြန်မရောက်ခဲ့တော့ ပါဘူး။ (ရဲဘော်မျိုးဝင်း)

ဖုန်းမော်အသတ်ခံရပြီး ကျောင်းသားသပိတ်မှာ ကျွန်မပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ သပိတ်အတွင်း ကျွန်မက လက်ကမ်းစာစောင်တွေနဲ့ သတင်းအချို့ကို ဖြန့်ဖြူးပေးခဲ့တယ်။ ရဲတွေက ကျောင်းသားတွေကို ရက်ရက်စက်စက် ချေမှုန်းခဲ့တဲ့မတ်လ ၁၆ ရက်နေ့ တံတားနီ ဆန္ဒပြပွဲမှာ ပါဝင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီနေ့က လုံထိန်းတပ်တွေ အကြမ်းဖက်လို့ ကန်လမ်းထဲကို သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ဝင်ပြေးခဲ့ရတယ်။ ကျောင်းသား ကျောင်းသူ အယောက် (၁၀၀) လောက် ရေနစ်ခံခဲ့ရတယ်။ အဖမ်းခံရတယ်လို့ ကြားသိရတယ်။ ဆန္ဒပြပွဲတွေဖြစ်နေဆဲမှာပဲ တက္ကသိုလ်ကျောင်းကို ပိတ်လိုက်ပြီး ရန်ကုန်အပြင်က ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေအားလုံး ကိုယ့်ရပ်ရွာဒေသတွေကို

အတင်းအကြပ် ပြန်ပို့ခဲ့တယ်။ ကျွန်မအိမ်ပြန်ရောက်ချိန်မှာတော့ ၈.၈.၈၈ အရေးတော်ပုံကြီး အတွက် ပြင်ဆင်ဖို့ အခြားကျောင်းသားတွေနဲ့အတူ ကယားပြည်နယ် လူထုကို စတင် စည်းရုံးခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

ကျွန်တော့်ဘဝက အလွန်ရိုးရှင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာရွာမှာပဲ ၁၉၈၇ ခုနှစ်အထိ အတန်းပညာ ၈ တန်းနှစ် အထိ သင်ကြားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်အသက် ၁၅ နှစ်ခန့် ရှိပါပြီ။ သပိတ်မှောက်ပွဲတွေက ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ စတင်ခဲ့တယ်။ မြန်မာလူမျိုးတွေ နေ့စဉ် ကြုံတွေ့နေရတဲ့ ဘဝတွေကို စာနာမိတဲ့အတွက် ဒီဆန္ဒပြပွဲကို ကျွန်တော်တို့လည်း ဝင်ရောက် ခဲ့ပါတယ်။ ဆန္ဒပြစခန်းမှာ ပါဝင်ကြသူအများစုက ကျောင်းသားများဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့် မိသားစုထဲမှာဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ပါဝင်သူဆိုလို့ ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်း သာရှိတယ်။ ကျွန်တော့်အဖိုးကမကြိုက်ဘူး။ ကျွန်တော့် မိသားစုက ကျွန်တော် တခုခုဖြစ်မှာ မမြင်တွေ့လို ကြဘူးပေါ့။ ဒါကလည်း သဘာဝကျတဲ့ ခံစားချက် ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ချစ်ဝင်း)

၁၉၈၈ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ကျွန်တော် ဘယ်လိုကြောင့် ပါသွားခဲ့သလဲဆိုတော့ မြန်မာပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေနဲ့ လူထုရဲ့ ကြပ်တည်းဆင်းရဲမှုတွေက ကျွန်တော်တို့ မျက်စေ့ရှေ့မှာ အမြဲ မြင်နေရတော့ အကျိုးမရှိတဲ့ သည်ခေတ်ကြီးကို ပြောင်းပစ်မှ ရမယ် ဆိုတာတော့ သိခဲ့တယ်။ တက္ကသိုလ်ရောက်တော့ ဒီမိုကရေစီနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စာလေးပေလေး ဖတ်မိသွားတဲ့အခါကိုယ့်တိုင်းပြည်ဟာဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံဆိုပြီး တကယ်တမ်းမှာကျတော့ ဘာ ဒီမိုကရေစီမှမဟုတ်မှန်း တကယ် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးနိုင်မှသာ လူထုအတွက် တကယ် အကျိုးရှိမယ်မှန်း သိလာခဲ့တာ။ အဲဒါတွေကလည်း ကျွန်တော်ကို ၈၈ လှုပ်ရှားမှုထဲ ပါသွားစေတဲ့ တွန်းအားတစ်ခုပေါ့။ လှုပ်ရှားမှုမှာ ပါတယ်ဆိုပေမယ့်လည်း ကျွန်တော် သာမန်ကျောင်းသား တစ်ယောက် အနေနဲ့ပါပဲ။ (ရဲဘော်ဝင်းတင့်ဟန်)

စက်မှုဝန်ကြီးဌာနမှာ ကျွန်တော်အလုပ်ဝင်ခဲ့ပြီးနောက် အိမ်ထောင်ကျကာ သမီး ၂ ဦး ထွန်းကားခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၈ အရေးတော်ပုံကြီး ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ ကျွန်တော်လည်း လှုပ်ရှား ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က အစိုးရဝန်ထမ်းတစ်ဦးပင်ဖြစ်ပေမဲ့ ကျွန်တော့် အနီးအနားတဝိုက်က လူတွေနဲ့တခြား ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေကို ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ပါဝင်ဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ၊ အလုပ်သမားတွေ၊ လယ်သမားတွေနဲ့ လူတိုင်းမှာ ဒုက္ခခံစားနေကြရတယ်။ ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့အနာဂတ်တခု ပိုင်ဆိုင်ရဖို့အတွက် ကျွန်တော်တို့တွေ တိုက်ပွဲဝင်ကြရမှာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်က ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ခေါင်းဆောင်နေရာမှာတော့ မပါဝင်ခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေကို စည်းရုံးရာမှာကူညီပေး ခဲ့ပါတယ်။ အစဦးပိုင်းမှာ အရေးတော်ပုံကြီးဟာ အပြောင်းလဲတစ်ရပ် ဖော်ဆောင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်မှတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ စစ်တပ်က ဆန္ဒပြသူတွေကိုနှိမ်နင်းဖို့ အကြောင်းပြချက် ရှာဖို့အတွက် မငြိမ်မသက် မှုတွေကို ဖန်တီးခဲ့တာ တွေ့မြင်ခဲ့ရတယ်။ စစ်တပ်က လူထုနဲ့ လက်တွဲခဲ့တဲ့ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံလူထု လှုပ်ရှားမှုမျိုး မြန်မာပြည်မှာ ဖြစ်မလာခဲ့ပါဘူး။ (ရဲဘော်မင်းမင်း)

၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံအတွင်းမှာ ကျွန်တော်ပါဝင်လှုပ်ရှားမှု မရှိသေးပါ။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော်ဟာ ဆိုက်ကားမောင်းသမားဘဝနှင့် အလုပ်ရှုပ် နေခဲ့တဲ့အချိန် ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ လူပေါင်းစုံထဲက သတင်းတွေ အစုံအလင်ကြားသိလာရပြီး နောက်ပိုင်းမှာတော့ ကျွန်တော်လည်း စနစ် အပြောင်းအလဲ ဖော်ဆောင်ဖို့ တစ်စုံတစ်ရာလုပ်သင့်တယ်လို့ ယူဆလာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ဖခင်ကို ကူညီလုပ်ကိုင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ငယ်စဉ်ကဆိုရင် မိဘတွေက ဝင်ငွေနည်းပါးပေမဲ့လည်း မိသားစုတစ်ခုလုံးကို ထောက်ပံ့နိုင်ခဲ့တာကို ကျွန်တော် အမှတ်ရမိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်တို့ ကြီးပြင်းလာတာနဲ့အမျှ ကျွန်တော့်မိဘတွေဟာ အရင်က ထက်ဝင်ငွေပိုရှာဖွေ လာနိုင်ပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်တို့အခြေအနေက ရှိမြဲအတိုင်းဖြစ်ပြီး တိုးတက်မှု တစ်စုံတစ်ရာမရှိခဲ့ပါဘူး။ ဆန္ဒပြပွဲတွေ ကျွန်တော် ဝင်ရောက် လှုပ်ရှားခြင်း မရှိခဲ့ပေမယ့်လည်း သွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့တယ်။ မိန့်ခွန်းတွေ နားထောင်ခဲ့ဖူးတယ်။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ အပြင်သွားတဲ့အချိန်တွေမှာလည်း တိုင်းပြည်ဘယ်လို ပြောင်းလဲလာပုံတွေကို ပြောဆိုဖြစ် ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လည်း ပါဝင်လှုပ်ရှားလိုတဲ့အကြောင်းတွေကို ပြောဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီအချိန် တုန်းကကျွန်တော်တို့ ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်ရောက်ဖို့ အတော်လေး အချိန်ယူရမှာဖြစ်ကြောင်း မတွေ့မိခဲ့ကြဘူး။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဟာ ကိုလိုနီ အစိုးရနဲ့ ဂျပန်ကို တိုက်ထုတ်ဖို့ ၆ နှစ်တာအချိန်ယူ ခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့လည်း အဲဒီလောက် အချိန်မယူရဘဲ လုပ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်မှတ်ခဲ့ ကြတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကျော်)

၁၉၈၈ ခုနှစ် မတိုင်မီက ကျွန်မ ဘွဲ့ယူပြီးတာနဲ့ အစိုးရအလုပ်ဝင်လုပ်ပြီး ရိုးရှင်းတဲ့ဘဝလေးနဲ့ နေထိုင်ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ အမြဲတန်းမှတ်ယူထားခဲ့တယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံမတိုင်မီက ကျွန်မတို့မိသားစုဟာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးပြီး ဝေးလံခေါင်းပါးတဲ့အရပ်မှာ နေထိုင်လာခဲ့ကြတာကြောင့် နိုင်ငံရေးနဲ့ပတ်သတ်ပြီး အမြဲတမ်းရှောင်ကြဉ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့တယ်။ ကျွန်မမိသားစုသာမက ၊တစ်ရွာလုံးကပါ ကျွန်မအပေါ် မျှော်လင့်ချက် အလွန်ထားခဲ့တာကြောင့် ကျွန်မကလည်း သူတို့ မျှော်လင့်ချက်တွေ မပျက်စီးစေဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က တက္ကသိုလ် တက်ရောက်ရ မယ်ဆိုတာ အိပ်မက်တစ်ခုဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်မဟာ နိုင်ငံရေးကို အမြဲရှောင်ကြဉ် ခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးစာအုပ်တွေကိုတောင် ဝယ်မဖတ်ရဲခဲ့ပါဘူး။ ဒီအချိန်က ကျွန်မမှာ ဆန့်ကျင် ဖက်တွန်းအားနှစ်ခုဖြစ်တဲ့ ကျွန်မမိဘများ (ရွာထဲက လူတွေအပါအဝင်) ရဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေနဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ဝင်ရောက်လိုတဲ့ ကျွန်မစိတ်ဆန္ဒတွေကြား လွန်ဆွဲခဲ့ရတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊မတ်လ၊ ကိုဗန်းမော်အသတ်ခံရပြီးနောက် ကျောင်းသားတွေ သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြတော့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွေလည်း ပိတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်မလည်း ရွာကို ပြန်ခဲ့ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ဆန္ဒပြပွဲတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတာကို သတိထားမိပေမဲ့လည်း နိုင်ငံရေးနဲ့ ဝေးဝေးနေခဲ့ပါသေးတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ၂၀ ရက်နေ့မှာတော့ ကျွန်မ နိုင်ငံရေးလောကထဲဝင်ရောက်ဖို့ဆုံးဖြတ် ချက်ချခဲ့ပါတယ်။ အရေးတော်ပုံကြီးဟာ ဩဂုတ်လ (၈) ရက်နေ့မှာ စတင်ခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်မတို့ ဒေသမှာတော့ ဘာဆိုဘာမှ မဖြစ်ခဲ့သေးပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်မလည်း ရွာအနီးတဝိုက်မှာ စည်းရုံးရေး စတင်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မနောင်)

မတ်လ၊ ၁၆ ရက်နေ့မှာ ကျောင်းသားတွေ စတင်ထကြွခဲ့ကြတယ်။ ဒီလှုပ်ရှားမှုတွေ ပေါ်ပေါက်ဖို့ ကျွန်တော်တို့တွေ အချိန်အကြာကြီး စောင့်ဆိုင်းလာခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားတွေကိုလည်းကျွန်တော် ပြောဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွေ ပြန်ဖွင့်တဲ့အခါ ဘာလုပ်ကြမယ်ဆိုတာကိုဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီးလည်း ဖြစ်တယ်။ မြန်မာပြည် တစ်ပြည်လုံးမှာရှိတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ အားလုံးကို အဆက်အသွယ် လုပ်ခဲ့တယ်။ ရန်ကုန်က ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေက ဓလေးလုံးမှာ အုံကြွလှုပ်ရှားကြဖို့ ရက်သတ်မှတ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အဲဒီအချိန်က စိတ်အရမ်းလှုပ်ရှားခဲ့ကြပြီး၊ လွိုင်ကော်မှာ စည်းရုံးရေးတွေ စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ဒေသခံ အာဏာပိုင်တွေက ကျွန်တော့်ဖခင်နှင့်အတူ ရောက်လာပြီး သူတို့နဲ့ တွေ့ဆုံဖို့ ကျွန်တော့်ကို အကြောင်းကြား လာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ဘာအမှားများ လုပ်မိခဲ့တာကိုလည်း မသိခဲ့တဲ့အပေါ်မှာ အတော်စိတ်ပူခဲ့ရပါတယ်။ ဒီနောက် အဖေဖေရှေ့မှာ ကျွန်တော့်ကို သတိပေးခြင်းခံတယ်။ အာဏာပိုင်တွေက “တကယ်လို့ ခင်ဗျားသားဒါတွေကို ဆက်လုပ်နေမယ်ဆိုရင် အရေးယူခံရလိမ့်မယ်” လို့ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို အပြောအဆိုခံလိုက်ရတာကြောင့် ကျွန်တော် ပိုပြီးဒေါသထွက်ခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့တတွေကတော့ ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်ရဦးမယ်ဖြစ်တယ်။ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဘာကိုမှ မလုပ်နိုင်ခဲ့ကြဘူး။ မြို့ထဲမှာ လက်ကမ်းစာစောင်တွေကိုပဲ ဖြန့်ဝေ ခဲ့ကြပါတယ်။ နောက်တစ်နေ့ ညနေပိုင်းမှာ တချို့က လမ်းမပေါ်ထွက်ကြပြီး ကြွေးကြော်သံတွေ စတင် အော်ဟစ်ခဲ့ကြပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်က လူအုပ်ထဲမှာ မပါဝင်ခဲ့သေးပါ။ ဩဂုတ်လ၊ ၂၂ ရက်နေ့မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ ဆန္ဒပြပွဲတွေ စတင်ခဲ့ကြတယ်။ တခြား မြို့နယ်တွေနဲ့ယှဉ်ရင် နောက်ကျပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်တို့ဒေသဟာ အနက်ရောင်နယ်မြေ ဖြစ်တာကြောင့် အားလုံးအဆင်ပြေပြေဖြစ်အောင် စောင့်ကြည့်ကြရတာကြောင့် နောက်ကျခဲ့ရခြင်းဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်ချီတက်မှုတွေ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး၊ မိန့်ခွန်းတွေ ပြောခဲ့ကြတယ်။ အစပိုင်းမှာတော့ ကျွန်တော်တို့အုပ်စုမှာ ကျောင်းသားအများစု ပါဝင်ခဲ့ကြပေမဲ့လည်း နောက်ပိုင်းမှာတဖြည်းဖြည်းနဲ့ လူထုပါ ပါဝင်လာပြီး ဝန်းရံထောက်ခံခဲ့ကြတယ်။ ၁၉၈၇ ခုနှစ် ငွေစက္ကူဖျက်သိမ်းမှုကြီးအပြီးမှာ လူတွေ အတော်ဒေါသထွက်ခဲ့ကြတယ်။ (ရဲဘော်ဆန်နီ မဟင်ဒါ)

တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွေပိတ်ခဲ့ပြီး အာဏာပိုင်တွေက ကျွန်တော်တို့ကို ကိုယ့်ရပ်ရွာဒေသ ပြန် ခိုင်းခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်အိမ်ပြန်ရောက်ပြီးမကြာမီဓလေးလုံးအရေးတော်ပုံကြီးအတွက် ကျောင်း သားတွေ ပြင်ဆင်နေကြတဲ့ သတင်းတွေကြားခဲ့ရတယ်။ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော် ရွာမှာမရှိဘူး ကျွန်တော် လယ်ထဲဆင်းပြီး အလုပ်လုပ်နေတယ် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း တွေ ကျနော်ဆီရောက်လာပြီး သပိတ်မှောက်ပွဲတွေ စနေပြီဖြစ်ကြောင်းပြောပြကြတော့ ကျွန်တော် လည်းအဖေကိုရွာပြန်ပြီးသပိတ်မှောက်ပွဲတွေမှာ ပါဝင်မဲ့အကြောင်းပြောတော့ အဖေက ကျနော်ကိုလျောလျောရှုရှုပဲ ခွင့်ပြုခဲ့ပါတယ်။ တခြားကျောင်းသားတွေနဲ့အတူ ဘုန်းကြီးကျောင်းဝန်းထဲ မှာ ကျနော်တို့ သပိတ်စခန်း ဖွင့်ခဲ့ကြတယ်။ ဘုန်းကြီးတွေကလည်း

ကျနော်တို့ကိုတော်တော်ကို ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြပါတယ်။ အစပိုင်းမှာတော့ ကျွန်တော်တို့တတွေ ဘယ်လိုဖွဲ့စည်းလုပ် ဆောင်ရွက်မယ်ဆိုတာကိုကိုယ်တိုင် မလုပ်တတ်ကြတာကြောင့် အတွေ့အကြုံရှိတဲ့ ကျနော်တို့ ဆရာတွေဆီချဉ်းကပ်မေးမြန်းခဲ့ကြရပါတယ်။ဥပမာအနေနဲ့ ပြောရရင် ကျွန်တော်တို့ကခွပ်ဒေါင်း အလံ အကြောင်းသိနေပေမဲ့လည်း ဘာအရောင်မှန်းမသိကြဘူး။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဆရာတွေက ကျွန်တော်တို့အတွက် ဒေါင်းအလံကို သူတို့ကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲ ပေးခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်းတစ်ရွာဝင်တစ်ရွာထွက်နဲ့မြို့ကကျောင်းသားတွေ ရဲ့ကြွေးကြော်သံတွေ အတိုင်းပဲ မိုးထဲလေထဲမှာကြွေးကြော်ဆန္ဒပြခဲ့ကြတယ်။ အစပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့သပိတ်စခန်းမှာ ကျောင်းသားတွေပဲအများဆုံးပါဝင်ခဲ့ပေမဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ တဖြေးဖြေးနဲ့ လူထုက ကျွန်တော်တို့နဲ့ လက်တွဲ ခဲ့ကြတယ်။ လယ်သမားတွေ၊အလုပ်သမားတွေ၊ ဘုန်းကြီးတွေနဲ့ ရဲဝန်ထမ်းတချို့လည်း ပါဝင် လာခဲ့ပြီး တချို့ပြည်သူတွေကတော့ကျွန်တော်တို့ ချီတက်ရာလမ်းတလျှောက် လမ်းဘေးဝဲယာ မှာတန်းစီရပ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ကိုလက်ခုပ်တီးပြီး အားပေးခဲ့ကြသလို ကျွန်တော်တို့ သပိတ်စခန်းမှာ စားသောက်ဘို့အတွက် အလှူငွေတွေ ထည့်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်က အလွန်စိတ်လှုပ်ရှားဖို့ ကောင်းပြီး ကျွန်တော်တို့တတွေ ပျော်ခဲ့ကြရပါတယ်။ မိုးရွာမှာကိုလည်း မမူခဲ့ကြသလို ကျွန်တော်တို့ချီတက်ရာလမ်းတွေမှာ ရွံ့စွက်တွေနဲ့ ချောနေသော်လည်း ချော်လဲကျမှာတွေကိုလည်း ဂရုမစိုက်မိခဲ့ကြပါဘူး။ (ရဲဘော်မြင့်ဦး)

ဩဂုတ်လ (၈) ရက်နေ့က ကျွန်တော့်မြို့မှာ ဘာမှမဖြစ်ခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီနေ့အစီအစဉ်က ကျောင်းတက်ခေါင်းလောင်းထိုးပြီးတာနဲ့ အထက်တန်းကျောင်းသားတွေကို ကျောင်းအပြင်ဘက် ခေါ်ထုတ်ဖို့ပါ။ ကျောင်းဝင်းအပြင်မှာ ကျွန်တော်စောင့်နေတာ မှတ်မိနေပါသေးတယ်။ ထွက်လာရင် ဆက်ချီတက်ကြမယ်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုကဘယ်လို ကျောင်းအာဏာပိုင်တွေက ကျွန်တော်တို့ အစီအစဉ်ကို သိသွားတယ် မသိပါဘူး။ မနက် (၉) နာရီ ခေါင်း လောင်းထိုးပြီးတာနဲ့ ကျောင်းဝင်းတံခါးတွေကို ပိတ်လိုက်ကြပါတယ်။ အဲဒီတော့ ကျောင်းသားတွေလည်း ဘယ်သူမှ အပြင်ကိုထွက်လို့မရတော့ဘူးပေါ့။ တကယ်တမ်း ပြောရရင် အဲဒီနေ့က လူအတော်များများ လမ်းမပေါ်ထွက်ကြမယ်ဆိုရင်တောင် ဘာမှ ဖြစ်လာမှာ မဟုတ်တော့ဘူးလို့ ကျနော်ထင်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

၁၉၈၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ (၈) ရက်နေ့ နေ့လည်ခင်းမှာ သပိတ်မှောက်သူတွေက ကျွန်တော် နေ တဲ့မြို့လေးရဲ့ လမ်းတွေမှာ နေရာယူထားခဲ့ကြတယ်။ မုဒုံမြို့ဟာ စီးပွားရေးဦးစားပေးတဲ့မြို့ တမြို့ဖြစ်တဲ့အပြင် မှောင်ခိုဈေးကွက်ရဲ့ အချက်အချာကျတဲ့မြို့တမြို့ဖြစ်တာကြောင့် ဒီလိုလှုပ်ရှားမှုတွေ ပေါ်ပေါက်လာလိမ့်မယ်လို့ ကျနော်ထင်မထားခဲ့ပါ။ ညဖက်ချီတက် လှုပ်ရှားမှုထဲမှာ ကျွန်တော် ပါဝင်ခဲ့တယ်။ နောက်တစ်နေ့မနက် ရောက်တဲ့အခါ အဖေက ကျွန်တော့်ကို တော်တော် ဒါသထွက်နေတယ်။ မိသားစုကတွေကလည်း စိတ်ပူနေကြတယ်။ မိဘတွေက ကျွန်တော့်ကို အပြင်မထွက်ဖို့ အိမ်ထဲမှာပဲနေဖို့ အမိန့်ထုတ်ထားလိုက်တယ်။ အဖွားကလည်း ကျွန်တော့်အတွက်စိတ်ပူပြီး ရွာကနေ အဒေါ်ကို မုဒုံအိမ်ကို လွှတ်လိုက်တယ်။ အမေ့ကိုကူပြီး ကျွန်တော့်ကို ဝိုင်းစောင့်ကြည့်ပေးဖို့ပါ။ ကျွန်တော် အိမ်ပြင်ထွက်လို့မရနိုင်အောင်

အမေက အိမ်ရှေ့တံခါးပေါက်က စောင့်တယ်ဆိုရင် အနောက်တံခါးပေါက်မှာ ကျွန်တော့်အဒေါ်က စောင့်ခဲ့ကြတယ်။ (၁၀) ရက်ခန့်အကြာမှာတော့ သူတို့လည်း စိတ်သက်သာရာရလာ ကြပြီး ကျွန်တော့်ညီမတွေပါ သပိတ်မှောက်ပွဲတွေမှာ ဝင်ရောက်လှုပ်ရှားလာကြတယ်။ ကျွန်တော်က သပိတ်စခန်းရဲ့ ကော်မတီဝင်မဟုတ်ပေမဲ့လည်း လုံခြုံရေးအတွက် ကူညီပေးခဲ့တယ်။ ကိုလိုနီ စနစ်ကို တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့တဲ့ ပိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဟာ ကျနော်ဘဝအပေါ် လွှမ်းမိုးမှု အလွန်ကြီးခဲ့တယ်။ သပိတ်စခန်းတွေမှာ စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုတွေပါရှိလာပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အတွေးထဲမှာတော့ငြိမ်းချမ်းစွာနဲ့ပဲ တောင်းဆိုမှုတွေ ပြုလုပ်မှာဖြစ်ပြီး တကယ်လို့ ငြိမ်းချမ်းစွာ လုပ်ဆောင်ဟာ ထိရောက်မှုလုံးဝမရှိပါက လက်နက်ကိုင်ကြတော့မှာကို ပိုင်းဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကို)

ကျွန်တော်တို့ မြို့နယ်မှာတော့ ၁၉၈၈ခုနှစ် အရေးတော်ပုံကြီးဟာ
 သြဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့မှာ မစဘဲ သြဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့မှသာ စတင်ခဲ့တယ်။
 သြဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်ကျောင်းကို မနက်အစောကြီး
 ထသွားခဲ့တယ်။ သူငယ်ချင်း ၂ ယောက် ထပ်ရောက်လာတာနဲ့ ကျောင်း
 ရှေ့ကြုံရည်ဆိုင်ခေါင်မိုးက ဝါးလုံးကိုဖြုတ်ယူပြီး အလံထောင်လိုက်
 တယ်။ ကြွေးကြော်သံတွေ စတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းက အစပိုင်းမှာ
 ကျောင်းသားအယောက် ၂၀ လောက်သာ လာရောက်ပူးပေါင်း
 ကြတာကြောင့် နောက်ထပ် မြို့နယ်ထဲက ကျန်နေသေးတဲ့ အခြား
 အထက်တန်းကျောင်းတွေကို တစ်ကျောင်းပြီးတစ်ကျောင်း လိုက်
 ခေါ်တယ်။ ကျောင်းသားတွေကလည်း ကျောင်းလာချိန်ဖြစ်တာမို့
 သပိတ်စစ်ကြောင်းထဲ လိုက်ပါ ချီတက်ဖို့ စည်းရုံးရတာ လွယ်ကူပါတယ်။
 ချီတက်သွားတာနဲ့ ကျောင်းသားတွေ ထပ်မံဝင်ရောက်လာကြပြီး
 တဖြေးဖြေးနဲ့ လူများလာခဲ့တယ်။ မနက် ၈ နာရီခွဲခန့် အချိန်မှာတော့
 ကျွန်တော်တို့ဟာ အတော်လေး များလာပြီး အတော်အတန်ကြီးမားတဲ့
 သပိတ်မှောက်စစ်ကြောင်းကြီးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာတယ်။ ဒီတော့
 ကျွန်တော်တို့ချီတက်ရာ ရည်မှန်းချက်စုရပ် မြို့တော်ခန်းမကို
 သွားမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သပိတ်စစ်ကြောင်းကို မြို့ထဲဖက်
 ဦးတည်ချီတက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်က ဆန္ဒပြပွဲမှာ ရှေ့ဆုံးမှာ
 သပိတ်တိုင်ရင်း ချီတက်လာခဲ့တယ်။ လမ်းဆုံတစ်နေရာမှာ စစ်တပ်က
 ကျွန်တော်တို့အလာကို စောင့်နေမှန်း သတိမမိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်က
 စစ်တပ်ကို ခရီးစဉ်အတွင်း ထိပ်တိုက်အတွေ့မခံလိုဘူး။ ရည်မှန်းချက်
 ဖြစ်တဲ့ မြို့တော်ခန်းမ ရောက်ဖို့ကို အားသန်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်
 လူထုကစစ်တပ်နဲ့ ထိပ်တိုက်တွေ့လိုကြတယ်။ စစ်ကြောင်းထိပ်မှာ

ကျွန်တော်ရှိနေပေမဲ့ ကျွန်တော် ဒီစစ်ကြောင်းကို မကွပ်ကဲနိုင်တော့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့
 အပစ်ခံရတဲ့နေရာ ရောက်သွားတဲ့အချိန်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ရှေ့မှာ သံဆူးကြိုးခွေ တွေနဲ့
 ပိတ်ထားတာတွေ့ရတယ်။ အဲဒီသံဆူးကြိုးခွေတွေနောက်မှာ ဘရင်းကယ်ရီယာ ၂ စင်းကို
 ယှဉ်ရပ်ထားတယ်။ အဲဒီဘရင်းကယ်ရီယာ ၂ စင်းကြားမှာရော ဘေး၂ဖက်တွေမှာပါ။ စစ်သား
 ၇ ယောက်က မုဆိုးဒူးထောက်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ကို သေနတ်တွေနဲ့ချိန်ပြီးအသင့်နေရာယူထား
 တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကြွေးကြော်သံတွေ တိုင်ပြီးကြွေးကြော်နေတုန်း စစ်တပ်က သေနတ်တွေနဲ့
 ပစ်တော့ ကျောင်းသား ၂ ဦး၊ ကျောင်းသူ ၁ ဦး နေရာမှာတင် ပွဲချင်းပြီး သေဆုံးခဲ့တယ်။
 ကျောင်းသူရဲ့ အ လောင်းကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းထဲအထိ ပြန်သယ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။
 ကျောင်းသား အလောင်းကိုတော့ စစ်တပ်က လုသွားပါတယ်။ သပိတ်မှောက်ပွဲလည်းရုန်းရင်း
 ဆန်ခတ် ဖြစ်သွားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ပြန်လည်ဆုတ်ခွာခဲ့တဲ့အချိန်မှာ ဆန္ဒပြသူတချို့က
 မြို့နယ်ရဲစခန်းကို ဝင်စီးခဲ့ကြတယ်။ ဆန္ဒပြသူတွေ အားလုံးကို ထိန်းချုပ်၍ မရတော့ပါဘူး။

ဩဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်နဲ့ လုပ်ရှားဖက်တချို့ဟာ ရန်ကုန်မြို့ ရွှေတိဂုံဘုရားအနောက်ဖက်မုခ်မှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ ပထမဆုံးလူထုဟောပြောပွဲကို သွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်က လူအလွန်များပြားလွန်း တာကြောင့်တစ်ခါတခါ သူ့အသံကိုတောင် မကြားရပါ။ ကျွန်တော်တို့ပြန်ရောက်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းမှာ သပိတ်စခန်းတစ်ခုကို ဖွင့်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ လူထု အင်အားနဲ့ လူထုလုပ်ရှားမှုကို ယုံကြည်မှုရှိခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီနေ့မှာပဲ ကျွန်တော့်ကို ကျွန်တော့် အထက်တန်းကျောင်းက ကျောင်းသားသမဂ္ဂရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်ခံခဲ့ရတယ်။ ယှဉ်ပြိုင်ဖက် တစ်ဦးက ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို လက်မခံခဲ့ဘဲ နောက်တစ်ကြိမ် ပြန်ရွေးချယ်ရန် တောင်းဆိုခဲ့တယ်။ အဲဒီနေ့ တစ်နေ့လုံး ကျွန်တော်တို့ မဲရွေးချယ်တာကို ၃ ကြိမ်တိတိပြုလုပ်ခဲ့အပြီး အဲဒီ ၃ ကြိမ်လုံး ကျွန်တော်ပဲ အနိုင်ရခဲ့တော့ နောက်ဆုံးမှာ သူလည်း အဖြေကို လက်ခံသွားခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်အောင်ဝင်းတင်)

ဆန္ဒပြပွဲတွေ တလျှောက် ကျွန်တော်ဘာတာဝန်မှ ကြီးကြီးမားမားမယူခဲ့ပါဘူး။ သပိတ်စခန်းမှာ ရှိနေတဲ့အချိန်တုန်းကဆိုရင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတွေက ကျွန်တော်တို့လို ကျောင်းသားငယ်တွေကို နှိမ်တယ်။ အနိုင်ကျင့်တယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ တစ်နေ့ သပိတ်စခန်းထဲမှာ ကော်မတီအမျိုးမျိုး ဖွဲ့ဖို့ပြင်ကြတော့ ဘယ်သူကဘယ်သူဆိုတာ သိဖို့လိုတယ် လို့ ခေါင်းဆောင်လုပ်တဲ့သူတွေက ပြောကြတယ်။ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားတွေ ဒီဘက်လား၊ အကသတွေ ဟိုဘက်သွားဆိုပြီး အုပ်စု (၂) စု ခွဲတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ အခြားလေးငါးယောက်ကတော့ ကိုယ်နဲ့မဆိုင်တာမို့ ဘယ်ဘက်မှမသွားဘဲ ဒီအတိုင်း ဆက်ထိုင်နေကြတယ်။ အဲဒီတော့ သူတို့လည်းအံ့သြသွားပြီး “မင်းတို့က ဘယ်သူတွေလဲလို့ မေးတယ်။” (သူတို့ မျက်နှာတွေကို အခုတောင် ပြန်မြင်မိပါသေးတယ်။) “ကျွန်တော်တို့က ဆယ်တန်းအောင်ပြီးပြီ၊ ဒါပေမယ့် တက္ကသိုလ်မတက်ရသေးဘူး” လို့ ပြန်ဖြေလိုက်တယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော်လည်း သတင်းနဲ့ပြန်ကြားရေးကော်မတီမှာ ဝင်ပါခဲ့ပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ကျောင်းသားအချင်းချင်းကြားမှာ အခုလိုအုပ်စုခွဲတဲ့အပေါ် ကျွန်တော် ခံစားချက် မကောင်းခဲ့ပါဘူး။ (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

ကျွန်တော်တို့ သပိတ်စခန်းတစ်ခုကို ဖွင့်ခဲ့တယ်။ ကျောင်းသားတွေ၊ အလုပ်သမားတွေ ပါဝင်ကြတာဖြစ်လို့ ကျွန်တော်တို့ အတူတူနေထိုင်ခဲ့ကြတယ်။ သပိတ်စခန်းက အတော့်ကို ကြီးပါတယ်။ လူဦးရေဘယ်လောက်ရှိသလဲဆိုတာတောင် ကျွန်တော်မခန့်မှန်းတတ်ပါ။ ကျွန်တော်က အစားအစာတွေ စုဆောင်းပြီး ကျောင်းသားတွေအတွက် အစားအသောက်ပိုင်းမှာ မလစ်ဟာရအောင် တာဝန်ယူရတယ်။ အစားအသောက်တွေမှာ အဆိပ်ခတ်တာမျိုးတွေ မရှိအောင်လည်း သေချာ စောင့်ကြည့်နေရတယ်။ အချို့ အစားအသောက်တွေကို စိတ်ချအောင်လို့ နည်းပေါင်းစုံနဲ့ စစ်ဆေးပြီးတော့ စိတ်ချမှဝေပေးပါတယ်။ တစ်ခါတစ်လေ ကျွန်တော်တို့က ထမင်းတွေပေါ် ရှောက်သီးညှစ်ကြည့်ရတယ်။ တကယ်လို့ အမြှုပ်တွေ ထလာတာတွေ ရင် ဖျက်စီးပစ်လိုက်ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း ကျွန်တော်တို့က အစားအသောက်တွေကို ဘယ်သူ့ဆီက ရသလဲ။ လူမသိတဲ့ တစ်ယောက်ယောက် ယူလာတာ

လား မေးကြည့်ရပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ကျွန်တော့်ကို ရန်ပုံငွေကောက်တဲ့နေရာမှာလည်း တာဝန်ယူခဲ့ရပါတယ်။ ညဘက်ဆိုရင်လည်း လုံခြုံရေးအဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ တာဝန်ယူ ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက သပိတ်စခန်းထဲက လူတွေဟာ အတော် တက်ကြွကြပါတယ်။ သူတို့က နေ့တိုင်း ချီတက်ဆန္ဒပြချင်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့က နှစ်ရက် တစ်ကြိမ်လောက်ပဲ သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြတယ်။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ မတ်လက ရန်ကုန်မှာ သပိတ်မှောက်တာတွေ ပေါ်ပေါက်လာတာကြောင့် တက္ကသိုလ်တွေပိတ်ခဲ့တယ်။ ဒီနောက် ခေတ္တပြန်ဖွင့်ခဲ့ပြီး ဇွန်လမှာ ကျောင်းထပ်ပိတ်ခဲ့တယ်။ ရန်ကုန်ကကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းတွေက သူတို့ဖြန့်ဝေတဲ့ လက်ကမ်းစာစောင်တွေကို ကျွန်တော့်ဆီပေးပို့ခဲ့ရာမှာ ကျွန်တော်တို့က လက်ရေးနဲ့ ကူးယူခဲ့ပြီး ညတွင်းချင်းပဲ တခြားကျောင်းသားတွေကြား ဖြန့်ဝေနိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်က မိတ္ထူကူးစက်တွေ မပေါ်သေး ပါဘူး။ လက်ကမ်းစာစောင်တွေမှာ ကိုဖုန်းမော်အကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ကြီးရဲ့ ၄၂ မျက်နှာ အိတ်ဖွင့်ပေးစာ အပါအဝင်၊ တခြားသတင်းတွေနဲ့ ကောလဟာလတွေလည်း ပါတယ်။ ဩဂုတ်လ ၈ ရက်နေ့ မနက်ပိုင်း ဟင်္သာတမှာ ဆန္ဒပြပွဲ ကြီးကြီးမားမားမရှိခဲ့ပါဘူး။ တချို့ကျောင်း တွေမှာတော့ လူစုစုတွေရှိခဲ့တယ်။ ညပိုင်းရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့မြို့ တနေရာမှာ သပိတ်မှောက်နေတယ်လို့ သူငယ်ချင်းတယောက်က ကျွန်တော့်ကို ဖုန်းဆက်လာတယ်။ ကျွန်တော်လည်း သုံးဘီးနဲ့ သပိတ်မှောက်တဲ့နေရာကို ရောက်သွားတယ်။ တဖြေးဖြေးနဲ့ လူအုပ်ကြီးကကြီးလာတယ်။ ကျွန်တော်တို့တတွေ ရဲစခန်းကို ချီတက်သွားခဲ့ကြပြီး ဟိုနေ့ကဖမ်းခံခဲ့ရတဲ့ရန်ကုန်ကကျောင်းသား(၂)ယောက်ကိုပြန်လွှတ်ပေးဖို့တောင်းဆိုကြပေမယ့် ရဲတွေကငြင်းဆန်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ဆက်ချီတက်ခဲ့ပြီး ဘုန်းကြီးကျောင်းတကျောင်းကို ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ကျောင်းသား အတော်တော်များများ ပညာသင်ကြားနေကြတယ်။ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးက ကျောင်းသားတွေကို ကျွန်တော်တို့နဲ့ ပေါင်းဖို့ ခွင့်မပြုခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျောင်းသားတွေက ကျောင်းဝင်းနံရံကို ကျော်ပြီး ပူးပေါင်းခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ရဲစခန်းကို ပြန်ချီတက်ခဲ့ပြီး ကျောင်းသားတွေကို လွှတ်ပေးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ပြန်တယ်။ အဲလိုလုပ်တော့ ရဲတွေက သေနတ်နဲ့ပစ်ခဲ့တယ်။ ရဲတွေက ခြောက်လှန့်ဖို့ပဲ ရည်ရွယ်တယ်ဆိုပေမဲ့တကယ်တော့ ချိန်ရွယ်ပြီး ပစ်ခတ်ခဲ့ပါတယ်။ ကံကောင်းစွာနဲ့ပဲ တစ်ယောက်မှ ထိခိုက်ခြင်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့လည်း လူစုခွဲခဲ့ပြီးဘုန်း ကြီးကျောင်းမှာ သွားပြီးခိုလှုံခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီညက ကျွန်တော် အိမ်မပြန်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ၂ ရက်လောက် ချီတက်ခဲ့ကြတယ်။ သုံးရက်မြောက်နေ့မှာ အိမ်ပြန်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်အိမ်ထဲမှာ စားသောက်နေတုန်း ကျွန်တော့် အမေက လာပြီး“စဉ်းစားပါအုံး။ မင်းက ဒါကို ပြီးအောင် လုပ်မှာလား။ ဒါမှမဟုတ် သူများတွေ လုပ်သလို လုပ်မှာလား။ မင်းအနေနဲ့ပြီးဆုံးတဲ့အထိ လုပ်ဖို့ မရည်ရွယ်ဘူးဆိုရင် အခုချက်ချင်းရပ်ပြီး အိမ်မှာပဲနေပါတော့။ သူများလုပ်တိုင်း နင် လိုက်လုပ် မနေနဲ့။ နင့်ဘာသာ ဆုံးဖြတ်” လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်လည်း သေချာ စဉ်းစားပြီး ပြီးဆုံးတဲ့အထိ လုပ်သွားမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ အမေက ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ကျွန်တော် ဝင်

လှုပ်ရှားလိုက်ရင်ကျွန်တော့်ပညာရေး ဆုံးခန်းမတိုင်မှာကို အမေက စိုးရိမ်နေပုံရတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေကတော့ ဘာမှ မပြောခဲ့ပါဘူး။ သူက ကျွန်တော်ဟာ မင်းအရွယ်ရောက်ပြီပဲ၊ မင်းဘာသာ ဆုံးဖြတ်ဖို့ပဲ ပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်မိသားစုထဲမှာ ကျွန်တော်တစ်ယောက်ပဲ ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တယ်။ ကိုယ့်မြို့မှာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ဖွဲ့စည်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်က ဘဏ္ဍာရေးပိုင်းမှာ ဝင်ပြီး လုပ်ကိုင်ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အမှတ် (၁) အထက်တန်းကျောင်းကို နေရာပြောင်းခဲ့ပြီး အဲဒီနေရာကို ကျောင်းသားသမဂ္ဂရဲ့ သပိတ်မှောက်စခန်းအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်ကတော့ စစ်အစိုးရကို ကျွန်တော်တို့ ဖြုတ်ချနိုင်မယ်လို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်။ ပိုပြီးကောင်းတဲ့ အစိုးရတစ်ရပ် ပေါ်လာလိမ့်မယ်လို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်က စစ်တပ်ဟာ မြို့နဲ့ (၄) မိုင်လောက် ဝေးပြီး မြို့အုပ်ချုပ်ရေးကတော့ ကျောင်းသားတွေ လက်ထဲမှာ ရှိနေတယ်။ သပိတ်စခန်း (၂) ခုရှိပြီး တစ်ခုကကျောင်းသားတွေရဲ့ စခန်းဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့စခန်းကတော့ အထွေထွေစခန်းဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တွေ သပိတ်စခန်း ၂ ခုလုံးနဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါတယ်။ စက်တင်ဘာလ စစ်အာဏာ မသိမ်းခင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်ကို ခရီးထွက်ပြီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နဲ့ ခဏသာ တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ သူနဲ့တွေ့ဖို့ စောင့်နေကြတဲ့လူတွေ အတော်များတာကြောင့် ခဏလောက်ပဲ တွေ့ဆုံရခဲ့တယ်။ သူ့ကို ကျွန်တော်တို့ မြို့ရဲ့ အခြေအနေကို ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့ကို သူ့ရဲ့ဖုန်းနံပါတ်ကိုပေးခဲ့ပြီး တကယ်လို့ တစ်ခုခုဖြစ်မယ်ဆိုရင် သူ့ကို ဖုန်းဆက်ဖို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်အောင်ထွန်း)

ဩဂုတ် ၉ ရက်နေ့မတိုင်ခင်အထိ ကျွန်တော်တို့မြို့မှာ ဘာမှ မဖြစ်သေးပါ။ အထက်တန်း ကျောင်းသားတွေက ဆန္ဒပြပွဲတွေကို ဦးဆောင်စည်းရုံးခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း သူတို့ နောက်လိုက်ခဲ့တယ်။ အဲဒီနေ့က ရဲတွေက ဆန္ဒပြသူတွေကို ပစ်ခတ်ခဲ့လို့ တစ်ယောက် နေရာမှာပဲ ပွဲချင်းပြီး သေဆုံးခဲ့တယ်။ ဩဂုတ်လ၊ ၂၄ ရက်နေ့ ကနေ မာရှယ်လော မရုတ်သိမ်းတဲ့အထိ ဆန္ဒပြပွဲတွေ မရှိခဲ့ပါ။ အဲဒီနောက်မှာတော့ စစ်တပ်အာဏာမသိမ်းခင်အထိလမ်းတွေပေါ်မှာ နေ့စဉ်ရက်ဆက် ဆန္ဒပြပွဲတွေ အပြည့်ရှိခဲ့တယ်။ (ရဲဘော်မင်းဇော်)

ကျွန်တော်က ၇၄ - ၇၅ မျိုးဆက်အဖွဲ့ဝင်နဲ့ အဆက်အသွယ်ရှိခဲ့ပြီး ကျောင်းသားတွေကို ထောက်ခံတဲ့အနေနဲ့ သူတို့ဦးဆောင်မှုအောက်မှာ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြတယ်။ ဩဂုတ်လ၊ ၈ ရက်နေ့ နောက်ပိုင်းမှာ ရန်ကုန်ကနေ ကျွန်တော်ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ဆန္ဒပြပွဲတွေကို ဦးဆောင်မဲ့ သပိတ်ကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းဖို့ ကျွန်တော့်မြို့ကို ပြန်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်မြို့မှာ အဓိက လှုပ်ရှားနေတဲ့လူထုက ရေနံမြေအလုပ်သမားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေနံမြေအလုပ်သမားတွေ ဆိုတာက ကိုလိုနီခေတ်ကတည်းက အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြခဲ့ဖူးတဲ့ သမိုင်းရှိတယ်။ သူတို့ဟာ မင်းဘူးမြို့ ဆန္ဒပြပွဲတွေရဲ့နောက်ကွယ်က အဓိကအင်အားစုဖြစ်တယ်။ အလုပ်သမားတွေ၊ ကျောင်းသားတွေနဲ့လယ်သမားတွေနဲ့ သပိတ်ကော်မတီကိုဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ကျွန်တော်က သတင်းနှင့်ပတ်သတ်ပြီး ဦးစီးလုပ်ကိုင်ရတယ်။ အဲဒီအချိန်က လူထုမှာ မျှော်လင့်ချက်တွေ ကိုယ်စီကိုယ်ငှ ရှိခဲ့ကြတယ်။ သူတို့က ဆန္ဒပြပွဲတွေ ပြုလုပ်ရင်း ဒီမိုကရေစီကို ရရှိနိုင်လိမ့်မယ်လို့

ယုံကြည်ထားကြတယ်။ တခြားတစ်ဖက်မှာလည်း လူထုက စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမည့် အလားအလာ ရှိနေတယ်ကိုလည်း သတိထားမိခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း တချို့က လူထုဟောပြောပွဲတွေ ပြုလုပ်နေကြချိန်မှာ သပိတ်စခန်းအတွင်း စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုတွေကို ပြုလုပ်ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်က စစ်တပ်က ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ မပါဝင်ခဲ့ပါဘူး။ ဒီကာလအတောအတွင်း မြို့ပေါင်းစုံမှာ အမှုအခင်းအမျိုးမျိုးဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဥပဒစိုးမိုးမှုမရှိတော့တဲ့ အခြေအနေတွေ ပရမ်းပတာဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲလိုအဖြစ်အပျက် တွေကြောင့် အချိန်ကြာလေလေ နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲ တစ်စုံတစ်ရာပေါ်ပေါက်လာဖို့ အခွင့်အရေးနည်းလာလေလေဖြစ်နေကြောင်း ကျွန်တော်တို့ စတင် သတိထားမိလာတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ၁၈ ရက်နေ့မှာ စစ် တပ်အာဏာသိမ်းမှုကြီးဖြစ်ခဲ့ပြီး မျှော်လင့်ချက်တွေအားလုံး ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဒေသဟာ စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပြီးတာနဲ့ သပိတ်စခန်းတွေကို ဖြိုခွင်းမှုတွေ ခံရတဲ့ အခြားနေရာ တွေနဲ့ မတူဘဲ ကျွန်တော်တို့မှာ ပြင်ဆင်ဖို့ အချိန်ရခဲ့ပါတယ်။ ရေဒီယိုက စစ်ချီတေးတွေ ထုတ်လွှင့်တာကို ကြားလိုက်ရတာနဲ့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးလည်း စစ်တပ်အာဏာ သိမ်းလိုက်ပြီ ဖြစ်ကြောင်းကို သဘောပေါက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်းတပ်ခေါက်ဖို့ စီစဉ်ခဲ့ရတယ်။ စခန်းတွေ၊ ရုံးခန်းတွေပိတ်ကာ၊ လူသိထင်ရှားမနေကြတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော် သူငယ်ချင်းတွေလည်း နီးစပ်ရာရွာတွေကို ပုန်းအောင်း နေခဲ့ကြရတယ်။ (ရဲဘော်လွမ်းဇော်)

၁၉၈၈ ခုနှစ်က ကျွန်တော်က အမေ့ရွာမှာ ကျောင်းသားတွေကို စည်းရုံးခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးပေါင်းရင် အယောက် ၁၀၀ ကျော်လောက် ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့က ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာပါဝင်ပြီး လမ်းလျှောက်ချီတက်တာတွေ ပြုလုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါကိုပဲ အတော်ခက်ခဲတာဖြစ်ပြီး အခြေအနေတွေကိုလည်း နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ မိဘတွေကလည်း ကျွန်တော့်ကို ပြောပြကြတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အမကလည်း ကျောင်းသားလှုပ်ရှား မှုမှာ ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော်ဟာ ကျောင်းသားတွေနဲ့ အတူတကွ သွားလာ လှုပ်ရှားရတာကို ကြည့်ပြီး တော်တော်လေးစိတ်လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခြားတစ်ဖက်မှာလည်း မတူညီတဲ့ အုပ်စုတွေ အတော်များတာကြောင့် စိုးရိမ်ခဲ့ရပြီး တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ သဘောထားကွဲ သွားမှာကိုလည်း အလွန်စိုးရိမ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း အခြေအနေကောင်းခဲ့ပြီး သဘောထား ကွဲလွဲမှုတွေလည်းမရှိခဲ့ပါ။ ဆန္ဒပြပွဲတွေ လုပ်နေကြတဲ့အခါ ဒေသခံ အာဏာပိုင်တွေက ဆန္ဒပြသူတွေအပေါ် သဘောထားပျော့ပြောင်းခဲ့၊ ပံ့ပိုးမှုတွေ လုပ်ခဲ့ပေမဲ့လည်း စစ်တပ်အာဏာ သိမ်းပြီးနောက်မှာတော့ လုံးဝပြောင်းလဲသွားခဲ့တယ်။ သူတို့က အရင်လို သဘောထား ပျော့ပြောင်းမှုမရှိကြတော့ဘူး။ သူတို့ဘာကြောင့် ခုလို ပြောင်းလဲ သွားခဲ့ကြတာကိုလည်း နားမလည် နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ (ရဲဘော်မြဝင်း)

ကျွန်တော့်ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းက တောင်သူလယ်သမားတွေဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့က ကောက်ပဲသီးနှံတွေကို အပြင်ဈေးနှုန်းထက် အလွန်နည်းတဲ့နှုန်းထားတွေနဲ့ အစိုးရအာဏာပိုင် တွေကို ရောင်းချပေးကြရတယ်။ အစိုးရက လယ်ယာမြေတွေ အားလုံးကိုလည်း အချိန်မရွေး သိမ်းဆည်းခွင့်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ လယ်ယာမြေတွေကို မသိမ်းဆည်းသွားအောင်

အစိုးရအာဏာပိုင်တွေ အကြိုက်ဆောင် အမြဲတမ်း လုပ်ပေးကြရတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့ ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ဝင်ရောက်လှုပ်ရှားဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ခြင်းဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်က ဆန္ဒပြပွဲခေါင်းဆောင်တွေထဲက တစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တောင်သူ လယ်သမားတွေကို ဒီမိုကရေစီရတာနဲ့ အစိုးရရဲ့ မတရားဖိနှိပ်မှုတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားမှာ ဖြစ်ကြောင်းရှင်းပြပြီး စည်းရုံးရေးဆင်းတဲ့အခါမှာ ဦးဆောင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်က လယ်ကွင်းတွေထဲမှာ လုပ်ကိုင်ဖူးတာကြောင့်လည်း လယ်သမားတွေက သိနေကြတယ်။ လယ်သမားတွေကိုယ်တိုင်ကလည်း သူတို့အပေါ် အစိုးရက ဘယ်လိုဆက်ဆံတယ်၊ မတရားလုပ်တယ်ဆိုတာတွေကို သိကြတာကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့ ရွာသာမက အခြားမြို့ တွေက ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာပါ ဝင်ပြီးလှုပ်ရှားကြတယ်။ စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်တဲ့အခါ ကျွန်တော်က သပိတ်စခန်းထဲမှာ ရှိနေခဲ့တယ်။ စစ်တပ်က လူတွေကို လိုက်ဖမ်းဆီးနေတာကြောင့် ကျွန်တော့် အမေက “မင်းတစ်နေရာရာမှာ သွားပုန်းသင့်ပြီ၊ အဖမ်းမခံရအောင် ရှောင်သင့်ပြီ” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ပါခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးလည်း ပုန်းအောင်းဖို့ နေရာရှာကြပေမဲ့လည်း ပြေးဖို့ မြေမရှိခဲ့ကြပါဘူး။ စစ်တပ်က နေရာတိုင်းမှာ ရှိနေတယ်။ (ရဲဘော်နေမျိုးထိုက်)

ကျွန်တော့်မြို့နယ်မှာ အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြပွဲတွေက ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ၂၂ ရက်နေ့က စခဲ့ပြီး ဗမာပြည်ရဲ့ တခြားဒေသတွေထက် နောက်ကျခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း ဒီစနစ်ကို မကြိုက်တာကြောင့် ဆန္ဒပြပွဲတွေ စည်းရုံးဖို့ စည်းရာမှာ ပါခဲ့တယ်။ ဥပမာ- လွိုင်ကော်ဟာ “အညိုရောင်နယ်မြေ” အဖြစ် သတ်မှတ်ခံထားရပြီး ကျောင်းဆရာ အလုံအလောက်မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဆေးဝါး ဝန်ဆောင်မှုကလည်း သာမန်အဆင့်သာရှိပြီး စစ်တပ်ရဲ့ မထိမဲ့မြင်ပြုတာတွေကိုလည်း အလူးအလဲခံခဲ့ရတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရပ်တွေက နေ့စဉ်ရက်ဆက် ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်။ ဩဂုတ်လ၊ ၈ ရက်နေ့မှာ ဆန္ဒပြပွဲတွေကတဆင့် ကျွန်တော် ကြားဖူးခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်က “ဒီမိုကရေစီ” ဆိုတာကို ပထမဆုံးကြားဖူးတာဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ဟာ အဲဒီအဓိပ္ပါယ်ကို သေသေချာချာ နားမလည်ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ နေ့တိုင်းလိုလို တွေ့မြင်နေရတဲ့ လက်တွေ့ဘဝ အမှန်တရားတွေကိုတော့ သိကြပါတယ်။ (ရဲဘော်တင်မောင်ထွန်း)

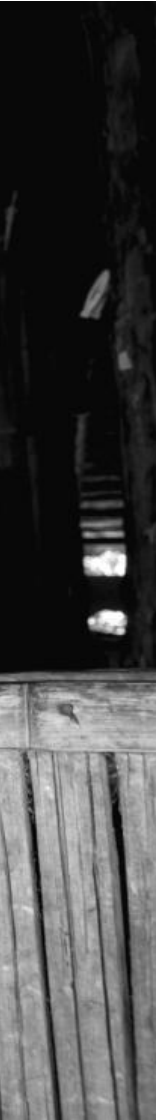
၁၉၈၈ မှာ ကျွန်တော်က ကျောင်းသားတစ်ယောက် မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာပါခဲ့ပါတယ်။ တက်ကြွစွာ လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျောင်းသားတွေက အစည်းအဝေးကို ကျွန်တော့်အိမ်မှာ လာပြီးလုပ်ကြတယ်။ ကျွန်တော့်ညီမကိုယ်တိုင်လည်း ဆန္ဒပြပွဲ တွေမှာ လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ သူက နိုင်ငံရေးမှာ အလွန်ပြင်းထန်တဲ့ ခံယူချက်ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မိသားစုဟာ ဆွေကြီးမျိုးကြီးအသိုင်းအဝိုင်းက ဖြစ်တာမို့ အရာရှိကြီးတွေက ကျွန်တော့်အဖေကို သိကြတယ်။ ကျောင်းသားတွေက ကျွန်တော့်အိမ်မှာ လုံခြုံမှုရှိတယ်လို့ ခံစားကြတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာဆိုရင် ကျွန်တော် အသက် ၃၇ နှစ်အရွယ်ရှိပါပြီ။ ကျောင်းသားတွေနဲ့ ယှဉ်ရင်တော့ ကျွန်တော်က လူကြီးဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော်က သူတို့ကို အကြမ်းဖက်မှုတွေ မလုပ်ကြဖို့ သေချာစောင့်ကြပ် ထိန်းပေးရတယ်။ ကျွန်တော့်ယောက်ဖက ဖားအံမြို့နယ်

ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တယ်။ အဲတုန်းက အစိုးရဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံတွေကို တိုက်ခိုက်မှုတွေ၊
 ခိုးယူလုယက်မှုတွေ ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်။ သူတို့ကို ကာကွယ်ပေးဖို့ ကျွန်တော့်ကို အကူအညီတောင်း
 ခဲ့ကြတယ်။ အစိုးရအရာရှိကြီးတွေက သူတို့ရဲ့ အဆောက်အအုံသော့တွေ၊ ကားသော့တွေကို
 ကျွန်တော့်ဆီ လာပေးထားကြတယ်။ အစိုးရဘက်ကရော၊ ကျောင်းသားတွေဘက်ကပါ
 ကျွန်တော့်ကိုယုံကြည်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့မြို့မှာ ဆန္ဒပြကျောင်းသားအဖွဲ့နဲ့ မြို့နယ်ထဲက
 လူတွေပါတဲ့အဖွဲ့ဆိုပြီး အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ဒုတိယအဖွဲ့မှာ ဦးဆောင်ကွပ်ကဲဖို့
 တောင်းဆိုတာလည်း ခံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်က ဆန္ဒပြသူတွေနဲ့ အစိုးရကြား ညှိနှိုင်းပေးနိုင်ခဲ့ပြီး
 ကျွန်တော့်မြို့နယ်အတွင်း လုယက်မှု၊ အကြမ်းဖက်မှုတွေ မရှိခဲ့သလိုအဆောက်အအုံတွေ
 မီးရှို့ခံရတာတွေလည်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ (ရဲဘော်စိုးထွဋ်)

ကျွန်တော်တို့မြို့က ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ကျွန်တော့်မိသားစုဝင်တွေ အားလုံး ပါဝင်ကြတယ်။
 ကျွန်တော့်အမေက လူထုကိုဦးဆောင်ပြီး ပထမဆုံး မိန့်ခွန်းပြောသူဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်

အစ်ကိုလည်း ရန်ကုန်နည်းပညာစက်မှုတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။ သူဟာ စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေရဲ့ ဖမ်းဆီးတာကိုခံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်လည်းပဲ မန္တလေးဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ အတော်တက်တက်ကြွကြွလှုပ်ရှားခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် အသက် အသက် ၂၂ နှစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးမှာ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ပါဝင်ခဲ့ကြတယ်။ (ရဲဘော်သံခဲ)

ကျွန်တော်က ဒီမိုကရေစီဆိုတာကို သေသေချာချာနားမလည်ဘဲ ၈၈ အရေးအခင်းမှာ ဝင်ပါခဲ့တာပါ။ တကယ်တမ်းပြောရရင် “ဒီမိုကရေစီ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ဆန္ဒပြပွဲတွေကျမှ စပြီး ကြားဖူးတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုပါပဲ “လူ့အခွင့်အရေး” တို့၊ “ပဋိပက္ခ အသွင်ကူး ပြောင်းရေး” တို့၊ “ပဋိပက္ခဖြေရှင်းရေး” တို့ စတဲ့ စကားလုံးတွေဟာလည်း ကျနော်တို့ အဘိဓာန်ထဲမှာ ရှိခဲ့တာမဟုတ်ပါဘူး။ တော်လှန်ရေးနယ်မြေရောက်ပြီး နှစ်အတော် ကြာတော့မှ သိခဲ့တာတွေပါ။ ABSDF ကို ကျွန်တော် စရောက်တုန်းက အသက် (၁၈) နှစ် မပြည့်သေးပါဘူး။ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်အတိုင်းဆိုရင် အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ ကလေးစစ်သားပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဘယ်သူ့ဖိအားမှမပါဘဲ ကိုယ့်ဆန္ဒနဲ့ကိုယ် တပ်ထဲဝင်ခဲ့တဲ့ ကလေးစစ်သားပါ။ (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

ကျွန်တော့်မိသားစုမှာ ကျွန်တော်တစ်ယောက်ပဲ ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံမှာ ပါခဲ့ပါတယ်။ တစ်နိုင်ငံလုံး သပိတ်မှောက်နေတဲ့အချိန်မှာ အိမ်ခြေ ၃၀၀ လောက်သာရှိတဲ့ကျွန်တော့်တို့ရွာ မှာတော့ ဘယ်သူမှ အပြင်မထွက်ရဲကြပါဘူး။ အဲလိုအချိန်မျိုးမှာ ကျွန်တော်တို့ ၃ ယောက်က စပြီး သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြတာပါ။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ တစ်ရွာလုံးပါလာကြတယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်း မှာတော့ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းလိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒဖော်ထုတ် ခဲ့ပေမဲ့လည်း စစ်အစိုးရက ကျွန်တော်တို့ကို အကြမ်းဖက်နည်းနဲ့ တုန့်ပြန်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ ကျွန်တော်တို့အတွက် ရွေးစရာလမ်းက လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးပဲ ရှိတော့တယ်။ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းတဲ့ညမှာ ရဲတွေက ကျွန်တော့်အိမ်ရှေ့မှာ သေနတ်တွေ ပစ်ဖောက်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ပုန်းနေခဲ့ရတယ်။ အဲဒီညမှာပဲ မိသားစုကို အကြောင်းမကြားတော့ဘဲ ရွာကနေ ကျွန်တော်ထွက်ခဲ့တယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ကျွန်တော့် မိသားစုဝင်တွေကို ဆိုင်ရာက ခေါ်ယူစစ်ဆေး တာတွေကို ခံခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကြီးကာလ နှောင်းပိုင်းနဲ့ အပြီးမှာ ကျောင်းသားတွေဟာ ရန်သူစစ်အာဏာရှင်ရဲ့ ပြဌာန်းချက်တွေကြောင့် အဓိကကျတဲ့ သေနင်္ဂဗျူဟာအရ နည်းလမ်း (၃) သွယ်ကို တိုက်ပွဲဝင်ပုံသဏ္ဌာန် ၃ ရပ်နဲ့ လုပ်ဆောင်ဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ပထမ နည်းလမ်းကတော့ မြေအောက်နဲ့ မြေအောက်တစ်ပိုင်း လှုပ်ရှားမှုတွေ ဆက်လုပ်ဖို့ဖြစ်တယ်။ အဲဒီရည်ရွယ်ချက်အရ ဗမာလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်-ABSFU (All Burma Federation of Students' Union) အနေနဲ့ ဆက်လှုပ်ရှားခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဒုတိယနည်းလမ်းအရ တရားဝင်နိုင်ငံရေးပါတီ တစ်ခုဖွဲ့စည်းဖို့ဖြစ်ပြီး အဲဒီဗျူဟာအတိုင်း လူ့ဘောင်သစ် ဒီမိုကရက် တစ်ပါတီ-DPNS (Democratic Party for a New Society) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြပါတယ်။

တတိယနည်းလမ်းအနေနဲ့ကတော့- နောက်ပိုင်းပေါ်လာမဲ့ ABSDF အဖွဲ့အဖြစ်) လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲဖို့ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် DPNS အတွက် အလုပ်လုပ်နေချိန်မှာ စစ်ထောက် လှမ်းရေးတွေရဲ့ မျက်ခြေမပြတ် စောင့်ကြည့်တာ၊ ခေါ်ယူစစ်ဆေးတာတွေ ခံခဲ့ရပြီး ၁၉၈၉ အောက်တိုဘာလမှာ ပုဒ်မ (၅၀၅ - ခ) နဲ့ ဖမ်းဆီးထောင်ချခံခဲ့ရပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့အစည်း ၃ ခုဟာ သဏ္ဌာန်အရ ကွဲပြားပေမဲ့လည်း ဒီမိုကရေစီရေး အနှစ်သာရကအတူတူပဲ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ မိသားစုဆွေမျိုးအားလုံးကို ဝေးလံတဲ့ နယ်စပ်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတွေမှာ သွားပြီး အလုပ်လုပ်တော့မယ်လို့ မှာခဲ့ပြီး ABSDF ကို လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ ထွက်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော့်အသက် ၃၃ နှစ် ရှိနေပြီ။ (ရဲဘော်ကိုပေါက်)

အသစ်တဖန်မွေးဖွားခြင်း

ကလိမ်ကကျစ်များတဲ့ အာဏာရှင်ရေ

မင်းတို့ ငါ့ကိုစောင့်ကြည့်သင့်တယ်..

စစ်ဖိနှပ်အောက်

ငါဘယ်တော့မှ ခေါင်းငုံ့နေမှာမဟုတ်.

ဒါဟာ ငါ့ရဲ့ သွေးသစ္စာ။

နေထွက်လာတာနဲ့.

မြူတွေလည်းဆိုင်းသွားမှာပဲ။

ငါတည်ထောင်ချင်တဲ့

နိုင်ငံသစ်ကို မင်းတို့တွေ တွေ့ မြင်ရလိမ့်မယ်။

ခိုင်ထက်

အတွဲ-၂၊ အမှတ်-၁၂၊ ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၉၁ခုနှစ်။

အခန်း ၃

"အကျဉ်းကျခံမလား (သို့မဟုတ်) တောနိမ္မာလား"

ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကြီးမှာ သာမန်ကျောင်းသား တစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျွန်တော်ပါဝင်ခဲ့တယ်။ တကယ်လို့ ခင်ဗျား မိသားစုမှာ လူ ၁၀ ယောက်ရှိပြီး အားလုံးအလုပ်လုပ်၊ ဝင်ငွေ ရှာနိုင်ရင်တောင် အဲဒီဝင်ငွေတွေနဲ့ မိသားစုတစ်ခုလုံး လောက် ငှအောင် မကျွေးနိုင်ဘူးဆိုတာကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဒီလို အခြေအနေမျိုးတွေဟာ မြန်မာပြည်က အိမ်ထောင်စုတိုင်းဖြစ်နေ တာဖြစ်တယ်။ ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံဟာ လူထုကို သူတို့ခံစား နေရတဲ့ခံပြင်းချက်တွေ၊ မပြေလည်မှုတွေကို ဆန္ဒ ဖော်ထုတ်နိုင်မဲ့ အခွင့်အရေးတစ်ရပ်လို့ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော် တို့ဟာ ဆန္ဒပြပွဲတွေကတဆင့် ဒီမိုကရေစီကို ရနိုင်လိမ့်မယ်လို့ယုံ ကြည်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီအရေးတော်ပုံကြီးဟာ မြန်မာ့သမိုင်းမှာ အတော်လူသိထင်ရှားတဲ့ အရေးတော်ပုံကြီးတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ လူတန်းစားပေါင်းစုံ၊ ဘဝပေါင်းစုံက လူတွေ၊ စစ်သားတွေ၊ ကျောင်းသားတွေ၊ အလုပ်သမားတွေ အားလုံးပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ကြ တယ်။ ကျွန်တော်တို့က အစိုးရအနေနဲ့ လူထုစကားကို နားထောင် လိမ့်မယ်လို့ ယုံခဲ့ကြတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၈ ရက်နေ့မှာ စစ်တပ်ကအာဏာသိမ်းခဲ့လို့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေဟာ ရိုက်ချိုးခံခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း အစိုးရဟာ ဒီမိုကရေစီရေး ကြိုးပမ်းမှုကို မတားဆီးနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ တကယ်တော့ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နောက်ထပ်လှမ်းမဲ့ ရွေးချယ်စရာ အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးပေးလိုက်တာပဲဖြစ်ပြီး အဲဒီခြေလှမ်း ကတော့ လက်နက်ကိုင်လမ်းစဉ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုရွေးချယ်ရ တာဟာ အကြောင်းအရင်း ၂ ရပ်ရှိပါတယ်။ ပထမအချက်က စစ်တပ်ဟာ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း ဆန္ဒ ထုတ်ဖော်မှုတွေ ကို ရက်ရက်စက်စက် အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းခဲ့တာကြောင့် ဖြစ်တယ်။ သူတို့မှာလက်နက်တွေ ရှိနေတာကြောင့် ကျွန်တော်တို့ကလည်း လက်နက်နဲ့ပဲ ပြန်တိုက်ရတော့မယ့် လမ်းကိုပဲ ရွေးချယ် ကြရတော့တယ်။ ဒုတိယအချက်ကတော့ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အတွက် ဗမာစစ်တပ်ကို တော်လှန်နေတဲ့ တိုင်ရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွေ ရှိတယ်။ ကျွန်တော်နေထိုင်တဲ့ ဒေသဟာ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ထိန်းချုပ်တဲ့နယ်မြေ၊ ကရင်နီ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ ထိန်းချုပ်တဲ့နယ်တွေနဲ့ သိပ်မဝေးတာကြောင့် အဲဒီတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ အကြောင်းကို ကျွန်တော် အတော်အတန်သိထားပြီးဖြစ်သလို သူတို့တတွေ ဘယ်လိုတော်လှန်နေကြတယ်၊ တိုက်ခိုက်နေကြတယ်ဆိုတာကိုလည်း ကျွန်တော်သိထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းအပြီးမှာ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေအတွက် ရွေးစရာလမ်း နှစ်ခုပဲရှိတော့တယ်။ တကယ်လို့ မြန်မာပြည်တွင်းမှာ နိုင်ငံရေးကိုဆက်လက်လုပ်မယ်ဆိုရင် တစ်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ အဖမ်းခံရနိုင်တယ်။ တကယ်လို့ကျွန်တော်တို့က အိမ်ကိုကနေထွက်ပြီး လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးထဲ ဝင်လုပ်မယ်ဆိုရင်ဘယ်တော့မှ အိမ်ပြန်နိုင်မယ်ဆိုတာကို မသိဘဲ တောခိုရမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ရွေးစရာ ၂လမ်းပဲရှိတယ်။ အကျဉ်းထောင် ဒါမှမဟုတ် တောခိုဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကိုက ဗမာပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေးဖြစ်တယ်။ ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ တခုခုကိုပဲ ရွေးရတော့မှာဖြစ်တယ်။ ကျောင်းသားတချို့က ပြည်တွင်းမှာပဲကျောင်းသားသမဂ္ဂနဲ့ လျှို့ဝှက်လျှို့ဝှက် ဆက်ပြီးလှုပ်ရှားကြတယ်။ တချို့က နိုင်ငံရေးပါတီထဲကိုဝင်ဖို့ ဆုံးဖြတ် ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ စနစ်ကိုပြောင်းလဲနိုင်ဖို့အတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး

လှုပ်ရှားမှုနဲ့ လုံလောက်လုံဖိအားလိုတယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ ကျွန်တော်တို့ဟာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်ကိုရွေးချယ်ခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။ ဒီကာလတွေမှာ ဘယ်လမ်းကို ရွေးမှာလဲဆိုတာကိုတွေးတောနေရတဲ့ အချိန်တွေဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်သံခဲ)

၁၉၈၈ မတ်လ (၁၇) ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ထဲ ဆန္ဒပြနေတုန်း စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေရဲ့ ဖမ်းဆီးတာကို ကျွန်တော်ခံခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီနောက်မှာ အာဏာပိုင် တွေရဲ့ ရာသက်ပန် ကျောင်းထုတ်ခြင်းကို ခံခဲ့ရပါတယ်။ မတ်လ (၁၇) ရက်နေ့က ကျွန်တော် အဖမ်းခံရပေမဲ့လည်း ထောင်ထဲကို အပို့မခံရဘူး။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကိုယ်ရေး အချက်အလက်တွေ သူတို့ကိုပေးခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီနောက် ကျွန်တော့်ကို လွှတ်ပေးခဲ့ပြီး မျက်ခြေမပျက် စောင့်ကြည့် ခဲ့ပါတယ်။ တစ်နေ့ ကျွန်တော့်အဖေ မိတ်ဆွေ အဲဒီတုန်းက မြို့နယ်ကောင်စီဝင်ဖြစ်သူက ကျွန်တော့် ကျွန်တော့်အမေဆီ ကျွန်တော့်ကိုမကြာခင် လာဖမ်းတော့မှာဖြစ်ကြောင်း အရပ်သား တစ်ယောက်ကတစ်ဆင့် အကြောင်းကြားခဲ့ပါတယ်။ သတင်းရရခြင်းပဲ ကျွန်တော်လည်း ရထားနဲ့ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်အဖေရှိတဲ့ ပျဉ်းမနားတောင်ညိုဖက်ကို ထွက်ခဲ့ပါတယ်။ ဖေဖေနဲ့ တွေ့ပြီးနောက် အခြေအနေတွေကိုရှင်းပြပြီး ရှေ့ဘာဆက်လုပ်ရင် ကောင်းမလဲဆိုတာ တိုင်ပင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ ရွေးချယ်စရာ (၂) လမ်းရှိပါတယ်။ ပထမတစ်လမ်းက နယ်စပ်ကို ထွက်ပြီး တရားမဝင်အလုပ်သမားအနနဲ့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်မလား။ ဒါမှမဟုတ် တောခိုပြီး အစိုးရကို လက်နက်ကိုင် တော်လှန်မလား ဆိုတာပဲဖြစ်တယ်။ မြန်မာပြည်မှာ ဆက်နေရင်တော့ ကျွန်တော် ဆက်ပြီး အသက်ရှင်နေထိုင်ဖို့ ဖြစ်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော့်မှာ အတွေ့အကြုံရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေဟာ ကျောင်းသားဘဝက နိုင်ငံရေးလုပ်ခဲ့သူဖြစ်တယ်။ ဖဆပလ ခေတ်မှာလည်း နိုင်ငံရေးလုပ်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးထဲ ဝင်ရောက်လှုပ်ရှားပြီးနောက် ဘာစီးပွားရေးကိုမှ လုပ်ကိုင်လို့မရအောင် တားမြစ်ပိတ်ပင်ခံရတာကို ကျွန်တော်တို့ ကြုံခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ ဖေဖေကို နာမည်ပျက်စာရင်းမှာ ထည့်သွင်းခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ဆီမှာ ဒီလိုအတွေ့ အကြုံရှိပြီးဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်အဖေကို “ကျွန်တော် ဘာဆက်လုပ်ရမလဲ” လို့ အကြံဉာဏ်တောင်း တိုင်ပင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်ထဲမှာတော့ အစိုးရကို လက်နက်ကိုင် တော်လှန်တာအကောင်းဆုံးပဲလို့ ယူဆထားပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ကျွန်တော် သေလူ အနေနဲ့လည်း ခံစားခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော် ရန်ကုန်ကို သွားလာလို့ရသေးပေမဲ့ ဘာစီးပွားရေးမှ လုပ်လို့ ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် ဘယ်လို အသက်ရှင်ရမှာလဲ။ ဒီအကြောင်းအရာတွေကို ဖေဖေနဲ့ ကျွန်တော် ဆွေးနွေးအဖြေရှာခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ သူတပါးတိုင်းပြည်မှာ တရားမဝင် နေထိုင်သူတစ်ယောက်အနေနဲ့တော့ မနေချင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အစိုးရကို လက်နက်ကိုင် တော်လှန်တာ အကောင်းဆုံးဖြစ်မယ်ဆိုပြီး ရွေးချယ်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အကြမ်းဖက်မှုကို ကျွန်တော် မကြိုက်ခဲ့ပါ။ စစ်ပွဲတွေကိုလည်း ကျွန်တော် မကြိုက်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့်မှာ ရွေးစရာလမ်းလည်း မရှိတော့ဘူးလေ။ ကျွန်တော်တို့ ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကြီးရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေပြည့်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ။ ကျွန်တော်တို့က ဒီမိုကရေစီကို ငြိမ်းချမ်းတဲ့နည်းနဲ့ တောင်းဆိုခဲ့တယ် ဒါပေမဲ့ ရခဲတဲ့ရလဒ်ကတော့ သေနတ်

ကျည်ဆံတွေပဲဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်ကို လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးထဲရောက်အောင် တွန်းပို့ခဲ့သူက ဘယ်သူလဲ။ စစ်အစိုးရနဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကြီးက ကျွန်တော်တို့ကို လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ တွန်းပို့ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ အာဏာရှင် ဦးနေဝင်း ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ခါးခါးခြင်း လှံလှံခြင်း ရင်ဆိုင်ဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ရန်ကုန်ကနေ တောခိုဖို့ ယုံကြည်ချက်အပြည့်နဲ့ ခရီးထွက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်စိတ်မှာ မှန်ကန်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုလို့ ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ (ရဲဘော်ဆလိုင်းယောအောင်)

အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် လေးစား အတုယူမိတဲ့ အဓိကအကြောင်းရင်း ၂ ခုရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ကျောင်းသားတွေထက် အသက်ပိုကြီးပေမဲ့လည်း သူတို့က ကျွန်တော့်ကို အခက်အခဲတွေကြားထဲက ကူညီဖေးမခဲ့လို့ လေးစားခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ စိတ်အားထက်သန်စွာ ပါဝင်လှုပ်ရှားမှုတွေကို ကျွန်တော် အံ့အားသင့်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ဒေသခံ တိုင်းရင်းသား လူထုတွေ ဟာလည်း စိတ်အားထက်သန်စရာ အချက်အောက်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ လူထုကြားထဲကို ကျွန်တော်တို့ ပိုရောက်လေ ထောက်ခံမှုတွေ ပိုရလေလေ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အကြောင်း မသိခင်က တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အင်အားစုတွေအကြောင်း၊ သူတို့ အခွင့်အရေးအတွက် ဘယ်လိုဘယ်ပုံ တိုက်ပွဲဝင်နေတဲ့အကြောင်းတွေကို စာအုပ်စာပေ တွေက တဆင့် ဖတ်ခဲ့ရဖူးပါတယ်။ သူတို့ တော်လှန်နေတာဟာ မှန်ကန်တယ်၊ တရားမျှတတယ် ဆိုတာကို ကျွန်တော် သိတယ်။ ဗမာစစ်တပ်ရဲ့ ဖိနှိပ် ဗိုလ်ကျမှုအောက်မှာ ဘယ်လို ဒုက္ခရောက်ခဲ့၊ ခံစားခဲ့ရတာတွေကို ကျွန်တော်နားလည်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တိုင်းရင်းသားဒေသကို မရောက်သေးခင် ကတော့ ကျွန်တော် အတော်ကို အလွန်စိုးရိမ်မိခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ မော်လမြိုင်ကိုရောက်တဲ့အခါ ကျွန်တော် ဝန်ထမ်းတစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့တာ ဘယ်သူမှ မသိနိုင်အောင် အဲဒီဝန်ထမ်းကဒီကို မြစ်ထဲ လွှင့်ပစ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ ABSDF ဟာ ဗမာပြည်လူထုရဲ့ ထောက်ခံမှုအပြည့်အဝရရှိခဲ့သလို ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုက စတင်ခဲ့တဲ့ ရှစ်လေးလုံး လူထုအရေးတော်ပုံကြီးက မွေးဖွားလာတဲ့ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် NLD (National League for Democracy) ဟာလည်း လူထုထောက်ခံမှု အပြည့်အဝရခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ အားပေးထောက်ခံမှုတွေက ကျွန်တော့်အတွက် အတော့်ကို အရေးပါခဲ့ပါတယ်။ စစ်အာဏာသိမ်းပြီးတဲ့နောက် အစိုးရက လွတ်လပ်တဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ် ကျင်းပပေးမယ်လို့ ဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က NLD ရဲ့အောင်ပွဲကို လုံးဝ အသိအမှတ်မပြုခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ ABSDF မှာရှိတဲ့ ကျွန်တော်တို့အားလုံး နားလည် လိုက်တာက လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး လမ်းစဉ်ကသာ ကျွန်တော်တို့အတွက် တစ်ခုတည်းသော ရွေးစရာလမ်း ဖြစ်ကြောင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှာ ကိုမိုးသီးဖွန် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးထဲကို ရောက်လာတယ်။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအပေါ် လူတွေပိုပြီး အာရုံစိုက်လာကြတယ်။ (ရဲဘော်မင်းမင်း)

၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ပြည်လုံးကျွတ် အုံကြွမှုကြီးမှာ ကျွန်တော်လည်း ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားသမဂ္ဂအနေနဲ့ “တကယ်လို့လမ်းမထွက်ပြီးနိုင်ငံရေးကြွေးကြော်သံတွေ၊ ချီတက်ဆန္ဒပြမှုတွေနဲ့ ငါတို့ရဲ့ ဆန္ဒပြတောင်းဆိုမှုတွေကို မဖြည့်ဆည်းနိုင်ခဲ့ဘူးဆိုရင် တခြားနည်းလမ်းကိုပဲ မတတ်သာတဲ့အဆုံး ကျင့်သုံးကြရမယ်၊ လက်နက်ကိုင်ကြမယ်” ဆိုပြီး အချင်းချင်းသဘောတူထားခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ တခြား တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ဆက်သွယ်မှုတွေ လုပ်ထားခဲ့ကြတယ်။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအတွက် ပထမအသုတ်ကျောင်းသားတွေကို မွန်ပြည်နယ်မှာ စစ်ရေးလေ့ကျင့်ဖို့ စေလွှတ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်တပ်က လိုက်ပြီးပိတ်ဆို့တာတွေကြောင့် သွားလိုတဲ့နေရာကို မရောက်နိုင်ခဲ့ဘူး။ နောက်တစ်နေ့ (စက်တင်ဘာ၊ ၁၉ ရက်) မှာပဲ အင်အားသုံးပစ်ခတ်မှုတွေ စပြီးဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီနေ့ဟာ ကျွန်တော်မြို့က စထွက်လာတဲ့နေ့ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်အခြေအနေကလည်း ကိုယ့်ရဲ့ဇာတိဒေသမှာ ဆက်ပြီးနေထိုင်လို့မရတော့ကြောင့် မဟုတ်ပဲ တော်လှန်ရေး ဆက်လုပ်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ချခဲ့တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း၊ ဆက်ပြီးလုပ်ဆောင်ဖို့ ထွက်လာခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်မျိုးဝင်း)

စစ်အာဏာက အာဏာသိမ်းအပြီး စက်တင်ဘာ ၁၈ ရက်နေ့မှာ စစ်တပ်အရာရှိတစ်ယောက်က ကျွန်တော်တို့မြို့ထဲမှာရှိတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ခုမှာ အစည်းအဝေးခေါ်ခဲ့ပြီး သူက “ဟုတ်ပြီ ... အခု စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းလိုက်ပြီဖြစ်တဲ့အတွက် ဆန္ဒပြပွဲတွေကို ခွင့်ပြုတော့မှာမဟုတ်ဘူး။ မင်းတို့ရဲ့သာမန်နေ့စဉ်ဘဝအတိုင်း ဆက်နေကြ။ ငါတို့လည်းနောက်ထပ်ဖမ်းဆီးတာမျိုးတွေ မလုပ်တော့ဘူး” လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျောင်းသားတွေက လက်မခံခဲ့ပဲ “ကျွန်တော်တို့ကတော့ တောခိုပြီးလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကိုပဲ လုပ်တော့မယ်” လို့ ပြောခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီနောက်မှာ သူတို့လည်း မြို့ကနေ ထွက်လာခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော့်အမေက “သား ... မင်းဟာ သူတို့အပေါ်မှာ တာဝန်ရှိတယ်။ သူတို့နဲ့ အဖော်လိုက်သွားပြီးပြန်လာအောင် စည်းရုံးဖို့ လိုတယ်” လို့ ကျွန်တော့်ကို မှာခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူတို့နောက်ကို ကျွန်တော် လိုက်သွားခဲ့ပါတယ်။ တော်တော်ကြာပြီးတဲ့နောက် လူငယ် အတော်များများက ကိုယ့်ရပ်ရွာကိုယ်ပြန်သွား ကြပြီး ကျွန်တော်ပဲ ကျန်နေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်မြို့က လူပေါင်း ၇၀၀ လောက် ထွက်သွားခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးနဲ့ သမီးတွေကတော့ နေရစ်ခဲ့ကြတယ်။ အစပိုင်းမှာ ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးက ကျွန်တော့်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မလိုက်လျောခဲ့ပါဘူး။ နောက်ပိုင်းမှသာကျွန်တော့်ကို နားလည်သွားခဲ့တယ်။ (ရဲဘော်စိုးထွဋ်)

စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းတဲ့နေ့မှာပဲ ကျွန်တော်တောခိုဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်အဖမ်းမခံချင်ဘူး။ သူတို့ဖမ်းတာခံမလား တောထဲကိုထွက်မလား စဉ်းစားပြီးတော့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးနယ်မြေထဲကို ထွက်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

စစ်အာဏာသိမ်းအပြီးမှာ အစိုးရက ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ပါသူတွေကို လိုက်ပြီးဖမ်းဆီးခဲ့တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းရဲ့ မိန့်ခွန်းတွေအထဲက တစ်ခုမှာ သူက “စစ်တပ်က ပစ်ရင် မိုးပေါ်ကို ထောင်ပစ် မှာမဟုတ်ဘူး။ တည့်တည့်ပစ်မှာ”လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့က ဒီမိုကရေစီကို ငြိမ်းချမ်းစွာ တောင်းဆိုခဲ့ပေမဲ့လည်းမအောင်မြင်ခဲ့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ တခြားနည်းလမ်းကို သုံးမှဖြစ်တော့မယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ ဒီနောက် ကျွန်တော် ဗမာပြည်က ထွက်လာပြီး လက် နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးထဲဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော့် အသက် ၂၄ နှစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ (ရဲဘော် ဖိုက်တာအောင်)

စစ်အာဏာသိမ်းပြီးတဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့လည်း စခန်းခေါင်းဆောင်တွေ၊ ကျောင်းတိုင် ဘုန်းကြီးတွေနဲ့ ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီးနောက်မှာတော့ တောခိုဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ အထက်တန်း ကျောင်းသား အတော်များများက ကျွန်တော်တို့နဲ့အတူ လိုက်ချင်ကြပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ကန့်ကွက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က “မဟုတ်ဘူး။ မင်းတို့တွေ ငါတို့နဲ့ လွတ်မြောက်နယ်မြေ တွေကို လိုက်လို့မရဘူး။ ငါတို့ မကြာခင် သေနတ်တွေယူပြီးပြန်လာမယ်။ မင်းတို့အတွက်ပါ သေနတ်တွေယူလာမယ်” လို့ ပြောထားခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်မြင့်ဦး)

စစ်အာဏာသိမ်းအပြီး အစိုးရဝန်ထမ်းတွေအားလုံးကို စစ်အာဏာသိမ်းမှုနဲ့ ပတ်သတ်ပြီး သူတို့ရဲ့ သဘောထားတွေကို ခေါ်ယူမေးမြန်းခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို အစိုးရသစ်အကြောင်း မေးခွန်းတွေ တန်းစီပြီး မေးတာတွေကိုလည်း ဖြေခဲ့ကြရတယ်။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာတော့ ထောင်ထဲ ပြန်မဝင်ချင်တော့ဘူး။ ဒီနောက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး လိုအပ်တယ်လို့လည်း ယုံကြည်ခဲ့ ပါတယ်။ ABSDF ဖွဲ့ စည်းပြီးတဲ့သတင်းကို ကျွန်တော်ကြားသိလိုက်ရတဲ့အခါမှာ ဝင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။ ၁၉၈၈ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၁ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်အိမ်ကနေ ထွက်လာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးကို အဲဒီလိုထွက်သွားမဲ့အကြောင်း အသိမပေးခဲ့ဘူး။ နောက်ပိုင်းတော့ သူက ကျွန်တော်အသတ်ခံလိုက်ရပြီဆိုတဲ့ ကောလဟာလတွေကို ကြားခဲ့ ရတာပေါ့။ ကျွန်တော်ထွက်သွားပြီးနောက် ကျွန်တော့်အိမ်ကို အာဏာပိုင်တွေက လာပြီး မှတ်တမ်းတင်တာတွေ လုပ်ခဲ့တယ်။ (ရဲဘော်မင်းမင်း)

စစ်တပ်အာဏာသိမ်းအပြီးမှာ အဓိကပါဝင်ဦးဆောင်ခဲ့သူတွေက နယ်စပ်ဘက်ကို ထွက်သွားပြီး လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးမှာ ဝင်လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ဘယ်သူမှ သိပ်မသိတာတွေ ကြောင့် ၁၉၉၁ မှာ ABSDF ထဲကို မဝင်ရောက်ခင်အချိန်အထိ ကျွန်တော်ရွာမှာပဲ နေထိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်က စစ်တပ်ရဲ့ဖိနှိပ်မှုတွေ၊ အနိုင်ကျင့်မှုတွေကို ခံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အတော်ဆင်းရဲပြီး စားဝတ်နေရေးအတွက် အလုပ်လုပ်ဖို့ လိုအပ်နေပေမဲ့လည်း အစိုးရစီမံကိန်းတွေ အတွက် အခမဲ့လုပ်အားပေးလုပ်ဖို့ အဓမ္မစေခိုင်းခံခဲ့ရတယ်။ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်းဟာ အစိုးရအဆောက်အအုံတွေ ကို ကင်းစောင့်ပေးရတယ်။ မလိုက်နာတဲ့လူတွေကို ပြစ်ဒဏ်တွေ ပေးတတ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်ဒါတွေကိုမခံစားနိုင်တော့ ဘူး။ ဒါကြောင့်ပဲ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်

တောခိုမဲ့အစီအစဉ်ကို ကျွန်တော့်မိသားစုကို မပြောပြခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းတွေကိုတောင် ပြောမပြခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်ထွက်သွား ပြီးတဲ့နောက် အာဏာပိုင်တွေက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းတွေကို စစ်ဆေးမေးမြန်းတာတွေ လုပ်တယ်လို့ကြားရပါတယ်။ ကျွန်တော်အဲဒီလိုထွက်လာခဲ့တာကြောင့် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း မိသားစုတွေလည်း တခြားရွာကိုရွှေ့ပြောင်းတာခံခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်သန့်ဇင်)

ကျွန်တော်တောခိုတော့မယ့်အကြောင်းကို အဖေကို မပြောခဲ့ပေမဲ့လည်း သူသိနေပါတယ်။ သူက “မင်းအမေ မသိစေနဲ့ပေါ့” လို့ပဲ မှာခဲ့တယ်။ မုဒုံမြို့က ဘတ်စ်ကားနဲ့ ထွက်ခွာမယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော့်အဖေက ဘတ်စ်ကားဂိတ်ကို စက်ဘီးနဲ့ လိုက်လာပြီး ကျွန်တော့်ကိုလာကြည့်တယ်။ စက်ဘီးနင်းပြီး ကျွန်တော့်ကို လိုက်ရှာနေတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၃ နှစ် လောက်က အမေ ကျွန်တော့်ဆီကို လာလည်ခဲ့တယ်။ အမေ့ကို အဖေက ကျွန်တော် တောခိုမဲ့အကြောင်း အမေ့ကိုအသိမပေးဖို့ မှာခဲ့ကြောင်းကိုပြန်ပြောပြတဲ့အခါ အမေက မယုံခဲ့ပါဘူး။ “ဒါတော့မဖြစ်နိုင်ဘူး” လို့ပဲ ပြောပါတယ်။ အဖေသေတဲ့အချိန်အထိ အမေ့ကို ကျွန်တော်အကြောင်း ပြောပြမသွားဘူး။ ကျွန်တော့်ညီလေးကလည်း နောက်ဆုံးကျန်တဲ့ တစ်ဦးတည်းသော သားယောက်ျားလေးဆိုတော့ ကျွန်တော် ထွက်သွားရင်သူ့ကိုမိသားစုနဲ့နေပေးဖို့ ကျနော်တို့ကြား သဘောတူထားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့် ယောက်ဖလည်း ကျွန်တော် နဲ့ လိုက်ချင်ပေမဲ့ သူ့ကိုလည်းအိမ်မှာနေခဲ့ဖို့ မှာထားခဲ့ရတယ်။ ကျနော်တို့မိသားစုထဲမှာ အချင်းချင်း သဘောတူညီမှုတွေထားခဲ့ကြတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကို)

ကျွန်တော့်အစ်ကိုနဲ့ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် ထွက်သွားဖို့ လိုတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ညီအစ်ကို နှစ်ယောက်လုံးက မိသားစုကို စွန့်ခွာ၊ အိမ်ကို စွန့်ခွာပြီး နယ်စပ်ကိုသွား တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ အတူဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မိဘတွေနဲ့လည်း ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး သူတို့ကလည်း သဘောတူတယ်။ မှန်ကန်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆခဲ့ပြီး ကျွန်တော်တို့တောင်းဆိုချက်တွေကို လိုက်လျောပေးခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့မှာခဲ့တဲ့စကားကတော့ “တကယ်လို့ မင်းတို့ ဒီလမ်းကို ရွေးချယ်မယ်ဆိုရင်တော့ ခရီးတလျှောက် ပင်ပန်း၊ဆင်းရဲမှုဒဏ်အားလုံးကို ခံနိုင်ရည်ရှိရမယ်။ ဒါဟာ လွယ်တဲ့အလုပ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ ပန်းခင်းလမ်းမှာ လျှောက်ရသလို မျိုးတော့ ဖြစ်လာမှာမဟုတ်ဘူး။ မင်းတို့ ဘယ်အချိန်မှ ပြန်လာနိုင်တော့မယ်ဆိုတာကိုလည်း မသိနိုင်ဘူး။ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားရတဲ့အချိန်မှာ စိတ်ပျက်ပြီး လက်မလျှော့သင့်ဘူး။ ခရီးတလျှောက်လုံးမှာ ကိုယ်ပညတ်ထားတဲ့ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအတိုင်း နေပါ။ အခက်အခဲတွေ အများကြီးတွေ့ ရင်တောင် အမှန်တရားကိုပဲ ရွေးချယ်ပါ။ ရိုးရိုးသားသားနေပါ” လို့ မှာခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို တော်လှန်ရေးလုပ်ဖို့ ခွင့်ပြုလိုက်ပြီလို့ပဲ သတ်မှတ်လိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အိမ်က ထွက်လာပြီး တစ်ပတ်လောက်အကြာမှာ ကျွန်တော့်အဖေ အဖမ်းခံခဲ့ရတယ်။ သူက အရေးတော်ပုံအတွင်းမှာ မြို့နယ်ကော်မတီရဲ့ ဒုဥက္ကဋ္ဌအနေနဲ့ တာဝန်ယူခဲ့တာကြောင့်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အမေ့ကိုလည်း အတော်ဝေးလံတဲ့ဒေသကို ပြောင်းရွှေ့ခံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော့်ညီငယ်တစ်ယောက်ဟာလည်း တက္ကသိုလ်က ကျောင်းထုတ်ခံ လိုက်ရ

တယ်။ အငယ်ဆုံး ၂ ယောက်ပဲ အိမ်မှာကျန်ခဲ့ပြီး အထက်တန်း ကျောင်းမှာ ပညာသင်ခွင့်ရခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ မိသားစုတစ်ခုလုံး ဒုက္ခအကြီးအကျယ် ရောက်ခဲ့ရတယ်၊ ခံစားခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်သံခဲ)

ကျွန်တော့်အဖေက ကျွန်တော့်ကို ထွက်မသွားရအောင် တားခဲ့ပါတယ်။ သူက “မင်းထွက်သွားပြီး တော်လှန်ရေးလုပ်မယ်ဆိုရင် အခက်အခဲတွေအများကြီးနဲ့ ကြုံရ လိမ့်မယ်” လို့ ကျွန်တော့်ကိုပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်အဖေက ပြည်သူ့ပြည်ချစ်ပါတီ - PPP (Peoples Patriotic Party) ရဲ့ မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။ သူက ကျွန်တော် ဘယ်လို အခက်အခဲတွေနဲ့ ကြုံရမှာကို သိထားပါတယ်။ ကျွန်တော်ထွက်သွားပြီးနောက် သူတို့ကို အဆက်အသွယ်လုပ်ရင် အဖမ်းခံရမှာ သိနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်အမေက ကျွန်တော် ထွက်မဲ့အကြောင်းကို မသိခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်တော့်ကို “မင်းထွက်သွားမယ်ဆိုရင်တော့ ပြန်မလာနဲ့တော့” လို့ ပြောခဲ့ဖူးတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေက တက္ကစီမောင်းပြီး ကျွန်တော့်အမေက ကုန်ပစ္စည်း တွေရောင်းတဲ့အလုပ်ကိုလုပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ အစ်မတစ်ယောက်ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်မိဘ နှစ်ပါးလုံးကွယ်လွန်သွားတဲ့အကြောင်းကို လွန်ခဲ့တဲ့ ၅ နှစ်လောက်ကမှ ကျွန်တော်ပြန်သိရပါတယ်။ ကျွန်တော့် အစ်မကို မနှစ်က မတိုင်မီအထိ အဆက်အသွယ်မလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ (ရဲဘော်ခင်မောင်ဝင်း)

ကျွန်တော်အမေ့ကို နှုတ်ဆက်စကားပြောဖို့ သွားတဲ့အခါ အမေက “မင်းဟာ အခုဆိုယောက်ျားကြီး တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီ။ မင်းရည်ရွယ်ချက်တွေ မပြည့်သေးသရွေ့ ပြန်မလာခဲ့နဲ့” လို့ မှာခဲ့တယ်။ နောက်ပိုင်းတော့ စစ်တပ်က အမေ့ဆီ ရောက်လာပြီး ကျွန်တော့်ကို ပြန်ခေါ်ပေးဖို့ပြောခဲ့ပေမဲ့ အမေက အမြဲတမ်းငြင်းခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်သိန်းလွင်)

ဘယ်အရာက ပြောင်းလဲခဲ့တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်မသိပေမဲ့လည်း ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခု ချမှရတော့မယ်ဆိုတာကိုလည်း သဘောပေါက်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်မှာ နှုတ်ဆက်စကား ပြောခဲ့ဖို့တောင် အချိန်မရခဲ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ နောက်တစ်နှစ်မှာ အိမ်ကို ကျွန်တော်တိတ်တိတ်လေး ပြန်သွားပြီး မိသားစုနဲ့ တွေ့ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ အမေက ကျွန်တော့်ကို တွေ့တာနဲ့ ငိုပါတယ်။ ကျွန်တော်နောက်တစ်ခေါက် မပြန်ဖြစ်တော့ပါဘူး။ (ရဲဘော်မြဝင်း)

၁၉၉၃ မှာ ABSDF မြောက်ပိုင်းကို ကျွန်မဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မ မိသားစုကို နှုတ်ဆက်စကားပြောခဲ့ဖို့တောင် အခွင့်မရခဲ့ပါဘူး။ သူတို့က ကျွန်မ ပုန်းအောင်းနေတာကို သိကြပေမဲ့လည်း ကျွန်မ တောခိုသွားတာကို မသိခဲ့ကြပါဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်မအဖေက ဆီးကြိတ်ကင်ဆာ နောက်ဆုံး အဆင့်ရောက်နေပါပြီ။ ကျွန်မ အဖေ့ကို ဘာမှမပြောနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်မအသက် ၂၃ နှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ (ရဲဘော်မနောင်း)

ရွာထဲက ကျောင်းသားအများစုနဲ့ လူငယ် အယောက် ၂၀၀ လောက်ရှိတဲ့ အုပ်စုနဲ့အတူ ကျွန်တော်ထွက်လာခဲ့တယ်။ အဲလိုဖြစ်ရပ်တွေ ဗမာတစ်ပြည်လုံးမှာဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ထောင်နှင့်ချီတဲ့ လူထုက လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးထဲ ဝင်ရောက်ဖို့ ထွက်လာခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော် အတော်စိတ်လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ ဒီလမ်းခရီးဟာ ဘယ်လောက်ကြမ်းတမ်း မယ်မှန်း ဘယ်သူမှ ကြိုမသိခဲ့ကြပါဘူး။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

နယ်စပ်ကို သွားတဲ့လမ်းမှာ ကျောင်းသားအယောက် ၂၀ လောက် ပါတဲ့အဖွဲ့က မွန်ပြည်သစ်ပါတီ NMSP (New Mon State Party) တပ်ဖွဲ့ဝင်တချို့နဲ့ တွေ့ခဲ့တဲ့အကြောင်းကို ကျွန်တော်ကြားခဲ့တယ်။ သူတို့က အဝတ်ပုခတ်ပေါ်မှာ ဒဏ်ရာရလာတဲ့စစ်သားတစ်ယောက်ကို သယ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီစစ်သားက မြေမြှုပ်မိုင်းနင်းမိခဲ့လို့ သူ့ကို နယ်စပ်ဆီ ပြန်ပို့နေကြတာ

ဖြစ်တယ်။ ကျောင်းသားတွေက သူတို့ကို ကူညီသယ်ပေးခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ဟာ အတော်လေး မြင့်တဲ့ တောင်တစ်တောင်ကို တက်ရမှာဖြစ်ပြီး အဲဒီတောင်ထိပ်ကို ရောက်ဖို့ သုံးရက်လောက် ကြာမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီခရီးဟာ အတော့်ကိုခက်ခဲပင်ပန်းလွန်းပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ နယ်စပ်ကို မရောက်ခင်မှာပဲ ရှေ့မှာ ကြိုရမဲ့ အခြေအနေရဲ့ အရသာကို မြည်းစမ်းလိုက်ရပါပြီ။ (ရဲဘော်မင်းဇော်)

တောခိုဖို့ ကျွန်တော်တို့သပိတ်စခန်းရှိရာ ဘုန်းကြီးကျောင်းက မထွက်ခွာမီ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းနဲ့ရဲဘော်သုံးကျိပ်တို့လုပ်ခဲ့တဲ့အတိုင်း ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးရှေ့မှာ သွေးဖောက် သွေးသောက်ပြီး သစ္စာဆိုခဲ့ကြတယ်။ သစ္စာပြုပြီးနောက်မှာ ကျွန်တော်တို့သပိတ်စခန်းချရာ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ ထွက်လာခဲ့ကြတယ်။ တောင်တန်းတွေကို အတော်လေးဖြတ်ကျော်ခဲ့ပြီး နောက်မှာ KNU နယ်မြေကိုရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက် လမ်းမကြီးနဲ့ မြစ်တစ်စင်းကို ကျော် ပြီးနောက်ကရင်ရွာတွေကိုလည်းဖြတ်သန်းခဲ့ရတယ်။ ဒီနောက်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ KNU (ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး)က စစ်သားတစ်ယောက်နဲ့တွေ့ခဲ့တယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့ ကို လိုက်လိုက်လဲ့လဲ့ကြိုဆိုခဲ့ပြီး ကျွန်တော်တို့ နားနေဖို့နဲ့စားသောက်ဖို့ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ် ကျောင်းဆီကို လိုက်ပို့ခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာကျွန်တော့်အတွက် သူတို့ရဲ့ အစားအစာကို ပထမဆုံး အကြိမ်စားဖူးခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အိမ်မှာစားခဲ့ရတဲ့ အစားအသောက်နဲ့ အတော်လေး ကွာခြားပါတယ်။ သူတို့ကထမင်းပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ကို ငါးငါးပိအစားနမ်းငါးပိကိုကြွေးတယ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းက ထမင်းက အရမ်းမာတော့ အတော်လေးကို မျိုချရခက်ပါတယ်။ အဲဒါမျိုး အရင်ကမစားခဲ့ဖူးဘူး။ ဒါပေမဲ့လည်းစိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားပြီးသားမို့ ကြိုးစားပြီးစား ရတာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ရှေ့ကိုဆက်တိုင်းဖို့ပဲရှိခဲ့ပါတယ်။ လမ်းခရီးမှာကျွန်တော့်ဖိနပ်ပြတ်သွားခဲ့သေးတော့ ကျွန်တော့်ခြေထောက်တွေ အတော့်ကိုနာနာကျင် ခံစားခဲ့ရပါသေးတယ်။ KNU စစ်သား တွေကတော့ ကျွန်တော်တို့ကို အဲဒီကတဆင့်အတော်ကိုဝေးတဲ့အရပ်မှာတည်ရှိတဲ့ KNU ဌာနချုပ်ဆီကို ဆက် သွားရဦးမယ်လို့ပြောပါတယ်။ တစ်ပတ်အကြာလောက် သွားပြီးတဲ့အခါ သူတို့ရဲ့ ဌာနချုပ်ကို ရောက်ပါတော့တယ်။ လမ်းခရီးမှာ အစိုးရစစ်သားတွေကို တိမ်းရှောင်ပြီး သွားရတာကြောင့် တော်တော်ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့လမ်းခရီးတခုဖြစ်နဲ့ သွားခဲ့ရပါတယ်။ ညဘက်ရောက်တော့ ဘုန်း ကြီးကျောင်းမှာအိပ်ခဲ့ရတယ်။ ကရင်ရွာတိုင်းမှာဘုန်းကြီးကျောင်း တစ်ကျောင်းစီလောက် ရှိပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာရှိတဲ့ ကျောက်သင်ပုန်းတွေမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နာမည်တွေကို နောက်ကလာသူတွေ သိအောင်ရေးထားခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါမှပဲ ကျွန်တော်တို့နောက်ကို လိုက်လာကြတဲ့ကျောင်းသားတွေက ကျွန်တော်တို့ဒီနေရာကိုရောက် ခဲ့ကြောင်းသိမှာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ကကိုယ့်နာမည်တွေကို ကျွန်တော်တို့ရှေ့ကရောက်ခဲ့ တဲ့သူတွေရဲ့ နာမည်အောက်မှာရေးခဲ့ ကြတယ်။ အဲဒီလိုနာမည်တွေရေးထားတာကိုတွေ့လိုက် ရင်အတော်လေးကိုအားတက်မိတယ်။ ကျနော်တို့ KNU ဌာနချုပ်ကိုရောက်တဲ့အခါမှာတော့ မြန်မာပြည်အနှံ့အပြားကကျောင်းသားတွေ ရောက်နှင့်နေပြီးဖြစ်တာကိုတွေ့ရတယ်။ အဲဒီလိုတွေ့ လိုက်ရတဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့အတော့်ကို ဝမ်းသာခဲ့ရသလို ကျေနပ်အားရမှုလည်းဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

သူတို့လည်း ကျွန်တော်တို့လိုပါပဲ ဒါကို က ကျွန်တော်တို့အတွက်အားတွေဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူငယ်ချင်း အသစ်တွေကိုလည်းရခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့က သူတို့ကို ဘယ်ဇာတိလဲ၊ ဘယ်ဒေသက လာတာလဲ။ ဘယ်တက္ကသိုလ်မှာတက်လဲစသဖြင့် မေးမြန်းပြောကြပြီး အရေးတော်ပုံတုန်းက အကြောင်းတွေကိုလည်း အပြန်အလှန် ပြောဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျောင်းသားအချို့ ကချင်ဘက် ကိုရောက်ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း ရေဒီယိုက ကြားခဲ့ရတယ်။ အဲဒီ အချိန်မှာ မောပန်းတယ်လို့လည်း မခံစားရတော့ပါ။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးရဲ့ အတွေးထဲမှာ “သေနတ်တွေရပြီဆိုတာနဲ့ငါတို့တ ငွေကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွာကို ပြန်ကြပြီး စစ်အစိုးရကို တိုက်ထုတ် ရမယ်”လို့ပဲတွေးထားခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး မကြာခင်မှာသေနတ်ကိုယ်စီနဲ့ ပြန်ရ တော့မယ်လို့ ထင်ထားခဲ့ကြတယ်။ KNU က ကျွန်တော်တို့အတွက် စခန်း ၃ခု ဖွင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း စခန်းတစ်ခုမှာ နေရပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ရိက္ခာ အစားအသောက်အပြင် အဝတ်အစား ဖိနပ်တွေလည်းပေးပါတယ်။ (ရဲဘော်မြင့်ဦး)

ကျွန်တော်တို့ သပိတ်စခန်းခေါင်းဆောင်တွေ ပါဝင်တဲ့ လူ ၂၁ ဦး ပါတဲ့အဖွဲ့နဲ့ ထွက်ခွာလာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့မှာ အားလုံးဟာ ယောက်ျားတွေချည်းပါပဲ။ KNU စခန်းရောက်ဖို့ငှ ရက်ကြာ သွားခဲ့ရတယ်။ နယ်စပ်ကို သွားရာလမ်းမှာ ရွာတစ်ရွာကိုဖြတ်ခဲ့ရတယ်။ ဗမာစကားပြောသံကို ကြားတာနဲ့တစ်ရွာလုံး တိတ်ဆိတ်သွားတယ်။ တိရိစ္ဆာန်တွေရဲ့ ဆူညံသံပါ မကြားတော့ပါဘူး။ သူတို့က အစားအစာတွေ အားလုံးကိုဝှက်ထားတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို အစိုးရစစ်တပ်က စစ်သားတွေလို့ ထင်လို့။ ကျွန်တော်က ကရင်စကား နည်းနည်းတတ်တာကြောင့် သူတို့နဲ့ အဆင်ပြေအောင် ဆက်ဆံနိုင်ခဲ့တယ်။ ကရင်စကား ပြောလိုက်မှပဲ ရှိသမျှအစားအသောက်တွေကို လာပေးစားပါတယ်။ ဒီရွာသားတွေ ဒီလောက် ထိတ်လန့်နေတာကို ကြည့်တာနဲ့ ဗမာလူမျိုးကို ဘယ်လောက်မုန်းနေသလဲဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ စစ်အစိုးရက တောင်ပေါ်ဒေသက တိုင်းရင်းသား အရပ်သားတွေကို ဘယ်လောက်အထိ ရက်ရက်စက်စက် ပြုမူဆက်ဆံထားခဲ့သလဲဆိုတာတာကို ကိုယ်တွေ့ ကြုံခဲ့ရပါတယ်။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

စစ်တပ်အာဏာမသိမ်းခင်က ကျောင်းသားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်တွေ ကျောင်းသားတွေကို စည်းရုံးဖို့ တိုင်းပြည်အနှံ့ခရီးထွက်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ ကျွန်တော်တို့ ဇာတိမြို့ကိုလည်း ရောက်လာခဲ့တယ်။ စစ်အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်တဲ့အခါ ကျွန်တော်နဲ့အခြားတစ်ယောက်ကို ရန်ကုန်ကို လက်နက်တွေ သွားသယ်ပြီး ပြန်လာဖို့ တာဝန်ပေးခဲ့တယ်။ ရန်ကုန်မှာရှိတဲ့ ကျွန်တော့် အဆက်အသွယ်က မွန်ပြည်နယ်ဇာတိသား။ သူက အဆိုတော်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်တယ်။ သူ့အဖေက သူ့ကိုနယ်စပ်ကို ခေါ်သွားလိုက်တယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ နှစ်ဦးလည်း သူတို့ သားအဖနဲ့အတူ သူတို့ဇာတိမြို့နဲ့ အလွန်နီးတဲ့ မွန်ထိန်းချုပ်နယ်မြေကို ခရီးဆန်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဘုရားသုံးဆူလို့ ခေါ်တဲ့နေရာကို ရောက်ရှိခဲ့တယ်။ မွန်အမျိုးသမီးတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ တပ်ရင်းတစ်ရင်းလည်း အဲဒီဒေသမှာ ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ မွန်လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့နဲ့ ပထမဦးဆုံးအကြိမ်ဆုံတွေ့ဖူးခြင်းဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်မင်းဇော်)

စခန်းသို့သွားရတဲ့ ခရီးလမ်းအကြောင်းကို ကျွန်မ သိပ်မမှတ်မိတော့ပါ။ ၁၀ ရက်လောက် ခရီးထွက်ခဲ့ရပြီး အလွန်ကြမ်းတမ်းတဲ့ ခရီးဖြစ်ပါတယ်။ အစိုးရစစ်တပ်က ကျွန်မတို့ကို နောက်ယောင်ခံလိုက်လို့ ကျွန်မတို့လည်း မြန်မြန်ဆန်ဆန် ခရီးနှင့်ခဲ့ရတယ်။ ကျန်တဲ့အုပ်စုတွေကို အမှီလိုက်ဖို့ဆိုတာကလည်း ကျွန်မတို့အတွက် အလွန်ခက်ခဲပါတယ်။ တောင်ဘယ်နှစ်တောင် မှန်းမသိတက်ခဲ့ရတယ်။ တောင်တစ်တောင် တက်ပြီးတိုင်း ကျွန်မသူငယ်ချင်းက ကျွန်မကို "တစ်တောင်ပဲကျန်တော့တယ်" လို့ အားတက်လာအောင် ပြောလေ့ရှိတယ်။ တောင်နှစ်တောင် သုံးတောင် လောက်တက်ပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ ကျွန်မလည်း သူတို့ပြောတာကို မယုံတော့ဘူး။ ABSDF က ရဲမေတွေကို ကျွန်မ အလွန်လေးစားပါတယ်။ သူတို့က ဆေးမှူးတွေဖြစ်ကြတာ ကြောင့်သေနတ်တွေမသယ်ဘဲ ဆန်အိတ်တွေသာ ထမ်းကြတယ်။ ကျွန်မတို့ နားတဲ့အခါမှာ အမျိုးသားတွေက အနားယူကြပြီး အမျိုးသမီးတွေက ရဲဘော်တွေ အားလုံး အဆင်ပြေမပြေ လိုက်ကြည့်ပေးကြတယ်။ (ရဲဘော်မနှောင်း)

ကျွန်တော်တို့ အကြာကြီး ခရီးထွက်ခဲ့ရတယ်။ KNU နယ်မြေကိုရောက်ဖို့ ၂ ပတ်လောက် ကြာခဲ့တယ်။ အလွန်ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့ ခရီးလမ်းဖြစ်ပါတယ်။ မြစ်တစ်စင်းကို ဖြတ်ကူး မယ်အလုပ်မှာ အစိုးရပြည်သူစစ်တွေက သတင်းရရှိပြီး ကျွန်တော်တို့ကို လိုက်ရှာခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း နီးစပ်ရာကြိုစိုက်ခင်းထဲမှာ ပုန်းခိုခဲ့ကြရတယ်။ အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရွာက မိန်းကလေးတစ်ဦး ရေခပ်ဆင်းလာတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ပြည်သူစစ်တွေက အဲဒီမိန်းကလေးကို ပစ်သတ်ခဲ့တာကို တွေ့လိုက်ရတယ်။ ဒီနောက် ကျွန်တော်တို့လည်း မြစ်ထဲဖြတ်ကူးဖို့ ကြိုးစားတုန်းမှာလည်း သူငယ်ချင်းတစ်ယောက် ရေနစ်ခဲ့ပါတယ်။ အလွန်ကံဆိုးတဲ့ခရီးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မြို့ရွာက ထွက်ခွာလာခါစက အားလုံး အားအင်အပြည့်နဲ့ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ရက်ပေါင်းအတန်ကြာ ခရီးထွက်လာရပြီး KNU ထိန်းချုပ်နယ်မြေကို ရောက်တဲ့အခါ မှာတော့ကျွန်တော်တို့အားလုံး အတော်ခြေကုန်လက်ပန်းကျ မောပန်းနေပါပြီ။ (ရဲဘော်ချစ်ဝင်း)

စစ်အာဏာသိမ်းအပြီး ကျောင်းသားတွေ KNU စခန်းကို စတင်ရောက်ရှိလာကြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ကျောင်းသားတချို့ကို သွားကြိုခဲ့ရတယ်။ သူတို့ရောက်ရှိလာမဲ့နေ့အတွက်ပြင်ဆင်မှုတွေ ပြုလုပ်ခဲ့တယ်။ နေထိုင်နိုင်ဖို့ အခြေခံပြုလုပ်ထားတဲ့ တံတချို့ရှိတယ်။ အစားအသောက်အတွက် အဆိပ်ခတ်ခြင်းမရှိစေရန် နီးစပ်ရာဈေးက ဝယ်ယူပြင်ဆင်ရတယ်။ ထောင်နဲ့ချီတဲ့ ကျောင်းသားတွေ တဖြေးဖြေးရောက်ရှိလာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်လည်း ဆက်နေဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်နဲ့အတူ သွေးသစ္စာခံယူခဲ့တဲ့ ကရင်လူမျိုး ကျောင်းသားတွေ အားလုံးနီးပါးလည်း ဒီနေရာမှာ ရောက်နေခဲ့ကြတယ်။ တစ်ရက်မှာ ကရင်လူမျိုးအထက်အရာရှိ တစ်ယောက်က ကျွန်တော်တို့ဆီ လာရောက်ကြည့်ရှုပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ဘာလုပ်ချင်သလဲ မေးမြန်းခဲ့ပါတယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့မှာ ရွေးစရာအများကြီးရှိတယ်။ KNU ဌာနခွဲတွေဖြစ်တဲ့ သစ်တောဌာန၊ အကောက်ခွန်ဌာနနဲ့ စစ်ရေးဌာနစတာတွေမှာ ဝင်ရောက်နိုင်တယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း စစ်ပဲတိုက်ချင်တယ်လို့ ဖြေခဲ့တယ်။ သူက ကျွန်တော်တို့ကို တစ်ပတ်လောက်ထပ် စဉ်းစားကြဖို့ အချိန်ပေးခဲ့တယ်။ သူပြန်လာတဲ့ အခါမှာတော့ ကျွန်တော်တို့

အားလုံးက လက်နက်ကိုင်ချင်တဲ့ အကြောင်းကိုပဲ ထပ်ပြောဆို ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့သူငယ်ချင်း ၁၀ ယောက်လောက် အုပ်စုမှာ ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက်ပဲ ABSDF အနေနဲ့ နေရစ်ခဲ့တယ်။ ကျန်တဲ့သူတွေက KNU ထဲကို ဝင်ရောက်ခဲ့ကြ တယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မတိုင်မီက ကျွန်တော်တို့ဟာကရင်လူမျိုး တွေရဲ့ အခွင့်အရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ စဉ်းစားခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့အခါမှာ တိုက်ပွဲဝင်စရာ နယ်ပယ် ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာတယ်။ ကျွန်တော်က ဗမာပြည်သားတွေ အားလုံးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ချင်ပါတယ်။ မိမိကိုယ်ကိုလည်း ကျောင်းသားတစ်ယောက်အဖြစ် သတ်မှတ် ထားပြီး တက္ကသိုလ်တက်ဖို့ အစီအစဉ်လည်း ရှိခဲ့တယ်။ ခွပ်ဒေါင်းအသံက ကျွန်တော့်ရဲ့သွေးထဲမှာ ရှိနေတယ်။ KNU ထဲ ဝင်ရောက်ခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းတချို့လည်း တိုက်ပွဲမှာ ကျဆုံးခဲ့ကြပြီး ဒဏ်ရာရဖူးသူ တချို့လည်း ရှိပါတယ်။ (ရဲဘော်စောစိုင်းလတ်)

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ စောထစခန်းကို ရောက်တဲ့အချိန်မှာ တခြားဒေသတွေက ကျောင်းသား အယောက် ၅၀ လောက်က စခန်းထဲမှာ ရောက်နေပြီဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က ယာယီတဲ တွေကို ဆောက်လုပ်နေကြတယ်။ KNU က ကျောင်းသားတွေကို ကြိုဆိုဖို့ ကြိုဆိုရေးအဖွဲ့တွေကိုလည်း စီမံထားတယ်။ ဒီစခန်းမှာ ဆရာဝန်တစ်ဦးလည်း ရှိတယ်။ ကျွန်တော် ရောက်ရှိခါစမှာ အလွန် စိတ်လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တောခိုတော့ ပိုက်ဆံပါလာပေမဲ့လည်း စခန်းကိုရောက်တဲ့အ ချိန်မှာတော့ လက်ထဲမှာ တစ်ကျပ်မှ မကျန်တော့ပါဘူး။ တချို့ဆိုရင် စီးစရာဖိနပ်မရှိကြတော့ဘူး။ ဈေးထဲမှာ ဈေးရောင်းတဲ့ ကရင်လူမျိုးတွေက ကျွန်တော်တို့ လိုတာတွေကို ဘယ်သူ့ကိုမဆို ငွေမယူဘဲ အလကားပေး ကြပါတယ်။ သူတို့က ကျောင်းသားတွေအပေါ် ကြင်ကြင်နာနာ နွေးထွေးစွာနဲ့ ဆက်ဆံခဲ့ကြပါတယ်။ စခန်းကို ရောက်တော့ မိသားစုကို အလွန်သတိရမိပါတယ်။ မိသားစုအကြောင်းကိုလည်း မကြာခဏ အိပ်မက်မက်ခဲ့တယ်။ ဒါ့ပေမဲ့ ပထမဆုံး စိုးရိမ်တာက ငှက်ဖျားရောဂါပဲ အားလုံးဟာ ငှက်ဖျား မဖြစ်တဲ့သူမရှိသလောက်ပါပဲ။ တစ်နေ့တည်းမှာပဲ ကျောင်းသားနှစ်ယောက် ငှက်ဖျားရောဂါနဲ့ ဆုံးပါးသွားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်လည်း တစ်နေ့ကျရင် ဒီငှက်ဖျားနဲ့ပဲ သေရတော့မှပဲလို့ တွေးမိ လာတယ်။ အဲဒီအချိန်က ရာသီဥတုက အလွန်ပူ ငှက်ဖျားရောဂါက ပိုမိုဆိုးလာတော့ ကျွန်တော်တို့စခန်းကတချို့ မိန်းကလေးတွေဟာ အမြဲလိုလို ငိုနေတာတွေရတယ်။ အားလုံးဟာ

ငှက်ဖျားကြောင့် တစ်ယောက်ပြီး တယောက်ဖျားနေကြတယ်။ ဆေးဝါးလည်း လုံလောက်မှုမရှိ။
ကျောင်းသားစခန်းတွေ ထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ စခန်းက ငှက်ဖျားရောဂါကြောင့် သေဆုံးသူ
အများဆုံးပါပဲ။ ရဲဘော်တစ်ယောက် သေဆုံးတိုင်း ကျွန်တော်တို့တတ်နိုင်သလောက် အသုဘကို
အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် သင်္ဂြိုဟ်ဖို့ စီစဉ်ပေးခဲ့ကြတယ်။ ပြဿနာက စခန်းနေရာတဝိုက်မှာ
ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီး တစ်ပါးမှမရှိဘူး။ ဒီဒေသက ခရစ်ယာန်တွေ နေထိုင်ရာဒေသဖြစ်လို့
ခရစ်ယာန်တချို့ပဲ ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ထုံးတမ်းဓလေ့အတိုင်း လိုက်မလုပ်နိုင်
ခဲ့ကြဘူး။ ကျွန်တော်တို့အုပ်စုထဲမှာ ကိုယ်ရင်လေး ၂ ပါး ရှိခဲ့ပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်တို့

သွားလေရာ လမ်းက ခရီးအလွန်ခက်ခဲ ကြမ်းတမ်းတာကြောင့် လူဝတ်လဲပေးခဲ့ကြရတယ်။ စခန်းကို ရောက်ရှိချိန်မှာတော့ သူတို့လည်း ကိုရင်တွေမဟုတ်ကြ တော့ဘူး။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

ကျွန်တော်တို့ ထွက်လာတုန်းက ဘယ်သူနဲ့မှ အဆက်အသွယ်မရှိခဲ့ပါဘူး။ တောထဲမှာ သူပုန်တွေကို ရှာတွေ့လိုတွေ့ငြား မျှော်လင့်ချက်နဲ့ မှောင်ခိုလမ်းအတိုင်း လျှောက်သွားခဲ့တာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်အရပ်ကို သွားနေမှန်းလည်းမသိခဲ့ဘူး။ ၃ ရက် အကြာမှာ KNU ရဲဘော်တွေနဲ့ တွေ့တယ်။ သူတို့ နယ်စပ်အခြေစိုက်စခန်းတစ်ခုမှာ ကျောင်းသားအုပ်စုတချို့ ရောက်ရှိနေပြီးဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ကို ပြောပြခဲ့တယ်။ ဒီလိုသိရတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်ကန်တယ်ဆိုတာ ပိုမိုခိုင်မာ ယုံကြည်လာတယ်။ KNU ထိန်းချုပ်နယ်မြေရောက်ဖို့ ၁၃ ရက်လောက် လမ်းလျှောက်ခဲ့ရတယ်။ KNU က ကျွန်တော်တို့ကို လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ တလေးတစားနဲ့ ကြိုဆိုခဲ့ကြတယ်။ ဒါကိုတွေ့တော့ ကျွန်တော်တို့ တွေးထင်ထားတာထက် အများကြီးကောင်းမွန်နေပါတယ်။ နောက်ပိုင်းတော့ KNU ကလူတွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ စကားစမြည်ပြောဖြစ်ကြရင်း သူတို့က မြန်မာပြည်မှာ အရေးအခင်းကြီး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့အခါ သူတို့ဆီကို ကျောင်းသားတွေ ရောက်လာဖို့ မျှော်လင့်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်သူတို့က ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုတွေ လုပ်ခဲ့ပြီး အဝတ်အစားတွေ၊ အစားအသောက်တွေ ရှာဖွေသိုလှောင် ထားကြတာ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောပြခဲ့တယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

အောက်တိုဘာလ (၄) ရက်နေ့မှာ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ (NMSP) ရဲ့ ခရိုင်စခန်းတစ်ခုကို ကျွန်တော်တို့ ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ စခန်းမှူးက ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့ မွန်ပြည်သစ်ပါတီကို ဝင်မလား၊ ကျောင်းသားအဖွဲ့ထဲဝင်မလားလို့ ကျွန်တော်တို့ကို မေးပါတယ်။ ကျောင်းသား ပေါ့လို့ ကျနော်တို့ကဆိုတော့ သူ့ရဲ့ရဲဘော်တစ်ယောက်ကို ကျောင်းသားတွေဆီ လိုက်ပို့ပေး လိုက်လို့ သူကလှမ်းပြောပါတယ်။ အဲ့ဒါနဲ့အဲ့ဒီရဲဘော်က ကျောင်းသားတွေရှိရာကိုခေါ်သွားရော။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲထင်နေတာက ကျောင်းသားတွေ အများကြီး ရောက်နေကြပြီပေါ့။ ဘယ်ဟုတ် လိမ့်မတုန်း၊ လူမရှိတဲ့ တန်းလျား (၄) လုံး (တစ်လုံးဆို ပြိုကျလုနီးပါးဖြစ်နေပြီ) နဲ့ ကျောင်းသား အနည်းငယ်ပဲ ရှိနေတာလေ။ တောထဲမသွားခင် အမေရိကန်စစ်ကားတွေ ကြည့်ခဲ့ဖူးတော့ ငါတို့တောထဲရောက်ရင်လည်း သူတို့တွေအိပ်သလိုနစ်ထပ်ကုတင်တွေ နဲ့အိပ်ရမှာပဲလို့ စိတ်ကူးယဉ်ထားတာ၊ ဟိုလည်းရောက်ရော ထင်ထားတာနဲ့တခြားစီပါပဲ။ တန်းလျားအခင်းက ကျွန်တော်တို့ အိပ်ရတဲ့ ကုတင်ပေါ့။ (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

ကျွန်တော်တို့ ရထားက ဆင်းလိုက်တာနဲ့ မွန်ပြည်သစ်ပါတီစစ်ကြောင်းနဲ့ တွေ့တယ်။ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို နယ်စပ်ကို ခေါ်သွားပေးတယ်။ ရောက်ဖို့ ၂ ပတ်လောက် ကြာတယ်။ ကုန်းတတန်၊ ရေတတန် လှေနဲ့တစ်လှည့် ခြေကျင်တစ်လှည့် သွားခဲ့ကြရတယ်။ လမ်းမှာတောင်အမြင့်ကြီး တွေရှိတာကို အမှတ်ရမိတယ်။ မနက်အစောကြီးကတည်းက တောင်စတက်တာ ညနေစောင်းမှပဲ တောင်ထိပ်ကိုရောက်ခဲ့တယ်။ သောက်စရာရေလည်း မရှိ။ လူတွေကလည်း အရမ်းပင်ပန်းလွန်းတာကြောင့် စကားတောင် မပြောနိုင်ကြဘူး။ ကျောင်းသူ

တစ်ယောက်ဟာ တောင်ထိပ်ရောက်ပြီး အမောဖောက်ပြီး သေဆုံးသွားခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဒါမျိုးကို တစ်ခါမှ မကြုံဘူးဘူးလေ။ မွန်ပြည်သစ်ပါတီက ရဲဘော်တွေကလည်း ကျွန်တော်တို့ကို စိတ်ဓာတ်ကျအောင်ပြောတယ်။ “မင်းတို့မှာ လက်နက်တောင်မရှိဘဲနဲ့ ဘယ်လိုတိုက်မှာလဲ” စသဖြင့်ပေါ့။ “ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အစ်ကိုက နယ်စပ်မှာ မင်းတို့အတွက် သေနတ် အပုံလိုက်ကြီးနဲ့ စောင့်နေပြီ” လို့လည်း လိမ်ပြောသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့တော်တော် စိတ်တို ခဲ့ကြတယ်။ စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် သပိတ်စခန်းတွေကို စစ်တပ်က ဖြိုခွင်းခဲ့ရာမှာ လူအတော်များများ အသတ်ခံခဲ့ရတယ်။ အဲဒီဒေါသတွေက ကျွန်တော်တို့ထဲမှာ ကိန်းအောင်းနေခဲ့ဖြစ်ပြီး ဒီအကြောင်းအရင်းတွေကပဲ ကျွန်တော်တို့ကို ရှေ့ဆက်သွားနိုင်အောင်၊ လမ်းဆက်လျှောက်နိုင်အောင် မောင်းနှင်နေခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အုပ်စုကဘုရားသုံး ဆူကို ပထမဆုံး ရောက်တဲ့ အုပ်စုဖြစ်တယ်။ ၁၅ ရက်လောက်အချိန်ယူလာခဲ့ရတယ်။ ရောက်တာနဲ့ သေနတ်ယူ သယ်ပြန်ပြီး ပြန်ချရမယ်လို့ ထင်ထားတာကိုး။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော့်အသက် ၁၉ နှစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့ထဲမှာအငယ်ဆုံးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့က ကျွန်တော့်ထက် တော်တော်ငယ်ကြသေးတယ်။ ခရီးအဆုံးမှာ သိလိုက်ရတာက ကျွန်တော်တို့အတွက် စောင့်နေတဲ့ သေနတ်တွေလည်း မရှိ။ ငှက်ဖျားရောဂါက လွဲလို့ ဘာမှမရှိခဲ့ပါ။ ဒါနဲ့ လူအတော်များများ အိမ်ပြန်ကုန်ကြတယ်။ မိဘတချို့က သူတို့ရဲ့သား၊ သမီးတွေကို အိမ်ပြန်ဖို့ လာခေါ်ကြတယ်။ ကျွန်တော့်ဦးလေးလည်း ကျွန်တော့်ကို လာကြည့်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် မပြန်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းတွေလည်း လမ်းမပေါ်မှာ အသတ်ခံခဲ့ရတယ်။ မလွယ်မှန်းသိပေမဲ့လည်း ကျွန်တော် ပြန် တိုက်ချင်တယ်။ ဒါတွေဟာ ကျွန်တော့်ယောက်ဖဆီက အတုယူခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ နိုင်ငံရေးနားလည်မှုပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျောင်းသားဘဝတုန်းက အေးဆေးနေနိုင်တယ်။ အပူအပင်မရှိခဲ့။ တွေးတာနေစရာမလိုခဲ့ပါ။ ဒါပေမဲ့ နယ်စပ်ကိုရောက်သွားတာနဲ့ ရင့်ကျက်ရတော့မှာဖြစ်တယ်။ မြန်မာပြည်မှာနေတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ ကျောင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပေမဲ့လည်း နယ်စပ်ကိုရောက်တဲ့ အခါမှာ စခန်းက လက်ထောက်အရာရှိတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်မှာ တာဝန်တွေရှိလာတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျောင်းသားတွေအတွက် ဒါဟာ အလွန်ခက်ခဲတဲ့ အလုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ လူ ၁၀ ယောက် ငှက်ဖျားရောဂါနဲ့ အသက်သေဆုံးခဲ့ရတယ်။ အစားအသောက် ကလည်းရှားတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ စားစရာဆိုလို့ ငှက်ပျောသီး၊ သဘောသီးနှင့် ရွှေဖရုံသီးတွေပဲရှိတယ်။ လူတွေကလည်း အစားအသောက်တွေ ဝယ်စားဖို့ ကိုယ့်ရှိတာတွေ အကုန် ရောင်းချကြရတယ်။ (ရဲဘော်သိန်းလွင်)

၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံဖြစ်ချိန်မှာ ကျွန်တော်က ဘန်ကောက်မြို့မှာပဲ ရှိသေးတယ်။ ကျွန်တော်ကအလုပ်က နားခဲ့ပြီး တခြားအလုပ်တစ်ခုကို ရှာဖွေနေချိန်ဖြစ်တယ်။ ဘန်ကောက်မှာ တစ်လကြာပြီး စင်္ကာပူကို ရောက်တဲ့အချိန်မှာ စင်္ကာပူက ထိုင်းနိုင်ငံထက်တောင် ပိုပြီး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်နေတာကို တွေ့မြင်ခဲ့ရတယ်။ ဒီနောက် စင်္ကာပူက မလေးရှားကို ရထားနဲ့ ဆက်သွား ခဲ့ပါတယ်။ ရထားပေါ်ကနေပြီး လယ်ထဲဆင်းအလုပ်လုပ်ကြတဲ့ လယ်သမားတွေ ဘယ်လို

နေထိုင်လုပ်ကိုင်နေကြတာကို လှမ်းမြင်နေရတယ်။ သူတို့ရဲ့အိမ်တွေမှာ တိဗ္ဗိတွေရှိကြတယ်။ တံခါးပေါက်ရှေ့မှာ မော်တော်ဆိုင်ကယ်၊ တချို့ဆိုရင် ကားတွေ ရပ်နားထားကြတာတွေကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့်ကျွန်တော်က အံ့အားလွန်းလို့ “ဘာလို့ ဒီလိုတွေဖြစ်နေရတာလဲ။ ဒီထက် သဘာဝ အရင်းအမြစ်တွေ ပိုပေါများတဲ့ ဗမာပြည်လယ်သမားတွေက ဆင်းဆင်းရဲရဲနဲ့ နေနေကြရတာလဲ။ ဘာလို့ ဗမာပြည်နဲ့အရမ်းကွာခြားနေရတာလဲ။ တစ်စုံတစ်ခုကတော့ မှားယွင်းနေပြီ။ အစိုးရပိုင်းမှာ ပြဿနာတော့ရှိနေပြီ” လို့ တွေးမိခဲ့တယ်။ ကျောင်းသားတွေနဲ့ လူတွေနယ်စပ်ဒေသတွေကို ရောက်နေကြတဲ့ သတင်းတွေကြားသိရတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်လည်း ကျွန်တော့်တိုင်းပြည်အတွက် တစ်စုံတစ်ခု လုပ်ပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ခဲ့မိတယ်။ ကျောင်းသားတွေမှာ စစ်ရေးအတွေ့အကြုံ ရှိမရှိကို ကျွန်တော်မသိပါဘူး။ ကျွန်တော်ကတော့ စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှု လုပ်ခဲ့ဖူးပြီး ဖြစ်တာကြောင့် သူတို့ကို သွားပြီး ကူညီသင့်တယ်လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ဒီနည်းနဲ့ တိုင်းပြည်အတွက် တစ်စုံတစ်ရာ ပေးဆပ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ မှတ်ယူခဲ့တယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့် တာဝန်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော် နယ်စပ်သို့သွားပြီး ABSDF နဲ့ ပူးပေါင်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော် ဘန်ကောက်ကနေ မဲဆောက်ကို ခရီးဆက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း KNUအဖွဲ့ဝင် တစ်ယောက်ရှိတာကြောင့် သူ့ကို ကျွန်တော် ကျောင်းသားတွေနဲ့ ပူးပေါင်းချင်တယ်လို့ ပြောတော့ သူက ကျွန်တော့်ကို သူတို့ရဲ့ စခန်းတစ်ခုကို သွားရောက်နိုင်ဖို့ စီစဉ်ပေးခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်က ABSDF မဖွဲ့ စည်းရသေးပါဘူး။ ကျွန်တော် စခန်းကိုရောက်တဲ့အချိန်မှာ ကျောင်းသား အယောက် ၅၀၀ လောက်နဲ့ အခြားလူတွေလည်းရောက်ရှိနေကြပြီ။ သူတို့နဲ့ တွေ့ဆုံတဲ့အခါ သူတို့မှာ မျှော်လင့်ချက်တွေ အပြည့်ရှိနေတာကို သိလိုက်ရတယ်။ သူတို့စိတ်ထဲမှာ အရာအားလုံးဟာ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ မြန်မြန်ဆန်ဆန်ပြီးသွားလိမ့်မယ်၊ သေနတ်တွေ ရရင် စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုတွေ လုပ်ပြီးရင် ဗမာပြည်ကို ပြန် တိုက်ပွဲဝင်ကြမယ်၊ အောင်မြင်မှုတွေ ရလိမ့်မယ်လို့ တွေးထင်ထားခဲ့ကြတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က သေနတ်တွေရဖို့အလွယ်တကူ ရဖို့မလွယ်သလို စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုမရှိဘဲနဲ့ လက်နက်ကိုင်ဖို့ဟာ အတော်ခက်ခဲမှာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကြိုသိထားခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလမှာ ABSDF ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး တပ်ရင်း တစ်ရင်းကိုလည်း တည်ထောင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်လည်း KNU ကို သွားရောက်ခဲ့ပြီး ကျောင်းသားတွေကို စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှု သင်ကြားပေးဖို့ ဖြစ်နိုင်ချေရှိ၊ မရှိမေးကြည့်တော့ သူတို့ကလည်း သဘောတူညီခဲ့ကြတယ်။ (ရဲဘော်ဝေလင်းဇင်)

နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော်တို့ သေ့ဘောဘိုးစခန်းကို ရောက်ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော် ဝမ်းသာခဲ့ရ ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လို လူတွေ အများကြီးတွေ့ရတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝလည်း အစားအသောက်၊ အနေအထိုင်ကအစ အစစအရာအရာ ပြောင်းလဲခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ဒီလို ကြမ်းတမ်းဆင်းရဲတဲ့ ဘဝသစ်မှာ ကျွန်တော် ရောင့်ရဲတင်းတိမ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ တစ်စုံတစ်ရာကို ပြုလုပ်နိုင်မဲ့ အခွင့်အရေး တစ်ရပ်လည်းဖြစ်တယ်မဟုတ်လား။ (ရဲဘော်မင်းခန့်)

ကျွန်တော့်မိန်းမ၊ ကျွန်တော့်သားလေးတို့နဲ့အတူ ABSDF ဌာနချုပ်ရှိရာ ဝဲကြီးကို ထွက်ခွာလာခဲ့ပါတယ်။ ဝဲကြီးဌာနချုပ်ကို ရောက်တဲ့အခါ ကျွန်တော် တွေ့လိုက်ရတဲ့ ABSDF ဟာ ကျွန်တော့်စိတ်ကူးထဲမှာ မှန်းထားတဲ့အတိုင်း တစ်ထပ်တည်းကျနေတယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ အလွန်နွေးထွေးပြီး တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ရိုင်းပင်းကြတယ်။ သူတို့ဟာ မိသားစု ညီအစ်ကိုတွေ အတိုင်းဖြစ်နေတယ်။ သူတို့ဟာ အသက်ငယ်ရွယ်ကြသူတွေ ဖြစ်ပေမဲ့လည်း အတော်ရင့်ကျက်နေကြတာကို ခံစားလိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော့်ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်ကန် တယ်လို့ ကျွန်တော်ခံစားမိပါတယ်။ (ရဲဘော်ကိုပေါက်)

ကျွန်တော်က ကျောင်းသား ၁၇ ယောက် ၁၈ ယောက်ပါတဲ့ အဖွဲ့နဲ့အတူ ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ KNU တပ်မဟာ ၇ ဒေသကို ရောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနေရာကို ရောက်သွားတဲ့ အချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ခုရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်သွားပြီလို့ခံစားလိုက်ရတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ သမိုင်းတွင်မဲ့ လုပ်ရပ်တစ်ခုကို စတင်ဝင်ရောက် လှုပ်ရှားနေပြီလို့ ခံစားခဲ့ရတာမျိုးပေါ့။ (ရဲဘော်ဖိုက်တာအောင်)

ကျွန်တော်တို့ နဂိုအစီအစဉ်က စခန်းကို သွားမယ်၊ သေနတ်တွေ သယ်ပြီး ပြန်လာကြမယ်ပေါ့။ ကျွန်တော်တို့က ဘုရားအတွင်း အပြီးသတ်လုပ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ထင်မှတ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ နယ်စပ်ကို ရောက်ဖို့ ခရီးတစ်ခုတည်းပဲ ၇ ရက်ကြာခဲ့ပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရောက်တဲ့အခါ သေနတ်တွေကို မြင်တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ KNU စစ်သားတွေကိုင်ဆောင်ထားတဲ့ သေနတ်တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝ လုံးဝပြောင်းလဲသွားခဲ့ပြီ။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော့် အရွယ်ငယ်ပါသေးတယ်။ လူကြီးတောင် မဖြစ်သေးပါဘူး။ ကျွန်တော် တောထဲမှာပဲ ကြီးပြင်းခဲ့တယ်။ ပင်ပန်းဆင်းရဲတဲ့ဒဏ်တွေကို အတော်လေးခံစားခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်နေမျိုးထိုက်)

ABSDF ကို ဖြတ်သန်းခြင်း

ကျွန်တော်တို့က
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနာဂတ်အဖြစ်
စစ်မြေပြင်ကို
သင်္ကေတ မလုပ်ခဲ့ပါ။

အနာဂတ်က
ကျွန်တော်တို့အတွက်
လက်ဆောင်အဖြစ်
စစ်မျက်နှာတစ်ခု
ထုဆစ်ရွေးချယ်ပေးခဲ့တာ။ ။

မောင်လွမ်းဏီ

၇.၇.၂၀၀၂

အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၂)၊ အောက်တိုဘာ-နိုဝင်ဘာ ၂၀၀၂

အခန်း ၄

"ABSDF ဟာ ဘဝတစ်သက်စာ
အတွေ့အကြုံတစ်ခုပါ"

နယ်စပ်ဒေသဖက်ကိုသွားနေရင်းကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်ထဲမှာအခြားကျောင်းသားတွေအရင်
ရောက်နှင့်နေကြပြီးလက်နက်တွေယူသွားကြတာကို စိုးရိမ်နေခဲ့ကြပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်
နောက်ကျပြီလို့ထင်ခဲ့ကြပြီး “ငါတို့မြန်မာသွားမှဖြစ်မယ်။ သွက်သွက်လုပ်ကြဟေ့။” လို့ အချင်း
ချင်းပြောခဲ့ကြတယ်။ KNU တပ်မဟာ (၆) နယ်မြေ သေဘောဘိုးစခန်းကို ရောက်တဲ့
အခါမှာ ဘာမှ မရှိနေတာကို တွေ့လိုက်ရတယ်။ စခန်းတောင် ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် မရှိသေးပါ။
စိတ်ထဲမှာ ရောက်တာနဲ့ စစ်သင်တန်း တက်၊ သေနတ်ယူပြီးပြန်၊ အစိုးရကို ဖြိုခွင်းမယ်လို့
တွေးထားခဲ့ကြတယ်။ ၆ လအတွင်း သို့မဟုတ် အများဆုံးတစ်နှစ် လောက်ပဲ ကြာမယ်လို့
ထင်ထားခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စစ်သင်တန်း ပြီးသွားတဲ့အခါမှာလည်း လက်နက်
တွေရဲ့အရိပ်အရောင်တောင် မမြင်ခဲ့ရပါ။ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ညစ်သွားပါတယ်။ ကျွန်တော်
တို့ ခါင်းထဲမှာ တိုက်ဖို့ခိုက်ဖို့အပြင် ဘာမှမရှိခဲ့ပါ။ ဒါကြောင့် ရင်းနှီးတဲ့ KNU အရာရှိထံ
သွားတွေ့ပြီး ကေအင်ယူထဲဝင်ဖို့ ပြောကြတဲ့အခါ သူက တော်လှန်ရေးရုန်းကန်မှုဆိုတာ အချိန်ယူ
ရမှာ ဖြစ်ကြောင်း စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ တချို့သူတွေကတော့ အိမ်ကိုပြန်
သွားခဲ့ကြပါတယ်။ ဝမ်းကွဲအစ်ကို တစ်ယောက်ကလည်း ကျွန်တော့်ဆီ ရောက်လာပြီး အိမ်ပြန်ဖို့
လာခေါ်ပါသေးတယ်။ ကျွန်တော်လက်ဗလာနဲ့ ပြန်ချင်စိတ်မရှိခဲ့ပါ။ ကျွန်တော် ရဲ့
စိတ်ထဲမှာ “အေးလေ။ ဒါကတော့ နည်းနည်းကြာဦးမယ်ထင်တယ်။ ၃ နှစ်လောက်ပေါ့။” လို့ပဲ
ထင်မှတ်ခဲ့တယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကို)

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဘဝသစ်ဟာ အလွန်ခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။ ကျန်းမာရေးပြဿနာတွေ ကြုံခဲ့
ရတယ်။ စားစရာကလည်း ရှားတဲ့အပြင် ရတဲ့စားစရာတွေကလည်း အသစ်အဆန်း၊
အထူးအဆန်းတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဘဝသစ်အကြောင်းကို တစ်လထက်တစ်လ၊ တစ်ရက်ထက်
တစ်ရက် ပိုပိုသိလာခဲ့ရပါတယ်။ ဒေသခံတွေ စားသောက်တာကိုကြည့်ပြီး သူတို့အတိုင်း
လိုက်စားကြည့်ရတယ်။ သူတို့အိပ်တဲ့အတိုင်း လိုက်အိပ်ကြည့်ရတယ်။ တချို့သူငယ်ချင်းတွေ
ပြန်သွားကြတယ်။ ၇ ယောက်အဖွဲ့လိုက် အတူတူ ထွက်ခဲ့ကြတဲ့အထဲမှာ ကျွန်တော်
တစ်ယောက်တည်းပဲ နှစ်ရှည်လများ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မြဝင်း)

အိန္ဒိယနယ်စပ်ကို ရောက်သွားတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်တော့်ဘဝ လုံးဝ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါတယ်။
ဘယ်လို ပြောပြရမလဲတောင် မသိတော့ပါ။ မသွားခင်ကတော့ မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးရရှိဖို့
ကြိုးပမ်းခဲ့ပုံ၊ မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုတွေရဲ့ အခက်အခဲတွေ၊ လက်နက်ကိုင် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုတွေနဲ့
ပတ်သက်တဲ့စာအုပ်တွေ အများကြီးဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့တယ်။ အခက်အခဲတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ရမှာကို
သိနှင့်ပြီးဖြစ်ပေမဲ့ ဒီလောက်ထိ ဘဝက ကြမ်းတမ်းခက်ခဲလိမ့်မယ်မှန်း မတွေးမိခဲ့ပါ။
မိမိဖတ်ရှုလေ့လာ ခဲ့တာတွေနဲ့ အပြင်ဘက်လက်တွေ့ ဘဝဟာ အလွန်ကွာခြားလွန်းခဲ့ပါတယ်။
ကျွန်တော်တို့ အသက်အရွယ်မကြီးကြသေးပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်တို့အားလုံး အသက်
၃၀မပြည့်ခင်မှာ ဆံပင်ဖြူခဲ့၊ သွေးတိုးရောဂါရခဲ့၊ စိတ်ဖိစီးမှုတွေနဲ့ ကြုံခဲ့ရပါတယ်။
ကျွန်တော်တို့ရောက်စတုန်းကတော့ အလွန်စိတ်ဓာတ် တက်ကြွခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့
ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုတွေကို ရှေ့တိုးလုပ်ဆောင် ချင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ကြုံတွေ့ရ

တဲ့အခြေအနေတွေနဲ့ မျှော်လင့်ထားခဲ့တာတွေက လုံးဝခြားနားခဲ့တယ်။ အိန္ဒိယအစိုးရက အစပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ကို အသိအမှတ်မပြုချင်ခဲ့ပေမဲ့ အဆုံးမှာတော့ ကျွန်တော်တို့ ဗမာကျောင်းသားတွေနဲ့ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတွေကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီး၊ သူတို့ရဲ့ ဒုက္ခသည် စခန်းတွေမှာ လက်ခံပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီဒေသမှာ နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွေ အလွန်ရှုပ်ထွေးတာကြောင့် သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို ဒုက္ခသည်စခန်းပြင်ပကို ထွက်ခွင့်မပြုခဲ့ပါဘူး။ မဏိပူရ်ပြည်နယ်မှာ သောင်းကျန်းသူအဖွဲ့တွေ အလွန်များပြားတာကြောင့် သူတို့က ကျွန်တော်တို့လုံခြုံရေးအတွက်ကို စိတ်ပူကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ကို ဒုက္ခသည်စခန်းတွေမှာ ထားတော့ ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်းကြား ဆက်သွယ်ရေးတွေကို ပိုမိုအခက်တွေ့စေခဲ့တယ်။ အလွန်ကို ခက်ခဲခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ စခန်းတွေထဲမှာ ပိတ်လှောင်ခံခဲ့ရတယ်။ အလွန်ပဲ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တော်လှန်ရေးကြိုးပမ်းမှုကြီးကို အိန္ဒိယအစိုးရအကူအညီနဲ့ ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်ဖို့ မြန်မာပြည်က ထွက်ခွာလာကြခြင်းဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်၊ မန္တလေးက သတင်းတွေရရှိကာ အဲဒီကမှအိန္ဒိယသံရုံးက ရန်ကုန်ရှိ

ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေကို အဆက်အသွယ်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးကျွန်တော်တို့ကို အိန္ဒိယကို သွားဖို့ အကြံပြုခဲ့ကြတယ်။ မစ္စတာရာဂျစ်ဂန္တီဟာ ကျွန်တော်တို့ကို အိန္ဒိယမှာ ကြိုဆို၊ လက်ခံခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ထင်ထားခဲ့တာက ကျွန်တော်တို့ရောက်ရှိတဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့ကို ရဟတ်ယာဉ်တွေနဲ့ စောင့်နေပြီး စစ်သင်တန်းဆီ တန်းခေါ်ဆောင်သွားလိမ့်မယ်လို့တောင် ထင်ခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကြားခဲ့တဲ့သတင်းတွေမှာ အဲဒီလို ဖြစ်တာကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အိန္ဒိယကိုသွားခဲ့ကြခြင်းဖြစ်တယ်။ ရောက်တဲ့အချိန်မှာ အလွန်ခြားနားတဲ့ အခြေအနေကို ကြုံတွေ့လိုက်ရတယ်။ ကြားထဲမှာလည်း သတင်းအမှားတွေ အများကြီး ထွက်ပေါ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံကျွန်တော်တို့ဟာ သီးခြားစခန်းထဲမှာ အထားခံ လိုက်ရပြီလို့ ခံစားခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လုံးဝစိတ်ဆင်းရဲခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်သူရ)

အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်တို့အတော် မျှော်လင့်ချက်ကြီးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အစီအစဉ်တွေ အတိုင်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်မှတ် ထားခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ အခက်အခဲများစွာနဲ့ ကြုံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ လက်နက်ကောင်းကောင်းမရှိခဲ့ကြပါဘူး။ အစပိုင်းနေ့ရက်တွေဟာ အတော့်ကို ခက်ခဲကြမ်းတမ်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တစ်နေ့ကို အစားအသောက် နှစ်ကြိမ်ပဲ စားရတယ်။ အဲဒီအစားအသောက်တွေကိုလည်း မကောင်း။ လုံလောက်မှုမရှိပါ။ ကျွန်တော်တို့ရောက်ရှိလာတဲ့ အချိန် စခန်းမှာ ပြဿနာပေါင်းစုံရှိနေပြီးဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့စခန်းတွေဟာ ဒေသပေါင်းစုံမက လူပေါင်းစုံနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတာကြောင့်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ အလွန်ပဲ ကွဲပြားခြားနားခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ကျွန်တော်တို့တော်လှန်ရေးကြိုးပမ်းမှုကြီးရဲ့ အဓိက ရည်မှန်းချက်တွေကို အာရုံစိုက်ရမဲ့အစား စခန်းထဲမှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ပြဿနာတွေကိုပဲ ဖြေရှင်းဖို့ပဲ အာရုံစိုက်ခဲ့ရတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် စခန်းမှာ လူပေါင်း ၄၀၀ကျော်ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ အစားအသောက်ခွဲတမ်းအတွက် ထမင်း၊ ငါးပိနဲ့ ငရုတ်သီးလောက်သာ ရပါတယ်။ လူပေါင်း ၄၀၀ စားသုံးနိုင်ဖို့အတွက် လူတိုင်း အနည်းဆုံး ငါးပိအရသာလေးရဖို့ ကျွန်တော်တို့ ငါးပိတွေနဲ့ ငရုတ်သီးတွေကို ရေနဲ့ဖျော်ပြီး ကျွေးမွေးခဲ့ရတယ်။ အစားအသောက် ချက်ပြုတ်ရေးကိုလည်း အလှည့်ကျ လုပ်ကြရတာဖြစ်တော့ ကျွန်တော့်တပ်စုဟာ အချိန်တိုင်း အစားအသောက် ချက်ပြုတ်ရေး အတွက်တာဝန်ယူနေရတယ်။ အစားအသောက် ဝေတာမှာလည်းလူတွေက ကိုယ့်ဒေသ ကိုယ့်လူတွေကိုဦးစားပေးဝေငှကြတယ်။ ဒီလိုဖြစ်နေတာ တွေကို ကျွန်တော်နေ့စဉ်နေ့တိုင်း တမင်းစားချိန်တိုင်းကြုံတွေ့နေရတဲ့ ပြဿနာတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ထင်ထားသလို ၃ လအတွင်းတော်လှန်ရေး မပြီဆုံးနိုင်တာကို လည်း အံ့သြလောက်စရာမရှိပါဘူး။ ပျော်ရွှင်ခဲ့ရတဲ့အမှတ်တရ တစ်ခုကတော့ ထိုင်း၊ မြန်မာနယ်စပ်ကို ကျွန်တော်တို့ ရောက်ရှိသွားချိန်မှာ ဒေသခံတွေက ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသားတွေကို ကြိုဆိုခဲ့ကြတဲ့ ပုံရိပ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ဟာလူနည်းနည်းလေးဖြစ်ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ကို အလွန်ဂရုတစိုက် ဆက်ဆံခဲ့ကြပါတယ်။ (ရဲဘော်မျိုးဝင်း)

လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကာလတလျှောက်မှာ စိတ်ဓာတ်ကျစရာတွေ အခက်အခဲတွေ အဆင်မပြေမှုတွေ အတော်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ စိတ်ထဲမှာ ခံစားချက်တော်တော်များများရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခံစားချက် တချို့ကိုတော့ ရင်ထဲမှာပဲ သိမ်းထားရတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်သူ့ကိုမှ ထုတ်ပြော မပြနိုင်တော့ပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒါတွေက ဖြစ်ပြီးသားကိစ္စတွေ ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ကျွန်တော် တောခိုစကကာလက လက်နက်ယူပြီး ပြန်ချမယ် ဒီလောက် ၂၄ နှစ်ကြာမယ်လို့ မထင်ထားဘူး။ မတွေးမိခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ စခန်းရောက်တဲ့အချိန်မှာ လက်နက်ကိုင်တပ်တစ်ခုကို ဘယ်လို တည်ဆောက်ရတယ်ဆိုတဲ့ အတွေ့အကြုံ ဘယ်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ဆီမှာမှ မရှိကြပါဘူး။ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်က လာတဲ့သူအားလုံးက ခေါင်းဆောင်တွေချည်းဖြစ်ပြီး ငယ်သားမရှိဘူး ဖြစ်နေတယ် ခေါင်းဆောင်က များတာကိုး။ ကျွန်တော်လည်း စိတ်ကို လျှော့ထားခဲ့ရတယ်။ တစ်ရက်မှာ ခင်ဗျားဟာ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်နိုင်ပြီး နောက်ရက်မှာ ရဲဘော်ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အခြားသူ တစ်ယောက်က ခေါင်းဆောင်ဖြစ်နိုင်တယ်။ မတစ်ထောင်သားတွေဆိုတော့ ပြဿနာကလည်း သောင်းခြောက်ထောင် အတော်လည်း စိတ်ပျက်ဖို့ကောင်းတယ်။ ကိုယ့်စိတ်ကိုယ် ကိုယ်ထိန်းရတယ်။ ကိုယ်လာခဲ့တဲ့ ရည်မှန်းချက် ပျောက်မသွားအောင်ပေါ့။ ငါဒီကို ဘာလာလုပ်တာလဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြန်မေးခွန်းထုတ်ရတဲ့ အထိဖြစ်တယ်။ အဲဒီအခြေအနေတွေ ကြုံပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ ငါတို့ ၃ လ နဲ့တော့ လက်နက်မရနိုင်ဘူး ၆ လတော့ ကြာနိုင်တယ်ဆိုပြီး ကိုယ်ဟာကိုယ် ဖြေသိမ့်ရတယ်။ လက်နက်မရတဲ့အခါကျတော့ KNU ကိုလည်း ပြဿနာရှာတာပေါ့။ ၆ လကနေ တစ်နှစ်၊ တစ်နှစ်ကနေ တဖြည်းဖြည်း တက်လာလိုက်တာ အခုဆို ၂၄ နှစ်ရှိသွားပြီပေါ့ဗျာ။ ကျွန်တော်တို့ကို စိတ်ရှည် လက်ရှည်နဲ့ သည်းခံပြီး အကူအညီပေးခဲ့တဲ့ KNU ကို အတော်လေး ကျေးဇူးတင်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ အဲဒီအချိန်က လက်နက်သာပေးလိုက်လို့ကတော့ ကျွန်တော်တို့ အောက်ကိုတောင် ရောက်မှာမဟုတ်ဘူး အချင်းချင်း ပြဿနာဖြစ်တာနဲ့ ချလို့ကုန်မှာ။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားတပ်မတော်ဖြစ်ခဲ့တာ KNU ကြောင့်လို့ပြောရင်မမှားဘူးလို့ထင်ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ အစ ပထမမှာ ကျွန်တော်တို့ကို သူတို့က စစ်သင်တန်းတွေပေးခဲ့တာ။ လက်နက်ကိုင် တပ်တစ်ခုမှာ အရေးကြီးတဲ့ အမိန့်၊ တာဝန်၊ စည်းကမ်း၊ တာဝန်ရှိမှုတွေကို သူတို့က ရှင်းပြခဲ့တာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်ဆလိုင်းယောအောင်)

ကရင်နီအမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ KNPP က သူတို့ ဌာနချုပ်ဟောင်းဖြစ်တဲ့ ဟွေပုံလောင်းဒေသမှာ ကျောင်းသားတပ်စခန်းဖွင့်ဖို့ ကူညီပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ကို စားစရာ နေစရာ၊ လက်နက်ကအစ ပံ့ပိုးခဲ့တယ်။ ရောက်လာပြီး ပထမပိုင်းမှာ ကျွန်မ စဉ်းစားမိတာက တကယ်လို့ ကျွန်မတို့ အားလုံးပေါင်းပြီး စစ်အစိုးရကို တိုက်မယ်ဆိုရင် အောင်ရမယ်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တစ်ဖွဲ့ချင်းစီက အဖွဲ့အစည်းတွင်းကိစ္စရပ်တွေ၊ စဉ်းစားစရာတွေ ရှိနေသေးတာတွေ ခဲ့ရတယ်။ ဥပမာ - စစ်သင်တန်းပေးသူက KNPP က ဗိုလ်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကျွန်မတို့အများစု (ကျောင်းသားတွေ) က ကယားပြည်နယ်နဲ့ရှမ်းပြည်နယ်တို့က ရောက်လာသူတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။ အခြားဒေသများက လူတွေလည်း ပါဝင်ပါသေးတယ်။ သင်တန်းဆရာအနေနဲ့ ကယားပြည်နယ်

ကကျောင်းသားတွေနဲ့ အဆင်ပြေပေမဲ့လည်း ကျွန်ဒေသတွေက ရောက်လာသူတွေနဲ့ အဆင်မပြေတာတွေ့မြင်ရတယ်။ မဟာမိတ်တွေက တတိယတန်းခေါင်းဆောင်အဆင့် အတော်များများဟာ နိုင်ငံရေးပိုင်းမှာ ရင့်ကျက်မှုမရှိကြဘဲ ဒေသစွဲ လူမျိုးစွဲတွေ ကြီးမားခဲ့တယ်လို့ စံစားရတယ်။ ကျွန်မတို့အချို့ ကျောင်းသားလူငယ်ပိုင်းကလည်း ဒေသခံတော်လှန်ရေးသမားတွေကို တစ်စုံတစ်ရာ အထင်သေးစိတ်တွေရှိခဲ့တယ်လို့ ထင်ရတယ်။ အဲဒီလို တင်းမာမှုတွေကို တွေ့မြင်ရတာ အလွန်ဝမ်းနည်းစရာကောင်းပါတယ်။ လူတိုင်းမှာ သူတို့ ကိုယ်ပိုင်မိသားစုတွေ၊ ချစ်သူခင်သူတွေနဲ့ခွဲခွာလာပြီးဒီကြီးပမ်းမှုကြီးမှာ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြတာဖြစ်လို့ကျွန်မတို့အားလုံးဟာ ခုအချိန်အခါမှာ မိသားစုကဲ့သို့ ဖြစ်နေပြီး အချင်းချင်းလည်း မိသားစုဝင်တွေလို ဆက်ဆံသင့်တယ်လို့ စံစားရပါတယ်။ ကျွန်မဟာ ပဋိပက္ခမပြေလည်မှုများကြား စေ့စပ်ဖြန်ဖြေနိုင်အောင် အားထုတ်ခဲ့ပေမယ့် ကျွန်မတို့ကျောင်းသားတွေကလည်း စစ်အာဏာရှင်စနစ် အောက်မှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရတဲ့အတွက် ခေါင်းဆောင်ပိုင်းအချို့သူတွေဟာ ညှိနှိုင်းရခက်တဲ့သူတွေ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အထက်အောက် အဆင့်ဆင့်ဖြတ်သန်းရတဲ့ စနစ်မျိုးကိုပဲ ရင်းနှီးကြသူတွေဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက ကျွန်မအနေနဲ့ မိန်းကလေးဖြစ်နေတာက တကြောင်း၊ အဲဒီအချိန်က အသက်အရွယ် ငယ်နေတာက တကြောင်းဖြစ်လို့ အလေးအနက်ထားခြင်း မခံခဲ့ရပါဘူး။ တမန်ကံခင်းမှာတော့ ကျောင်းသားအယောက် ၄၀၀ လောက်ဟာ စခန်းက စွန့်ခွာဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါတော့တယ်။ အကြောင်းကတော့ ကြမ်းတမ်းတဲ့စစ်သင်တန်း၊ ငှက်ဖျားရောဂါ စတဲ့ ဖျားနာမှုတွေနဲ့ ဆင်းရဲပင်ပန်းမှုဒဏ်တွေကြောင့် သက်သက်မဟုတ်ဘဲ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ခံရတဲ့အကြောင်းရင်းတွေလည်းပါဝင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှ ကျွန်မဟာ ဒေသစွဲ လူမျိုးစွဲ စိတ်ဓာတ်တွေဟာ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကြောင့် ပိုမိုဆိုးရွားစေခဲ့တယ်ဆိုတာ နားလည်လာခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

စခန်းတွင်းဘဝဟာ မလွယ်ကူခဲ့ပါ။ အကြီးမားဆုံး စိန်ခေါ်မှုက ငှက်ဖျားရောဂါပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် သေလုနီးပါးဖြစ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ အစားအသောက် အလွန်ရှားပြီး အစားကောင်း အသောက် ကောင်းမရှိခဲ့ပါ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခိုင်မာတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့ စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်မှုတို့ကြောင့်သာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ယခုတိုင်ဆက်လက် ရပ်တည်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ဖိုက်တာအောင်)

ကျွန်တော်တို့ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလမှာ KNPP ဌာနချုပ် စခန်းတွေကို ရောက်ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့က ပထမဆုံးသောကျောင်းသားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်သင်တန်းများ မတက်ရခင် အချိန်အတော်လေး စောင့်ခဲ့ရသေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့က KNPP ကို “ကျွန်တော်တို့ကို သေနတ်တွေပေးပါ။ ကျွန်တော်တို့တိုက်ချင်လို့ပါ” လို့ ပြောတဲ့အခါ သူတို့က “မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလိုလုပ်လို့ မဖြစ်သေးဘူး။ တော်လှန်ရေးဆိုတာ အချိန်ယူရမယ်။ မင်းတို့တွေ စည်ရုံးဖွဲ့ စည်းဖို့လိုသေးတယ်”လို့ပြန်ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေပိုမိုရောက်ရှိလာလေလေ၊ စခန်းတွင်း ရိက္ခာနဲ့ နေရေးထိုင်ရေးအတွက် ပိုဒုက္ခတွေ့လေလေဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လောက်အထိ ခံနိုင်ရည်ရှိမလဲဆိုတာကို စမ်းသပ်တဲ့ကာလတွေ ဖြစ်ခဲ့တယ်။

အဲဒီအချိန်ဟာ အခက်ခဲဆုံးအချိန်လည်းဖြစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ KNPP ဌာနချုပ်ကို ရောက်တဲ့အချိန်စက်တင်ဘာလနဲ့စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုသင်တန်းတွေစတင်တဲ့နီဝင်ဘာလအတွင်းမှာပဲ ကျောင်းသား ထက်ဝက် လောက် နီးပါးက ထွက်ခွာဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ ထွက်ခွာခြင်းအကြောင်းအရင်းအတော်များများက ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့ နေထိုင်မှုအခြေအနေတွေ၊ အစားအစာမပြည့်စုံတာနဲ့ ငှက်ဖျားရောဂါတွေကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က အိမ်ပြန်လိုတဲ့ ကျောင်းသားတွေအတွက် အစိုးရက ကြိုဆိုရေးစခန်းတွေ ဖွင့်လှစ်ပြီး၊ အိမ်ပြန်လာမဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ကြိုဆိုနေမှာဖြစ်ကြောင်း၊ ဘယ်သူ့ကိုမှ မကြောက် သင့်ကြောင်း ရေဒီယိုက အသံလွှင့်ထုတ်ပြန်ကြေငြာခဲ့ပါတယ်။ ပြန်သွားတဲ့ ကျောင်းသားတွေဟာ စစ်တပ်ရဲ့ မေးမြန်းခြင်းတွေ ခံရပြီးနောက်၊ နောင် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ မပါဝင်တော့မဲ့အကြောင်း ဝန်ခံလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြရပါတယ်။ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးရင်တော့ ခင်ဗျားဟာ သူတို့စာရင်းထဲ ပါသွားမှာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဘယ်သောအခါမှပြန်ဖို့မစဉ်းစားခဲ့ဖူးပါ။ (ရဲဘော်တင်မောင်ထွန်း)

ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားတွေ KNUနယ်မြေ သေဘော့ဘိုးစခန်းကို ရောက်ပြီးမကြာမီမှာ ဗိုလ်စောမောင်အစိုးရနဲ့ ထိုင်းအစိုးရတို့က ကျောင်းသားတွေကို အိမ်ပြန်ဖို့ ပူးပေါင်းလှုပ်ရှားခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့ကလေယာဉ်ပေါ်ကနေ စာတွေပစ်ချပေးပြီး အိမ်ပြန်လိုသူတွေကို ပိုက်ဆံ (ဘတ် ၅၀၀၀) ပေးမယ်လို့ ဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ စခန်းထဲက ထက်ဝက် လောက်နီးပါးလောက်က ပြန်ဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ တချို့က ဘန်ကောက်ရှိ မြန်မာသံရုံးကို ဆက်သွယ်ခဲ့ပြီး သူတို့ရဲ့အပြန်ခရီးကို စီစဉ်ပေးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ကြတယ်။ တချို့က လာလမ်းအတိုင်းပြန်ခဲ့ကြတယ်။ တချို့က ပြန်ခိုးဝင်ကြတယ်။ "ABSDF" ဟူသော အမည်ပေးဖို့ အကြံပြုခဲ့တဲ့ သူတွေလည်း ထွက်ခွာသွားခဲ့ကြတယ်။ ကျောင်းသားတချို့က ချက်ခြင်းပြန်သွားခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ပြန်ဖို့ ကြိုးစားနေချိန်မှာ ကျွန်တော်ကတော့ သူတို့နဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်လမ်းကိုသာ လျှောက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျနော် ဗမာပြည်က ထွက်ခွာလာတာဟာ ဒီလိုသိက္ခာမဲ့တဲ့ အသွင်သဏ္ဌာန်နဲ့အိမ်ပြန်ဖို့လို ဘယ်သောအခါမှ မစဉ်းစားခဲ့ဖူးပါ။ (ရဲဘော်အောင်ဝင်းတင်)

ABSDF မဖွဲ့စည်းခင်က ထိုင်း၊ အိန္ဒိယနဲ့ တရုတ်နယ်စပ်တွေမှာ ကျောင်းသားတွေ ပြန်နဲ့ ရောက်ရှိခဲ့ကြတယ်။ သူတို့မှာ အစုအဖွဲ့အလိုက်ကိုယ်ပိုင်ခေါင်းဆောင်များရှိကြပြီး သူတို့ရဲ့ အမည်တွေကိုလည်း တစ်မျိုးတစ်ဖုံ မှည့်ခေါ်ထားကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့က စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းကြဖို့ လိုအပ်ကြောင်းကို သတိပြုမိခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ စခန်းပေါင်းစုံက ကိုယ်စားလှယ်တွေ စုဝေးပြီး အစည်းအဝေးတစ်ရပ် ကျင်းပနိုင်ဖို့ ကူညီပေးဖို့ကို KNU ကို ချဉ်းကပ်ခဲ့ပါတယ်။ KNU ဆီက ခွင့်ပြုချက်ရပြီးတာနဲ့ နယ်စပ်တလျှောက်လှုပ်ရှားရတာ မခက်တော့ပါဘူး။ KNU က ကျွန်တော်တို့ကို ဝမ်းခစခန်းမှာ တွေ့ဆုံကြဖို့ ခွင့်ပြုခဲ့တယ်။ အဲဒီအစည်းအဝေးကို ကိုယ်စားလှယ်အယောက် ၃၀ တက်ရောက်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအစည်းအဝေးကနေ ABSDFကိုဖွဲ့စည်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပြီး ပထမဆုံး ဗဟိုကော်မတီကိုလည်း ရွေးကောက်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီနေ့ကတော့ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၁ ရက်နေ့ ဖြစ်ပါတယ်။ တွေ့ဆုံမှုအပြီး

နောက်ထပ်အစည်းအဝေးကို ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်မှာ ကျင်းပခဲ့ပြီး ABSDF ရဲ့ စစ်ရေးဖွဲ့စည်းပုံနဲ့ အဖွဲ့အစည်းတည်ဆောက်ပုံကို ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်စိုးထွဋ်)

နောက်ဆုံးတော့ KNU ထိန်းချုပ်နယ်မြေမှာ ကျောင်းသားညီလာခံတစ်ခု ကျင်းပမယ်ဆိုတဲ့ သတင်း ကျနော်တို့ဆီကို ရောက်လာပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်တို့စခန်းက ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ စေလွှတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကိုယ်စားလှယ်တွေထဲမှာ (ABSDF ရဲ့ ပထမဆုံးဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ် လာလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်နဲ့ ကျွန်တော့်လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် အတော်များများက မထင်ထားခဲ့တဲ့) ကိုထွန်းအောင်ကျော်လည်း ပါပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် အဲဒီလိုဖွဲ့စည်းပြီးတဲ့အချိန်မှာ ငါတို့မှာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရှိလာပြီဆိုတဲ့အသိနဲ့ အားလုံးက မျှော်လင့်ချက်ကိုယ်စီနဲ့ ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ABSDF ဟာ ဖွဲ့ပြီးပြီးချင်း လုပ်ငန်းလည်ပတ်နိုင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု မဖြစ်သေးပါဘူး။ မတူကွဲပြားတဲ့ ဒေသအသီးသီးမှာ ဖြန့်ကျက်ရောက်နေကြတဲ့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးအတွက် ဘုံဖွဲ့စည်းပုံတစ်ရပ်ရှိဖို့နဲ့ ဘုံလုပ်ငန်းစဉ်တွေချမှတ်နိုင်ဖို့ အချိန်ယူခဲ့ရတာမို့ ဖွဲ့ပြီး (၂) လောက် ကြာတဲ့အထိ ကျနော်တို့အဖွဲ့အစည်းဟာ အသက်မဝင်သေးပါဘူး။ ကျွန်တော့်အထင်တော့ အစပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ရေရှည်အတွက် အစီအစဉ်ဆွဲတာ၊ ရေရှည်အတွက် စဉ်းစားတာတွေ မရှိခဲ့ပါဘူး။ အရာအားလုံးဟာ မြန်မြန်ပဲ ပြီးသွားလိမ့်မယ် လို့ ထင်ခဲ့ကြတာကိုး။ နယ်စပ်မှာ လက်နက်တွေယူမယ်၊ ပြီးရင် အထဲပြန်ဝင်မယ်လို့ အတော်များများက တွေးခဲ့တာလေ။ ကျနော်မှတ်မိပါသေးတယ်။ အိမ်ကထွက်ခါနီး အမေက ကျွန်တော့်အတွက် အထုပ်အပိုးပြင်ပေးရင်း အိပ်ထဲကို ဆွယ်တာ (၂) ထည် ထည့်နေတဲ့ အခါ "မေမေရယ် ဘာလုပ်ဖို့ (၂) ထည် ထည့်ပေး ရတာလဲ၊ တစ်ထည်ဆိုလောက်ပြီလေ။ (၆) လလောက်ပဲကြာမယ့်ဟာ" လို့ ကျွန်တော်က ပြောတော့ အမေက ဘာမှပြန်မပြောဘဲ သူ့အလုပ် သူဆက်လုပ်နေခဲ့တာကို။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဗဟုသုတရော အတွေ့အကြုံပါနည်းခဲ့တာကတော့ အမှန်ပါ။ (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်အများစုက နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို နားလည်ခဲ့ကြတာကြောင့် ရောက်လာကြတဲ့ ငယ်ရွယ်တဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ဂရုစိုက်ပေးကြဖို့ တာဝန်ရှိတယ်လို့ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေ ခံစားခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို ညီလာခံတစ်ရပ် ကျင်းပနိုင်ဖို့ ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့တယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ၁ရက်နေ့မှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ အဲဒီအစည်းအဝေးကို စခန်းအသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်တွေ တက်ရောက်လာကြပြီး ABSDF ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီနောက် ABSDF ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း ရေဒီယိုက ကြေငြာခဲ့ရာ ကျွန်တော်တို့ အားလုံး အလွန်ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အဲဒီညီလာခံကို မတက်ရောက်နိုင်ပေမဲ့လည်း ပျော်ရွှင်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်သံခဲ)

၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံကြီးမှာ ကျွန်မတို့ဒေသ၊ ကယားပြည်နယ်၊ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ရဲ့ ဥပက္ကဋ္ဌအဖြစ် ခန့်အပ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်မဟာ တောမမှီခင်က သပိတ်ခေါင်းဆောင်တွေထဲက တစ်ယောက်ဖြစ်ပေမဲ့လည်း ABSDF ကို စတင်တည်ထောင်ကြတဲ့အခါ ခေါင်းဆောင်ပိုင်း

နေရာတွေမှာ အမျိုးသမီးတွေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မရှိတာကို တွေ့မြင်ခံစားရတယ်။ ကျွန်မတို့အများစုဟာကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေဖြစ်ကြပြီးအရည်အချင်းအတူတူဖြစ်ခဲ့ကြပေမဲ့ အမျိုးသမီးတွေအနေနဲ့ မိမိတို့မှာ စွမ်းဆောင်ရည်ရှိကြောင်း၊ ခေါင်းဆောင်မှုတာဝန်ယူနိုင်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ဖို့အချိန် အတော်လေး ယူခဲ့ရတယ်။ ABSDF ကို ကရင် (KNU) နယ်မြေမှာ ပထမအကြိမ် ညီလာခံကြီးတစ်ရပ်ကျင်းပဖို့ စည်းခဲ့ကြတာဖြစ်ပြီး စခန်းအားလုံးက ကိုယ်စားလှယ် အသီးသီး စေလွှတ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်မတို့ဆီမှာ ခရီးသွားဖို့ ထောက်ခံစာတွေ၊ ခွင့်ပြုချက်ရ စာရွက်စာတမ်းတွေ မရှိကြတာရယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံထဲကို ဖြတ်သန်းခရီးသွားကြရာမှ မိန်းကလေးတွေအတွက် အလွန်အန္တရာယ်များတဲ့ ခရီးဖြစ်မယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြတာကြောင့် ကျွန်မတို့ အမျိုးသမီးတွေ ညီလာခံကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်က ကျန်ရစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီလိုခရီးမျိုးဟာ ယောက်ျားတွေ အတွက်ကော အန္တရာယ်မများနိုင်ဘူးလား။ အဲဒီညီလာခံက အဖွဲ့အတွက် ခေါင်းဆောင်တွေကို ရွေးကောက်ခဲ့တဲ့ ပွဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မတို့အမျိုးသမီးထု ပါဝင်ဆင်နွှဲဖို့ ယှဉ်ပြိုင်ဖို့ အားပေးခြင်း မခံခဲ့ရပါ ဘူး။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

၁၉၉၂ - ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှာ အဲဒီအချိန်က ABSDF ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဒေါက်တာနိုင်အောင် နယူးဒေလီမှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ အရှေ့တောင်အာရှကျောင်းသားများညီလာခံမှာ မြန်မာ-အိန္ဒိယနယ်စပ်က ကျောင်းသားတွေနဲ့တွေ့ဆုံခွင့်ရခဲ့တယ်။ တွေ့ဆုံကြရာမှာကျွန်တော်တို့အားလုံး မြန်မာပြည်က ထွက်ခွာလာတဲ့ ကျောင်းသားတွေအားလုံးဟာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် တစ်စုတစ်စည်းထဲ ရှိသင့်တယ်လို့ အားလုံး သဘောတူညီခဲ့ကြတယ်။ ဒီနောက်မှာတော့ ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာ ဌာနချုပ်တွေက ကျွန်တော်တို့ စခန်းတွေကို ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးစေလွှတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနှစ် ဧပြီလမှာ ကျွန်တော်တို့ အားလုံး ABSDF အဖြစ် အတူပူးပေါင်းခဲ့ကြတယ်။ စည်းလုံးခြင်းဟာ ကျွန်တော်တို့အတွက် ဦးစားပေးအချက် ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ညီညွတ်မှု ရခဲ့တာကို ကျေနပ်ဝမ်းသာမိခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်သူရ)

စခန်းအသီးသီးက ကျွန်တော်တို့ကျောင်းသားတွေဟာ တူညီတဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေကို ညှိနှိုင်းခဲ့ကြပြီး နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်ကြီး ၄ ခုကို ချမှတ်နိုင်ခဲ့တယ်။

- (၁) အဖိနှိပ်ခံပြည်သူလူထုတရပ်လုံး စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်မှ လွတ်မြောက်ရေး
- (၂) ဒီမိုကရေစီ နှင့် လူ့အခွင့်အရေး
- (၃) ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး နှင့်
- (၄) ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ပေါ်ထွန်းရေး တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီနောက်ဆုံး ရည်မှန်းချက်မှာ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ပေါ်ထွန်းရေး ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာပြည်ထဲမှာ NLD အပါအဝင် ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့အစည်း ယနေ့ထက်ထိ ဒီစကားလုံးကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မပြောခဲ့ဖူးသေးပါဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် အလွန်ဂုဏ်ယူမိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ABSDF ဟာ မြန်မာပြည်မှာ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုစနစ် လိုအပ်ကြောင်းကို အဖွဲ့အစည်းကထုတ်ပြန်တဲ့ ပထမဆုံးထုတ်ပြန် ကြေငြာချက်မှာ ထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့တာကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အစဦး ကတည်းက ဒီသဘောထားဆန္ဒ ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ (ရဲဘော်သံခဲ)

လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို အကြမ်းဖက်မှုလို့ ကျွန်တော်မထင်ပါ။ အကြမ်းဖက်မှုဆို တာက ပရမ်းပတာဖြစ်ပြီး၊ စည်းကမ်းမရှိ၊ ဥပဒေမရှိဘဲ လုပ်ခြင်းတိုင်းလုပ်တာကို ဆိုလိုတာဖြစ် တယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ စည်းကမ်း ဥပဒေတွေရှိပါတယ်။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် သွေးထွက်တဲ့နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်း ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ဆလိုင်းယောအောင်)

ABSDF ရဲ့ ထူးခြားတဲ့အချက်က ငြိမ်ငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ ဆန္ဒပြတောင်းဆိုလို့ မရရင် တခြား နည်းလမ်း သုံးမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့တဲ့ ကျောင်းသားတွေနဲ့ တခြားလူငယ်တွေ ပေါင်းစပ် ဖွဲ့စည်းထားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ဒေသအသီးသီးက ကျောင်းသားတွေဟာသူတို့ရဲ့ စာသင်ခန်းတွေ အိုးအိမ် တွေကို စွန့်ခွာပြီး နယ်စပ်ဒေသတွေကို သွားရောက်ကာ ABSDF ဖွဲ့စည်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ (ရဲဘော်မျိုးဝင်း)

သေတမ်းစာ

အလင်းကိုပေးဖို့
မီးဟာ ထင်းကိုစားသလိုပေါ့
အားလုံးကိုလင်းဖို့
ငါတို့အသက်ကို ရင်းခွဲတယ်လေ။

ငါ့သူငယ်ချင်း
ရဲဘော်တစ်ဦး
ခေတ်တစ်ခေတ်ကို မြင်ဖူးချင်လို့
နေလုံးတူးဆွ
သွေးတွေစွန်းထင်းတဲ့ ဝတ်စုံတစ်စုံ
ရခဲ့တယ်။

မနေ့ကလေ
အေကေသေနတ်၊ သူဖြုတ်တပ်ဆင်
တသသ ရောင်တင် သုတ်ခဲ့တယ်။

မနေ့ကလေ
ညနေနီကျင်၊ ကင်းကျစဉ်က
ခပ်ဝေးဝေးမြို့ပြ၊ မှောင်ရီကျစဉ်
မီးစထင်လင်း၊ ထမင်းပိုင်းမှာ
သူ့မိဘတွေ ဖွန်းလက်ဆုံတိုင်း
ဘာပြောလေမလဲ
သူခပ်တွေတွေ နေခဲ့တယ်။

မီးခိုးပုံလုံး၊ ငုံးသီးကွဲမြောက်
မောင်းပြန်ပေါက်ထွက်၊ အတွဲဆက်တွေ
ဆူပွက်အော်ဟစ်၊ ပစ် ပစ် ပစ်ကြ
ဖောက်ပြန်သူတွေ တို့ ပစ်ရမယ်
ဒါ တော်လှန်စစ်ရဲ့ နိယာမလေ။

ငါ့သူငယ်ချင်း
မင်းအားတင်းပါ
မင်းအားတင်းပါ
မင်းဘာပြောမလဲ
မင်းဘာမှာမလဲ
နေမင်းကိုသဲတွေ ဖြိုဖို့မိကြ
မှောင်မိုက်ခဲ့ရပေါ့။

သူဟာ
သူ့ဓာတ်ပုံကို
ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်ချက်အပေါ်မှာ ချိတ်ပါ။
သူ့ဓာတ်ပုံကို
ရုပ်ရှင်ရုံမှာ အလေးပြုပါ။
သူ့ဓာတ်ပုံကို
ရေစာရုပ်ပုံ ငွေကြေးစုံမှာ ရိုက်နှိပ်ပါ။
သူ့မှာ မသွားခဲ့ဘူး။

သူဟာ တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်
အိပ်စက်သွားခဲ့တယ်
မှတ်တမ်းငယ်ငယ်တစ်အုပ်ထဲမှာတော့
(ရက်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ကျော်ဖျားနာစဉ်
ဘာမှ စားလို့မဝင်ဘူး
မေ့မေ့ချင်ရည်ဟင်းတစ်ခွက်
ညက အိပ်မက်တယ်တယ်လေ)။

ဌာနချုပ်ကိုပေးမယ့်
ကြေးနန်းစာရေးစဉ်
ကျွန်တော့်လက်တွေ တုန်ရင်နေခဲ့တယ်လေ။
ယောဟန်အောင်
အတွဲ(၃)၊ အမှတ်(၁)၊ ဇန်နဝါရီ၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၉၂

ကျွန်တော်က ကျောင်းသားတွေထက် အသက်ကြီးပေမဲ့လည်း သူတို့ဟာ အလွန်တော်ကြတယ်လို့ ပြောရပါမယ်။ ကျွန်တော်လို လူတွေကို လမ်းညွှန်ပေးတတ်တယ်။ ကျွန်တော်က စစ်ရေးသာ စိတ်အားထက်သန်ခဲ့ပြီး တိုက်ချင်ခိုက်ချင်ခဲ့ပေမဲ့ ကျောင်းသားတွေက ကျွန်တော့်ကို စာများများဖတ်ဖို့ တိုက်တွန်းအားပေးကြပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်က သူတို့ကို “ငါက ကျောင်းထွက်ပြီး တော်လှန်ရေးထဲဝင်တာ စာဖတ်ဖို့လား? ငါက စစ်ပဲတိုက်ချင်တာကွ” လို့ နောက်ပြောင် ပြောဆိုခဲ့ဖူးသေးပါတယ်။ သူတို့ ပြောတာလည်း မှန်ပါတယ်။ စာအုပ်စာပေတွေက ဗဟုသုတ အများအပြား ရရှိနိုင်တာကိုး။ စခန်းကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်က ကျောင်းသားတွေကို ခေါင်းဆောင်ပိုင်းနေရာယူကြဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ကို “စစ်တိုက်တဲ့ အထဲဝင်မပါနဲ့။ ဒါက ငါတို့လိုလူတွေလုပ်ရမယ့်အလုပ်။ မင်းတို့က ပညာတတ်တွေ။ မင်းတို့က ဦးဆောင်မှုအပိုင်းမှာ တာဝန်ယူရမယ်” လို့ ပြောလေ့ရှိတယ်။ (ရဲဘော်ခင်မောင်ဝင်း)

ရှေ့တန်းရောက်တဲ့အခါတိုင်း ကျွန်တော် တာဝန်သိပ်ကြီးကြီးယူနေရတယ်လို့ ခံစားခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ရဲ့ သက်တမ်းတစ်လျှောက်မှာ ကျွန်တော့်အဖွဲ့က ကျောင်းသားတစ်ယောက်ပဲ ကျဆုံးခဲ့ပြီး တစ်ယောက်ပဲ ဒဏ်ရာရခဲ့ဖူးတယ်။ (ရဲဘော်ဝေလင်းဇင်)

ကျွန်တော်က ရှေ့တန်းမှာ အချိန်တွေ ကုန်လွန်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ရှေ့တန်းဘဝဟာ အလွန်ခက်ခဲ ကြမ်းတမ်းပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်တို့မှာ သေနတ်ပဲရှိပြီး ကျည်ဆန်မရှိကြပါ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သေနတ်တွေကလည်း အလွန်ဟောင်းနွမ်းပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ စားစရာမရှိ၊ ပိုက်ဆံမရှိ။ အစား အသောက်ရှိပေမဲ့လည်း အစိုးရစစ်တပ်က အလွန်နီးတာကြောင့် အန္တရာယ်များတဲ့အတွက် မချက်စားရဲ ပြန်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့မှာ ခံစားချက်တွေ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ စိတ်ဓာတ်တွေ အလွန်ကြံ့ခိုင်ခဲ့ကြတယ်။ စားစရာမရှိရင်လည်း၊ မစားကြပါဘူး။ စစ်တိုက်ဖို့ ရှိရင်လည်း မအိပ်ကြပါ။ ဒါတွေက ကျွန်တော်တို့အတွက် ပြဿနာမဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် နှစ်ကြိမ်လောက် ၇၉ မမ သေနတ် ဒဏ်ရာရရှိဖူးခဲ့ပြီး တစ်ကြိမ်က ခြေထောက်မှာထိပြီး တစ်ကြိမ်က လက်မောင်းမှာ ထိမှန်ခဲ့ပါတယ်။ ဆေးရုံက အလွန်ဝေးတာကြောင့် ကျွန်တော့်ကို ဆေးရုံကို ပို့မပေးနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော် အနားယူခဲ့ပြီး ပြန်လည် ကျန်းမာလာတော့ ရှေ့တန်းကိုပဲ ပြန်သွားခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မြဝင်း)

ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်ဆိုတာ ကျွန်တော် ဘယ်တုန်းကမှ မတွေ့တော့မိခဲ့သောအရာဖြစ်ပါတယ်။ နေထိုင် ရတဲ့ အခြေအနေတွေက အလွန်ဆိုးရွားပါတယ်။ ကျွန်တော်က ခဏတစ်ဖြုတ်ပဲ စစ်တိုက်ကြရ လိမ့်မယ်လို့ တွေးထင်မိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တွေအားလုံး လက်နက်တွေရတာနဲ့ မြန်မြန်ဆန်ဆန်ပဲ ပြီးဆုံးသွားလိမ့်မယ်လို့ ထင်ခဲ့တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တချိန်တည်းမှာပဲ ငါဟာ တိုက်ရင်းခိုက်ရင်း သေသွားနိုင်တယ်ဆိုတာကိုလည်း စိတ်ထဲမှာ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်နေမျိုးထိုက်)

မင်္ဂလာဆောင်တွေက အရမ်းရယ်ဖို့ကောင်းပါတယ်။ မြို့ပြတွေမှာ လိုတော့မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ “တောတွင်းမင်္ဂလာဆောင်တွေ” ဖြစ်ပါတယ်။ ABSDF က စုံတွဲတွေအတွက် ငွေကြေး နည်းနည်းပါးပါး ထောက်ပံ့ပေးပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်တို့ အတွဲလိုက်မင်္ဂလာ ဆောင်ပွဲတွေ လုပ်တယ်။ ပြီးတာနဲ့ အလွန်ရိုးရှင်းလှတဲ့ မင်္ဂလာဦးပါတီပွဲတွေကို ချက်အရက် လောက်နဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ တစ်ခါတစ်ရံ ဖြစ်နိုင်ရင် ဝက် ဒါမှမဟုတ် ကြက်တစ်ကောင် လောက်နဲ့ ဖြစ်ဖြစ် ပွဲတွေကို ကျင်းပဆင်နွှဲခဲ့ပါတယ်။ အလွန်ကို ရိုးရှင်းပါတယ်။ သူတို့က ခေါင်းဆောင်တွေရှေ့မှာ သစ္စာဆိုကြရလေ့ရှိပါတယ်။ ABSDF မှာ ဖွဲ့ထားတဲ့ တီးဝိုင်းတစ်ခုလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီတီးဝိုင်းဟာ သီချင်းပေါင်းစုံ (အချစ်သီချင်း၊ စစ်ချီတေး၊ သီချင်းပေါင်းစုံ) ကို တီးဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ စုံတွဲတစ်တွဲ ထိမ်းမြားလက်ထပ်လိုတယ်ဆိုရင် ခေါင်းဆောင်တွေထံက ခွင့်ပြုချက် လျှောက်လွှာတင်ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့အစည်းရဲ့ စည်းမျဉ်းတွေအရ သတို့သားလောင်းဟာ အနည်းဆုံး ၃ နှစ်လောက် တာဝန် ထမ်းဆောင်ဖူးရမှာ ဖြစ်ပြီး သတို့သမီးလောင်းဆိုရင် အနည်းဆုံး ၅ နှစ်တော့ တာဝန် ထမ်းဆောင်ဖူးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ မဟုတ်ရင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားဖို့ကို လက်မခံပါဘူး။ (ရဲဘော်သံခဲ)

ကျွန်မရဲ့ လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲကို ဘာမှကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားတာမရှိဘဲ လုပ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့ရဲ့ တပ်စည်းကမ်းတရက မင်္ဂလာမဆောင်ခင်မှာ စစ်မှုထမ်းသက်ပြည့်ရမယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်မတို့ မင်္ဂလာဆောင်ဖို့ ခွင့်ပြုချက်ကျဖို့ကို လျှောက်ထားခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ခွင့်ပြုချက်မရခင်ပဲ လက်ထပ်ဖို့ ကျွန်မတို့ ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့ပြီးပြီ။ စခန်းထဲက တချို့နဲ့ ကတောက်ကဆဖြစ်ခဲ့ကြပြီး “ကောင်းပြီ။ ငါမနက်ဖြန် မင်္ဂလာဆောင်တွေ့မယ်” လို့ ပြောလိုက်တယ်။ ကြည့်တော့ ကျွန်မတို့မှာမင်္ဂလာဆောင်မှာ ဆန်လည်းမရှိ၊ ကြက်လည်းမရှိ။ ဘီစကွတ်မုန့်နည်းနည်းနဲ့ ကော်ဖီပဲ ရှိတယ်။ လူ ၁၀ ယောက်လောက်နဲ့ မင်္ဂလာပွဲကျင်းပခဲ့ပေမယ့် ကျွန်မအရမ်း ပျော်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မနောင်း)

ကျွန်တော့်ရဲ့ အချိန်တွေဟာ ရှေ့တန်းမှာပဲ ကုန်ဆုံးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို အခြေအနေမျိုးမှာ မိသားစုတစ်ခုထူထောင်ဖို့ဆိုတာ အလွန်ခက်ခဲလွန်းပါတယ်။ ကျွန်တော် လက်မထပ်ရသေးပါဘူး။ ကျွန်တော် အလွန်ပျော်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဘဝတွေ ခက်ခဲကြမ်းတမ်းခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ တတွေ ကြံ့ခိုင်ကြပါတယ်။ (ရဲဘော်မြဝင်း)

ရှေ့တန်းမှာ ၆ လ လောက် တာဝန်ထမ်းဆောင်ပြီးတဲ့နောက် အခြေစိုက်စခန်းကို ပြန်ပြီး ခဏ အနားယူရပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ လေ့ကျင့်ရေးစစ်သင်တန်းတွေ ထပ်မံတက်ရောက် ရပြီးနောက် ရှေ့တန်းမှာ ပြန်လည်တာဝန်ထမ်းဆောင်ရတယ်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်ကာလအတွင်း ကျွန်တော် တို့ဟာ ပုံမှန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တွေအတိုင်း လည်ပတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကိုက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တာဝန်ဝတ္တရားတွေဖြစ်ပြီး ကျွန်တော် အကောင်းဆုံး လုပ်နိုင်ခဲ့တဲ့ အရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော်တို့ KNPP မှာ စစ်သင်တန်းတွေ တက်ရောက်နိုင်ခဲ့ ပါတယ်။ အဲဒါပြီးတာနဲ့ ကျွန်တော်တို့ကို ရှေ့တန်း စေလွှတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ KNPP ဌာချုပ်မှာ ၅ လ လောက် အချိန်ကုန် လွန်ခဲ့ပြီးနောက် တခြားနေရာကို ရောက်ရှိသွားခဲ့ပြီး အတွေ့အကြုံသစ်တွေ ရခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဆန္ဒအတိုင်း တိုက်ရေးခိုက်ရေးကို လုပ်ဖို့ အခွင့်အရေးရခဲ့တဲ့အတွက် ကျေနပ်ဝမ်းမြောက် မိပါတယ်။ လွတ်လပ်မှုကို ခံစားခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မြို့နယ် တစ်မြို့နယ်ကိုသိမ်းခဲ့ဖူးပြီး အဲဒီအချိန်က အင်အားမမျှတာကြောင့် အစိုးရစစ်တပ်တွေ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရဖူးပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ပထမဦးဆုံး စစ်ရေး အတွေ့အကြုံလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ လက်တွေ့ တိုက်ပွဲဝင်ရတာဟာ ရုပ်ရှင်ကားတွေနဲ့တော့ ခြားနား ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ တစ်ညလုံးလမ်းလျှောက်ရတဲ့ အချိန်တွေလည်း ကြုံရတတ်ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ စားသောက်ဖို့အတွက်ဝါးညွန့်တွေဒါမှမဟုတ်လည်းထမင်းပဲရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းတွေ လည်း အသက်ခံရနိုင်ပါတယ်။ ဒီလိုအခက်အခဲတွေကို ဘယ်လို ရှင်းပြရမှန်းတောင် မသိပါဘူး။ အဲဒီအချိန်ကာလတွေဟာ ခက်ခက်ခဲခဲ သင်ယူရတဲ့ အချိန် ကာလ တွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်းကြား ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အသက်တွေကို တစ်ယောက် လက်ထဲ တစ်ယောက် အပ်ထားကြရတယ်။ အခက်အခဲပေါင်းစုံကိုလည်း အတူ ဖြတ်သန်းခဲ့ကြ ပါတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ပဲ ကျွန်တော်တို့တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦးကြားယုံကြည်လာခဲ့ကြပါတယ်။ (ရဲဘော်တင်မောင်ထွန်း)

ကျွန်တော်တို့ထဲက စစ်ရေးအတွေ့အကြုံရှိတဲ့သူတွေဆီက စစ်သင်တန်း သင်ကြားခဲ့ ရတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ရေဒီယိုဆက်သွယ်ရေးနဲ့ပတ်သတ်တဲ့သင်တန်းကိုသင်ယူခဲ့ဖူးပါတယ်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ KNU နဲ့ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ တို့က ကျွန်တော်တို့ကို လက်နက်တွေ တပ်ဆင် ပေးခဲ့ပြီး ရှေ့တန်းအတူတူ ထွက်တိုက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ABSDF နဲ့ မွန်ပြည်သစ်ပါတီ တို့ ပူးတွဲ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြပါတယ်။ အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ကြား ဆက်ဆံရေးဟာ ကောင်းမွန်ခဲ့ပြီး၊ ကျွန်တော်တို့ တပ်ရင်း ၁၀၁ က အထက်အရာရှိကလည်း မွန်ပြည်နယ်ဇာတိဖြစ်ပြီး မွန်စကား ပြောတတ်တာကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်းအပြန်အလှန် ယုံကြည်မှုရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော် ပထမဆုံးအကြိမ် တိုက်ပွဲတုန်းက နည်းနည်းတော့ စိတ်လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနောက်ပိုင်း ကျွန်တော် အလွန်ပျော်ရွှင်ခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ် တုန်းက အစိုးရရဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကို မထောက်ခံကြောင်းကို ပြသဖို့နဲ့ မြို့တစ်မြို့ကို သိမ်းပိုက်ဖို့ တိုက်ပွဲကြီးတစ်ခုကို ဆင်နွှဲခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရဲဘော် ၄၅ ယောက်ဟာ ကျည်ဆန်ကုန်သွားတာကြောင့် အရှင်လတ်လတ် အဖမ်းခံထိဖူးတယ်။ သူတို့ကို လူထုရှေ့မှာ အစိုးရစစ်တပ်က အသေရိုက်သတ် ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်သိန်းလွင်)

ကျွန်မ သမီးဦးလေးကို ဖွားမြင်တဲ့အချိန်က ကျွန်မ အသက် ၃၀ ကျော် ရှိပြီ။ ကျွန်မ အမျိုးသားက ကျွန်မမီးဖွားစဉ်မှာ အခက်အခဲတွေ့မှာစိုးလို့ ထိုင်းဆေးရုံမှာ သွားရောက်မီးဖွား စေချင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မအနေနဲ့ အခွင့်အရေးလည်းမယူချင်ခဲ့ပါ။ တောထဲမှာ အဲဒီအချိန်က ကျွန်မလို ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတွေလည်း ရှိနေတာကြတာကြောင့် ကျွန်မတစ်ယောက် တည်း အခွင့်အရေး မယူလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်မ တောထဲမှာပဲ မီးဖွားဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီအချိန်က ကျွန်မ အတွက် ကံဆိုးခဲ့ပြီး အချိန်အခါကောင်း မဟုတ်ခဲ့ဘူးလို့ ပြောရမလားပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ မီးဖွားစဉ်မှာ တခြားအမျိုးသမီးတွေနဲ့စာရင် ကျွန်မက အဆင်မပြေ တာတွေနဲ့ ပိုမိုကြုံတွေ့ခဲ့ရ တာကြောင့်ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိချူးပွင့်)

ကျွန်မ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ချိန်မှာ လူတွေက ကျွန်မကို တရုတ်ပြည်ဆေးရုံမှာ မီးဖွားဖို့ ပြောကြဆိုကြတာတွေရှိပေမဲ့တခြားကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတွေအပေါ် မတရားရာကျမယ်လို့ ယူဆခဲ့ပါတယ်။ တချို့ခေါင်းဆောင်တွေက တရုတ်ပြည်ဆေးရုံမှာ မီးဖွားခဲ့ကြပေမဲ့လည်း ကျွန်မကတော့ အဲလိုမွေးဖို့ မရွေးချယ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒီနောက် အခြေအနေဆိုးတွေနဲ့ ကြုံခဲ့ရပါ တော့တယ်။ ကျွန်မစခန်းထဲမှာပဲ မီးဖွားဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်မ ရေမွှာပေါက်ချိန်မှာတော့ တစ်စုံတစ်ခု မှားယွင်းနေမှန်း သိခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် KIA စစ်ဆေးရုံကို ဗိုက်ခွဲမွေးဖို့ (C-Section) ပို့ပေးကြပါတယ်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ဆိုရင်တော့ ဆေးရုံခွဲစိတ်ခန်းမှာ ဆရာဝန် နှစ်ဦး၊ သုံးဦး ရှိနေတတ်ပေမဲ့ ကျွန်မရောက်သွားတဲ့ အချိန်မှာ အလွန် ပင်ပန်းနေတော့ ခွဲစိတ်ဖို့ အဆင်သင့်မဖြစ်တဲ့ အပြင် အမျိုးသမီးဆရာဝန်တစ်ဦးထဲပဲ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ ဆရာဝန်မက “ကလေးကို ဆွဲထုတ်ဖို့” ကြိုးစားခဲ့ရာက ကလေးကို အတော်ထိခိုက်ခဲ့ပါတယ်။ မွေးဖွားစဉ်က ကလေးဟာ အသက်ရှင်ခဲ့ပေမဲ့ မကြာမီမှာ ဆုံးပါးသွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ၁၉၉၇ ခုနှစ်က ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မနောင်း)

အစပိုင်းမှာ ABSDF က KNU နဲ့ အတူ တိုက်ခိုက်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ABSDF ဟာ သင်ယူဆဲ ကာလဖြစ်တာကြောင့် KNU အရာရှိရဲ့ အမိန့်ပေးမှုအောက်မှာ ရှိပါတယ်။ နောက်ပိုင်း မှာတော့ ABSDF အနေနဲ့ ကိုယ်ပိုင်သီးသန့် တိုက်ပွဲဝင်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော်တို့ အတွက် လွတ်လပ်မှု ပိုရှိလာသလို တာဝန်လည်း ပိုကြီးလာပါတယ်။ အရင်က ကျွန်တော်တို့ဟာ အမိန့်ကို လိုက်နာလုပ်ဆောင်ခဲ့ရတာဖြစ်ပေမဲ့ ခုအခါမှာတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ဆုံးဖြတ် ချက်နဲ့ကိုယ် လုပ်ဆောင် ကြရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ABSDF ဟာမြန်မာပြည်ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ်အဖွဲ့ချုပ် (မဒတ) DAB (Democratic Alliance of Burma) အမည်အောက်မှာ စစ်ဆင်ရေးကြီးတွေကို အပွဲပွဲဆင်နွှဲခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော် DAB စစ်ကြောင်း အမှတ်စဉ် ၁၂ ရဲ့ စစ်ကြောင်းတပ်ရင်းမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာပြည်တွင်းမှာရှိတဲ့ မြို့တချို့နဲ့ အစိုးရ စစ်တပ်ဌာနချုပ်တွေကို အကြိမ်အတော်များများ ထိုးစစ်ဆင်၊ တိုက်ခိုက်တာတွေ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ တစ်ကြိမ်က ကျွန်တော်တို့ထဲက ဆေးမှူးတယောက် တိုက်ပွဲဖြစ်နေတုန်း သူ့မျက်မှန်ကို ကျပျောက်ခဲ့ ပါတယ်။ သူ ဘာကိုမှ မမြင်ရတော့တာကြောင့် လူကွဲ လမ်းပျောက်ခဲ့ ပါတယ်။ အဲဒီအခါ ရွာသားတွေက သူ့ကို တွေ့ခဲ့တော့ လုံခြုံတဲ့နေရာတစ်နေရာမှာ ဝှက်ထားပေးပြီး မျက်မှန်အသစ် တစ်လက် ပြုလုပ်ဖို့အတွက် ရန်ကုန်ကိုသွားနိုင်ဖို့ အကူအညီပေး ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့အဖေက အစိုးရဌာနက ရာထူးကြီးကြီးယူထားတဲ့ အရာရှိတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ သူ့သား ရန်ကုန်ကို ပြန်ရောက်နေတာကို သိတဲ့အခါ အာဏာပိုင်တွေကို အကြောင်းကြားခဲ့ တာကြောင့်အာဏာပိုင်တွေကသူ့ဆီကိုလာရောက်စစ်ဆေးခဲ့ကြတယ်။ စစ်ကြောရေးလုပ်နေတုန်း

သူ့ကို ရေတစ်ခွက်သောက်ဖို့ ပေးခဲ့တယ်။ နောက်တနေ့ သူ အသက် မရှိတော့ပါဘူး။ ဘယ်လို ဖြစ်သွားခဲ့တာကို ဘယ်သူမှမသိကြပါဘူး။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

ကျွန်တော်တို့ တောတောင်တွေထဲမှာ အများဆုံးတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြရတယ်။ အဲဒီတုန်းက အစား အသောက်ချက်ပြုတ်ရတာနဲ့ သောက်သုံးရေရရှိဖို့ အလွန်ခက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ချက်ပြုတ်နိုင်မဲ့ နေရာကို ရောက်ဖို့ မိနစ် ၃၀ လောက် လမ်းလျှောက်ကြရပြီး အစားအသောက် ပြန်သယ်ဆောင်တာနဲ့ ဆိုရင် နောက်ထပ် မိနစ် ၃၀ လောက်ကို ပြန်လျှောက်ကြရပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်တို့မှာ အိပ်ချိန်တောင် မရှိခဲ့ပါဘူး။ ABSDF စစ်ကြောင်းမှာ ရဲမေတွေ မရှိပေမဲ့လည်း KNU ထဲမှာတော့ ရဲမေတွေရှိကြပါတယ်။ ABSDF ရဲမေတွေက ဒေသအဖွဲ့ ရုံးခန်းတွေမှာပဲ နေရစ်ခဲ့ကြရပါတယ်။ (ရဲဘော်သန့်ဇင်)

ABSDF မှာ ကျွန်မအနေနဲ့ လူပေါင်းစုံနဲ့ အလုပ်လုပ်ရတဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံတွေကို ရခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ ကျွန်မဟာ ကရင်နီကျောင်းမှာ ကျောင်းဆရာမ၊ ကျောင်းအုပ်စာသင်ဖြင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်ဖူးတဲ့အတွက် မတူကွဲပြားတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေ ဘယ်လိုခံစားချက်မျိုး ရှိတယ်ဆိုတာ ကို နားလည်ဖို့ အမြဲကြိုးစား ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို နားလည်သဘောပေါက် ထားမယ်ဆိုရင် မတူညီတဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အချင်းချင်းကြားမှာ သာမက၊ မြို့ပြနဲ့ ကျေးလက်လူထုကြားအမျိုးသားရပ်ကြားစေ့သင့်မြတ်ရေးအတွက်ပါပဲပိုးကူညီပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေဟာ ဒီလိုကိစ္စရပ်တွေအပေါ် အတော်အတန် နားလည်သဘောပေါက်ထားတဲ့အတွက် ကျွန်မတို့အနေနဲ့ အနာဂတ်အတွက် တစ်စုံတစ်ရာ ပံ့ပိုးကူညီပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ ကွဲပြားနေတဲ့အစုအဖွဲ့တွေကြား ပေါင်းကူးတံတားထိုး ပေးနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ စနစ်ကြီးက ကျွန်မတို့ အချင်းချင်းကြား ကွဲကွာစေဖို့၊ ခြားနားစေဖို့ စနစ်တကျ ဖော်ဆောင်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း တိုင်းပြည်အတွက် ကောင်းမွန်တဲ့ စနစ်တစ်ခုကို ပြန်ပြီးတည်ဆောက်နိုင်ဖို့ ကျွန်မတို့မှာ ကြိုးလေးတဲ့တာဝန်တွေရှိနေ ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ နှစ်ရှည်လများ ဖိအားပေးခံရတာ တွေ၊ ဒုက္ခဆင်းရဲတွေ၊ ခါးသီးမှုကို ခါးစည်းခံထားခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီတာဝန်တွေကို ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ထမ်းဆောင်နိုင်လိမ့် မယ်လို့ ကျွန်မတို့ယုံကြည်မျှော်လင့်ချင် ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

မာနယ်ပလောထိုးစစ်ဟာ မြန်မာ့သမိုင်းမှာအပြင်းထန်ဆုံး စစ်ရေးအရ ထိုးစစ်ဆင်မှုဖြစ် တယ်။ ဒီစစ်ပွဲ အတွင်း ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်အတော်များများ သူတို့ရဲ့အသက်တွေကို စွန့်လွှတ် ခဲ့ရတယ်။ လူအတော်များများ အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ကြတယ်။ မာနယ်ပလောဟာ အတိုက်အခံ လှုပ်ရှားမှုရဲ့အဓိက အချက်အချာနေရာဖြစ်ပြီး အစိုးရစစ်တပ်အတွက် စိန်ခေါ်မှုအများဆုံး နေရာလည်း ဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့က အင်အားအလုံးအရင်းသုံးပြီးဖြိုခွဲခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ မာနယ်ပလောထိုးစစ်ကို ၁၉၉၁ ခုနှစ်ဒီဇင်ဘာမှာစခဲ့ပြီး ၁၉၉၂ တစ်နှစ်လုံးထိ စစ်ပွဲကြာမြင့်ခဲ့တယ်။ ၁၉၉၃ မှာ ခဏနားခဲ့ပြီး ၁၉၉၄ မှာ ပြန်စတာ ၁၉၉၅ အထိကြာခဲ့တယ်။ အဲဒီစစ်ပွဲဟာ စုစုပေါင်း ၆ နှစ်လောက် ကြာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကာလအတွင်း အကြိမ် ၂၀၀ ကျော်လောက် တိုက်ရိုက် ထိတွေ့မှုတွေရှိခဲ့တယ်။ မာနယ်ပလော ထိုးစစ်အတွင်းမှာ အဖွဲ့ပေါင်းစုံပါ ခဲ့ကြပါတယ်။ ABSDF နဲ့အတူတိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အုပ်စုတွေပူးပေါင်းတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ပူးတွဲစစ်အင်အား ၃၀၀၀ ကျော်လောက်ရှိခဲ့တယ်။ မာနယ်ပလောဟာ တော တောင်အတော်လေး ထူထပ်ပြီး ပထဝီဝင်အရလည်း အတော်ရှုပ်ထွေးတဲ့ဒေသဖြစ်တယ်။ အနီးတဝိုက် ကျေးရွာတွေမှာ နေထိုင်သူတွေဟာ ထိုင်းနိုင်ငံဆီထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ကြရတယ်။ မာနယ်ပလော စစ်ပွဲအပြီးမှာ အစိုးရစစ်တပ်ဟာ ABSDF ရဲ့အခြားသော အခြေစိုက်စခန်းတွေကို ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့ပြီ ကျွန်တော်တို့ ရဲဘော်အတော်များများ ကျဆုံးခဲ့ရတယ်။ ၁၉၉၅ မှာ မာနယ်ပလောဌာချုပ်ကို မစွန့်ခွာခင် စစ်ရေးမဟာဗျူဟာဆိုတာ သမားရိုးကျစစ်ပွဲပဲဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ လူအင်အား၊ လက်နက်ခဲယမ်းနဲ့ အခြေစိုက်စခန်းတွေရှိခဲ့တဲ့အတွက် သမားရိုးကျစစ်ပွဲကို ဆင်နွှဲဖို့ လွယ်ကူခဲ့တယ်။ မာနယ်ပလောဌာချုပ်ကို စွန့်ခွာအပြီး KNU နဲ့ ABSDF တွေ ဆုံးရှုံးခဲ့ရတဲ့

အခြေစိုက်စခန်းတွေကို ပြန်ပြီးရယူနိုင်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့သေးတယ်။ သုံးနှစ်အကြာမှာ အဲဒီစခန်းတွေရဲ့ ထက်ဝက်လောက်ကိုပြန်ပြီး သိမ်းယူနိုင်ခဲ့တယ်။ တရုတ်နယ်စပ်နဲ့ အိန္ဒိယနယ်စပ်တွေမှာ သူတို့က တခြားမဟာဗျူဟာတွေကို အသုံးပြုခဲ့တယ်။ လက်နက်ကိုင်အတိုက်အခံအဖွဲ့တွေအတွက် မာနယ်ပလောထိုးစစ်ကြီးဟာ ကောင်းကျိုးနဲ့ ဆိုးကျိုးနှစ်ခု ဒွန်တွဲခဲ့တယ်။ ABSDF အပေါ်သက်ရောက်တဲ့အကျိုးဆက်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လူ့အင်အား ကျဆင်းသွားခြင်းပဲဖြစ်တယ်။ ဒါတွေဟာ အတော်လေးအခက်ကြုံတဲ့ အချိန်တွေဖြစ်ခဲ့ပြီး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူတွေလည်း အများကြီးရှိခဲ့ပါတယ်။ စစ်ပွဲရုံးပြီး နောက်ပိုင်းမှာတော့ အရာအားလုံးဟာ ဝရုန်းသုန်းကား ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ လူ့အတော်များများလည်း လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်ကို ဆက်မလျှောက်နိုင်တော့ဘဲ စွန့်ခွာခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တချိန်တည်းမှာပဲ မဟာမိတ်အဖွဲ့တွေဆီက ယုံကြည်မှုကို ရယူနိုင်ခဲ့သလို ဒေသခံအသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ ပံ့ပိုးကူညီမှုတွေကို ပိုပြီးရခဲ့တယ်။ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မဆုတ်မနစ် ကြိုးပမ်းမှုနဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်တွေကို တွေ့မြင်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး အတွေ့အကြုံတွေ အတော်လေး ရလိုက်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့တွေနဲ့အတူတိုက်ခိုက်ရတဲ့အတွက် သူတို့ကို ပိုပြီးနားလည်သဘောပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။ အခုထိ ကျွန်တော်တို့မှာ အဲဒီအသိတရားတွေ ကိန်းအောင်းနေပြီး ဒါတွေဟာလည်းဗမာပြည်တွင်း အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးအတွက် အများကြီးအထောက်အကူ ပြုနိုင်မယ်လို့ထင်ပါတယ်။ ဒါတွေဟာ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ် ၂၀ ကျော်အတွင်း သင်ယူနိုင်ခဲ့တဲ့ အဖိုးတန်ဆုံးအရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အတော်များများ ဟာလည်း အဲဒီစံတန်ဖိုးတွေ ABSDF အတွင်းမှာ ရှိတာကို သတိထားမိလာကြပါတယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

ကျွန်တော့်စစ်ကြောင်းလည်း မာနယ်ပလောထိုးစစ်ကြီးမှာ ပါခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ထိုးစစ်မှာ ကျွန်တော့် ရဲဘော်တစ်ဦး ကျဆုံးခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ တိုက်ပွဲဝင်ရင်း ကျဆုံး သွားတာဖြစ်တယ်။ အားလုံးပေါင်း ၃၅ ယောက်လောက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့တယ်။ တချို့ရဲဘော်တွေဆို သူတို့ရဲ့ လက်တွေ့ ခြေထောက်တွေနဲ့ မျက်လုံးတွေတောင် ဆုံးရှုံးခဲ့ကြတယ်။ ရှေ့တန်းမှာ တစ်ယောက်ယောက် ကျဆုံးသွားပြီဆိုရင် သူနဲ့ အလှမ်းဝေးတဲ့အခြေစိုက်စခန်းမှာရှိတဲ့ ကျွန်တော်တို့က “မင်းဟာ ABSDF နဲ့ လုံးဝ မသက်ဆိုင် တော့ဘူး။ မင်းသွားလို့ရာသွားနိုင်ပြီ” လို့ အမိန့် ပြန်ကြရတယ်။ ဒါတွေဟာ အတော်ကို ဝမ်းနည်းဖို့ ကောင်းသလို အတော်စိတ်ထိခိုက်ဖို့ ကောင်းတဲ့အချိန်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ တကယ်လို့သာ ကျွန်တော်တို့ အခြေစိုက်စခန်းနဲ့ နီးမယ်ဆိုရင် အလောင်းတွေကို သွားသယ်ပြီး မြေမြှုပ်လို့ ရပါတယ်။ မာနယ် ပလောမှာ ABSDF စစ်သင်္ချိုင်း ရှိပါတယ်။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

ကျွန်တော့်ရဲ့ ပထမဆုံး ရှေ့တန်းအတွေ့အကြုံကတော့ ဝမ်ခ (ကော့မူးရာ) တိုက်ပွဲဖြစ်ပါတယ်။ မဲဆောက်နဲ့ နီးပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့မှာ ဝမ်ခ (ကော့မူးရာ) စခန်းကို စရောက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့အတူ တပ်စု တစ်စု ဖြစ်ပါတယ်။ ခံစစ်သေတိုက်ပွဲဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နှစ်ခွဲလောက်နေခဲ့ဖူးတယ်။ အချိန်အတော်များများ

ကတုတ်ကျင်းထဲမှာနေရင်း အချိန်ကုန်ခဲ့ဖူးတယ်။ ရန်သူက လက်နက်ကြီး အမြဲလိုလို ပစ်ပါတယ်။ အခြေအနေကောင်းတဲ့ ရက်ဆိုရင် ပိုက်ဆံရှိရင် ယွက်ရည်ဆိုင်ထိုင်လို့ရတယ်။ မိုးတွင်းဆိုတော့ ကတုတ်ကျင်းထဲနေရတာ အတော် ခက်ခဲပါတယ် အေးတယ်။ မိုးများတဲ့အခါ ရေဝင်တယ်။ အစပိုင်းမှာ မိုးကာပိုင်းခင်းပြီး မြေသားပျော့ ပေါ်မှာအိပ်ခဲ့ရတယ်။ ကတုတ်ထဲမှာ မြွေ၊ ကင်း၊ တောက်တဲ့ရှိတယ်။ အဲဒီလိုမြေကြီးပေါ်မှာ အခင်း မပါဘဲ အိပ်ရတဲ့ရက်များလာတဲ့အခါ ကျနော်တို့ အသားအရည်က ဝါကျင်ကျင်အရောင်သန်းလာပြီး ယားလာတယ် လူလည်းအားနည်းသလိုခံစားရတယ်။ ဖျားလည်းဖျားကြတယ်။ အဲဒီနောက်မှာတော့ သစ်သားတွေစုဆောင်းပြီး ကုတင်တွေ လုပ်ပြီးအိပ်ကြရတယ်။ တိုက်ပွဲက အမြဲလိုလိုဖြစ်နေတော့ အပြင်ထွက်လို့ မရဘူး။ တစ်ခါတစ်လေတော့ ကတုတ်ကျင်းအပြင်ထွက်နေကြပြီး ကျောင်းတုန်းက အကြောင်း အရေးအခင်းက အခြေအနေတွေ မြို့ပေါ်ကအခြေအနေတွေ ပြောဖြစ်ကြတယ်။ လက်နက်ကြီးအသံ ကြားတယ်ဆိုတာနဲ့ ကတုတ်ကျင်းတွေထဲ အမြန်ပြေး ဝင်ရတယ်။ ထမင်းစားနေရင်း လက်နက်ကြီးအသံနားထောင်နေရတယ်။ ကတုတ်ကျင်း တစ်ခုမှာ ၂ ယောက် အဖွဲ့ငယ်လေးတွေ ခွဲပြီးနေရတယ်။ တပ်စိတ်လိုက် ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်း စကားပြောစက်တွေနဲ့ ဆက်သွယ်ကြရတယ်။ တစ်ခါတစ်လေကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်ခဲ့ရတဲ့ အချိန်တွေ လည်းရှိခဲ့တယ်။ လွယ်လွယ်လေးနဲ့ အသက်ဆုံးရှုံးနိုင်တဲ့ အနေအထားမျိုးလည်း ရောက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ဦးတည်ချက် အောင်မြင်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တာဖြစ်တော့ အဲဒါတွေကို ဂရုမစိုက်နိုင်ဘူး။ အဲဒီအချိန်ကာလက အကြောင်းတွေကို ပြောရရင် ကျွန်တော်မှာ ပျော်ရွှင်စရာ နဲ့ပက်သက်တဲ့ အမှတ်တရ ဖြစ်စရာမရှိခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ လူငယ်ဘဝ တစ်ခုလုံးကို တိုင်းပြည်အတွက် ပေးဆပ်ခဲ့ရပါတယ်။ တစ်ခါက တိုက်ပွဲဖြစ်တဲ့ညပေါ့။ အဲဒီညက လငပုတ်ဖမ်းတဲ့ည။ တိုက်ပွဲမတိုင်ခင် တစ်ရက်က လက်နက်ကြီးကို ၅ မိနစ်တစ်လုံး ပစ်တယ်။ တိုက်ပွဲဖြစ်တဲ့နေ့နဲ့ ညမှာတော့ လက်နက်ကြီးကို တရစပ်ပစ်တာ အဲဒီအချိန် ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုလုံးမှာ ပစ်ခတ်သံတွေကိုဘဲကြားရမယ်။ ခင်ဗျား အရှေ့မြင်ကွင်းမှာ သေနတ်ပြောင်းဝက ထွက်တဲ့မီးပွင့်၊ လက်နက်ကြီးကျတဲ့မီးပွင့်နဲ့ မီးလောင် နေတာကိုပဲ မြင်ရမယ်။ တစ်ခုလုံး မီးခိုးအောက်မှာရောက်နေတာ ကျွန်တာဘာမှ မမြင်ရဘူး။ လက်နက်ကြီးက မတရားကျတော့ အတော်လေး စိုးရိမ်ကြောက်လန့်ခဲ့ကြတယ်။ တဆက်ထဲမှာပဲ ငါတို့ပဲ ဝမ်ခ (ကော့မူးရာ) စခန်းမှာ ရှိတော့တယ်ထင်တယ်။ အခြားသူတွေများ ရှိမှရှိသေးရဲ့လား ဆိုတဲ့ စိုးရိမ်မှုနဲ့အတူ အထီးကျန်မှုကိုလည်း ခံစားခဲ့ရတယ်။ အဲဒီတိုက်ပွဲပြီးတဲ့နောက် ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတဲ့ အဖြစ်အပျက်နဲ့ ကြုံခဲ့ရတယ်။ အဲဒီတိုက်ပွဲက ကျွန်တော်တို့ အနိုင်ရခဲ့တယ်။ အတိအကျ မသေချာပေမယ့် ကျွန်တော့်အထင် စစ်သုံ့ပန်း (၁၀) ယောက် ထက်မက ဖမ်းဆီးနိုင်ခဲ့ပြီး လက်နက်အမြောက်အများကိုလည်း သိမ်းဆည်းနိုင်ခဲ့တယ်။ သူတို့က ထိုင်းဘက်အခြမ်းကနေ (၂)ဖက် ညပ်ပြီးတိုက်တာ။ တိုက်ပွဲပြီးတဲ့ မနက်မှာ KNU နဲ့ ABSDF က ရဲဘော်တွေ စစ်ရုံးမှာ ရန်သူ့ဆီက သိမ်းဆည်းခဲ့တဲ့ လက်နက်တွေကို သွားကြည့်ကြတယ်။ ကျွန်တော်က မနက်စာစားပြီး ညက တစ်ညလုံးမအိပ်ရတာနဲ့ ခေတ္တ နားလိုက်အုံးမယ်ဆိုပြီး အိပ်ယာပေါ်လှဲနေတုံး မကြာခင်မှာဘဲ ရုတ်တရက် ကြီးမားကျယ်လောင်တဲ့ ပေါက်ကွဲသံတွေကို

ကြားလိုက်ရတယ်။ ဒါနဲ့ ဘာဖြစ်တာလဲဆိုပြီး စက်ဖွင့်နားထောင်လိုက်တော့ ကျွန်တော်တို့ ရန်သူ့ဆီကသိမ်းဆည်းထားတဲ့ လက်နက်ခဲယမ်းတွေ ပေါက်ကွဲတဲ့အသံဖြစ်နေတယ်။ ဘယ်နှစ်ယောက်ဆုံးသွားတယ်ဆိုတာကိုတော့ အတိအကျမသိဘူး။ အနည်းဆုံး ၃၅ ယောက် လောက် အဲဒီနေရာမှာဘဲ ပွဲချင်းပြီး သွားတယ်လို့ပြောကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရဲဘော် တစ်ယောက် ကျသွားတယ် တယောက်ကဒဏ်ရာရတယ်။ ကျွန်တော်တို့အတော့်ကို ယူကြိုး မရဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီနေရာကိုသွားလည်း မကြည့်ချင်တော့ဘူး။ KNU နဲ့ ကျွန်တော်တို့ ရဲဘော်တွေကအဲဒီနေရာကို "မသွားနဲ့။ အခြေအနေအရမ်း ဆိုးတယ်။ နေရာတိုင်းသွေးတွေကြီးပဲ၊ မင်း သူငယ်ချင်းတွေကိုလည်း ရှာတွေ့တော့မှာမဟုတ်ဘူး၊ ဘာမှကို မကျန်တော့တာ" လို့ ပြောကြတယ်။ (ရဲဘော်ဆလိုင်းယောအောင်)

ကျွန်တော် ပထမဆုံးအကြိမ်သွားတိုက်ခဲ့ရတဲ့တိုက်ပွဲဟာ အတော့်ကိုကြောက်ဖို့ ကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်အတော်ပဲ စိတ်လှုပ်ရှားခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း နောက်ပိုင်းမှာ တော့ အဲဒီခံစားချက် တွေကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော့်အသက် ၃၂ နှစ်လောက်ရှိမယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ စနစ်ကိုဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်တာဖြစ်ပြီး လူကိုတိုက်ခိုက်တာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာကို ကျွန်တော်သိပါတယ်။ တစ်ခါတစ်လေ ကျွန်တော့်စိတ်မှာ ခွဲဟာဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ အစိုးရစစ်သားတွေဟာစနစ်ရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပြီး သူတို့ရဲ့အမှားမဟုတ်ဘူး။ စနစ်ရဲ့ အမှားသာ ဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့ကိုမသတ်လိုပါဘူး။ ဒါပေမယ့်လည်း သူတို့ကို ပစ်မှတ်လိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်မပစ်ဘူးဆိုရင် သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ပစ်သွားမှာလေ။ (ရဲဘော်မင်းမင်း)

ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင် ၁၇ ယောက်လောက် တိုက်ပွဲတစ်ပွဲမှာ ကျဆုံးသွားခဲ့ရတဲ့နေ့ကို ကျွန်တော် မှတ်မိပါသေးတယ်။ ဗမာပြည်မှာ စစ်ပွဲတွေချုပ်ငြိမ်းမယ့်နေ့တစ်နေ့ကိုလည်း မျှော်လင့်ခဲ့ဖူးတာကို သတိရမိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဗမာအချင်းချင်း တိုက်နေရတဲ့အတွက် ကြောင့်ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ပွဲတွေရဲ့သဘောတရားမှာသင်နိုင်ရင် သင်ရုံးမယ်၊ အကယ်၍ သင်ရုံးရင် လည်း ရုံးမယ်သာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

ရွှေရုပ်တု

ရဲဘော်

နွေလည်လရက်ရဲ့ တစ်ရက်မှာ
ငါတို့ကို ရဲဘော် ခွဲထွက်သွားခဲ့တယ်။

ရဲဘော်ရဲ့ ဈာပနကို

ငိုရှိုက်ခြင်းနဲ့ ပို့ဆောင်ဂုဏ်ပြုဖို့

ငါတို့မှာ အချိန်မရှိ၊

ရဲဘော်ရဲ့ ရုပ်တုကို

ယဉ်ကျေးစွာ ထုလုပ်ဖို့ ပြီးတော့

ထိုက်တန်စွာ ထုလုပ်ဖို့

ငါတို့မှာ ရွှေသားမရှိ။

ဒါပေမယ့်

သွေးတွေရွှဲနစ်နေတဲ့

ရဲဘော်ရဲ့ အကျိုးကို

ငါတို့အလံထူလို့

ရှေ့သို့ ရှေ့ကို

ရှေ့ဆီကို သွားနေကြတယ်ဆိုရင်

နှစ်နှစ်ချိုက်ချိုက်

အိပ်ပျော်လိုက်ပါတော့ ရဲဘော်။ ။

ငွေးအောင်

ရှေ့တန်းရောက်သွားတဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့မြို့ပြတွေမှာ နေခဲ့တုန်းကလို အရာတွေအားလုံး မရနိုင် တော့တာကို အမှတ်ရမိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ KNU ကို အတော့်ကိုဆိုးသွမ်းတဲ့

သောင်းကျန်းသူတွေအဖြစ် ပုံဖော်ထားတဲ့ အစိုးရကဝါဒဖြန့်တဲ့ ရုပ်ရှင်တွေကိုသာ ကြည့်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ သူတို့ကို အစိုးရရုပ်ရှင် တွေထဲကအတိုင်း ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ထင်မှတ်ပြီး ကြီးပြင်းလာ ခဲ့ကြတယ်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေအကြောင်းကိုလည်း ဘယ်တုန်းကမှ သေသေချာချာ ကွဲကွဲ ပြားပြား မသိခဲ့ဖူး။ ဒါပေမယ့်လည်း တိုင်းရင်းသားဒေသတွေဆီရောက်ခဲ့တဲ့အချိန် မှာတော့ KNU တွေဟာ ကျနော်တို့ ထင်ထားသလို မဟုတ်တာကို တွေ့ခဲ့ရပြီး ကရင်လူမျိုးတွေဟာ အခြေအနေအရပ်ရပ်အောက်မှာ အသက်ရှင်ရပ်တည်နိုင်ဖို့ပဲ ကြိုးပမ်းနေကြရတာကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။ သူတို့နဲ့အတူနေခဲ့ရတဲ့အတွက် သူတို့ရဲ့ယဉ်ကျေးမှုတွေကိုလည်း လေ့လာ သိရှိခဲ့ရတယ်။ ကျနော်တို့ဟာအတော့်ကိုဝေးလံတဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်မပြောနဲ့ ကရင်ပြည်နယ်ကိုတောင် အရင်က မရောက်ဖူးဘူး။ သူတို့ဟာ ဗမာလူမျိုးတွေကိုမြင်တာနဲ့အတော့်ကို ကြောက်ရွံ့နေကြတာကို တွေ့ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကလေးတွေ အပါ အဝင်ပဲလေ။ သူတို့ဟာ ဒီလိုအကြောက် တရားကြီးတွေကို ဆွေ စဉ်မျိုးဆက် သယ်ဆောင်လာခဲ့ကြတာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကို)

စစ်သင်တန်းအပြီးမှာကျွန်တော့်ကိုစစ်ကြောင်းတစ် ကြောင်းရဲ့ .ရှေ့တန်းဆီကိုစေလွှတ်တာဝန်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တာဝန်ယူရတဲ့အပိုင်းဟာ တိုက်ရေးခိုက်ရေး မဟုတ်ဘဲကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု ပေးရတဲ့အပိုင်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော်တို့စခန်းမှာ ဆေးကျောင်းသားတွေ အတော်များများ ရှိတဲ့အတွက်ကျွန်တော်တို့နဲ့အတူ ဆေးဘက် ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းအများအပြားကို ခေါ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်ဟာ ကျွန်တော့်အတွက်တော့ ပထမဆုံးအကြိမ်အနေနဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေကို တွေ့ဆုံခဲ့ဖူးတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီမတိုင်ခင်က သူတို့အကြောင်းကို ကျွန်တော်လုံးဝမသိခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုင်းရင်းသားဒေသတွေမှာရှိတဲ့ ရွာတစ်ရွာကို ရောက်တယ် ဆိုတာနဲ့သူတို့ရဲ့မိသားစုဝင်တွေလို ခံစားမိစေဖို့ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က သူတို့ကိုအနည်းဆုံးတော့ ရေခပ်ကူတာတွေ၊ ထင်းခွေပေးတာတွေနဲ့ ကူညီဖို့ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့

ခံယူချက်ကကျွန်တော်တို့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်ကို လျှောက်ခဲ့တာဟာ အစိုးရ ဖြုတ်ချရေးတစ်ခုတည်းအတွက် မဟုတ်၊ ပြည်သူတွေကို ကူညီပေးဖို့အတွက်လည်းဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ လူထုအတွက် လုပ်ဆောင် ရမယ်လို့ ခံစားပြီး သူတို့အတွက် လုပ်ဆောင်နေတယ်လို့ ခံယူခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ သူတို့ရဲ့အိမ်တွေမှာနေထိုင်ခွင့် ရကြပြီး သူတို့ကလည်း ကျွန်တော်တို့ကို နွေးနွေးထွေးထွေး ဆက်ဆံ ခဲ့ကြတယ်။ တိုင်းရင်းသား ရွာသားတွေဟာ အစိုးရစစ်တပ်ကိုမုန်းတီးကြတယ်။ သူတို့က အစိုးရစစ်တပ်ကို “ဗမာစစ်သားတွေ” လို့ သူတို့ရဲ့ ဘာသာစကားနဲ့ ခေါ်ဆိုခဲ့ကြပြီး ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ကိုတော့ “ကျောင်းသားစစ်သားတွေ” လို့ ခေါ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ မတူကွဲပြားတဲ့ အမှတ်လက္ခဏာ တွေရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့်အတွေ့အကြုံအရ ခင်ဗျားဟာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေကို နွေးနွေးထွေးထွေး ဆက်ဆံမယ်ဆိုရင် သူတို့ဆီကလည်း နွေးထွေးမှုကို ပြန်ပြီးရမှာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်မင်းဇော်)

KNU စစ်သားတွေဟာ ဗမာစကားမပြောတတ်ကြသလို ကျွန်တော်တို့ကလည်း ကရင်စ ကားမပြောတတ်ကြဘူး။ အဲဒါကြောင့် ပြောဆိုဆက်ဆံတဲ့နေရာမှာ အတော်လည်း ခက်ခဲခဲ့ ပါတယ်။ သူတို့ထဲက တချို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ကို “ဗမာဟာ ကရင်မဟုတ်ဘူး” လို့ ပြောခဲ့ကြတယ်။ တစ်ခါတလေ အဲဒီ အခြေအနေမျိုးကို ကျွန်တော်အတော်လေး ပူပန်မိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တစ်ဆင့်ချင်းပဲသွားရမှဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အပေါ် သူတို့ရဲ့ယုံကြည်မှုရဖို့အတွက် အချိန် အတော်လေး ယူခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့ သူတို့ကျွန်တော်တို့အပေါ် မယုံကြည်ဖြစ်တာကို ကျွန်တော်နားမလည်နိုင်ခဲ့ဘူး။ အခုတော့ ကျွန်တော်နားလည်လာခဲ့သလို လက်လည်းလက်ခံမိ ပါတယ်။ KNU အထက်အရာရှိတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးတဲ့စကားတစ်ခွန်း ရှိပါတယ်။ “ ABSDF နဲ့ KNU ကြား ဘာပြဿနာမှမရှိဘူး။ ငါတို့တွေ အတူတိုက်လို့ရတယ်”။ (ရဲဘော်မြဝင်း)

၁၉၉၈ မတိုင်ခင်က ကျွန်တော်ဟာ တိုင်းရင်းသားဒေသတွေမှာ ဘာတွေဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို မသိခဲ့ဘူး။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်တို့ဟာ အစိုးရကထုတ်လွှင့်တဲ့ ရေဒီယိုလှိုင်းတစ်ခုနဲ့ အစိုးရ ပိုင် သတင်းစာတစ်မျိုးပဲ ဖတ်ရှုနားထောင်ခဲ့ရတယ်။ သတင်းတွေဟာလည်း ဝါဒဖြန့်သတင်းတွေ ပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအုပ်စုတွေရဲ့ မကောင်းတာတွေကိုပဲ ကြားခဲ့ရတယ်။ သူတို့ ဘယ်သူ့ကို ဘယ်လိုသတ်လိုက်တယ်... စတဲ့ ဝါဒဖြန့်သတင်းတွေပဲ ကြားရ တယ်။ တကယ်လို့ ခင်ဗျားဟာ အဲလိုဝါဒဖြန့် သတင်းတွေကိုနေ့တိုင်းကြားနေရမယ်ဆိုရင် အဲဒါတွေကိုယုံကြည်မိမှာပဲ။ ကျွန်တော် လွတ်မြောက်နယ်မြေထဲ ရောက်သွားတဲ့အခါမှာတော့ ကျွန်တော် တွေ့ကြုံ မြင်ခဲ့ရတာတွေနဲ့ အစိုးရပြောတာတွေနဲ့က လုံးဝခြားနားနေတယ်။ KNU က ကျွန်တော် တို့ကို ကြိုဆိုခဲ့ပြီး လုံခြုံတဲ့နေရာတစ်ခုဆီကို ရောက်တဲ့အထိ လုံခြုံရေးယူပေးခဲ့တယ်။ အစိုးရရဲ့ တိုင်းရင်းသား နယ်မြေတွေမှာ ကျူးလွန်ခဲ့တဲ့ လူ့အခွင့်ချိုးဖောက်မှု၊ အရပ်သား ပေါ်တာတွေကို လူသားမိုင်းရှင်း ကရိယာ အဖြစ်အသုံးပြုတာတွေ၊ ရပ်ရွာအိမ်နှင့် စပါးကျည်တွေ ကို မီးရှို့တာ၊ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းတာတွေကို သိခဲ့ရတယ်။ စစ်သားတွေရဲ့ မုဒိမ်းကျင့်တာခံရပြီး သေနတ်

နဲ့ ပစ်သတ်ခံခဲ့ရတဲ့အမျိုးသမီးတဦးရဲ့မိသားစုဝင်နဲ့လည်း တွေ့ခဲ့ရတယ်။ သူတို့တတွေ ဗမာတွေကို ဘယ်လောက်နာကျည်း မလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားတွေက စစ်တပ်ဟာ ဗမာ၊ ဗမာဟာစစ်တပ်လို့ လက်ခံသတ်မှတ်ထား ကြတာဖြစ်တယ်။ ဗမာ စကားအသံကြားရင် ရန်သူလို့သတ်မှတ်ကြတယ်။ ဗမာစကားပြောတဲ့သူကို မုန်းကြတယ်။ အဲဒီကတဆင့် ဗမာလူမျိုး တွေကို မုန်းတီးခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ဆီမှာ အဲဒီလိုခံစားချက်မျိုးရှိနေခဲ့တာဟာ ကျွန်တော်တို့ စရောက်ခါစ ၁၉၈၈ လောက်ကတည်းက ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ABSDF ဟာ သူတို့နှင့် အတူ လက်တွဲပြီး စစ်အစိုးရကိုဆန့်ကျင်တော်လှန်နေတာကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ခဲ့ကြတယ်။ KNUနှင့်ကျနော်တို့အတူတကွလက်တွဲတိုက်ပွဲဝင်ရင်း ရင်းနှီးခဲ့ကြရာက ကရင်လူထုနှင့်ကျနော်တို့ အကြားမှာ ရင်းနှီးမှုဆက်သွယ်မှု အစပျိုးခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ခံစားချက်တွေကို နားလည် လက်ခံနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ကလည်း ကျွန်တော်တို့ကိုပြန်ပြီးနားလည်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော် တို့ဟာ အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက် နိုင်ရေးအတွက် စွန့်လွှတ်တိုက်ပွဲဝင်နေ ကြသူတွေ သူတို့အတွက်တိုက်ပွဲဝင်နေသူတွေအဖြစ် မြင်လာကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် အတူလက်တွဲတိုက်ပွဲဝင်နေတဲ့ အချို့ကရင်ရဲဘော်တွေဆိုလျှင်ဗမာလူ မျိုးအပေါ် မုန်းတီးနာကျည်း စိတ်တွေကို ဆေးမှင်ကြောင်ထိုးပြီးဖော်ပြတာကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။ “ခွေးဗမာငါသတ်မည်” ဆိုတဲ့ စာလုံးတွေထိုးထားတာတွေတွေ့ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော် ဟာဗမာလူမျိုးတယောက်ဖြစ်တဲ့အတွက် ထိုစာတမ်းတွေ တဲ့အခါ ဘယ်လို ခံစားရမလဲဆိုတာ တွေးကြည့်နိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မကဒတဟာ (၂၄) နှစ်တာ ကာလ တလျှောက်လုံး အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးကို ရဲဘော်မှ ခေါင်းဆောင်အထိ အဆင့်တိုင်းမှာ တည်ဆောက်ခဲ့ပါတယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော်တို့အပေါ် ယုံကြည်မှုကတော့ (၂၅)% ထက်ပိုနိုင်မယ် မထင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့တောထဲ စရောက်ချိန်မှာ ကရင်လူမျိုးတွေက ကျွန်တော်တို့ကို “ပယော်” လို့ခေါ်ကြပါတယ်။ အဲဒါက ကရင်ဘာသာစကား နဲ့ဆိုရင် “ဗမာလို့” အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ဗမာစစ်သားနဲ့ ဗမာလူမျိုးတွေကိုလည်း “ပယော်” လို့ခေါ်ကြတယ် ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဗမာစကားပြောကြတာကိုး။ အဲဒီလိုနဲ့ ရှေ့တန်းဆင်း လူထုနဲ့ ထိတွေ့မှုများလာတဲ့ အခါမှာတော့ အမြင်တမျိုးပြောင်းလာခဲ့ကြတယ်။ စစ်တပ်ရောက်လာပြီဆိုရင် သူတို့က “ပယော် ဟဲလီး” (ဗမာလာပြီ) လို့ ပြောပြီးထွက်ပြေးကြတယ်။ ကျနော်တို့က အမိုးကျနော်တို့လဲ ဗမာဘဲလို့ပြောတော့ အမိုးက ဖိုးခွားရေ မင်းတို့က ပယော်မဟုတ်ဘူး မင်း တို့က “ကျော်ဖိုး” လို့ပြောတယ်။ ကျော်ဖိုးဆိုတာ ကရင်စကားအရ “ကျောင်းသား” လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ အဓိပ္ပါယ်ကတော့ ကျနော်တို့က ပယော် ဗမာမဟုတ်ဘဲ ကျောင်းသား ကျော်ဖိုးလူမျိုးဖြစ်သွားတဲ့သဘောကို ညွှန်းဆိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် သူတို့အကြားမှာရှိတဲ့ ယုံကြည်မှုကို ပြဆိုခြင်းလည်းဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကရင်ဒေသမှာ တွေ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေဟာ အခြားတိုင်းရင်းသားဒေသတွေဖြစ်တဲ့ မွန်၊ ကရင်နီ၊ ပအို၊ ချင်း၊ ရခိုင်၊ ရှမ်းနဲ့ ကချင်ဒေသတွေမှာ နေထိုင်ကြတဲ့အခြား ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင် ရဲဘော်တွေ ရဲ့အတွေ့အကြုံတွေနဲ့ အတူတူပါဘဲ။ သေချာတာတရားကတော့ သူတို့အားလုံး ဗမာကိုမုန်းတီး ကြတယ် ဆိုတာပါဘဲ။ ကျွန်တော်တို့က သူတို့ကိုရှင်းပြရတယ်။ စကားပြောကြည့်ရတယ်။ သူတို့ဆီမှာ ကိန်းအောင်နေတဲ့ ဒေါသစိတ်တွေ၊ ခံစားချက်တွေကို ချက်ခြင်း ဖယ်ထုတ်ဖို့ဆိုတာ

အတော်ခက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ (၂၄) နှစ်လုံးလုံး အတူတကွ လက်တွဲပြီး တိုက်ပွဲဝင်နေတောင် မယုံကြည်မှု သံသယဖြစ်မှုတွေကို တွေ့နေရဆဲပဲ။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ဒါတွေကိုလည်း နားလည်သဘောပေါက်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ စိတ်ကိုပြောင်းလဲပစ်ဖို့ ဆိုတာလွယ်ကူတဲ့ ကိစ္စတော့ မဟုတ်ပါဘူး အတော်ခက်ပါတယ်။ ဒါတွေဟာ စစ်ရဲ့ အကျိုးဆက်တွေဖြစ်ပြီး စစ်ပွဲတွေရဲ့ ရလဒ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ အပြန်အလှန် ခင်မင်ရင်းနှီးမှုရရှိ ကြီးစားခဲ့ကြတယ်။ “ခင်ဗျား ကျွန်တော်ကို အသိအမှတ်ပြုတယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်ကလည်း ခင်ဗျားကို ပြန်အသိအမှတ်ပြုမှာဖြစ်တယ်။” ဒါတွေဟာ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးရဲ့ ပထမခြေလှမ်းဖြစ်တယ်။ ခင်ဗျားနှင့် ကျွန်တော်အတူတကွ အလုပ်တွဲလုပ်ပြီးတော့ အချိန်ကာလတစ်ခုကိုရောက်တဲ့အခါမှာ “ခင်ဗျားကျနော့ကို အနည်းငယ်ယုံကြည်လာ မယ်။ ကျွန်တော်ကလည်း ခင်ဗျားကိုအနည်းငယ် ယုံကြည် လာမှာဖြစ်တယ်။” ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်းအကြားမှာ ကူညီပေးမမှုတွေကို ဘုံလုပ်ဆောင်ချက်အနေနဲ့ လုပ်ဆောင်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒါကြောင့် ABSDF မှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပုခုံးပေါ်မှာ တာဝန်များစွာရှိတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာအမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး အတွက် တာဝန် (၂)ခုကို တပြိုင်တည်းလုပ်နေရတာဖြစ်တယ်။ မြန်မာလူမျိုးအချင်းချင်းအကြား အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး နဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ မြန်မာလူမျိုးများအကြားအမျိုးသားရင်ကြား စေ့ရေးတို့ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အဲဒီအစွန်းနှစ်ဖက်ကြားမှာ ရှိနေကြတယ်။ အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ရေးဟာ အတော်ကိုရှည်လျားတဲ့ ဖြစ်စဉ်ကြီးတစ်ခု၊ အသက်ရှင်နေသမျှကာလ အထိဆောင်ရွက်နေရမှာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်ဆလိုင်းယောအောင်)

ကျွန်တော်တို့ ABSDF ကိုစပြီးဖွဲ့စည်းချိန်မှာ လက်နက်ခဲယမ်းတွေမရှိခဲ့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ KNU နဲ့ အခြားတိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တွေဆီက လက်နက်ခဲယမ်းတွေ ပံ့ပိုးကူညီပေးဖို့ အကူအညီတောင်းခဲ့ရာမှာ သူတို့ရဲ့ ယုံကြည်မှုရပြီးနောက်ပိုင်းမှပဲ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို စပြီးကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြတယ်။ ကရင်လူမျိုးတွေဟာ ဗမာလူမျိုးတွေကို မုန်းတီးခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအမုန်းတရားတွေကို ကျော်လွှားနိုင်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ဟာ သူတို့နဲ့ အတူတူ ရှေ့တန်းကိုသွားပြီးသူတို့ဖက်ကနေ အတူတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ရတယ်။ ပထမဆုံးတိုက်ပွဲမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဗမာစစ်တပ်က စစ်သား (၆) ယောက်ကို သတ်နိုင်ခဲ့ပြီး အဲဒီစစ်တပ်နောက် ဆုတ်သွားခဲ့ကြတယ်။ KNU ကကျွန်တော်တို့ဟာတခြားဗမာလူမျိုးတွေကို မပစ်သတ်ဘူး လို့ထင်ခဲ့ပေမဲ့လည်း ကျွန်တော်တို့ တိုက်ခိုက်တာကို သူတို့ မြင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တိုက်ခိုက်ခဲ့တာကိုကြည့်ပြီး ကျွန်တော်တို့ဟာအမှန်တကယ်ပဲ အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ပွဲဝင်နေတယ်ဆိုတာကို သဘောပေါက်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ပဲ ကျွန်တော်တို့ကို သူတို့က စပြီး ယုံကြည်လာကြတယ်။ တစ်ခါတစ်လေမှာကျွန်တော်တို့ဟာ KNU နဲ့အတူ ပူးတွဲတိုက်ပွဲဝင် ခဲ့ရတယ်။ တစ်ခါတစ်လေမှာ ကျွန်တော်တို့ကသူတို့ကို “မင်းတို့ နောက်ကနေခဲ့၊ ငါတို့ရှေ့က သွားမယ်” လို့ ပြောရတယ်။ အဲဒါမှပဲ ကျွန်တော်တို့ဟာ အမှန်အကန်ကြိုးစားနေကြတာကို တွေ့မြင်နိုင်မှာဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ သံသယတွေကိုဖယ်ရှားဖို့ ကျွန်တော်တို့ဆန္ဒပြင်းပြခဲ့ကြပါတယ်။

အဲဒီလိုမှပဲ သူတို့ဆီက လက်နက်ခဲယမ်းနဲ့အစားအစာတွေ ပိုပြီးရမှာဖြစ်တယ်လေ။
(ရဲဘော်မောင်မောင်တိတ်)

ကျွန်တော် KNU ဆီကနေ သင်ယူခဲ့ရတာတွေအများကြီးရှိပါတယ်။ အထူးသဖြင့် စစ်ရေးဆိုင်ရာမဟာဗျူဟာတွေကို သင်ယူနိုင်ခဲ့တယ်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် NLD ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ အိမ်ပြန်နိုင်ပြီလို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အတော်လေး ပျော်ရွှင်ခဲ့ပေမဲ့လည်းရှေ့တန်းမှာရှိတဲ့ ရွာသားတွေကတော့ ဝမ်းနည်းနေကြပုံရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျောင်းသားတွေ နေရပ်ပြန်ကြတော့မယ်လို့ ထင်ကြပြီး သူတို့က “ငါတို့ အတွက်ကရော ဘယ်လိုလုပ်မလဲ” လို့ မေးကြတော့ ကျွန်တော်တို့က “စိတ်မပူပါနဲ့။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ရွေးကောက်ပွဲနိုင်ပြီ။ သူ အားလုံးကို ဖြေရှင်းပေးမှာပါ” လို့ ပြန်ပြောခဲ့တာကို အမှတ်ရနေပါတယ်။ (ရဲဘော်ခင်မောင်ဝင်း)

အတိတ်ကိုပြန်လှည့်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ရွာသားတွေကို ဘယ်လိုကူညီခဲ့ကြတယ်၊ စာသင်ကျောင်းတွေကို ဘယ်လိုကူညီတည်ဆောက်ပေးခဲ့ကြတယ်ဆိုတာကို ပြန်ပြီး အမှတ်ရမိပါတယ်။ အဲဒီကျေးရွာတွေက ဆရာ၊ ဆရာမတွေဟာ မြန်မာပြည်အထက်ပိုင်းကလာကြပြီး သူတို့ရတဲ့လစာဟာ သူတို့ဘဝရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် အတော်လေးနည်းပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ပိုက်ဆံမရှိပေမဲ့လည်း စီးပွားရေးသမားတွေဆီက ကျွန်တော်တို့အလှူငွေတွေ ကောက်ခံပြီး ဆရာ၊ ဆရာမတွေကို ကူညီပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ စာသင်ကျောင်း အဆောက်အဦးတွေဟာ စာသင်ကျောင်းပါလို့တောင်ပြောရမှာ ခပ်ခက်ခက်ပဲ။ အဲဒါကြောင့် အဲဒီစာသင်ကျောင်းတွေ မွမ်းမံရေးမှာ အကူအညီပေးခဲ့ကြပြီး လမ်းဖောက်လုပ်ရေး တွေမှာလည်း ပါဝင်ကူညီခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်ဆိုရင် ကလေးမီးဖွား ပေးရာမှာလည်း ကူညီခဲ့ဖူး ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ပံ့ပိုးကူညီခဲ့ကြတယ်။ ရွာသားတွေကလည်း ABSDF အတွက် ဆန် ဒါမှမဟုတ် အစားအသောက်တွေ သိုလှောင်ပေးထားပါတယ်။ ရွာသားတွေကို ကျွန်တော်တို့က “အစိုးရဟာ ဗမာတွေဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း ဗမာလူမျိုးတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကွဲပြားတဲ့ ဗမာလူမျိုးတွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို “ဗမာတွေ” လို့မခေါ်ဘဲ “ရန်သူတွေ” လို့သာ ခေါ်ကြပါ” ဆိုပြီး ပြောထားခဲ့ရတယ်။ အဲဒီအချိန်တွေဟာ ပျော်ရွှင်ဖို့ကောင်းတဲ့ အချိန်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

ABSDF ရဲ့ အထင်ရှားဆုံး ပေးဆပ်လုပ်ဆောင်မှုကတော့ မြန်မာပြည်တွင်းက လူထုတွေကိုတိုင်းရင်းသားလူထုက ဘာကြောင့် တော်လှန်နေတယ်ဆိုတာကို ပိုပြီးသိစေဖို့နဲ့ သူတို့ရဲ့ရုန်းကန်ကြိုးပမ်းမှုတွေရဲ့နောက်ကွယ်က အကြောင်းရင်းတွေကို လူထုကပိုပြီး သိရှိလာစေဖို့ပံ့ပိုးကူညီတာတွေဖြစ်တယ်။ ABSDF ရဲ့ တော်လှန်ရေးနည်း ၃ နည်းဖြစ်တဲ့ သံတမန်နည်း၊ စစ်ရေးနည်းနဲ့ နိုင်ငံရေးနည်းတွေဟာ အခုချိန်ထိ ဒွန်တွဲပြီးရှိနေဆဲဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်လွမ်းကို)

ဒေသခံရွာသားတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ကို အကာအကွယ်ပေးခဲ့ကြတယ်။ သူတို့ကြောင့်သာ မဟုတ်ခဲ့ရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ အခုအချိန်မှာ သေပြီးလောက် ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ သူတို့ဟာ အစိုးရစစ်တပ်ကို အတော်လေးကြောက်ရွံ့ကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ စစ်သားတွေ သူတို့ရွာကို ရောက်တဲ့အခါမှာ အမျိုးသမီးတွေကို မုဒိမ်းကျင့်တာတွေ၊ အမျိုးသားတွေ ကိုဖမ်းဆီးတာတွေ၊ မေးမြန်းစစ်ဆေးတာတွေ၊ လူထုရှေ့မှာ သတ်ဖြတ်ပြတာတွေစတဲ့ ညှင်းဆဲနှိပ်စက်မှုတွေကို ကျူးလွန်ခဲ့ကြတာကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ကျောင်းသားတွေ လာရောက်ကြတဲ့အခါမှာ သူတို့ကို အတော်လေး ကောင်းကောင်းမွန်မွန်နဲ့ ကြင်နာစွာ ဆက်ဆံ ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့က သူတို့ကို ကူညီပေးခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဗဟုသုတတွေကို ဝေငှပေးခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို ခင်မင်ကြတယ်။ ရှေ့တန်းမှာ ကြုံရတဲ့ရွာသားတွေအကြောင်း ပြောရရင် နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိပါတယ်။ တစ်မျိုးက တောထဲတောင်ထဲမှာ တချိန်လုံး ပုန်းလှို့ကွယ်လှို့ နေကြရသူတွေဖြစ်ပြီး၊ နောက်တစ်မျိုးကတော့ အစိုးရထိန်းချုပ်မှု အောက်မှာရှိတဲ့ ကျေးရွာတွေမှာ နေထိုင်သူတွေဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလူတန်းစားနှစ်မျိုးစလုံးနဲ့ ဆက်ဆံခဲ့ ရတယ်။ အစိုးရထိန်းချုပ်မှု အောက်မှာရှိတဲ့ရွာတွေကို သွားတဲ့အခါမှာ အတော့်ကို သတိထားကြ ရပါတယ်။ ရွာသားတွေက ကျွန်တော်တို့ကို အစားအသောက်တွေပေးကြသလို၊ ကျွန်တော်တို့ကလည်း အတော်လေးသတိရှိရှိနဲ့ နေရတယ်။ အကြမ်းပတမ်း ဆက်ဆံလို့မရဘူး။ သူတို့ကိုခင်ဗျားဘာလုပ်နေလဲ၊ ဘာအတွက်ကြောင့်လုပ်နေရလဲဆိုတာနားလည်သဘောပေါက်ဖို့ ပြောထား ရတယ်။ ဥပမာအားဖြင့်ဗျာ၊ ပဋိပက္ခဒေသတွေမှာရှိတဲ့ ရွာသားတွေဟာ ဓာတ်ခဲအသေးတွေကို ကိုင်ဆောင်ခွင့် မရှိဘူး။ စစ်တပ်ကတွေ့ရင်အပြစ်ဒဏ်ပေးတာခံကြ ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရေဒီယို ဆက်သွယ်ရေးအတွက် ဓာတ်ခဲဆိုတာအလွန် အရေးပါပြီး အသုံးလိုပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် အဲဒီဓာတ်ခဲတွေရဖို့ တစ်ခုတည်းသောနည်းလမ်းဟာ ပြည်တွင်းမှာရှိတဲ့ မြို့တွေဆီမှာသာရနိုင်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ရွာသားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အသက်ကိုစွန့်၊ မြို့ပြတွေဆီသွားပြီး ကျွန်တော်တို့အတွက် ဓာတ်ခဲတွေဝယ်ပေးခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီနည်းနဲ့သူတို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ကို ဘယ်လောက်ထိ ပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြတယ်ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

ကျွန်တော်တို့မှာဦးတည်ချက် (၄) ရပ်ရှိပါတယ်။ ဒီဦးတည်ချက်တွေဟာ မြန်မာပြည်အတွက် အရေးကြီးတဲ့ အချက်တွေဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေမရှိဘဲ သာယာဝပြောတဲ့ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုကြီး ဖြစ်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ အားလုံးထဲမှာ အရေးကြီးဆုံးကတော့ ဖက်ဒရယ်စနစ်ဖြစ် ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ မြန်မာပြည်မှာတိုင်း ရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံနေထိုင်ကြပြီး သူတို့မှာ ဘာအခွင့်အရေးမှ မရှိကြလို့ပါ။ ကျွန်တော်တောထဲစရောက်တဲ့အချိန်မှာ လူ့အခွင့် အရေးအကြောင်းကို နည်းနည်းပါးပါး တကယ့်ကို အနည်းငယ်လောက်ဘဲ သိပါတယ်။ တစ်ခါ တလနိုင်ငံခြားသားတွေရောက်လာကြတာရှိပေမယ့် သူတို့လည်း လူ့အခွင့်အရေးအကြောင်း ကောင်းကောင်း မသိကြပါဘူး။ အဲဒီလိုဖြစ်ရတာကလည်း သူတို့ဟာ မွေးကတည်းက အခွင့် အရေးတွေ ရခဲ့ကြတော့ ဘာတွေက လူ့အခွင့်အရေးဖြစ်တယ်ဆိုတာမသိတာပြသနာမရှိပါဘူး။

သူတို့ ဆန္ဒပြလိုက်ပြနိုင်တယ်။ သူတို့ရဲ့ အစိုးရကို သူတို့ဝေဖန်ချင်တယ်ဆိုလည်း ဝေဖန်နိုင်တယ်။ မြန်မာပြည်မှာတော့ ဘယ်လိုလွတ်လပ်မှုမျိုးမှ မရှိပါဘူး။ အဲဒီအခါကျတော့ ကျွန်တော်တို့ကထိုအခွင့်အရေးတွေအတွက်တိုက်ပွဲနေတာသူတို့အတွက်တော့ရီစရာကြီးတခုလိုဖြစ်နေတာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့မှာ လူ့အခွင့်အရေးလည်း မရှိဘူး။ အဲဒါကြောင့် အဲဒီအချက်ဟာကျွန်တော်တို့အတွက် အတော်ကိုအရေးကြီးပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေအတွက်လည်း အရေးကြီးပါတယ်။ (ရဲဘော်ဆလိုင်းယောအောင်)

ABSDF ဟာ ၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံကြီးကနေ မွေးဖွားလာခြင်း ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အမှတ်ရနေဖို့အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါဟာ တစ်ခုတည်းရှိတဲ့ကျောင်းသားတပ်ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေကပဲ သူ့ရဲ့တူမတူတဲ့ ထူးခြားမှုဖြစ်တယ်။ ကျောင်းသားဘဝကနေ စစ်သားဘဝကို ပြောင်းသွားခဲ့ကြတယ်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုအဖွဲ့တွေနဲ့ တည်ဆောက်ခဲ့တဲ့ယုံကြည်မှု၊ သူတို့ဆီက ရခဲ့တဲ့ နားလည်မှုတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ABSDFအတွက် အင်အားတွေဖြစ်တယ်။ စိန်ခေါ်မှုတွေကြားက ABSDF ဟာ လူထုလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တယ်။ ရပ်ရွာလူထုတွေနဲ့ အတူလုပ်လုပ်ခဲ့တယ်။ ဘဝစွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ပေးခဲ့တယ်။ အဲဒါတွေကိုအတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ စစ်အေးကာလ အပြီး အခြေအနေ တွေအတိုင်း လိုက်လျောညီထွေစွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မြန်မာပြည်အတွင်း ဖက်ဒရယ်စနစ်ကိုရှေ့တန်းကနေပြီး ရပ်တည်ပေးခဲ့ကြသလို ဖက်ဒရယ်စနစ် အကြောင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ကိုလည်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးပါတယ်။ ABSDF မတိုင်ခင်က ဘယ်သူမှ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေရဲ့ တော်လှန်ရေးကိုအသိအမှတ် မပြုခဲ့ဘူး။ သူတို့ကို “သောင်းကျန်းသူတွေ” “သူပုန်တွေ” လို့ပဲ ထင်မြင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ သူတို့နဲ့ ပေါင်းကူးတံတား တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့တယ်။ သူတို့ကိုအခြား ခေါင်းဆောင်တွေက နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ဖို့အတွက် ခေါင်းဆောင်များနဲ့တွေ့ဆုံနိုင်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ စီစဉ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ NLD လို ပါတီမျိုးတောင် ၂၀၁၀ ခုနှစ် မတိုင်ခင်အထိ ဖက်ဒရယ်စနစ်အကြောင်း တစ်ခွန်းမှ မဟခဲ့ဖူးဘူး။ ဒါပေမယ့် အခုအခါ လူတိုင်း နီးပါးလို ဖက်ဒရယ်စနစ်ကိုစပြီး ရည်ညွှန်းလာသလို အစိုးရ ကိုယ်တိုင်လည်းအပါအဝင်ဖြစ်လာတယ်။ ဒါတွေဟာABSDFကလွန်ခဲ့သည့် ၂၅နှစ်တာလုံးလုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့အကျိုးသက်ရောက်မှုပဲဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်မင်းမင်း)

ABSDF မှာ စုပေါင်း ခေါင်းဆောင်မှုစနစ်ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို စုပေါင်းချမှတ်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခေါင်းဆောင်ရွေးချယ်ရာမှာအများဆုံးအပေါ်မူတည်ပြီးတော့ပဲ ရွေးချယ်ပါတယ်။ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာနေရာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာနေရာပဲဖြစ်ဖြစ် ABSDF အဖွဲ့ဝင်တွေဆီကနေ အတည်ပြုထောက်ခံမှု လိုအပ်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ခြင်း စံနှုန်းတွေထဲက တစ်ခုကတော့ အလုပ်အတွက်ဘယ်လောက်ထိ ပေးဆပ်နိုင်မှုရှိမရှိဘဲဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

ABSDFမှာ ကျွန်တော်တို့ ၂ နှစ် (ဒါမှမဟုတ်)၃နှစ်ပြည့်တိုင်း ညီလာခံကို ကျင်းပလေ့ရှိပါတယ်။ တပ်ရင်းတပ်ရင်းစီတိုင်းက သူတို့ရဲ့တပ်ရင်း ကိုယ်စားလှယ်တွေကို မဲစနစ်နဲ့ ရွေးချယ်ရပါတယ်။ လျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ကိုသုံးပြီး အရွေးချယ်ခံရတဲ့သူတွေဟာ ABSDFညီလာခံမှာ သူတို့ရဲ့တပ်ရင်းရဲ့ ညီလာခံကိုယ်စားလှယ်တွေအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရပါတယ်။ ညီလာခံမှာ အဖွဲ့စည်းတခုလုံးကို ဦးဆောင်မဲ့ဗဟိုကော်မတီတွေကိုရွေးချယ်တင်မြှောက်ရပါတယ်။ (ရဲဘော်မြင့်ဦး)

ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်တွေအတွင်း အဖွဲ့ဝင်အတော်များများ အဖွဲ့အစည်းကို စွန့်ခွာသွားကြတာမို့ ABSDF ဟာ အရွယ်အစားအရ အရင်ထက် ပိုသေးသွားပါတယ်။ ထွက်သွားတဲ့သူတွေထဲမှာ ဘာကြောင့်ထွက်ကြသလဲဆိုတဲ့အပေါ် အကြောင်းအမျိုးမျိုးရှိနိုင်ပေမယ့် အများစုကတော့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိစ္စတွေကြောင့် ထွက်ကြတယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အချိန်ကြာလာတာနဲ့အမျှ အိမ်ထောင်ရက်သားကျပြီး မိသားစုအသီးသီးနဲ့ ဖြစ်လာကြတဲ့ အခါကိုယ့်မိသားစုရှေ့ရေးအတွက် စပြီးစဉ်းစားလာတာ၊ အထူးသဖြင့် အဖွဲ့အစည်းက ရှေ့မတိုးနောက်မဆုတ် ဖြစ်နေတဲ့အခါမျိုး၊ ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေးအခြေအနေ အပြောင်းအလဲ မရှိတဲ့အခါမျိုး၊ ဒါမှမဟုတ် အစိုးရနဲ့ ကျနော်တို့မဟာမိတ်တွေအကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်တွေကြောင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့လှုပ်ရှားမှုတွေ ကန့်သတ်ခံလာရတဲ့အခါမျိုး၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း ကျွန်တော်တို့ထိန်းချုပ်လို့မရနိုင်တဲ့ အခြားကိစ္စတွေ ဖြစ်လာတဲ့အခါမျိုး တွေမှာ အဲ့ဒီလိုစဉ်းစားကြတာတွေ ရှိလာနိုင်ပါတယ်။ ဒါ သဘာဝကျပါတယ်။ အဲ့ဒီအတွက် ကျွန်တော်သူတို့ကို အပြစ်မတင်လိုပါဘူး။ (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

ရှေ့တန်းက ဘဝတွေဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်တာကာလလုံး အပြောင်းအလဲတွေရှိခဲ့ပါတယ်။ လူအင်အားတွေ တဖြည်းဖြည်းနည်းလာတယ်။ ဒါဟာလည်း အကြောင်းရင်း အမျိုးမျိုးကြောင့်ဖြစ်ပါတယ်။ KNUကဲ့သို့ကတည်းက ၁၉၉၅ခုနှစ်မှာနယ်ပလောဌာနချုပ်ဆုံးရှုံးသွားတဲ့အခါABSDFလည်း အခြေစိုက်စခန်းတွေ ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ နယ်မြေသစ်ရဖို့အတွက် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြရတယ်။ အဲဒီအချိန်တွေဟာ အတော့်ကိုခက်ခဲကြမ်းတမ်းခဲ့တဲ့ ကာလတွေဖြစ်ပါတယ်။ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်အတော်များများလည်း စိတ်ဓာတ်ကျလာကြပြီး ရှေ့တန်းမှာလုံးဝနေလိုစိတ် မရှိကြတော့ဘဲ အတော်များများဟာ စွန့်ခွာခဲ့ကြပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ အားလုံးအတွက် UNHCR ရဲ့ “ရွေးချယ်စရာအခွင့်အလမ်းတွေ” လည်း ရှိလာခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် အဖွဲ့ဝင်အများစုဟာ ဒုက္ခသည်အဖြစ် လျှောက်ထားကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အဖွဲ့ ကွဲသွားပေမယ့်လည်း အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်တာမျိုးမရှိခဲ့ပါဘူး။ ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှာတော့ ABSDF အဖွဲ့တွေ ပြန်လည် ပေါင်းစည်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်လွမ်းဇော်)

ဆိုးရွားတဲ့အတိတ်ကာလတွေလည်းရှိခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဆိုးဆုံးကတော့ ABSDF အဖွဲ့ကွဲသွားတဲ့ အချိန်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီသတင်းတွေကို ကြားသိရတဲ့အချိန်ဟာ ရှေ့တန်းမှာပဲရှိ နေကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်သူ့ခေါင်းဆောင်အောက်လိုက်ပြီး ဘယ်နေရာကိုသွားရမယ် ဆိုတာကိုလည်း မသိတော့ဘူး။ အဲဒီအချိန်တွေဟာ ABSDF ရဲ့အဆိုးရွားဆုံး အချိန်တွေပါပဲ။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

တတိယအကြိမ်လုပ်ခဲ့တဲ့ ၁၉၉၁ ခုနှစ် ABSDF ညီလာခံမှာ ရည်မှန်းချက်ခြင်းတူညီပြီး တော်လှန်ရေးတစ်ခုတည်းပဲဖြစ်ပေမယ့် ABSDF ဟာ နှစ်ဖွဲ့ကွဲသွားခဲ့တယ်။ ဒါဟာ ABSDFအပေါ် ရိုက်ခတ်ခဲ့တဲ့အဆိုးရွားဆုံးရိုက်ခတ်မှုပဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုကွဲထွက်သွားတာဟာ တော်လှန်ရေး အပေါ်မှာလည်းရိုက်ခတ်မှုရှိခဲ့သလိုတိုင်းပြည်အတွက်လည်းအကျိုးဆက်သက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုအဖွဲ့ကွဲခဲ့တဲ့အတွက် နှစ်ဖက်စလုံးကခေါင်းဆောင်မှုအပိုင်းကိုအယုံအကြည်မဲ့သွားကြပြီး တပ်ဖွဲ့ဝင် အတော်များများကိုလည်း ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ အဖွဲ့ကွဲသွားတဲ့အတွက် စီမံခန့်ခွဲရေးပိုင်း မှာလည်း အခက်အခဲတွေဖြစ်လာခဲ့တယ်။ စည်းရုံးလှုပ်ရှားဖို့ပိုအခက်တွေ့ သွားခဲ့သလို ယိုယွင်းနေတဲ့ အမိန့်တွေအပေါ် နာခံနိုင်မယ့်ဆန္ဒတွေလည်း ကျဆင်းသွားခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအဖွဲ့တွေဆီက ယုံကြည်မှုကိုလည်း ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ရတယ်။ အဖွဲ့ကွဲသွားခြင်းရဲ့ အကြောင်းအရင်းတွေထဲက တစ်ခုဟာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကိုဘယ်လိုထမ်းဆောင်မယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆပိုင်းကွဲလွဲမှုဟာလည်း အပါအဝင်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အထဲမှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်ကို လျှောက်သင့်၊ မလျှောက်သင့်နဲ့

ပတ်သတ်ပြီး အယူအဆတွေ ကွဲခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ဖို့အဓိကနည်းလမ်းဟာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ခံယူချက်ပေါ်အခြေခံပြီး ABSDF ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း အဲဒီတုန်းက စစ်အေးတိုက်ပွဲကြီးပြီးဆုံးခဲ့ပြီး ဖြစ်တာကိုလည်း ဂရုမပြုမိခဲ့သလို အဲဒါတွေက ကျွန်တော်တို့အပေါ်ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်လာမယ်ဆိုတာကိုလည်းမသိခဲ့ဘူး။ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတွေက လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတွေကိုအားမပေးတော့တဲ့အချိန်ဖြစ်နေပေမယ့်လည်း ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ကတော့ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်သည်သာ တစ်ခုတည်းသောရွေးစရာလမ်းဖြစ်တယ်လို့ ယုံကြည်ခဲ့ကြပြီး လုပ်ဆောင်နေကြခြင်းဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းက ကျွန်တော်တို့ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲဖို့ ဖိအားပေးတာခံခဲ့ရပြီး နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ ရပ်တည်ချက်တွေမှာ ကျွန်တော်တို့ ဘောင်မဝင်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ကိုယ်ယုံကြည်ရာကို လုပ်နေကြပြီး နိုင်ငံတကာရေးရာရဲ့လားရာလမ်းကြောင်းနဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုသွားနေခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မတူညီတဲ့လမ်းစဉ်ဆီ ဦးတည်ခဲ့ကြတယ်။ ABSDF အဖွဲ့ဝင်အချို့ကလည်း လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး လမ်းစဉ်ဟာအောင်မြင်လိမ့်မယ်မဟုတ်ဘူးလို့ယူဆကြပြီးတခြား နိုင်ငံတွေဆီသွားပြီးသူတို့ရဲ့ပညာရေးကိုဆက်ပြီးသင်ကြားဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ သူတို့အတွက် ရွေးချယ်စရာလမ်းတွေလည်း အများကြီးပွင့်လာခဲ့တယ်။ သူတို့ဟာ ဘန်ကောက်ကို သွားပြီးဒုက္ခသည် လျှောက်နိုင်တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ABSDF ကိုယ်တိုင်လည်းအခက်အခဲများစွာနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရပြီး ဆက်လက်ရပ်တည်ဖို့တောင် အနိုင်နိုင်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုအကူအညီတွေ၊ ပညာရေးနဲ့ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှု တွေရခဲ့ပေမယ့်လည်း လက်နက်ကိုင်လှုပ်ရှားမှုအပိုင်းမှာတော့ဘာအကူအညီမှမရခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ်ပိုင်နယ်မြေရရှိဖို့အတွက် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့နယ်မြေတွေရဲ့ တစ်ဖက်ခြမ်းကိုသွားဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း အဖွဲ့တွင်းရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အကြပ်အတည်းတွေကြောင့် အဲဒီလိုရှေ့ဆက်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါဘူး။ အဓိက စိန်ခေါ်မှုကတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ အခြေအနေသစ်တစ်ခုမှာ လိုက်လျောညီထွေ မနေတတ်တာဘဲ ဖြစ်တယ်။ စစ်အေးတိုက်ပွဲ ပြီးဆုံးခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းက အခြားဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ချက်တွေရှိနေပေမယ့်လည်း ကျွန်တော်တို့ကတော့ မိမိတို့ဘာသာ ရပ်တည်ကြရမှာပဲဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်မင်းမင်း)

ကျွန်မ ဝမ်းအနည်းမိဆုံးအချိန်ကတော့ ကျွန်မအမျိုးသားကို ကချင်ပြည်မှာထားခဲ့ရပြီး ကျွန်မကထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်ဆီ ပြောင်းရွှေ့ရတဲ့အချိန်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့နေရာတစ်ကွဲတစ်ပြားစီ ပြောင်းရွှေ့ခံကြရပြီး မိသားစုဝင်တွေဟာ (အိမ်ထောင်သည်အမျိုးသမီး အယောက် ၅၀ လောက်နဲ့ အများစုက ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေဖြစ်ပေမယ့် အနီးတဝိုက်မှာရှိတဲ့ ကျေးရွာက ရွာသားအချို့နဲ့ ကလေးငယ်တွေလည်းပါပါတယ်) ပိုပြီးလုံခြုံစိတ်ချရမယ့်နေရာတွေဆီ ပြောင်းကြရပြီးစခန်းက ရဲဘော်တွေ (အမျိုးသားများ) ကတော့ နီးစပ်ရာ ရှေ့တန်းတွေဆီ သွားရောက်ကြရတယ်။ ကျွန်မ အမျိုးသားနဲ့ ခွဲနေခဲ့ရပြီး သူ့ကို ၂ နှစ်လောက်မတွေ့ခဲ့ရဘူး။

အဲဒီအခြေအနေဟာ ကျွန်မ အတွက်တော့အတော့်ကို စိတ်ထိခိုက်ဖို့ အကောင်းဆုံး အချိန်တွေပဲဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မနောင်း)

ကျွန်တော် တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်ဓာတ်ကျတာတွေ၊ မောပန်းတာတွေကို ခံစားရတာရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ လွတ်မြောက်နယ်မြေဆိုတာမရှိဘူး။ လွတ်လပ်တဲ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပေမယ့် အခြားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေဖြစ်တဲ့ KNU၊ KNPP တို့လိုတိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့စည်း တွေပေါ်မှာမှီခိုနေခဲ့ရပါတယ်။ တစ်ခါတစ်လေကျွန်တော်တို့ဟာကိုယ်ဆန္ဒအတိုင်းဆုံးဖြတ်ချက် မချနိုင်တဲ့အချိန်တွေလည်းရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာကိုယ်ပိုင်လွတ်မြောက်နယ်မြေမရှိသည့် အတွက် ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ သဘာဝအရင်းအမြစ် တွေလည်း မရှိရှိခဲ့သလို ဘာဝင်ငွေမှ လည်း မရှိခဲ့ဘူး။ ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးကိုလည်းမလုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ၂၀၀၁ခုနှစ်မတိုင်မီကကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် NGO တွေဆီက နေကူညီထောက်ပံ့မှုတွေရခဲ့ပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာ တော့ သူတို့အများစုဟာထောက်ပံ့မှုတွေကို ဖြတ်တောက်ခဲ့တယ်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှာတော့ NGOs တွေဆီက ထောက်ပံ့မှုတွေလုံးမရရှိခဲ့တော့ပါဘူး။ ABSDF မှာပုံမှန်ဝင်ငွေမရှိဘူး။ စီးပွားရေး လည်းမရှိခဲ့ဘူး။ ဒါပေမယ့်တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့စည်းတွေမှာတော့ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်း၊ ကိုယ်ပိုင်နယ်မြေနဲ့ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးရှိကြ ပါ တယ်။ ဝင်ငွေမရှိဘဲအဖွဲ့စည်း ကိုရပ်တည်ရတဲ့ဘဝဟာအတော့်ကိုခက်ခဲပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အင်အားစုတွေရဲ့ယုံကြည်မှုကိုရခဲ့ပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ဘယ်လောက် စွန့်လွှတ်၊ အနစ်နာခံခဲ့ကြတယ်ဆိုတာကို သိကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ စရောက်တုန်းကဆို သူတို့ဟာ ဗမာတွေကို အလွန်မုန်းတီးခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ သူတို့နဲ့အတူ ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုကျော်လောက်လက်တွဲပြီး တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြပြီးတဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့အပေါ်ကို သူတို့နားလည်လာခဲ့ကြသလို သူတို့ရဲ့စိတ်နေသဘောထားတွေလည်း ပြောင်းသွားခဲ့တယ်။ အခုတော့သူတို့ ကျွန်တော်တို့ကိုယုံကြည်မှု ရှိလာကြပါတယ်။ (ရဲဘော်မြင့်ဦး)

၁၉၉၄ လောက်မှာ ကယန်းပြည်သစ်ပါတီ က အစိုးရနဲ့ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်ရသွားအခါ ABSDF အပေါ် ရိုက်ခတ်မှုတွေရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်နဲ့အတူ ကျွန်တော်တို့တပ်တွေ မြန်မာပြည် အတွင်းပိုင်းထဲ ရောက်နေကြပြီး နယ်စပ်ကို မပြန်လာနိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးလုပ်နိုင်တာက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ယူနီဖောင်းတွေက ABSDF တံဆိပ်တွေကိုဖြုတ်ပြီး ကယန်းပြည်သစ်ပါတီတပ်ဖွဲ့ဝင်ပုံဖမ်းနေကြတာ။ အဖွဲ့ နှစ်ဖွဲ့ရှိတဲ့နယ်မြေတွေကို ဖြတ်သန်းရတဲ့အခါမှာတော့ ကျွန်တော် တို့ဟာ တစ်ခါတစ်ရံ ကယန်းပြည်သစ်ပါတီ တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေ အဖြစ် ပုံဖျက်ပြီး သွားလာခဲ့ရပါတယ်။ (ရဲဘော်မင်းဇော်)

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှာ UNHCR က သူတို့ရဲ့ပရိုဂရမ်တွေကို မြန်မာကျောင်းသားတွေလျှောက်နိုင်ဖို့ စီစဉ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေဒုက္ခသည်အဖြစ် လျှောက်ထားနိုင်ပြီး တခြား နိုင်ငံတွေမှာပညာဆက်လက်သင်ကြားဖို့ ဒါမှမဟုတ် အခြေချနိုင်ဖို့ပါ။ ABSDF က ရဲဘော် အတော်များများ အဲဒီအခွင့်အရေးကိုရွေးချယ်ပြီး ဒုက္ခသည်လျှောက်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။

အဲဒီအချိန်က ဘန်ကောက်သွားပြီး ဒုက္ခသည်လျှောက်ဖို့ လွယ်ကူသလို၊ လျှောက်ပြီးတာနဲ့ ခင်ဗျားကိုပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုတွေအခမဲ့ လုပ်ပေးတဲ့အပြင် ID ကဒ် အပါအဝင်၊ UNHCR က ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုကိုလည်း ခံစားရမှာဖြစ်တယ်။ ဘန်ကောက်မှာ အိမ်ငှား နေထိုင်နိုင်သလို ဒါမှမဟုတ် တခြားနိုင်ငံကို ပြောင်းရွှေ့ အခြေချနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီပရိုဂရမ်တွေဟာ ABSDF အတွက်သီးသန့် ဖွင့်ပေးထားတာမဟုတ်ပေမယ့် ABSDF အဖွဲ့ဝင်တွေ အနေနဲ့လည်း လျှောက်ထားနိုင်တယ်။ အဲဒီမူဝါဒတွေရဲ့အကျိုးဆက်ဟာ အတော့်ကို ရိုက်ခတ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် တောထဲမှာဆက်နေဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်မှာ တာဝန်ရှိနေတယ်လို့ ခံစားခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော့်လောက်တာဝန်မများတဲ့ ကျွန်တော့်ရဲဘော်အချို့တောင် ဆက်နေကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သေးရင် ကျွန်တော်လည်း ဘာကြောင့်စွန့်ခွာရမလဲ။ တချိန်တည်းမှာပဲ မြန်မာအစိုးရ ကစခန်းတွေကို တိုက်ခိုက်လာတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ဟာ မကြာခဏဆိုသလို နေရာတွေ ပြောင်းရွှေ့ကြရတယ်။ လူအတော်များများ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို မတည်ငြိမ်မှု တွေကလည်း ABSDFအပေါ် အတော်လေးဆိုးကျိုးသက်ရောက်စေခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်သိန်းလွင်)

လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်အတွင်း ABSDF ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ အကြီးမားဆုံးအပြောင်းအလဲတွေကတော့ တပ်ဖွဲ့ဝင်ဦးရေ လျော့နည်းလာတာပဲဖြစ်တယ်။ မူဝါဒ ဒါမှမဟုတ် ရည်မှန်းချက်တွေနဲ့ ပတ်သတ်ပြီး အပြောင်းအလဲ တစ်စုံတစ်ရာတော့ မရှိခဲ့ဘူး။ ဒါပေမယ့် တပ်ဖွဲ့ဝင်အရေအတွက် လျော့နည်းလာတာနဲ့တပြိုင်နက် ကျွမ်းကျင်တဲ့၊ ထူးချွန်တဲ့အဖွဲ့ဝင်တွေပါလျော့နည်းလာတာဟာ အဓိက အပြောင်းအလဲကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ရတာဟာလည်း သူတို့က တိုက်ခိုက်ရတာတွေကို မနှစ်သက်လို့မဟုတ်ဘဲ၊ အိမ်ထောင်တွေကျပြီး ကိုယ်ပိုင်မိသားစုတွေ လည်းရှိလာတဲ့အတွက် သူတို့ရဲ့မိသားစုဝင်တွေကို ပြန်ကြည့်ရတော့ အတွက်ကြောင့်လည်း ပါပါတယ်။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

တစ်နေ့မှာ ABSDF ဥက္ကဋ္ဌ ကိုမိုးသီးဖွန်ဆီက သေဘောဘိုးစခန်းက ကျွန်တော်တို့သုံး ယောက်ကို သူ့ဆီလာဖို့ အမိန့်စာတစ်စောင်ကို ရခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့လည်း ABSDF နယ်မြေရုံးရှိတဲ့ မဲဆောက်သွားခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ နှစ်ညလောက်နေခဲ့ပြီး ကျွန်တော်တို့ ကို မာနယ်ပလောသွားဖို့ တာဝန်ပေးခံခဲ့ရတယ်။ ပလောင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး PSLF က အဖွဲ့ဝင်အချို့ မာနယ်ပလောကို လာရောက်ပြီး ကာဘိုင်ကျည်နဲ့ M 16 ကျည် တောင်းခံဝယ်ယူခဲ့ ကြောင်း၊ သူတို့ဒေသမှာ ဝယ်ယူရနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း သိရပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ကိုမိုးသီးဖွန်ကိုလည်း သူတို့နယ်မြေထဲမှာ ABSDF တပ်စခန်းတစ်ခုရှိရင် အတော်ကောင်းမှာ ဖြစ်ကြောင်းပြောတဲ့အတွက် ကိုမိုးသီးဖွန်က ABSDF ထဲက အယောက် ၃၀ ကို တပ်ရင်းတရင်းကို ဘယ်နှစ်ယောက်ဆိုပြီး တပ် ရင်းအလိုက်ထုတ်နှုတ်ကာ သူတို့နဲ့အတူ လိုက်သွားပြီး စခန်းတစ်ခု တည်ဖို့ စေလွှတ်ခဲ့တယ်။ ဒါဟာ အခွင့်ကောင်းတစ်ခုလို့ထင်ခဲ့ပြီး ကျနော်တို့လည်း အတော်ပဲ စိတ်အားထက်သန်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ABSDF အနေနဲ့ မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည် နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ကရင်နီပြည်နယ်နဲ့ ရှမ်းပြည်နယ် စသဖြင့် နယ်စပ်တလျှောက် မှာ စခန်းတွေ အတော်များများရှိပေမယ့်လည်း ပလောင်နယ်မြေမှာတော့ ဘာစခန်းမှမရှိဘူး။

အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့လည်း တြိဂံဒေသနယ်စပ်ဒေသကိုသွားဖို့ ချင်းမိုင်မြို့ကိုဖြတ်ပြီး မာနယ်ပလောကနေ မယ်ဆိုင်ဘက်ထွက်ခွာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီခရီးဟာအတော့်ကို ခက်ခဲကြမ်းတမ်းပြီး ခွန်ဆာအဖွဲ့နဲ့ ၀ တပ်တွေအကြား စစ်ဖြစ်ပွားနေတဲ့ နယ်မြေတစ်ခုကိုလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုသွားလာနေရတဲ့ အချိန်အတွင်းမှာ PSLF အဖွဲ့ဝင်တွေအနေနဲ့ လက်နက်ခဲယမ်းအကူအညီ တောင်းခံတဲ့အနေအထားမှာ ဒီလက် နက်တွေသယ်ယူဖို့ လူအပိုခေါ်လာခဲ့ဖို့ လိုတယ်ဆိုတာကို ကျနော်တွေ့မိတယ်။ ကျနော် တို့တစ်ယောက်စီရဲ့ ကျောကုန်းမှာ သူတို့ရလာတဲ့ ကျည်ဆံတွေကို ရဲဘော်တယောက် ကျည်အတောင့် ၇၀၀ နီးပါးလောက်ကို သယ်ခဲ့ရပြီး ကိုယ့်ခြေထောက်တွေ ရပ်နိုင်ဖို့ တောင် အနိုင်နိုင်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သစ်ပင်ကြီးကြီးမရှိတဲ့ ကွင်းပြင်တွေ၊ ဘိန်းခင်းတွေ၊ တောင်ကတုံးတွေကိုဖြတ်ကြရတယ်။ စီးထားတဲ့ ဖိနပ်တွေဟာ စစ်ဖိနပ်မဟုတ်ပဲ အတော်ချောပြီး အပြေးလေ့ကျင့်တဲ့ဖိနပ်တွေဖြစ်နေတဲ့အတွက် လုံးဝ အသုံးမဝင်ခဲ့ဘူး။ အဲဒီနောက် PSLF တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေဟာ ABSDF စ ခန်းဆောက်ဖို့အတွက် အမှန်တကယ်စိတ်ဝင်စားမှုမရှိကြောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ပလောင်ကို လာရတဲ့အဓိက အကြောင်းအရင်း မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို တဖြေးဖြေးနဲ့ ရိပ်မိလာပြီး သူတို့ကို ထိပ်တိုက်မေးကြည့်လိုက်မှ သူတို့ ဝန်ခံခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ သွားတာက ABSDF အမှတ် (၅၀၁) ကို တည်ဆောက်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့စစ်ကြောင်းဟာ တပ်ရင်း(၅၀၁) ဖြစ်မြောက်ရေး အထူးစစ်ကြောင်းပါ။ ဒါပေမဲ့လက်တွေ့မှာ သူတို့ရဲ့ ပေါ်တာအဖြစ်လိုက်ပါနေရတာပါ။ အဲဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်အပါအဝင် ၁၅ ယောက်လည်း မာနယ်ပလောကို ပြန်လာခဲ့ကြပြီး ကျန်သူတွေကတော့ ဆက်သွားကြဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ လအနည်းငယ်အကြာမှာတော့ PSLF ဟာ အစိုးရနဲ့အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးလက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့ကြပြီး အဲဒီမှာကျန်နေတဲ့ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင် တွေကတော့ ABSDF မြောက်ပိုင်းကို ဝင်ရောက်ခဲ့ကြရတယ်။ ကျွန်တော် ကံကောင်းခဲ့ပါ တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၁၉၉၁-၉၂ ခုနှစ်အတွင်း ABSDF မြောက်ပိုင်းမှာ ဖြစ်ပျက် ခဲ့တဲ့အဖြစ်အပျက်တွေအထဲမှာ သူတို့အားလုံးနီးပါး အဖမ်းခံခဲ့ရတဲ့အတွက်ကြောင့်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်သာ အဲဒီနေရာမှာရှိခဲ့ရင်လည်း အဖမ်းခံရမှာ သေချာပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော့်အဖေဟာ စစ်တပ်ထဲကဖြစ်ပြီး ကျွန်တော် ကလည်း မြင်တာကို ဟောဟောဒိုင်းဒိုင်းပြောတတ်တာကြောင့်ပါ။ (ရဲဘော်အောင်ဝင်းတင်)

၁၉၉၁ - ၉၂ အတွင်းမှာ ABSDF မြောက်ပိုင်းကိစ္စရပ်တွေဖြစ်တုန်းက ကျွန်တော်တပ်ခွဲမှူး တာဝန် ထမ်းဆောင်နေတဲ့အတွက် အဲဒီအကြောင်းတွေကို ကြားဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ပိုင် သုံးသပ်ချက် အရ ABSDF သာမဟုတ်ဘူး၊ ဗမာလူမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းမှာရှိတဲ့ ဘယ်သူမဆို လူတစ်ဦး တစ်ယောက်ကိုဖြစ်စေ၊ အစုလိုက်အပြုံလိုက်ကိုဖြစ်စေ သတ်ဖြတ်ခြင်းဟာ လက်သင့်မခံနိုင်တဲ့ကိစ္စရပ် တစ်ခုပါ။ လူသတ်ခြင်းကို လက်သင့်ခံနိုင်စရာအကြောင်း မရှိဘူး။ မြန်မာပြည်ကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် တိုင်းပြည်ဟာ ၁၉၄၈ ခုလောက်ကတည်းက စစ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး အကြမ်းဖက်မှုတွေဟာ နယ်စွန့်နယ်ဖျား တိုင်းရင်းသားဒေသတွေမှာသာ ဖြစ်နေတာမဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်လုံး နိုင်ငံရေး အကြမ်းဖက်မှုတွေ၊ ဖိနှိပ်မှုတွေဟာ မြန်မာပြည်ရဲ့ မြို့တိုင်းမှာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ထဲမှာရှိတဲ့ လူတိုင်းဟာ အကြမ်းဖက်မှုတွေကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ကြဖူး

ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်မြောက်ပိုင်းမှာဖြစ်ခဲ့တဲ့ ကိစ္စတွေ မှာတော့ ABSDF အနေနဲ့ တာဝန်ရှိတယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆတယ်။ ဒါတွေဟာ ABSDF သမိုင်းရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်ပြီး အဲဒီကိစ္စကို ပိုပြီးကျယ်ပြန့်တဲ့ ပိုပြီးတာဝန်ခံမှုရှိတဲ့ အခင်းအကျင်းမှာ ကျွန်တော်တို့တွေ ရင်ဆိုင်နေရင်း ရမှာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

၉၁ - ၉၂ မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ မြောက်ပိုင်းကိစ္စ မေးခံရဖူးပါတယ်။ အရင်က ဘာမှ ဟုတ်တိပတ်တိ မသိခဲ့ပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာတော့ တစ်စ သိလာခဲ့တယ်။ မဖြစ်သင့်တာတွေ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်လို့ပဲ ပြောရမှာပေါ့။ အဲသည် အကျိုးဆက်တွေကို ကျွန်တော်တို့ ရှောင်လွှဲလို့မဖြစ်နိုင်သလို ဖြစ်ခဲ့တာတွေကိုလည်း သည်အတိုင်း ထားခဲ့လို့မရနိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့အတွက် သင်ခန်းစာပေါ့။ အဲသည်ဖြစ်ရပ်ရဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ ABSDF ရဲ့ အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့် တွေ့နပ်ပတ်သက်တဲ့ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းတွေ ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေ ဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့တာပါပဲ။ (ရဲဘော်ဝင်းတင့်ဟန်)

ABSDF ဟာ ပြီးခဲ့တဲ့ ကာလတလျှောက်လုံး နေရာဒေသအသီးသီးမှာ မဟာမိတ်တပ်အသီးသီးနဲ့ လက်တွဲကာ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျနော်တို့ ABSDF မှာ စစ်ရေးပြပုံစံ တစ်ခုတည်းဆိုပြီးမရှိဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ABSDF ဟာ စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှု သင်တန်းတွေကို KNU အပါအဝင်၊ ဗမာစစ်တပ်အဖွဲ့ဝင်ဟောင်းတွေဆီကနဲ့ အဖွဲ့ပေါင်းစုံဆီက သင်ယူခဲ့ရအတွက် ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေဟာ ABSDF အလံကို တပ်တွေအလေးပြုပုံကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သတိပြုမိနိုင်ပါတယ်။ ရဲဘော်တိုင်းရဲ့ အလေးပြုပုံတွေဟာ မတူညီကြဘူး။ ABSDF မှာနိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက် (၄) ချက် အထင်အရှားရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် မူဝါဒတွေချမှတ် အကောင်အထည် ဖော်ရာမှာတော့ မိမိရှိနေတဲ့နယ်မြေ၊ မိမိဝင်ရောက်ထားတဲ့ မဟာမိတ်အဖွဲ့တွေအပေါ်မှာပဲ မူတည် ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်လေမှာ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကြောင့် ကန့်သတ်ချက်တွေလည်းရှိ နိုင်တယ်။ ဒါတွေဟာ အမြဲတမ်းလွယ်ကူတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ကျနော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက်တွေကို ရပ်တည်လုပ်ဆောင်တဲ့နေရာမှာ မဟာမိတ်တွေပြောတာကိုပါ နားထောင် ကြရပါတယ်။ ကျနော်တို့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေကို သူတို့နဲ့ လိုက်လျောညီထွေရှိစေဖို့ ညှိယူကြရ တယ်။ ဒါတွေဟာလည်း ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုဖြစ်တယ်။ ABSDF အနေနဲ့ မဟာမိတ်တွေရဲ့ အသိအမှတ်မှုတွေ ရရှိလာဖို့အတွက်လည်း ကြိုးစားလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျနော်တို့ဟာ မဟာမိတ်တပ်တွေကတဆင့် မြန်မာပြည်ဒီမိုကရက်တစ် မဟာမိတ်များ အဖွဲ့ချုပ် (DAB - Democratic Alliance of Burma) မှာလည်း ထဲထဝင်ဝင် ပါဝင်လှုပ်ခဲ့ပါ တယ်။ ကျနော်တို့ဟာ ဖက်ဒရယ်စနစ်အကြောင်း ဦးဆောင်ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး အဲဒီကမှတဆင့် ဗမာပြည်တွင်းမှာ ဖက်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးဖို့ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့ ထောက်ခံမှုကိုပြခဲ့တယ်။ မာနယ်ပုလော သဘောတူညီချက်ကို ဖော်ဆောင်စေဖို့ လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ABSDF ဟာ အကြီးဆုံး မဟာမိတ်ညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားကောင်စီ - NCUB (National Council of the Union of Burma) ကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့သူတွေထဲမှာတစ်ဖွဲ့အပါအဝင်ဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကို)

၂၀၀၃ ခုနှစ်မှာ အဲဒီတုန်းက အကြီးမားဆုံးမဟာမိတ်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ NCUB ရဲ့ လုပ်ငန်းတွေမှာ ပါဝင်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်ဟာ တပ်ပေါင်းစုရဲ့ မီဒီယာသုတေသနအဖွဲ့မှာ ပါဝင်ခဲ့တယ်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှာ DAB ရဲ့ ရုံးလုပ်ငန်းပိုင်းမှာ တာဝန်ယူဖို့ တာဝန်ပေးခြင်း ခံရပါတယ်။ ၂၀၀၄ခုနှစ်၊ မေလမှာတော့ NCUB ရဲ့ အဖွဲ့ခွဲ ဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံရေးအံ့တုမူကော်မတီ PDC (Political Defiance Committee) ရဲ့ သင်တန်းမှူးဖြစ်လာခဲ့တယ်။ PDC ဟာ အာဏာပိုင်တွေကို အကြမ်းမဖက်နည်းနဲ့ ရင်ဆိုင်ဖို့ နည်းလမ်းတွေ ရှာဖွေခဲ့တယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ သင်တန်းဟာ အကြမ်းမဖက်ရေးနဲ့ အန္တရာယ်၊ စွန့်စားမှုနည်းတုံတော်လှန်ရေးမဟာဗျူဟာတွေအကြောင်း အဓိကထား သင်ပေးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ လူတွေကို ဘယ်လိုစည်းရုံးရမယ်၊ လူအခွင့်အရေးနဲ့ ပတ်သတ်ပြီး လူထု အသိပညာနိုးကြားစေဖို့ ဘယ်လိုလုပ်ဆောင်ရမယ်၊ ဘယ်လို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မယ်

ဆိုတဲ့ အပိုင်းတွေကိုလည်း ထည့်သွင်းဆွေးနွေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်ခေါင်းဆောင်မှုပိုင်း ဆိုင်ရာ အတတ်ပညာ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာပညာရပ်တွေကိုလည်း သင်ကြားခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာပြည်တွင်းက လူတွေလည်း သင်တန်းလာရောက်တက်ခဲ့ကြတယ်။ ၂၀၀၇ မတိုင်ခင်က ကျွန်တော့်သင်တန်းမှာ တက်ရောက်သူတွေဟာ လူကြီးပိုင်းအများစုပါဝင်ခဲ့ပေမယ့်လည်း နောက်ပိုင်း မှာ လူငယ်အရွယ်တွေလည်း အများစုပါဝင်လာကြတယ်။ သင်တန်းသားတွေထဲမှာ ကျောင်းသားတွေ အပါအဝင် အဆိုတော်တစ်ယောက်နဲ့ ၂၀၀၇ သံဃာ့အရေးခင်း ခေါင်းဆောင်တွေထဲက တစ်ယောက် ဖြစ်တဲ့ သံဃာတော်တစ်ပါးလည်း ပါဝင်ကြပြီး ကျွန်တော်က အဲဒီသံဃာတော်ကို သင်တန်း ၄ ခု ပေးခဲ့ ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ အခုနစ် မတိုင်ခင်အထိ ဒီအလုပ်ကိုပဲ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ခင်ဗျားအနေနဲ့ကျွန်တော်ဟာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်း

စဉ်ကို ယုံကြည်သူတစ်ဦးဖြစ်ပြီးဘာကြောင့်အကြမ်းမဖက်နည်း မဟာဗျူဟာသုံးခြင်းဆိုင်ရာ သင်တန်းပို့ချသူတစ်ဦး ဖြစ်နေရ ပါသလဲလို့ မေးခွန်းထုတ်ကောင်း ထုတ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ABSDF ရဲ့ (၅) ကြိမ်မြောက် ညီလာခံမှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးနဲ့ အကြမ်းမဖက်တဲ့နည်းလမ်းကိုလည်း ပေါင်းစပ်ရမယ်ဆိုတဲ့မူကိုချခဲ့ ပါတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ ကျွန်တော်ဟာ အဲဒီပညာရပ်ပိုင်းသင်တန်းပို့ချမှု တွေမှာပါဝင်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတုန်းက တောင်အာဖရိက၊ ပိုလန်၊ ယူကရိန်းနဲ့ အခြားနိုင်ငံတွေက လူတွေဟာ သူတို့ရဲ့အစိုးရကို လူထုလှုပ်ရှားမှု အသုံးပြုပြီး ဖြိုခွင်းခဲ့တဲ့အတွေ့အကြုံတွေကိုအပြန် အလှန် ဝေငှဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်။ အကြမ်းမဖက်တဲ့နည်းတွေကို ရေးသားပြုစုထားတဲ့ဂျင်းရှပ်ရဲ့ "အာဏာရှင်စနစ်မှ ဒီမိုကရေစီသို့" ဆိုတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်လည်း ရှိပါတယ်။ (ရဲဘော်မင်းမင်း)

ကျွန်တော် ကိုမိုးသီးဖွန်ရဲ့ခေါင်းဆောင်မှုအောက်မှာ မာနယ်ပလောဌာနချုပ်ကို ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီး အဲဒီနေရာမှာ သတင်းဌာနကို ဦးစီးဖို့ တာဝန်ကျပြီး ဘန်ကောက်မြို့ကို ဒေါင်းအိုးဝေမဂ္ဂဇင်းပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ဖို့ စေလွှတ်ခံခဲ့ရတယ်။ ဒေါင်းအိုးဝေဟာ ABSDF ရဲ့ “လူမှုဆက်ဆံရေး PR-tool” ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမဂ္ဂဇင်းမှာ ABSDF ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေ၊ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအခြေအနေ စတာတွေပါဝင်ပြီး ဝါဒဖြန့်ဖို့ တစ်ခုတည်းအတွက် မဟုတ်ပါဘူး။ အနုပညာ၊ တော်လှန်ရသ စာပေတွေလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ ဒေါင်းအိုးဝေဟာ အတော်ဩဇာညောင်းတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ စာဖတ်သူက စောင့်ဖတ်ရတဲ့ စာစောင်တစ်ခုဖြစ်လာခဲ့တယ်။ (ရဲဘော်လွမ်းကို)

ABSDF ရဲ့ အဌမအကြိမ်ညီလာခံ (၂၀၀၇-၂၀၁၀ မတိုင်မီအထိ) မှာ ကျွန်တော် ABSDF ဗဟိုကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရပါတယ်။ ကျွန်တော် ဒေါင်းအိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ အနေနဲ့လည်း တာဝန်ယူခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တာဝန်ယူခဲ့တဲ့ကာလအတွင်းမှာ မဂ္ဂဇင်းကိုအတွဲ ၈ အထိ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ ABSDF အတွက် အတော်အရေးပါတဲ့ စာစောင်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ လူထုနဲ့ ထိတွေ့ဆက်ဆံနိုင်ဖို့နဲ့ လူထုကို ABSDF တော်လှန်ရေး အတွက် စည်းရုံးနိုင်ဖို့ဖြစ်တယ်။ ABSDF နဲ့ မဟာမိတ်အဖွဲ့အစည်းတွေကလူတိုင်းဟာ ဒေါင်းအိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ ပါဝင်ရေးသားနိုင်ပါတယ်။ အယ်ဒီတာဟာ ABSDF နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် တွေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေမှုရှိတဲ့ စာမူတွေကို ရွေးချယ်ပါတယ်။ စာစောင်ထုတ်တာဟာ ဝါဒဖြန့်ရေးသက်သက် မဟုတ်ဘူး။ ဒါတွေဟာ ABSDF ရဲ့ ဘဝအမှန်ကိုထင်ဟပ်စေပါတယ်။ ကံမကောင်းစွာနဲ့ ရန်ပုံငွေတွေမရှိတော့တဲ့အတွက် အခုအခါ ဆက်ပြီးထုတ်ဝေနိုင်ခြင်း မရှိတော့ပါဘူး။ အဲဒီမတိုင်ခင်က ကျွန်တော်တို့ဟာ ၃ လတစ်ကြိမ် အမြဲထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ဒေါင်းအိုးဝေရဲ့ ပထမဆုံးစာဆောင်ကို ABSDF စတင် ဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ နိုင်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးစာစောင်ကို ABSDF ရဲ့ နှစ်ပတ်လည် အထိမ်းအမှတ်နေ့အဖြစ်နီဝင်ဘာလ ၁ ရက် ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ဒေါင်းအိုးဝေကို ABSDF စခန်းတွေ၊ မဟာမိတ်အဖွဲ့အစည်းတွေ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးက ABSDF ကို ပံ့ပိုးပေးသူတွေ၊ထိုင်းနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံသားရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားတွေကို ဖြန့်ဖြူးရုံသာမက၊ ဖြန့်ဝေလုပ်ရှားဖို့အတော့်ကို အန္တရာယ်များတဲ့ မြန်မာပြည်တွင်းမှာလည်း လျှို့ဝှက်စွာဖြန့်ချိနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ အတွက်ကြောင့် ထောင်ကျခံခဲ့ရတဲ့ လူတွေလည်းအတော်များများ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့် ကဗျာ တွေကို ဒေါင်းအိုးဝေမဂ္ဂဇင်းအတွက် ရေးသားခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒေါင်းအိုးဝေဆိုတာ “ခွပ်ဒေါင်းရဲ့အသံ” လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ခွပ်ဒေါင်းဟာ မြန်မာကျောင်းသားတွေရဲ့ သမိုင်းဝင်အမှတ်လက္ခဏာဖြစ်ပြီး ဒေါင်းအိုးဝေဆိုတာ“ကျောင်းသားတွေရဲ့အသံ” လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ (ရဲဘော်ကိုပေါက်)

ဗဟိုကော်မတီရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအနေနဲ့ ABSDF သတင်းဌာနအတွက် လုပ်ကိုင်ချိန်မှာ ကျွန်မဟာ စီမံခန့်ခွဲရေးတာဝန်တွေမှာ အထူးတာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်မဟာ ရဲမေတွေရဲ့အခြေအနေကိုသိပ်ပြီး ထည့်တွက်စဉ်းစားတာတွေ မရှိခဲ့ဘူး။ အများအားဖြင့်တော့ ရဲမေတွေဟာ ချက်ပြုတ်ရေး ဒါမှမဟုတ် နိုင်ငံရေးမဟုတ်တဲ့ ဘဏ္ဍာရေး

ကော်မတီတွေမှာသာ လုပ်ကိုင်ကြရပြီး အိမ်ထောင်ကျပြီးတဲ့ ရဲမေတွေကတော့ ဌာနချုပ်တွေမှာ ထက် မိသားစုစခန်းတွေဆီကိုသာ ပြောင်းရွှေ့နေရဖို့ အခြေအနေက ပိုများတယ်ဆိုတာ နောက်ပိုင်းမှာ သတိပြုမိလာခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အမျိုးသမီးတွေအနေနဲ့ ABSDF ကို ဝင်ရောက်ခဲ့တာဟာ တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ နိုင်ငံရေး တော်လှန်ရေးကြိုးပမ်းမှုတွေမှာ ပါဝင်ဖို့အတွက်သာ ဖြစ်ပြီး ချက်ပြုတ်ပေးဖို့ လာခဲ့ကြတာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်မဟာ အလားအလာ အတော်ကောင်းတဲ့ ရဲမေတွေကို တွေ့မြင်ခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီရဲမေတွေရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်တွေကို အသိအမှတ်ပြုမခံရတာ၊ အားပေးအားမြှောက်ပြု မခံရတာတွေကို တဖြည်းဖြည်းသတိပြုမိလာပါတယ်။ အမျိုးသမီးတွေ အနေနဲ့ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ထဲမှာ လုပ်ကိုင်ဖို့ မလွယ်ခဲ့ဘူး။ ပဋိပက္ခကို ရင်ဆိုင်တဲ့နေရာမှာ အမျိုးသမီးတွေနဲ့ အမျိုးသားတွေဟာ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းတဲ့ ပုံစံချင်း မတူညီကြတာနဲ့ ဒီလို မတူညီခြင်းရဲ့တန်ဖိုးကို သိမြင်လာပေမယ့် ကျွန်မတို့အမျိုးသမီးတွေဟာ ဆုံးဖြတ်ခွင့်နေရာတွေမှာ အမှန်တကယ် ဝင်ရောက် ပါဝင်လှုပ်ရှားနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

၁၉၉၄ မှာ KNU ဟာ ခရစ်ယာန်နဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ အုပ်စုကွဲသွားတယ်။ မာနယ်ပလောမှာ ရှိတဲ့ KNU ဌာနချုပ်ကို ဂိုဏ်းကွဲသွားတဲ့ ဒီမိုကရက်တစ်ကရင်ဗုဒ္ဓဘာသာတပ်မတော် DKBA (Democratic Karen Buddhist Army) ဟာ အစိုးရ စစ်တပ်နဲ့ ပူးပေါင်းပြီး သိမ်းယူခဲ့တယ်။ ဒါတွေဟာ ABSDF အပေါ် ရိုက်ခတ်မှုကြီးကြီး မားမားရှိခဲ့ပါတယ်။ အတိုက်အခံတော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးကို အချိန်လျော့ လိုက်ရတယ်။ ABSDF ဗဟိုကော်မတီက ဒီအချိန်ဟာ နိုင်ငံရေးအရ ဖိအားပေးဖို့ အချိန်ကောင်း ဖြစ်တယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ABSDF မှာရှိတဲ့ ရဲမေတွေကို နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေဆီ တက်လှမ်းကြဖို့ အကြံပြုခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့ဟာအမျိုးသမီးတွေရဲ့ နိုင်ငံရေး အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုဖို့ အတော်လေးအရေးကြီးတာကို သိမြင်လာပြီး အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးပါဝင်မှုမြှင့်တင်ရေး လှုပ်ရှားတဲ့အဖွဲ့တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာတော့ ကျွန်မဟာ ABSDF ဗဟိုကော်မတီရဲ့ ပံ့ပိုးမှုနဲ့ နောင်တချိန်ဖြစ်ပေါ် လာမယ့် မြန်မာ့အမျိုးသမီးသမဂ္ဂ -BWU (Burmese Women's Union) ကို ဖွဲ့စည်းဖို့ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံရပါတယ်။ ကျွန်မဟာ အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) - WLB (Women's League of Burma) ကို စတင်ထူထောင်ခဲ့သူတွေထဲက တစ်ယောက်လည်းဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး ကျွန်မဟာ ABSDF ရဲမေတွေအတွက် အပြည့်အဝနှစ်မြုပ်လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ ရဲမေတွေဟာ မိမိတို့ အဖွဲ့ကို ABSDF ရဲ့လက်အောက်ထားရှိသင့်၊ မထားရှိသင့် ဒါမှမဟုတ် ABSDF အနေနဲ့ BWU ကို သီးသန့် လွတ်လပ်တဲ့အဖွဲ့အဖြစ် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခွင့် ပြုသင့်၊ မပြုသင့် ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အချိန်အတန်ကြာအောင် ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ ကျွန်မတို့ဟာ ABSDF ရဲ့ လက်အောက်ခံမဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းအနေနဲ့သာ ဖွဲ့စည်းဖို့နဲ့ ကိုယ်ပိုင် နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ABSDF ခေါင်းဆောင်တချို့က ကျွန်မတို့အဖွဲ့ကို ABSDF ဗဟိုဦးစီးမှုအောက်မှာသာ ရှိသင့်တယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်မတို့အနေနဲ့ တော့ ABSDF လုပ်ငန်းစဉ်တွေမှာ ရဲမေတွေအတွက် လုံလောက်တဲ့ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍ မရှိတာကို

သိမြင်နေခဲ့ပြီး၊ ခွဲခြားဆက်ဆံတာတွေ မရှိပေမယ့် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ မှာ ရဲမေတွေအတွက် အခန်းကဏ္ဍမြင့်မားလာရေးအတွက် ပိုမိုလုပ်ဆောင်ချင်တဲ့စိတ်တွေရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ နိုင်ငံရပ်ခြားမှာ ရောက် ရှိနေကြတဲ့ ABSDF အဖွဲ့ဝင်ရဲမေဟောင်းတွေကို ဆက်သွယ်ခဲ့ပြီး သြစတြေးလျ၊ ယူအက်စ်အေနဲ့ ကနေဒါ၊ နော်ဝေတို့လို နိုင်ငံတွေမှာ ဌာနခွဲတွေဖွဲ့ဖို့ စည်းရုံးခဲ့ကြတယ်။ ABSDF မြောက်ပိုင်းနဲ့ အနောက်ဖက်ဒေသတွေမှာရှိတဲ့ ရဲမေတွေနဲ့လည်း စပြီးတော့ ဆက်သွယ်မှုတွေ ပြုလုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ၁၉၉၅ မှာ ကျွန်မတို့အဖွဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေဟာ ဝီကင်းမှာပြုလုပ်တဲ့ (၄) ကြိမ်မြောက် အမျိုးသမီးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂညီလာခံ ကို တက်ခဲ့ကြပြီး နိုင်ငံတကာ အမျိုးသမီးလှုပ်ရှားမှုအတွက်လည်း ကတိသစ္စာပြုခဲ့ကြတယ်။ ၁၉၉၇ အထိ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ဖွဲ့စည်းပုံ မရှိဘဲ စည်းရုံးရေးကော်မတီအဖြစ် နာမည်ခံလုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ၁၉၉၈ မှာ BWU ပထမအကြိမ်ညီလာခံခေါ်ယူပြီး ဖွဲ့စည်းပုံကို အတည်ပြုခဲ့ကြတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ABSDF က အတွေ့အကြုံရှိခဲ့တဲ့ အမျိုးသမီးတွေ တတိယနိုင်ငံတွေ ထွက်သွားတဲ့အတွက် အဖွဲ့ဝင်အသစ်တွေကို စုဆောင်းခဲ့ရပြီး စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုပိုင်းကို ဦးစားပေးလုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်မအနေနဲ့ BWU ရဲ့ ဥက္ကဌအဖြစ် ၁၀ နှစ် ကျော်တာဝန်ယူခဲ့ရပြီး အခုအချိန်ထိလည်း BWU ရဲ့ အလုပ်အမှုဆောင် ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအနေနဲ့ တာဝန်ယူထားဆဲဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

ကျွန်မဟာ ထိုင်းနိုင်ငံမှာကျင်းပခဲ့တဲ့ ပထမအကြိမ် BWU ညီလာခံကို တက်ရောက်ခဲ့ရာမှာ အဲဒီကတဆင့်သီးခြားလွတ်လပ်တဲ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ်ရပ်တည်ရတာ ဘယ်လောက် ထူးခြားတယ် ဆိုတာ နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါအပြင် ABSDF တောင်ပိုင်း (ထိုင်း/မြန်မာ) ဟာ မြောက်ပိုင်းနဲ့ ဘယ်လိုခြားနားတယ်ဆိုတာကိုလည်း သတိပြုမိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဘက်မှာ စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းပုံဟာ အတော်အားကောင်းတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ ထိုင်းနိုင်ငံမှာ BWU ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး အဲဒီအချိန်တွေဟာ ကျွန်မဘဝ အပျော်ဆုံးအချိန်တွေဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ကျွန်မမြောက်ပိုင်း ဒေသမှာပဲရှိနေပြီး BWU ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်အနေနဲ့ ကုန်စုံဆိုင်တစ်ဆိုင်ကို ဖွင့်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က အမျိုးသားတွေ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ကြပေမယ့် သူတို့ကို ကျွန်မတို့အားလုံး တားဆီးခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီလှုပ်ရှားမှုဟာ ကျွန်မတို့ ရဲမေတွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်တယ်။ ABSDF နဲ့သီးခြားအဖွဲ့အဖြစ် BWU ကို ဖွဲ့စည်းရခြင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခုကတော့ အမျိုးသားတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ABSDF ခေါင်းဆောင်မှု အောက်မှာကျွန်မတို့ဟာ ABSDFရဲ့တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် “သူတို့ရဲ့ အမိန့်တွေကိုနာခံကြရ တယ်”။ ဒါပေမယ့်လည်း ကျွန်မတို့အနေနဲ့ ရဲမေတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို ပိုပြီးကျယ်ပြန့်မှုရှိစေလို တယ်။ အဲဒါကြောင့် ရဲမေတွေအနေနဲ့ သီးခြားလွတ်လပ်တဲ့ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းခြင်းနဲ့ ပိုပြီး ထိထိရောက်ရောက် ပါဝင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြ တာဖြစ်တယ်။ ကျွန်မတို့အထဲမှာလည်း ငြင်းခုံ ဆွေးနွေးမှုတွေရှိခဲ့ပါတယ်။ BWU အနေနဲ့ ABSDF ရဲ့ နိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက် (၄) ရပ်ကို လက်ခံပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ABSDF ဗဟိုကော်မတီဝင်အနေနဲ့ ကျွန်မ တာဝန်ယူခဲ့စဉ်ကပြောခဲ့ဖူးတဲ့ စကားရှိပါတယ်။ “ABSDF မှာနိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက် ၅ ချက်

ရှိပါတယ်။ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး တန်းတူညီမျှမှုအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ လိုအပ်နေသေးတာကြောင့်ဖြစ်တယ်။ဒီအချက် နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် (၅) ချက်မြောက်ဖြစ်တယ်။” လို့ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ဒါပေမယ့်အတော်များများက အမျိုးသမီးတွေအတွက် လှုပ်ရှားကြိုးပမ်းမှုဟာ ဒုတိယအဆင့်မှာပဲရှိတယ်လို့ ယူဆခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်မကတော့ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးဟာ လည်းရန်ကုန် လှုပ်ရှားမှုကြီးရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်သင့်တယ်လို့ အမြဲတမ်းယူဆခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာအားလုံးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ပြီးမှ လုပ်ဆောင်ရမယ့် အရာတစ်ခုလို့မယူဆဘူး။ လူအတော်များများကအမျိုးသမီးအခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုကိုနိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်မဟုတ်လို့ ခံယူခဲ့ကြတယ်။ သူတို့က ဒါဟာ “အမျိုးသမီးတွေရဲ့အခွင့်အရေး” တွေပဲဖြစ်တယ်လို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်။ အမှန်တကယ်တော့ အမျိုးသမီးတွေရဲ့ အခွင့်အရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခြင်းနဲ့ အမျိုးသမီးတွေဟာလည်း ဗမာပြည်ရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မနောင်း)

၁၉၉၈ ဩဂုတ်လမှာ ကျွန်တော် နယ်လှည့်ကျောပိုးအိတ်ကျန်းမာရေးလုပ်သား (Backpack Health Worker) တစ်ယောက်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တယ်။ မဲဆောက်မှာရှိတဲ့ မယ်တော်ဆေးခန်းနဲ့ နယ်စပ်ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုအဖွဲ့တွေက အစပျိုးခဲ့တဲ့ အစီအစဉ်ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေဟာ တိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ IDP (နိုင်ငံတွင်းရွှေ့ပြောင်းအခြေချသူများ) တွေကိုစောင့်ရှောက်ကူညီတဲ့ နည်းတစ်နည်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီမတိုင်ခင်က ကျွန်တော်တို့ဟာ “နယ်လှည့်ဆေးခန်းများ (mobile clinics) ဆိုတဲ့ နာမည်ကို သုံးခဲ့ပေမယ့်လည်း ၁၉၉၇ မှာနအဖ (SPDC)က အကြီးအကျယ်ထိုးစစ်ဆင်မှုတွေစခဲ့ပြီးနောက် လူအတော်များများကထိုင်းနယ်စပ်ဆီ ထွက်ပြေးခဲ့ရတယ်။ နယ်လှည့်ဆေးခန်းပုံစံဟာ အသုံးဝင်မှုမရှိတော့တဲ့အတွက် အဲဒီလူတွေကို သွားရောက်ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်မယ့် အခြားပုံစံတစ်ခုကို ဖန်တီးနိုင်ဖို့ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ အစပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ နည်းလမ်းတွေ အလုပ်အလောက်မရှိခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ဒေသတိုင်းကို မသွားရောက် နိုင်ပေမယ့်လည်း နောက်ပိုင်းမှာ တိုင်းရင်းသားဒေသတွေ ဖြစ်တဲ့မွန်၊ ကရင်၊ ပအိုဝ်း၊ ကချင် စတဲ့ နေရာဒေသအသီးသီးကို သွားရောက်နိုင်ခဲ့တယ်။ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုတွေ လူထုကျန်းမာရေး ပညာပေးတာတွေ၊ မိခင်နို့ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဝန်ဆောင်မှုတွေ ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေအနေနဲ့ ကရင်ဒေသ ရှေ့တန်းတွေမှာ သွားရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ရှေ့တန်းမှာ ခြောက်လ လောက်နေပြီးရင် သိုလှောင်ထားတဲ့ စပွဉ်းတွေကို ထပ်ပြီးသယ်ယူဖို့နဲ့ အစည်းအဝေး လုပ်ဖို့ မဲဆောက်ကို ပြန်လာလေ့ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အလုပ်လုပ်ရတဲ့နေရာဟာ KNU ထိန်းချုပ် နယ်မြေဖြစ်တဲ့အတွက် ဒေသခံရွာသားတွေနဲ့လည်း ရင်းနှီးမှုရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာတောထဲမှာ ၁၈ နှစ်လောက် နေပြီးတဲ့နောက် ပြီးခဲ့တဲ့ ၇ နှစ်လောက်က မဲဆောက်ကို ပြောင်းရွှေ့ ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ နယ်လှည့်ကျောပိုးအိတ် ကျန်းမာရေးလုပ်သားအဖွဲ့ - BPHWT (Back Pack Health Workers Team) ရုံးခန်းမှာလည်း ဆက်ပြီးလုပ်ကိုင်နေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေဟာ အတော့်ကို ကွဲပြားတဲ့ ဘဝတွေပါပဲ။ (ရဲဘော်ချစ်ဝင်း)

ဒီကနေ့ခေတ်မှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ မြန်မာပြည်တွင်းက လူတွေနဲ့ထိတွေ့ ဆက်ဆံရေးနဲ့ နယ်လှည့်လှုပ်ရှားမှုတွေကို အများအားဖြင့် အာရုံစိုက်ပြီးလုပ်ကြပါတယ်။ လူတွေက ABSDF ရဲ့အခန်းကဏ္ဍကို နားလည်သဘောပေါက်ကြပြီး ကျွန်တော်တို့ကို အားပေးထောက်ခံကြပါတယ်။ လူကြီးပိုင်းတွေက ABSDF နဲ့ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိပြီးသားဖြစ်တယ်။ သူတို့က ABSDF ဟာ ၁၉၈၈ အပြီး ထွက်လာကြတဲ့ကျောင်းသားတွေနဲ့ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ကျောင်းသားတပ်မတော်ဖြစ်တယ်။ အစိုးရကိုဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်နေတယ်ဆိုတာကိုလည်း သိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့ကတော့ ကျွန်တော်တို့အကြောင်း မကြားဖူးကြဘူး။ တချို့က ၁၉၈၈ မှာ မွေးဖွားသူတွေမဟုတ်တဲ့အတွက် ABSDF ဘယ်လို ပေါ်ပေါက်လာတယ် ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာဘယ်လို အဖြစ်အပျက်တွေဖြစ်ပွားခဲ့တယ် စတာတွေကို အစကနေ ပြန်ရှင်းပြရပါတယ်။ တချို့က ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ နာမည်ကို တောင် မကြားဖူးကြဘူး။ သူတို့ ABSDF အကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်သွားတာကို မြင်ရင် ကျွန်တော်အတော်ပဲ ဝမ်းသာပီတိဖြစ်ရပါတယ်။ (ရဲဘော်သန့်ဇင်)

တကယ်လို့သာ ၁၉၈၈ အရေးတော်ပုံကြီး မဖြစ်ခဲ့ရင်၊ တကယ်လို့သာ ကျနော်ဟာ ABSDF အဖွဲ့ရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ မဖြစ်ခဲ့ရင် ကျနော်ဟာ လူတစ်ယောက် ဟုတ်တော့မှာမဟုတ်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီတုန်းက အစိုးရလက်အောက်မှာ ကျနော်တို့ဟာ လူသားဆန်ဆန် တွေးခေါ်နိုင်မယ့် အခွင့်အရေး မရခဲ့ဘူး။ လူတန်းစေ့နေထိုင်နိုင်ဖို့လည်း အခွင့်မသာခဲ့ကြဘူး။ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုထဲ ဝင်ရောက်ခြင်းနဲ့ပဲ ကျနော်ဟာ လူပီသတဲ့ လူဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကို)

ABSDF မှာရှိတဲ့အချိန် ကျွန်တော်သင်ခန်းစာရခဲ့တဲ့ အရေးကြီးဆုံးအရာကတော့ လူစုလူဝေးနဲ့ ဘယ်လိုနေထိုင်ဖို့နဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ဘယ်လို ချမှတ်ရမယ် ဆိုတာပဲဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် တောထဲ စရောက်ချိန်မှာ ကျွန်တော်သင်ယူရမယ့် ပထမဆုံးအချက်ဟာ လူအများနဲ့ဘယ်လို နေထိုင်ရမယ်၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ဘယ်လို ထူထောင်ရမယ် ဆိုတဲ့အချက် တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေဟာ အတော့်ကိုအရေးကြီးပါပါတယ်။ ဗမာပြည်ဟာလည်း အလားတူတစ်သီးပုဂ္ဂလနေထိုင်တာထက် အများနဲ့ စုပေါင်းနေထိုင်တတ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ လူမှုအဖွဲ့အစည်း တွေဟာ ဘယ်တုန်းကမှ လူအများစုပေါင်းပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချဖို့ ခွင့်ပြုတာ မခံခဲ့ရဘူး။ (ရဲဘော်မျိုးဝင်း)

ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ဖြစ်ရတာဟာ ကျွန်တော်ရဲ့စာပေအရေးအသားနဲ့ အထူးသဖြင့် ကဗျာတွေ ရေးသားရာမှာ အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ ဘဝအစစ်အမှန်တွေကို မြင်တွေ့ရလိမ့်မယ်၊ စစ်မက်ပဋိပက္ခတွေကို ကျွန်တော် မကြုံချင်ပေမယ့် ကြုံရဖြတ်သန်းရလိမ့်မယ်လို့ ဘယ်သောအခါကမှ မတွေးထား ခဲ့ဖူးဘူး။ ဒီအကြောင်းအရာတွေ အားလုံးဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကဗျာရေးသားမှုအပေါ် အတော်ကြီးလွှမ်းမိုးခဲ့ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၀ လုံးလုံး၊ ကျွန်တော်ဟာ ABSDF ရဲ့

နှစ်ပတ်လည်နေ့တွေတိုင်းမှာ အဲဒီနေ့ကိုဂုဏ်ပြု မှတ်တမ်းတင်တဲ့ အနေနဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ရေးသားလေ့ရှိပါတယ်။ (ရဲဘော်လွမ်းဇော်)

ABSDF ဟာ ကျွန်တော့် ဘဝတစ်သက်စာ အတွေ့အကြုံပဲဖြစ်တယ်။ ABSDF ဆီက စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်မှုနဲ့ အခက်အခဲတွေကြားထဲမှာ မိမိလိုရာပန်းတိုင်ဆီရောက်ဖို့ တစိုက်မတ်မတ် လုပ်ဆောင်တတ်မှုတွေကို သင်ယူရခဲ့ပါတယ်။ အရာရာကို လွယ်လွယ်နဲ့ အလျော့မပေးတတ်ဖို့ သင်ယူတတ်ခဲ့တယ်။ အခက်အခဲတွေကြားထဲမှာ ဘယ်လို ရှင်သန်ရပ်တည်ရမယ် ဆိုတာကို လည်း သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့တယ်။ လူအများနဲ့လည်း အလုပ်တွေလုပ်ကိုင်တတ်လာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မိမိကိုယ်ကိုလေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ဖို့ အခွင့်အရေးတွေ အများကြီးရခဲ့ပြီး အတတ်ပညာ ကျွမ်းကျင်မှုတွေအတော်များများလည်း ရခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မြန်မာပြည် အတွက် အများကြီး ပေးဆပ်ဖို့ လိုသေးတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုတာဟာ တစ်ဆင့်ချင်းသွားရတဲ့ ဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ လူတိုင်းလူတိုင်း ပါဝင်သင့်ပါတယ်။ အနာဂတ်မှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရပ်တည်မှုအနေအထားကို ပြောင်းလဲကောင်းပြောင်းလဲနိုင်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ချစ်ဝင်း)

ကျွန်တော် ဘာအတွက်ကြောင့် ABSDF ထဲကို ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှာ ဝင်ရောက်ခဲ့ပါသလဲ၊ မြန်မာပြည်မှာ ဒီမိုကရေစီရရှိဖို့အတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်သည်သာ အကောင်းဆုံးဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော်အမြဲယုံကြည်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေ့ထက်ထိဘဲ ယုံကြည် နေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ABSDF ဟာ ကျောင်းသားတွေကို ကိုယ်စားပြုတဲ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်တယ်လို့ လည်း ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။ ဗမာပြည်မှာ နိုင်ငံရေးစိတ်ဝင်စားသူ ကျောင်းသားအားလုံးက ABSDF အကြောင်းသိကြပါတယ်။ ဒါဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ တစ်ခုတည်းသာရှိတဲ့ ကျောင်းသား တပ်မတော် ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့် အရည်အချင်းတွေ၊ စွမ်းဆောင်ရည်တွေနဲ့ မြန်မာပြည်ရဲ့ ဒီမိုကရေစီ ဖော်ဆောင်ရေးမှာ အသုံးပြုနိုင်လိမ့်မယ်လို့လည်း ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော် ABSDF ထဲကို ဝင်လာရတဲ့အကြောင်းရင်းပဲ ဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်သန်းချိန်မြင့်)

ကျွန်တော့် ဇာတိမြို့လေးဟာ နယ်စပ်နဲ့နီးပြီး တစ်ရက်ခရီးသာကြာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်အိမ်ပြန်လို့မရဘူးလေ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၃ နှစ်လောက်က ကျွန်တော့်အဖေ ကျွန်တော့်ဆီ လာပြီးလည်ပတ်ခဲ့တယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၃ နှစ်လောက်ကအခြေအနေဟာ အခုထက်ပိုပြီး ရှုပ်ထွေးပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဟာ အဖေ့ကို ဗမာပြည်တွင်းပြန်ဖို့ဘတ်စ်ကားဂိတ်အထိ လိုက်ပို့ပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကားဂိတ်လိုနေရာမျိုးတွေမှာ စစ်ထောက် လှမ်းရေးတွေ အမြဲလိုလိုရှိနေတတ်လို့ သူ့အတွက် လုံခြုံမှုမရှိတာကြောင့်ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာဈေးထဲမှာဘဲ နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။ အဖေကတော့ စကားတစ်ခွန်းမှ မပြောပါဘူး။ သူကကျွန်တော့်ပုခုံးကို ပုတ်ပြီး ထွက်သွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအပြုအမူဟာ အဖေက ကျွန်တော့်ကို “ဆက်ကြိုးစားပါ” လို့ ပြောနေမှန်း ကျွန်တော်နားလည်လိုက်ပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်အတွက်

အတော့်ကိုအဓိပ္ပါယ်ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော် အတော်ကြီးကို အားတက်ခဲ့ရပါတယ်။ (ရဲဘော်စောစိုင်းလတ်)

လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်အတွင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ဆုံးရှုံးလိုက်ရတဲ့အရာတွေ အတော်များများရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ကျွန်တော်တို့မှာ အောင်မြင်မှုတွေလည်း ရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေနဲ့ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီကိုတော့ မရသေးတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ ရည်မှန်းချက်တွေ ပြည့်ပြီလို့ မဆိုနိုင်ဘူး။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

အစောပိုင်းတွေမှာ ABSDF ဟာ တိုက်ခိုက်ရေးပိုင်းမှာပဲ အာရုံစိုက်ခဲ့ပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေအပေါ် အလေးပေး လုပ်ဆောင်ဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ပါတယ်။ စစ်ရေးနဲ့ နိုင်ငံရေးဟာ ဒွန်တွဲလေ့ရှိပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်အတွင်း တွေ့မြင်ခဲ့ရတဲ့ အပြောင်းအလဲက အပြုသဘော ဆောင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်တစ်ဦးတည်း အမြင်ပါ။ ABSDF ဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ မိခင်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်အဖွဲ့အစည်းကို အနာဂတ်မှာ ထွန်းလင်းသထက် ထွန်းလင်းတောက်ပစေချင်တယ်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ အစ်ကိုဖြစ်သူနဲ့ တစ်ကြိမ် တွေ့ဆုံခဲ့ရတယ်။ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ရဲ့ မိသားစုဝင်က သူ့ကို မဲဆောက်မှာ တွေ့ဆုံခဲ့တာကြောင့် ကျွန်တော်လည်း သူ့အတွက် စာတစ်စောင် လူကြိုပါးလိုက်နိုင်တယ်။ ပြီးတဲ့အခါမှာ တွေ့ရတဲ့အချိန်က အတော့်ကို တိုတောင်းပါတယ်။ တစ်ရက်လောက်တောင်မရှိခဲ့ဘူး။ သူက ကျွန်တော့်ကို "မင်းဟာ အရမ်းအရေးကြီးတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်နေတာဖြစ်တယ်။ မင်းဟာ ဗမာပြည်တွင်းက လူထုအတွက် ကူညီပေးနေတာဖြစ်တယ်။ အမှားတွေ မလုပ်မိစေနဲ့။ မပြီးမချင်း ပြန်မလာခဲ့နဲ့" ဆိုပြီး ကျွန်တော့်ကို မှာသွားခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်ကျော်)

ကျွန်တော့်အနေနဲ့ တော်လှန်ရေးကြီးဟာ သုံးလေးနှစ်အတွင်းပြီးသွားနိုင်တယ်လို့ ထင်မှတ်ခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ဟာ သမိုင်းကို မထိန်းချုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ သမိုင်းကြောင်းအတိုင်းပဲ လျှောက်ရမှာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ တိုက်ပွဲဝင်လာခဲ့တာ ၂၅ နှစ်နီးပါးရှိခဲ့ပါပြီ။ ဒီထက်မက ကြာကောင်း ကြာသွားနိုင်တယ်။ မကြာခင်အတွင်းမှာလည်း ပြီးချင်ပြီးသွားနိုင်တယ်။ တကယ်လို့ ကျွန်တော်တို့က အမြန်ပြီး သွားချင်ရင်တောင် သမိုင်းဆိုတာခင်ဗျားထက် ကြီးမားပါတယ်။ အဲဒါကို ခင်ဗျားထိန်းချုပ်လို့ ရနိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ အနာဂတ်ဟာ ABSDF ရဲ့ အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့

အနာဂတ်ပဲဖြစ်တယ်။ ABSDF ကို ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် (၄) ချက်အပေါ် အခြေခံပြီး မြန်မာပြည်တွင်းမှာ ဒီမိုကရေစီ ဖော်ဆောင်ပေးတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အနာဂတ်ရည်မှန်းချက်ဟာ ABSDF ရဲ့ အနာဂတ်ရည်မှန်းချက်တွေပဲဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ကိုပေါက်)

၁၉၉၇ နိုဝင်ဘာလအတွင်း ကျွန်တော် မြန်မာပြည်တွင်းမှာ အခြေစိုက်စခန်းတစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး သတင်းတွေစုဆောင်းရယူဖို့ တာဝန်ပေးခံရတယ်။ ကျွန်တော် နေပြည်တော် မဖြစ်ခင် ကတည်းက အဲဒီအနားမှာရှိတဲ့ ရွာလေးတစ်ရွာရဲ့လယ်တောထဲမှာဝင်ပြီး လုပ်ကိုင်ဖို့ စေလွှတ်ခံခဲ့ရတယ်။ အဲဒီမှာ ကြက်မွေးမြူရေးကို ဗန်းပြလုပ်ကိုင်ခဲ့တယ်။ ရန်ကုန်မှာရှိတဲ့ ကျွန်တော့်အဆက်အသွယ် တွေဆီကတဆင့် သတင်းပေါက်ကြားသွားပြီး ထောက်လှမ်းရေးတွေ ကျွန်တော့်ကို ဖမ်းဆီးတာ ခံခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ အဲဒီနေရာမှာ ၂ လလောက်ပဲ နေခဲ့ရပြီး အဖမ်းခံခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ကြိုးနဲ့တုပ်ပြီး တစ်ရက်နဲ့ တစ်ညတိတိ အစာမကျွေးခဲ့ဘူး။ သူတို့က မေးခွန်းတွေပဲ မေးတယ်။ နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲတာတွေ မလုပ်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော့်ကို ရာဇဝတ်သားတွေထားတဲ့ အကျဉ်းထောင်ဆီပို့ပြီး နောက်တစ်နေ့မှာပဲ ရန်ကုန်နားက နာမည်ကြီးစစ်ကြောရေး စခန်းဖြစ်တဲ့ရေကြည်အိုင် စစ်ကြောရေးစခန်းကို ခေါ်သွားတယ်။ အဲဒီနေရာမှာကျွန်တော့်ကို နောက်မှီမပါတဲ့ ထိုင်ခုံတစ်လုံးပေါ်မှာ ခပ်မတ်မတ်ထိုင်ခိုင်းတယ်။ ထိုင်ခုံက အတော်လေးမြင့်တဲ့ အတွက်ကျွန်တော့်ခြေထောက်တွေ မြေကြီးနဲ့ မထိနိုင်ဘူး။ ကျွန်တော့်ကို သံကြိုးနဲ့လည်း ချည်ထားပါတယ်။ ဘာမှမကျွေးပဲ အချိန်တိုင်း ရိုက်နေပါတယ်။ ဒါဟာ အတားပြင်းတဲ့ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်မတိုင်ခင်ရှေ့မှာလည်း လူပေါင်း အယောက် ၄၀ - ၅၀ လောက် အဖမ်းခံခဲ့ရသေးတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ကျွန်တော့်ကို အင်းစိန်ထောင်ဆီ ပို့တယ်။ တိုက်ထဲမှာ တစ်လလောက်နေခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော့်ကို အဲဒီအကျဉ်းခန်းကနေ လုံးဝ ထွက်ခွင့်မပေးဘဲ အစားအစာကို နည်းနည်းလေးလောက်ပဲ ကျွေးပါတယ်။ စစ်ကြောရေးကိုလည်း ဆက်တိုက်လုပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို မေးခွန်းတွေအများ ကြီးမေးပါတယ်။ ဘယ်အချိန်က အဲဒီကိုရောက်သလဲ။ ကျွန်တော့်အဆက်အသွယ်တွေက ဘယ်သူတွေလဲ၊ စတာတွေကိုမေးပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ကျွန်တော်ဘယ်သူ့ကိုမှ မသိဘူး။ ကျွန်တော် ဗမာပြည်အတွင်းထဲရောက်တာနဲ့ လယ်ထဲမှာ တိရိစ္ဆာန် တွေနဲ့ပဲ အချိန်ကုန်ခဲ့ပြီး ဘယ်သူတွေနဲ့မှလည်း အဆက်အသွယ်လုပ်ဖို့အခွင့်အရေးမရှိခဲ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့စစ်ထောက်လှမ်းရေး တွေက ကျွန်တော့်ကို အားလုံးသိတယ်အထင်နဲ့ အမှုဆင် ဖမ်းဖို့အတွက် ဖိအားပေးမေးမြန်းခဲ့ ပါတယ်။ တစ်လအကြာမှာ ကျွန်တော့်ကို အကျဉ်းထောင်ထဲမှာ လုပ်တဲ့ အထူးတရားရုံးမှာ ကြားနာဖို့ခေါ်သွားပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်မှုအပါအဝင်၊ ပေါက်ကွဲစေတတ် တဲ့ပစ္စည်းတွေ လက်ဝယ်ထားရှိမှုတွေနဲ့ တရားစွဲခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရက ကျွန်တော့်အတွက် ဥပဒေအကျိုးဆောင်တစ်ယောက် ထားပေးခဲ့ပေမဲ့ အဲဒါဟာ အပေါ်ယံ ဗန်းပြပဲဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တရားရုံး အမှုရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ကာလတလျှောက်လုံး စကားတစ်ခွန်းမှ ဝင်မပြောခဲ့ဘူး။ တရားသူကြီးက ကျွန်တော့်ဘက်ကနေလိုက်ပြီး ပြောပေးတဲ့အချိန်မျိုးမှာ စစ်ထောက်လှမ်းရေး တွေက သူ့ကို “မဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျား အဲဒီလို လုပ်လို့မရဘူး” လို့ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်က သူတို့ချမဲ့ စီရင်ချက်ဟာ ပြင်းထန်နိုင်မယ်ဆိုတာ သိပေမဲ့လည်း ဒီလောက်ကြီး လေးလိမ့်မယ်လို့တော့ မမှန်းထားခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော့်ကို ထောင်ဒဏ် ၁၄ နှစ်နဲ့ သေဒဏ်ချခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို သေဒဏ်ချခံလိုက်ရတဲ့အချိန်မှာတော့ မဲဆောက်နားက ဒုက္ခသည်စခန်းမှာ ရှိနေတဲ့

ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးနဲ့ သားငယ်လေးအတွက် ဝမ်းနည်းမိခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို သေဒဏ်ချ လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ခဲ့ပေမဲ့လည်း စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။

၂၀၀၅ ခုနှစ်မှာ ICRC (နိုင်ငံတကာကြက်ခြေနီကော်မတီ) က အကျဉ်းထောင်ဆီ လာရောက်လည်ပတ်ပြီးနောက်ပိုင်း ကျွန်တော်ဟာ ပထမဆုံးအကြိမ်အနေနဲ့ မိသားစုဆီကို စာရေးပေး ပို့ခွင့်ရခဲ့တယ်။ အခြေအနေတွေက အတော့်ကိုတင်းကြပ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် စကားပြောခွင့်မရပဲ ရေချိုးဖို့သွားတဲ့လမ်းမှာ ခေါင်းကိုခွံပြီး သွားကြရ ပါတယ်။ အဲဒီနောက် နှစ်မိနစ်လောက် ရေချိုးချိန်ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်တိုက်ထဲကနေ တစ်နေ့ကို ၁၅ မိနစ်လောက်လမ်းလျှောက်ခွင့်ရပါတယ်။ (အကျဉ်းကျတဲ့နှစ်တွေ ကြာလာတာနဲ့ အမျှ အဲဒီလို အပြင်ထွက်ချိန်ဟာလည်း တိုးလာခဲ့ပြီး ထောင်ကျချိန် ၃ နှစ်လောက် ကြာလာတဲ့အချိန်မှာတော့ ကျွန်တော်ဟာ တစ်ရက်ကို တစ်နာရီ အပြင်ထွက်ခွင့် ရခဲ့ပါတယ်။) ကျွန်တော်တို့ဟာ တစ်ယောက်ချင်းစီ သီးသန့်အကျဉ်းခန်းထဲမှာ နေကြရတယ်။ ထောင်ထဲမှာ ၅ လလောက်ကြာလာတဲ့နောက်ပိုင်း ကျွန်တော် လမ်းလျှောက်လို့ မရတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော့် ခြေထောက်တွေ အရမ်းနာကျင်လာပါတယ်။ ကျွန်တော့်တစ်ကိုယ်လုံး အရိုးတွေ ကျိုးကြွေသွား သလို ခံစားခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ဘယ်သူနဲ့မှ တွေ့ဆုံခွင့်မရခဲ့တဲ့အတွက် ပြင်ပက ဘယ်သူမှ ကျွန်တော့်အတွက် ဆေးဝါးတွေမယူလာ ပေးနိုင်ကြဘူး။ ကျွန်တော် ထောင်အာဏာပိုင် တွေကို အကြောင်းကြားခဲ့ပေမဲ့ သူတို့က ကျွန်တော် ဟန်ဆောင်လုပ်ပြနေတယ် လို့ပဲ ပြောခဲ့တယ်။ နောက်ဆုံးမှာ ကျွန်တော်က အကျဉ်းသားချင်းတစ်ယောက်ကို ပြောပြတဲ့အခါမှ သူက ရန်ကုန်မှာနေတဲ့ သူ့ရဲ့မိသားစုကို အနာသက်သာတဲ့ ဆေးတစ်မျိုး ယူလာပေးဖို့ အကူအညီ တောင်းခဲ့ပါတယ်။ ပိုမြင့်တဲ့တရားရုံးမှာ သေဒဏ်ကို အယူခံဝင်နိုင်ပေမဲ့ စိတ်ထဲမှာ အတော် ခက်ခဲပါတယ်။ ကျွန်တော်သေနတ်နဲ့ ပစ်သတ်မခံရပေမဲ့လည်း တချိန်လုံး ပစ်မှတ်ထားခံနေရ၊ သံခြေချင်းခတ်ခံထားရ၊ လက်ထိပ်ခတ်ခံရတော့ တချိန်လုံးသေနတ်နဲ့ ချိန်ခံထားရတဲ့ လူလိုပါပဲ။ ဒီလို ခံစားချက်တွေကို ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော် အယူခံဝင်ခဲ့ပေမဲ့ မအောင်မြင်ဘဲ အခြားအကျဉ်းထောင်ကို ပြောင်းရွှေ့ခံခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော် ထောင်ကျခံရခဲ့တာ ၁၃ နှစ်လောက် ရှိသွားပြီဖြစ်ပြီး သေဒဏ်ကျခံဖို့အတွက် စောင့်နေရတဲ့ အချိန်ဖြစ်တယ်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ မေလ၊ ၁၆ ရက်နေ့မှာ သမ္မတဦးသိန်းစိန်က ပြစ်ဒဏ်လျှော့ပေါ့ရန်နဲ့ သေဒဏ်ချမှတ်မှုတွေကို ထောင်ဒဏ်အနေနဲ့ ပြောင်းလဲဖို့ ထုတ်ပြန်ကြေငြာခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း ကျွန်တော့်ကိုတော့ ထောင်ထဲမှာ မသေမချင်း ရက်အကန့်အသတ်မရှိ အကျဉ်းကျခံဖို့ အမိန့်ချခဲ့တယ်။

ဒါဟာ တရားမျှတမှု လုံးဝမရှိဘူး။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို မလွှတ်ပေးချင်ကြဘူး။ ထောင်ဒဏ်တစ်သက် ပြစ်ဒဏ်ဆိုတာ လူကုန်ကူးမှုလိုမျိုး ရာဇဝတ်မှုတွေကိုပဲ ပြစ်ဒဏ်ချနိုင်ပြီး နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားတွေ မပါဘူး။ ကျွန်တော့်လို မတရားခံရသူ အားလုံးပေါင်း ၆ ယောက်ရှိတယ်။ ဦးသိန်းစိန်ကြေငြာချက်ထုတ်တဲ့နေ့မှာ ကျွန်တော့်ကို ထောင်မှူးက သူ့ရုံးခန်းမှာ ခေါ်တွေ့ခဲ့တယ်။ သူကသေဒဏ်ချမှတ်ခံရသူအားလုံးကို ထောင်ဒဏ်ပြောင်းလဲကျခံစေတဲ့ ကြေငြာချက်မှာ ကျွန်တော် မပါကြောင်းပြောခဲ့ပြီး အဲဒီလို ပြစ်ဒဏ်လျှော့ပေါ့ခွင့် မခံစားရတာဟာ

ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်းပဲ ဖြစ်ကြောင်းပြောတယ်။ သူတို့က စိတ်ဓာတ်ရေးရာအရပါ ညည်းဆဲဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်ပြန်ပြီး စောဒကတက်ခဲ့တဲ့အခါမှာ သူက “ကောင်းပြီ ညွှန်မှူးကို ငါမေးကြည့်မယ်” လို့ ပြောခဲ့တယ်။ နောက်နေ့ကြ သူက “ဟုတ်ပြီ မင်းလည်း ပါသွားပြီ” လို့ပြောပါတယ်။ အဲဒီနောက်မှာတော့ ထောင်အရာရှိတွေက ကျွန်တော်တို့အကျဉ်းခန်း တွေကို စစ်ဆေးဖို့ ရောက်လာကြပြီး ကျွန်တော်တို့ နာမည်တွေနဲ့ ပြစ်ဒဏ်တွေကို အကျယ်ကြီး ဖတ်ပြတယ်။ ထောင်ဒဏ်ကို “ရက်အကန့်အသတ်မရှိ” ဆိုတဲ့ စာကြောင်းတွေနဲ့ တွဲပြီး မပြောသွားဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က ကျွန်တော့် နာမည်ခေါ်ပြီး “ရက်အကန့်အသတ်မရှိ တစ်သက်ထောင်ဒဏ်” လို့ ကြေငြာပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်က “ဘာလို့ ဒီလို လုပ်ရတာ လဲ” လို့ ပြန်မေးခဲ့တယ်။ သူတို့ကတော့ ဘာမှထပ်မပြောပါဘူး။

ကျွန်တော် ထောင်ကထွက်ရမဲ့နေ့ကို နိုဝင်ဘာ၊ ၁၆၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ် နေ့စွဲနဲ့ တရားဝင်ချမှတ်ခဲ့ ပေမဲ့ ကျွန်တော့်ကို အမှန်တကယ်လွှတ်တဲ့နေ့ဟာ ၃ ရက် နောက်ကျပါတယ်။ သူတို့က အမေရိကန် သမ္မတအိုဘားမားရဲ့ အလည်အပတ်ခရီးကို စောင့်နေကြတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီနေ့မှာပဲ ကျွန်တော်တို့ကို လွှတ်ပေးမယ်လို့ပြောခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့မယုံကြည်ပါဘူး။ အဲဒီနောက်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့လည်း အထုတ်အပိုးတွေပြင်ဆင်ပြီး ထောင်ကလွတ်မြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ခရိုင်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ထောင်မှူးနဲ့ အခြားအရာရှိတွေကအမှာစကားပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မထွက်ခင် သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို အခြေအနေတစ်ခုအောက်ကနေ လွှတ်ပေးခဲ့တာဖြစ်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ဥပဒေပုဒ်မ ၄၀၁ ကိုလိုက်နာရမယ်ဖြစ်ကြောင်း ခံဝန်လက်မှတ်ထိုးခိုင်းခဲ့တယ်။ အဲဒီဥပဒေအရ ဘယ်လို ရာဇဝတ်မှုမျိုးကို မဆို (သေးငယ်တဲ့ရာဇဝတ်မှုမျိုး အပါအဝင်) ကျူးလွန်မယ်ဆိုရင် ထောင်ဒဏ်တစ်သက်ကျခံရမယ် ဆိုပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လက်မှတ်ထိုးဖို့ ငြင်းခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်တော့ ကျွန်တော်တို့ကို လွှတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အကျဉ်းကျနေတဲ့အတောအတွင်း ကျွန်တော်ထောင်ကလွတ်ခဲ့ရင်ဘယ်နေရာပြန်ရမယ်ဆိုတာကို အမြဲတွေးနေမိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့် ဇာတိမြို့ဆီ ပြန်မရောက်ခဲ့တာ ဟာလည်း ၂၅ နှစ်ကျော် ကြာခဲ့ပြီလေ။ ကျွန်တော့်မှာ မောင်နှမ ၄ ယောက်ရှိပြီး ၂ ယောက်ကတော့ ကွယ်လွန်သွားပြီးဖြစ်သလို ကျွန်တော့်မိဘနှစ်ပါးစလုံးလည်း ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် ဇနီးနဲ့ အဆက်အသွယ် မရခဲ့တာ နှစ်တွေအများကြီး ကြာခဲ့ပါပြီ။ သူ့ဘယ်လိုနေနေရတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော် မသိပါဘူး။ တစ်ခါတလေတော့ ထောင်ထဲမှာပဲနေချင်တဲ့စိတ်ဝင်မိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ထောင်ကလွတ်တဲ့အခါ ကျွန်တော်တို့ကို ၈၈ မျိုးဆက်ခေါင်းဆောင်တွေ လာပြီးကြိုဆိုကြပါတယ်။ ကျွန်တော့် မိတ်ဆွေတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ရဖို့ ကြိုးစားနေချိန်မှာအတူထောင်ကျခဲ့ဖူးတဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို သူ့အိမ်မှာ ခေါ်နေခိုင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို လိုက်ရှာသူတွေလည်းရှိပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော်လွတ်လာပြီဆိုတာကို သိပေမဲ့ကျွန်တော် ဘယ်နေရာ ရောက်နေတယ်ဆိုတာကိုတော့ မသိကြဘူး။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ တစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ - AAPPB ရုံးခန်းဆီ ခေါ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းက ကျွန်တော့်ကို ငွေကြေးအချို့ ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်

ကျွန်တော့်ဇာတိမြို့လေးဆီပြန်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့် တူ၊ တူမတွေနဲ့တွေ့တဲ့အခါ သူတို့
ငိုကြွေးခဲ့ကြတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော်အကျဉ်းထောင်ထဲမှာ အသတ်ခံလိုက်ရပြီး၊ သေသွားပြီ
ဆိုတဲ့သတင်းတွေကြားခဲ့ကြလို့ပါ။ အဲဒီနောက် AAPPB က ဝန်ထမ်းတစ်ဦးက ကျွန်တော့်ကို
ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်ဆီခေါ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက အရာအားလုံးဟာ ကျွန်တော့်အတွက်တော့
အသစ်အဆန်း ဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော်လွတ်လာပြီဆိုတဲ့သတင်း ကျွန်တော့်ဇနီးသည်ဆီကို
လည်း ရောက်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း သူကတော့ ကျွန်တော်ဘယ် အချိန်ပြန်လာမယ်ဆိုတာ
မသိခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော့်အိမ်ကို ဒီဇင်ဘာ၊ ၅ ရက်နေ့၊ ၂၀၁၂ မှာ ရောက်ခဲ့ပါတယ်။
ကျွန်တော့်သားဆိုရင်အခု အသက် ၁၇ နှစ်ရှိပါပြီ။ ကျွန်တော်ထွက်သွားတုန်းက သူ့ အသက်
၂ နှစ်သားအရွယ်ပဲရှိသေးတယ်။ (ရဲဘော် ဖိုက်တာအောင်)

ပဲနင်းကြီး

တုန်ခါသံများနဲ့အတူ ဒရူတ်တိုက်လိုမ့်ပြေးပြီး အဝေးကိုသွားခဲ့
ကျွန်တော်ခင်မင်ရတဲ့သူငယ်ချင်းက ပြောခဲ့တယ်
ငါတို့ဟာ နိုင်ငံရေးကိုဆက်လုပ်မှာဖြစ်သလို
ထောင်နန်းစံရမှာလည်းဖြစ်တယ်။

သူပြန်လာတဲ့အခါ
ကျွန်တော့်အဖေက သူ့ကိုပြောခဲ့တဲ့ စကားတစ်ခွန်း..
သူဟာ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်လိုဖြစ်နေပြီတဲ့
ကျွန်တော် တိတ်ဆိတ်စွာ ထိုင်နေမိပါတယ်။

နောက် ၂ နှစ်အကြာမှာ
အကျဉ်းထောင်သွားရာလမ်းကလေးကို ကျွန်တော်ငေးကြည့်နေမိ
သာယာဝတီထောင်က အိပ်ငိုက်နေတဲ့ ကြမ်းပြင်ကနေပေါ့။

လမ်းမပေါ်မှာ ဖြေးဖြေးမှန်မှန်နဲ့
အသက် ၆၀ကျော် လူကြီးတစ်ယောက် လာနေတယ်။
ယုက်ဖြာနေတဲ့ လိမ္မော်ရောင်အလင်းတန်းတွေကို ထိုးဖောက်လို့
ထောင်ဝင်စာ လက်ဆောင်ထုတ်လေးတွေ တစ်ပွေ့တစ်ပိုက်နဲ့ပေါ့။
တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်မှုတွေ ရုတ်တရက် ထွက်ခွာသွားခဲ့တယ်။
သူဟာ ကျွန်တော်ချစ်လှစွာသော အဖေ။

မြင့်အောင်သန့်

၈ - ၆ - ၂၀၀၇

အတွဲ(၁)၊ အမှတ်(၃)၊ ဇူလိုင်-ဩဂုတ်-စက်တင်ဘာ ၂၀၀၇

အခန်း ၅

"စစ်ပွဲ စရတာဟာ လွယ်တယ်။ ဒါပေမဲ့
တိုင်းပြည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနဲ့
ပျက်စီးသွားခဲ့တဲ့ ကျေးရွာတွေကို
ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးကတော့
လွယ်တဲ့အလုပ်မဟုတ်ဘူးဆိုတာ အစိုးရကို
ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်"

တကယ့်လို့ ခင်ဗျားက ကျွန်တော့်ကိုဘယ်လောက်ထိအောင်မြင်မှုရပြီးပြီလဲလို့ မေးမယ်ဆိုရင်ဒါဟာ ဖြေဖို့အတော်ခက်ခဲတဲ့မေးခွန်းပဲဖြစ်တယ်။ ဒါကတော့ အတော့်ကိုရှုပ်ထွေးပါတယ်။ တစ်ခါတစ်လေ ကျွန်တော် “ငါအိပ်မက် မက်နေတာလား”။ အိပ်မက်ကရောန်းပြီလား။ အဲဒီကိုမရောက်သေးဘူးလား” ဆိုပြီး တွေဝေ အံ့အားသင့်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ (ရဲဘော်မြဝင်း)

ကျွန်တော်တို့တောင့်ခံလာခဲ့ကြတာဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကိုယ်ကျိုးတစ်စုံတစ်ရာ အတွက် ဘာမပေါ်ပါဘူး။ လူထုအားလုံး အကျိုးအတွက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် လူထုကို နားလည်စေချင်တဲ့ အရာတစ်ခု ရှိပါတယ်။ တကယ်လို့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်ကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်ပြန်ပြီး အမှတ်ရမိတာကတော့ ဒီမိုကရေစီပေါ်ထွန်းဖို့အတွက် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ဦးတည်ချက်တွေကို အရောက် လှမ်းနိုင်ဖို့ဆိုတာဟာ အချိန် “၃ ရက်” လောက်နဲ့ လုံလောက်တယ်လို့ ထင်မှတ်ခဲ့ဖူးတာပဲဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်နေမျိုးထိုက်)

အနာဂတ်အတွက် မျှော်လင့်ချက်ကြီးကြီးမားမားတော့ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လူထုကနေပြီး ABSDF ဟာတစ်စုံတစ်ရာအတွက် ရပ်တည်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ကောင်းမွန်တဲ့ သမိုင်းကြောင်းရှိပြီး ကြိုးပမ်းလှုပ်ရှားမှု တွေမှာလည်း ပါဝင်ခဲ့တာကို အမှတ်ရစေချင်ပါတယ်။ ABSDF ဟာ သမိုင်းရဲ့ လိုအပ်ချက်ကြောင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ လူထုရဲ့ ကောင်းကျိုးကိုမျှော်ကိုးပြီး ကြိုးပမ်းစွန့်စားခဲ့ကြပါတယ်။ ABSDF ရဲ့တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုဟာလူထုဆန္ဒကြောင့် ပေါက်ဖွားလာတာဖြစ်တယ်။ ၂၅နှစ်ဆိုတာအချိန်အတော်လေး ကြာမြင့်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၅ နှစ်တာ ကုန်လွန်သွားပြီး နောက်မှာလည်း ကျွန်တော့်အနေနဲ့ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုထဲမှာ ထဲဝင်ဝင်ပါဝင်နေဆဲပဲ။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း အတော်များများ လည်းသူတို့ရဲ့ အသက်ကို စွန့်ခဲ့ကြပြီးပြီ။ ကျွန်တော်လည်း ဘာအတွက်ကြောင့် ရှေ့မဆက်ဘဲ နေနိုင်ရမလဲ။ (ရဲဘော်တင်မောင်ထွန်း)

မြန်မာပြည်မှာ ဒီမိုကရေစီ ဒါမှမဟုတ် လူ့အခွင့်အရေးတွေ မရှိသေးသရွေ့ ABSDF ဟာ ဆက်ပြီးတည်ရှိနေမှာပါ။ တကယ်လို့သာ တစ်နေ့နေ့ တစ်ချိန်ချိန်မှာ လူတွေက ABSDF ဆက်လက်ရပ်တည်ဖို့ မလိုအပ်တော့ဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်ကြမယ်ဆိုရင်ကျွန်တော်တို့တွေကလည်း အဲဒီအလုပ်တွေကို ရပ်စဲလိုက်ပါမယ်။ ကျွန်တော်တို့ လက်နက်တွေကို စွန့်လိုက်ပါမယ်။ တကယ်လို့သာ ကျွန်တော်တို့ကို ပြန်ပြီး လိုအပ်လာမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ပြန်ပေါ်လာဦးမှာပါ။ ဒါဟာ ကျောင်းသားစိတ်ဓာတ်ပဲဖြစ်တယ်။ ကျောင်းသားတွေဟာ လူထုကို အမြဲတန်း ကာကွယ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ (ရဲဘော်မောင်မောင်တိတ်)

လူတွေက ABSDF ဟာ စစ်လိုလားတဲ့အတွက် ဖွဲ့စည်းခဲ့တာလို့ ပြောခဲ့ရင် ကျွန်တော်ကတော့ သဘောမတူနိုင်ဘူး။ အဲဒီကာလက အခြေအနေတွေရဲ့ လိုအပ်ချက်ကြောင့် ABSDF ပေါ်ပေါက်ခဲ့တာပါ။ လူထုရဲ့ တောင်းဆိုမှုကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာတာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ရဲ့ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်တွေကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့အတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေနဲ့ လုပ်ခဲ့ကြတာပါ။ မြန်မာပြည်မှာရှိတဲ့ လူတိုင်း၊ လူတိုင်းဟာ အာဏာရှင်စနစ် ဖိနှိပ်မှုယန္တရားကြီးရဲ့ သားကောင်တွေဖြစ်ပါတယ်။ ဗမာစစ်သားတွေ ကိုယ်တိုင် အပါအဝင်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ စစ်တပ်ကိုတိုက်ခိုက်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ အာဏာရှင် အုပ်ချုပ်တဲ့စနစ်ကိုပဲ တိုက်ခိုက်တော်လှန်နေတာပါ။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

ABSDF ဟာ မြန်မာ့သမိုင်းအတွက် အရေးပါအရာရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကိစ္စရပ်အတော်များများနဲ့ အထူးသဖြင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးအတွက် ပံ့ပိုးပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၈ မတိုင်ခင်က တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေနဲ့ ဗမာလူမျိုးတွေကြား အတော်လေးတင်းမာတာတွေရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့၁၉၈၈ အရေးတော်ပုံအပြီးမှာ တိုင်းရင်းသားဒေသတွေဆီကို ကျွန်တော်တို့ ရောက်လာတဲ့ အချိန်မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ အချင်းချင်း ကိုယ့်ရဲ့ ခံစားချက်တွေ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို မျှဝေခဲ့ကြတယ်။ တပြိုင်တည်းမှာပဲ ဒီမိုကရေစီရေးကြိုးပမ်းမှုတွေမှာလည်း ကျွန်တော်တို့ အတူတကွ လျှောက်လှမ်း ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အသက်တွေ ပေးဆပ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့ အနေနဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ လေးစားမှုနဲ့ အသိအမှတ်ပြုမှုတွေကို ရခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ စနစ်ရဲ့ သားကောင်တွေပဲဖြစ်တယ်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေ မကပါဘူး၊ ဗမာတစ်ပြည်လုံးမှာရှိတဲ့ လူတွေအားလုံးပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ABSDF အနေနဲ့ သေနတ်တွေကိုင်နေရတာကို မကြိုက်တော့ဘူး။ ဒါတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လွတ်မြောက်ရေးအတွက်ရွေးခြယ်မှု တစ်ခုမှ မဟုတ်ဘူး။ အခြေအနေတစ်ရပ်ပဲဖြစ်တယ်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုတွေဟာလည်းလက်နက်ကိုင်စွဲရတာကိုမနှစ်သက်ကြပါဘူး။ တကယ်လို့သာ တန်းတူညီမျှမှု၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းမှုတွေကို ရခွဲမယ်ဆိုရင် သူတို့အနေနဲ့ ဘာအတွက်ကြောင့် လက်နက်ကိုင်နေကြမှာလဲ။ အဲဒါကြောင့် တကယ်လို့ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့သင့်မြတ်ရေးကို လိုလားမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ အားလုံး နက်နက်နဲနဲတွေးကြည့်ကြဖို့လိုတယ်လို့ကျွန်တော်ပြောခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဘက်လိုက်မှုမရှိတဲ့ ရှုထောင့်ကနေ လက်တွေ့ကျကျ ကြည့်မြင်ကြရပါမယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၂၀ - ၃၀ လောက်ကတည်းက အကျဉ်းကျခံနေရသူတွေဟာလည်း သူတို့ရဲ့ ဘဝတွေကိုပေးဆပ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒုက္ခဆင်းရဲခံခဲ့ကြရတယ်။ သူတို့ဟာလည်း လွတ်မြောက်ရေးအတွက်လှုပ်ရှားခဲ့ကြတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် တို့ နားလည်သဘောပေါက်ပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးဆိုတာ လွယ်ကူတဲ့အရာတော့ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီရှုထောင့်အမြင်တွေကိုလည်း ရင်ကြားစေ့သင့်မြတ်အောင် လုပ်ဆောင်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အပြန်အလှန် လေးလေးစားစား ဆက်ဆံရပါမယ်။ တစ်ခါတစ်လေလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိနဲ့ အင်အားနည်းအောင် လုပ်တာမျိုးကိုလည်း ခံရပါတယ်။ အဲဒီလို

လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကို အားပေးထောက်ခံ တာမလုပ်တဲ့သူတွေလည်း ရှိပါတယ်။ သူတို့ကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ နားလည်နိုင်ပါတယ်။ သူတို့က “မင်းတို့တွေ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ သင့်မြတ်ရေး လုပ်ဖို့လိုတယ်။ ပြည်တွင်းပြန်ပြီး အစိုးရနဲ့ ဆွေးနွေးစကားပြောကြပါ။ ငါတို့က အကြမ်းမဖက်တဲ့နည်းလမ်းကိုပဲ အပြည့်အဝထောက်ခံတယ်။ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး ကိုတော့ မထောက်ခံနိုင်ဘူး” လို့ ပြောကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ သူတို့ရဲ့ အနေအထားကို နားလည်ပါတယ်။ သူတို့က လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကို ဘာမှမဟုတ်ဘူးလို့ ထင်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အနှောင့်အယှက်တော့ မပေးသင့်ဘူးလေ။ မြန်မာအစိုးရမှာစီမံခန့်ခွဲရေးနဲ့ စစ်တပ်အာဏာ အပြည့်အဝ ရှိကောင်းရှိနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဆီမှာ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စံနမူနာပြုနိုင်မှု၊ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြနိုင်မှု၊ လွှမ်းမိုးသြဇာညောင်းနိုင်မှုစတာတွေ မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့မှာ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ နောက်မှာ လူထုရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ အာဏာမရှိဘူး။ လွှတ်တော်အမတ်တွေလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဝန်ကြီးတွေလည်းမဟုတ်ကြဘူး။ သမ္မတလည်း မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလူတွေအတော့်ကို ချမ်းသာနေကြချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ကတော့ ပိုက်ဆံမရှိဘူး။ ကျွန်တော်တို့မှာ သုညမှတစ်ပါး ဘာမှမရှိဘူး။ ဒါတွေကြောင့်တော့ ကျွန်တော်တို့ကို သူတို့အနေနဲ့ အထင်သေးအမြင်သေးတဲ့စိတ်နဲ့ မကြည့်သင့်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့တွေ အခန်းထဲမှာအတူရှိရင် တန်းတူညီမျှတဲ့ စကားတွေပဲ ပြောရမှာလေ။ သမိုင်းစာအုပ်တွေက တိုင်းပြည်ကြီးကို သူတို့အနေနဲ့ ဘယ်လို လုပ်ဆောင် ခဲ့တယ်ဆိုတာကို ပြောပြပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စံနမူနာပြုနိုင်မှု၊ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြနိုင်မှု၊ လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်နိုင်မှု၊ သြဇာညောင်းနိုင်မှုတွေကို သမိုင်းက ပြောပြသွားပါလိမ့်မယ်။ ဗမာလူမျိုးတွေရဲ့ အသည်းနှလုံးမှာ ABSDF အတွက်၊ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေအတွက်၊ ဒီမိုကရေစီကြိုးပမ်းမှုအတွက် နေရာတစ်နေရာစာတော့ ရှိနေမှာပါ။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ ရင်ထဲမှာလည်း သူတို့ရဲ့ ဖက်ဒရယ်စနစ် အိပ်မက်တွေအတွက် ABSDF ရဲ့အခန်းကဏ္ဍကို တွေ့မြင်ကြပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ရင်ကြားစေ့ သင့်မြတ်ဖို့ အတော်လိုအပ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်သံခဲ)

ကျွန်တော်တို့တိုက်ပွဲက ဆက်ရှိနေတုန်းပါ။ အခုအချိန်မှာ တိုင်းပြည်ကပွင့်လင်းလာပြီမို့ ABSDF အတွက် အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ပေါ်လာပြီလို့ မြင်မိပါတယ်။ ဒီလိုအခွင့်အရေးကို နောက်မကျခင် အပြည့်အဝဆုပ်ကိုင်ထားဖို့လိုပါလိမ့်မယ်။ အနိမ့်ဆုံးအနေနဲ့ ABSDF ဟာ အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနဲ့ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ဖို့အတွက် ဗုံးပေးနိုင်လိမ့်မယ် လို့ ကျနော်မြင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုလုပ်နိုင်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ ပြည်တွင်းကို ခြေလှမ်းလှမ်းရလိမ့်မယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ ပြည်တွင်းမှာ ABSDF အတွက် အခွင့်အရေးကြီးတစ်ရပ်ရှိနေပြီဆိုတာကို ၂၀၁၂ ဒီဇင်ဘာလက ပြည်တွင်းကို လေ့လာရေးခရီးစဉ်နဲ့ရောက်သွားတဲ့အခါမှာ သတိထားမိခဲ့ ပါတယ်။ ဆယ်စုနှစ်နဲ့ချီပြီးရှိခဲ့တဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဗဟုသုတတွေ၊ ရာနဲ့ချီတဲ့ ကျနော်တို့ရဲဘော်တွေရဲ့ အသက်သွေးချွေးတွေ စတေးပြီးရခဲ့တဲ့ လုပ်ငန်းအတွေ့ အကြုံတွေအပေါ်မူတည်ပြီး ABSDF အနေနဲ့ အမျိုးသားပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို ဦးဆောင်နိုင်မယ့်အနေအထားမှာရှိနေတယ်လို့ ကျွန်တော် ယုံကြည် ပါတယ်။ (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

ကျွန်တော် ပြည်မက လာပါတယ်။ ဗမာလူမျိုးတစ်ယောက်လည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်တာလုံးမှာ တိုင်းရင်းသားတွေကြားမှာ နေခဲ့ရတဲ့အတွက် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် သူတို့လို တိုင်းရင်းသားတစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ ခံစားရပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝဟာ သူတို့ ဘဝတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော် အိမ်ပြန်နိုင်ခဲ့ရင်တောင် ကျွန်တော့်ဘဝကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ အရေးအတွက်၊ သူတို့ရဲ့ အခွင့်အရေးတွေရနိုင်ဖို့အတွက်၊ ဗမာလူမျိုးတွေက သူတို့အပေါ် နားလည်နိုင်စေရေးအတွက် ရည်စူးပြီးလုပ်ဆောင်သွားမယ်။ ကျွန်တော်တို့ ABSDFအနေနဲ့ လူထုအတွက် အောင်မြင်မှုကြီးကြီးမားမားတော့မဖော်ဆောင်နိုင်သေးဘူး။ လူထုဘဝမြှင့်တင်နိုင်ဖို့ အတွက်လည်း မလုပ်ဆောင် နိုင်ခဲ့သေးဘူး။ ဒါပေမဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေနဲ့အတူနေထိုင်ပြီး သူတို့ရဲ့ ခံစားချက်တွေ၊ ဘဝတွေကို မျှဝေခံစားပေးခြင်းနဲ့ ABSDF ဟာအနာဂတ် ဒီမိုကရက်တစ် တိုင်းပြည်ထူထောင်ရေးအတွက် ယုံကြည် ရလောက် ကြောင်းကို သူတို့ကို ပြသနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဗမာပြည်ရဲ့ ပြဿနာဟာ တိုင်းရင်းသားတွေကွဲပြားစုံလင်မှု ဒါမှမဟုတ်တိုင်းရင်းသားတွေ တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်း မဟုတ်ဘူး။ စစ်တပ် အင်စတီကျူးရှင်းကသာ အဓိကပြဿနာဖြစ်တယ်။ အဲဒီအင်စတီကျူးရှင်းရဲ့ အရွယ်အစားနဲ့ အာဏာကိုသာ မလျော့ချနိုင်ခဲ့ရင် သူတို့ကို တိုင်းရင်းသားနယ်မြေတွေကနေ ဆုတ်ခွာသွားအောင် မလုပ်နိုင်ခဲ့ရင် ပြဿနာတွေဟာ ဆက်ပြီးရှိနေဦးမှာပဲ။ တကယ်လို့သာ ကျွန်တော်တို့က စစ်တပ်ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပြီးသူတို့ ရဲ့အရွယ်အစားကို လျော့ချနိုင်ခဲ့ရင်၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေက သူတို့ရဲ့နယ်မြေကို သူတို့သာ ပိုင်ဆိုင်တယ်လို့ ခံစားရမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်မှာဖြစ်တယ်။ စစ်တပ်ဟာ ဗမာလူမျိုးတွေကြုံနေရတဲ့ ပြဿနာတွေရဲ့ အခြေခံ အုတ်မြစ်ဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်မင်းဇော်)

လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်က ချမှတ်ခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မူဝါဒတွေဟာ အခုချိန်ထိ မှန်နေသေး တယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အခုချိန်မှာ တာဝန်ပိုရှိလာပြီ။ နိုင်ငံရေးပိုင်းမှာလည်း ပိုပြီးရင့်ကျက်လာပြီ။ အနာဂတ်မှာလည်း ABSDF ဟာ မြန်မာပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ရင်ကြားစေ့သင့်မြတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အခရာကျတဲ့ အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုက ပါဝင်လာလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်တွေဟာ မြန်မာပြည်သူတွေရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေပဲဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့က သူတို့ကို အသိအမှတ် ပြုခံရစေဖို့ တွန်းအားတွေပေးတဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်နိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ မတူခြားနား တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ၊ မြန်မာပြည်တွင်းမှာရှိတဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအုပ်စုတွေအပေါ် တစ်မူထူးခြားတဲ့ နားလည်မှုတွေ ရှိနေပါတယ်။ ABSDF ရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေထဲမှာ မြန်မာနိုင်ငံ တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ သင့်မြတ်ရေး ရနိုင်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

ABSDF မှာ ကျွန်မအနေနဲ့ လူပေါင်းစုံနဲ့ အလုပ်လုပ်ရတဲ့ ဘဝအတွေ့အကြုံတွေကို ရခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ ကျွန်မ ကရင်နီကျောင်းမှာ ကျောင်းဆရာမ၊ ကျောင်းအုပ်စသဖြင့် အလုပ်လုပ် ကိုင်ဖူးတဲ့အတွက် မတူကွဲပြားတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေ ဘယ်လိုခံစားချက်မျိုး ရှိတယ်ဆိုတာ ကို နားလည်ဖို့ အမြဲကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို နားလည်သဘောပေါက် ထားမယ်ဆိုရင် မတူညီတဲ့

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အချင်းချင်းကြားမှာ သာမက၊ မြို့ပြနဲ့ ကျေးလက် လူထုကြား အမျိုးသား ရင်ကြားစေ့ သင့်မြတ်ရေးအတွက်ပါ ပံ့ပိုးကူညီပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေဟာ ဒီလိုကိစ္စရပ်တွေအပေါ် အတော်အတန် နားလည်သဘောပေါက်ထားတဲ့ အတွက် ကျွန်မတို့အနေနဲ့ အနာဂတ်အတွက် တစုံတရာ ပံ့ပိုးကူညီပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ ကွဲပြားနေတဲ့အစုအဖွဲ့တွေ ကြား ပေါင်းကူး တံတားထိုးပေး နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ စနစ်ကြီးက ကျွန်မတို့ အချင်းချင်းကြား ကွဲကွာစေဖို့၊ ခြားနားစေဖို့ စနစ်တကျ ဖော်ဆောင်ထားခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း တိုင်းပြည်အတွက် ကောင်းမွန်တဲ့ စနစ်တစ်ခုကို ပြန်ပြီးတည်ဆောက်နိုင်ဖို့ ကျွန်မတို့မှာ ကြိုးလေးတဲ့တာဝန်တွေရှိနေပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ နှစ်ရှည်လများ ဖိအားပေးခံရတာ တွေ၊ ဒုက္ခဆင်းရဲတွေ၊ ခါးသီးမှုကို ခါးစည်းခံထားခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ အတွက် ဒီတာဝန်တွေကို ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ထမ်းဆောင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်မတို့ယုံ ကြည်မျှော်လင့်ချင်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့အစည်းကို ရည်းမှန်းချက်အောင်မြင်သည်အထိ ဆက်ပြီးသယ်ဆောင် လိုတဲ့ ဆန္ဒရှိတယ်။ ဒါပေမယ့်ကျွန်တော်တို့မှာရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အရင်းအနှီးတွေမရှိဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့အစည်းကိုဆက်ပြီးရပ်တည်ရှင်သန်ချင်သေးတယ်။ဒါကြောင့်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေး ပွဲ တွေမှာ ကျနော်တို့အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်ပါဝင်ဆွေးနွေးခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဗမာပြည် တွင်း နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ ပါဝင်လိုတဲ့ဆန္ဒရှိပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ စည်းအတော်များများကလည်းအစိုးရနဲ့အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်တွေကို လက်မှတ်ထိုးနေကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း အဲဒီလိုလုပ်သင့် တယ်လို့ မြင်ပါတယ်။ လူတွေရဲ့ဂုဏ်သိက္ခာကိုပြန်အဖတ်ဆယ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ပြည်တွင်းကိုပြန် ကြတဲ့အခါ လူတော်တော်များများက ကျွန်တော်တို့ကိုအစိုးရနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပါဝင် ကြဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့ကြတယ်။ ABSDFဟာ၁၉၈၈ခုနှစ်အရေးတော်ပုံကြီးကနေ ပေါက်ဖွားလာတာ ဖြစ်ပြီးကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးပုံရိပ်ဟာ အလွန်ကိုခန့်ညား ထယ်ဝါပါတယ်။ လူတွေက ကျွန် တော်တို့ကို ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ရဲ့ အစိတ်ပိုင်းအဖြစ် ပါဝင်စေချင်ကြတယ်။ ကျွန်တော် တို့ က အဲဒီလိုမလုပ်ခဲ့ဘူးဆိုရင် ကျနော်တို့တမျိုးသားလုံးကို ကယ်တင်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာလည်း ခေတ်ရေစီးကြောင်းအရ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းစဉ်ထဲကို ဝင်ရောက်သင့်ပြီလို့ မြင်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မြင့်ဦး)

ကျွန်တော့် အတွေ့အကြုံအရ လူတွေဟာ စစ်မှန်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို အလိုရှိကြပါတယ်။ သူတို့ဟာ စစ်မက်ပဋိပက္ခတွေမှာ ဆယ်စုနှစ်ချီနေထိုင်လာခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့လွတ်လပ်စွာ သွားလာနိုင်ဖို့၊ ကူစည်ကူးသန်းနိုင်ဖို့၊ လွတ်လပ်တဲ့အသင်းအဖွဲ့တွေ၊ လွတ်လပ်စွာ ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခွင့်တွေကို အလိုရှိကြတယ်။ စစ်မက်ဖြစ်ပွားတဲ့ဒေသတွေမှာ ထိခိုက်သေကြေ ဒဏ်ရာရတာတွေ အများကြီး တွေ့ခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို အပြုသဘော မြင်ပါတယ်။ တစ်ခုရှိတာက အစိုးရနဲ့ လက်နက်ကိုင်တော်လှန် ရေးအဖွဲ့တွေကြားမှာ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရေးဟာ အဓိက စိန်ခေါ်မှုကြီးတစ်ခု ဖြစ်တယ်။

အစိုးရအနေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖော်ဆောင်နေတဲ့အချိန်အတွင်းမှာ အပြည့်အဝရိုးသား မှုရှိရမယ်။ အပြည့်အဝ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုည ရှိရမယ်။ ပဋိပက္ခတွေကို စတင်ဖန်တီးခဲ့သူဟာ အစိုးရသာ ဖြစ်တဲ့အတွက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေနဲ့ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာလည်း သူတို့မှာသာတာဝန်ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် မျှော်လင့်ထား ပါတယ်။ (ရဲဘော်မင်းခန့်)

ငြိမ်းချမ်းရေးရလာတဲ့အခါ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ လူငယ်တွေရဲ့ ပညာရေးအတွက် ပံ့ပိုးပေးလို တယ်။ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုအတွင်းမှာ သား၊သမီးတွေ ဆုံးရှုံးခဲ့ရတဲ့ မိသားစုတွေကိုလည်း ကူညီပေးချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဗမာပြည်ကို မပြန်ရသေးဘူး။ ဗမာပြည်မှာ ဒီမိုကရေစီမရသေး သရွေ့ပြန်ဦးမှာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်စောင့်နိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်နလုံးသားက တော်လှန်ရေး အတွက် ရှင်းသန့်မှု အပြည့်ရှိပါတယ်။ တကယ်လို့သာ ဒီကနေ့ ကျွန်တော်သေသွား ခဲ့မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော့် တာဝန်ဝတ္တရားတွေအတွက် ကတိထားရှိတဲ့အတိုင်း ဆောင်ရွက်ပြီးပြီလို့ ခံယူမှာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အာဇာနည်တွေမဟုတ်ကြပါဘူး။ သာမန်လူသားတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သာမန်လူတွေဟာလည်း ဗမာပြည်ဒီမိုကရေစီရေးမှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာတစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် (တိုင်းပြည်ပေါင်းစုံ၊ ဘာသာပေါင်းစုံ) ကွဲပြား တာတွေအမျိုးမျိုးရှိရင် တောင်မှ အားလုံးဟာ လူသားတွေပဲဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်မောင်မောင်တိတ်)

၂၀၁၂၊ ဒီဇင်ဘာလမှာ အစိုးရဖိတ်ခေါ်မှုနဲ့ ပြည်တွင်းကို သွားရောက်ခဲ့တဲ့လေ့လာရေး ခရီးစဉ်မှာ ကျွန်မလည်းပါဝင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမတိုင်ခင်က အတိုက်အခံလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ ကိုယ်နှစ်သက်သည် ဖြစ်စေ၊ မနှစ်သက်သည်ဖြစ်စေ၊ အစိုးရရန်ပုံငွေထောက်ပံ့တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖော်ဆောင်မှုဆိုတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ထဲကို ဆွဲသွင်းခံလိုက်ရပြီလို့ ကျွန်မခံစားခဲ့ရတယ်။ အစိုးရသန္တကို လိုက်လျောဖို့အတင်းအကြပ် စေခိုင်းခံကြရပြီလို့ ယူဆခဲ့ပါတယ်။ ကယားပြည်နယ်၊ လွိုင်ကော်မှာ ကျွန်မမိသားစုတွေ၊ ငယ်သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ၄ ရက်လောက် အတူနေခဲ့တဲ့အချိန်မှာ သူတို့ဟာ ကျွန်မတို့ကို ယုံကြည်ချက်အတိုင်း ဆက်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ဖို့ အားပေးခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်မတို့ရဲ့ အိပ်မက်တွေကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ဖို့ ကျွန်မတို့တကယ်ပဲ အများကြီး လုပ်နိုင်သေးတယ်လို့ သူတို့ယုံကြည်ကြပါတယ်။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

ကျွန်တော်တို့ ABSDF ကို စပြီးဖွဲ့စည်းကတည်းက အာဏာရှင်စနစ်ကို တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါတွေဟာ သမိုင်းဝင်ခဲ့ပြီ။ ဘယ်သူကမှ ငြင်းလို့ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ အပြောင်းအလဲ လိုချင်တယ် ဆိုရင် ဒါကို တွန်းအားပေးဖို့ အင်အားရှိရပါမယ်။ ABSDF ဟာ မြန်မာပြည်ကို ရှေ့ချီနိုင်ဖို့ တွန်းအားပေးနေတဲ့ အင်အားစုတွေထဲက တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင်း ကတော့ အစိုးရက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီဖြစ်ပြီး ခုအခါမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲတွေကို လုပ်နေတဲ့အတွက်ကြောင့် ဖြစ်တယ်။ အနာဂတ်မှာ ABSDF ဟာ တစ်စုံတရာ ပြောင်းလဲကောင်းပြောင်းလဲနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း

ကျွန်တော်တို့ဟာ ရုန်းကန် လှုပ်ရှားမှုကြီးရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ်နဲ့ ဆက်ပြီးတည်ရှိနေမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ဖိုက်တာအောင်)

ကျွန်မအနေနဲ့ တစ်နေ့ အိမ်ပြန်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ အမြဲတမ်းတွေးမိပါတယ်။ ABSDF ထဲမှာလည်း အားလုံးဟာ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိနဲ့ နေရပ်ပြန်နိုင်ဖို့ ဘယ်လိုလုပ်ဆောင်ရမယ်ဆိုတာကို အတော် ဆွေးနွေးကြတာရှိပါတယ်။ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိပြန်ခြင်းအားဖြင့်သာ ပြည်တွင်းကို ပြန်ရောက်ရင် တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်မှာဖြစ်တယ်။ ဒီအတိုင်းဖြစ်ရမယ် လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ယုံကြည်စိတ်လည်း မွေးထားရပါတယ်။ လက်တွေ့ကျတဲ့ အခြေအနေ အမှန်ကိုရင်ဆိုင်ကျော်လွှားနိုင်ဖို့ ဒါမှမဟုတ် လက်ခံနိုင်ဖို့အတွက်လည်း ကျွန်မတို့ရဲ့စိတ်ကိုလည်း ပြင်ဆင်ထားကြရပါတယ်။ ကျွန်မအနေနဲ့ ABSDF ဟာ ဘယ်လို ပုံစံနဲ့ ရှေ့ဆက်သွားဖို့ ဆုံးဖြတ်ပါစေ ABSDF နဲ့ အတူ ရှိနေချင်ပါတယ်။ ဗမာပြည်နိုင်ငံရေးမှာ ကျွန်မတို့ ဦးတည်ချက် ကိုသာ မမေ့ဘူး ဆိုရင် ABSDF ပါဝင်နိုင်မယ့် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုရှိနေတယ်ဆိုတာကို အမြဲ ယုံကြည်ပါတယ်။ အနာဂတ်မှာလည်း အနိမ့်ဆုံးရည်မှန်းချက်အနေနဲ့ မြန်မာပြည်တွင်းက မသန်စွမ်းကလေးငယ်တွေ အတွက် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် လုပ်ကိုင်ပေးချင်တဲ့စိတ်ရှိပြီး ကျွန်မရဲ့အမြင်ဆုံးရည်မှန်းချက်ကိုတော့ ဒီအချိန်မှာ မပြောလိုသေးပါဘူး။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

တချိန်က ABSDF မှာ တပ်ဖွဲ့ဝင် ၃၀၀၀ လောက်ရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရဲဘော်အများ စုဟာ အခုချိန်မှာ မြန်မာပြည်တွင်းမှာရှိနေကြပြီး အခြားနိုင်ငံတွေဆီ ရွှေ့ပြောင်းသွားတဲ့သူတွေ လည်း အတော်များများရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ သူတို့ကိုပြန်ပြီး စည်းရုံးနိုင်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒီအင်အားစုဟာ ဗမာပြည် အနာဂတ်နိုင်ငံရေးကို အပြောင်းအလဲတစ်ရပ် အနေနဲ့ ဖော်ဆောင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။ ABSDF မျိုးဆက်တွေဟာ အမျိုးသားနိုင်ငံထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ပါဝင်ပံ့ပိုးပေးဖို့ အတော်ကောင်းမွန်တဲ့ အနေအထားမှာ ရှိနေပါတယ်။ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ ၆၅% ဟာ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသား ဟောင်းတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ABSDF နဲ့ ကျောင်းသားအားလုံးဟာ တိုင်းပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင်နိုင်ဖို့အတွက် တာဝန်ကိုယ်စီရှိကြတယ်လို့ ယုံကြည်ပါ တယ်။ (ရဲဘော်သန့်ချိန်မြင့်)

ကျွန်တော်အနေနဲ့ အနာဂတ်မှာ သတင်းနဲ့ဆိုင်တဲ့လုပ်ငန်းပိုင်းတွေမှာ ဆက်ပြီးလုပ်ကိုင်လို ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်တာလုံးမှာ ABSDF မှာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ရတဲ့အတွက် နည်းနည်းလေးမှ နောင်တရခြင်း မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်အနေနဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာနဲ့ အိမ်ပြန်ချင်ပါတယ်။ စိတ်ကူးအိပ်မက်တွေထဲမှာပဲ နေနေလို့ မရပါဘူး။ လက်ရှိအခြေအနေတွေအပေါ်မှာ လက်တွေ့ ကျကျ ရှိနေရပါမယ်။ ကျွန်တော့်ရည်မှန်းချက်ကတော့ တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေးအတွက် ပံ့ပိုးပါဝင်ဖို့ဖြစ်ပြီး အဲဒီလို လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့အခွင့်အရေး ရှိလိမ့်မယ်လို့လည်း ယုံကြည်ပါတယ်။ (ရဲဘော်လွမ်းဏီ)

လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်တာလုံး တိုက်ပွဲဝင်အပြီးမှာ ကျွန်တော်တို့ ရခဲ့တဲ့အရာတွေကတော့ လူတိုင်းဟာကျွန်တော်တို့ကို မိမိပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ အကျိုးအမြတ် တစ်စုံတစ်ရာအတွက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိတာကို တွေ့မြင်နိုင်ခြင်းပဲဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့နိုင်ငံရပ်ခြားသွားပြီး ဒီထက်ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ဘဝမှာ နေထိုင်နိုင်ပေမယ့် အဲဒီလိုမလုပ်ခဲ့ကြတာကို အများသူငှာ သိနိုင်ပါတယ်။ ဒီအတွက်လည်း ကျွန်တော်တို့မိမိကိုယ်မိမိ ဂုဏ်ယူပါတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှာလူထုကို ဖေးမကူညီပေးတဲ့ ဘုရင့်တော်ဝင်စစ်တပ် ရှိတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ABSDF ကို ဗမာပြည်အတွက် အဲဒီအတိုင်းဖြစ်စေချင်ပါတယ်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်စစ်တပ် ဒါမှမဟုတ် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း စစ်တပ် စသဖြင့် ဘယ်လိုစစ်တပ်အနေနဲ့ဖွဲ့စည်းပါစေ ကျွန်တော်တို့ လူထုကို ကူညီပံ့ပိုးပေးရမယ်။ (ရဲဘော်မိုးကျော်ဦး)

ကျွန်တော့်မှာ အနာဂတ်အတွက် အစီအစဉ်တွေရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အခုအချိန်မှာတော့ ဒါတွေကို ချပြလို့ မဖြစ်နိုင်သေးပါဘူး။ ကျွန်တော့်အနာဂတ်အတွက် အများကြီး စဉ်းစားထား ပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ အဲဒါတွေအတွက်လည်း စိုးရိမ်မိတယ်။ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်အားလုံး အတွက်ကျွန်တော်စိတ်ပူတယ်။ နိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံပေါ်က မသေချာ မရေရာမှုတွေအတွက်လည်း ကျွန်တော်စိတ်ပူတယ်။ အခုအချိန်မှာ ဒါတွေဟာ အတော်လေး မတည်မငြိမ်ဖြစ်နေပြီး၊ ပျက်စီးလွယ်၊ ယိုင်လဲလွယ်ဖြစ်နေပါတယ်။ ABSDF ဟာ အခြားအဖွဲ့တွေနဲ့လည်း ပူးပေါင်းတိုက်ပွဲ ဝင်နေရတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ အနာဂတ်ဟာ အဲဒီအဖွဲ့တွေနဲ့လည်း ချိတ်ဆက်နေတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မသေချာမရေရာတဲ့နေရာတွေမှာ နေထိုင်ကြရတဲ့အတွက် ဂရုစိုက်ကြဖို့တော့ လိုလိမ့်မယ်။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

ABSDF နဲ့အတူရှိခဲ့တဲ့ကာလတွေကို ကျွန်တော်ပြန်တွေးကြည့်ရင် တောထဲမှာ ဘယ်လောက်ထိ ခက်ခက်ခဲခဲနဲ့ အသက်ရှင်နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့အချိန်တွေကိုပဲ ပြန်ပြောင်း သတိရနေမိတယ်။ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုအနေနဲ့ ရပ်တည်ဖို့ဆိုတာ အတော့်ကိုခက်ခဲပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း မျိုးဆက်သစ်တွေကို ဒီလမ်းစဉ်ထဲ စည်းရုံးသိမ်းသွင်းဖို့ ဆန္ဒမရှိဘူး။ အတော့်ကို ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့ အတွက်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အမေက ကျွန်တော့်ကို ပညာရေးပိုင်းမှာပဲ ဇောက်ချလုပ်တဲ့ဘဝဟာ ကျွန်တော့်နဲ့ ပိုသင့်တော်မယ်လို့ အမြဲ ပြောခဲ့တယ်။ တကယ်လို့သာ မြန်မာပြည်ဟာ ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံကြီး ဖြစ်လာမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တက္ကသိုလ်ဝန်းထဲကို ပြန်သွားချင်ပါတယ်။ မကြာသေးခင်ကမှ ကျွန်တော့်မိသားစုတွေနဲ့ ပထမဆုံးအကြိမ် ပြန်ဆုံခဲ့ရတယ်။ (ရဲဘော်သန့်ချိန်မြင့်)

အနာဂတ်မှာလည်း ABSDF ဟာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ ရုန်းကန်မှုမှာ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့် အတွက်နဲ့ ဖွဲ့ဖြိုးရေးအတွက် ဆက်ပြီး တိုက်ပွဲဝင်ပေးလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်မျှော်လင့် ထားပါတယ်။ ABSDF ဟာ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းတွေကို နားလည်ပေးတဲ့၊ သူတို့ ယုံကြည်ချက်တွေကို ကိုင်ခွဲထားတဲ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်ခင်မောင်ဝင်း)

ကျွန်တော်ဟာ မကြာသေးခင်ကမှ မန္တလေးမြို့ကို ပြန်လာခဲ့တာ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း
ဟောင်းတွေကကြိုဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို မျှော်နေတာလို့ သူတို့ကပြောကြတယ်။
ခုအခါမှ သူတို့က အတော့်ကို နီးကြားတက်ကြနေကြတယ်။ ABSDF တစ်ဖွဲ့တည်းနဲ့ မြန်မာပြည်
တွင်းက ကိုယ့်ရဲ့ရည်မှန်းချက်တွေကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါကြောင့်
အဖွဲ့ဝင်ဟောင်းတွေ၊ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဟောင်းတွေ၊ ပညာရှင်တွေနဲ့ အတူပူးပေါင်း
လုပ်ဆောင်ရမှာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်သူရ)

ကျွန်တော့်မိသားစု မြန်မာပြည်တွင်းမှာပဲ နေထိုင်ကြဆဲဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့် သမီး
အကြီးဆုံးကိုတော့ တွေ့ခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ သူလက်ထပ်ခါနီး ကျွန်တော့်ဆီကို ခွင့်လာတောင်းတယ်။
ကျွန်တော့်ဘဝရဲ့ လွန်ခဲ့တဲ့၂၅ နှစ်တာလုံးဟာ ABSDF နဲ့ပဲ အချိန်ကုန်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်
မိသားစုဝင်ထက် ABSDF ကိုပဲ သံယောဇဉ်ပိုဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်မိသားစုအတွက်
စိတ်ပူစရာ မလို၊ အားလုံးအဆင်ပြေကြတာကို ကျွန်တော်သိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ABSDF က
ကျွန်တော့် ရဲဘော်တွေ အတွက်ပဲ ကျွန်တော် စိတ်ပူပါတယ်။ သူတို့ရဲ့မိသားစုဝင်တွေနဲ့
ကလေးတွေရဲ့ ပညာရေးအတွက်ကို စိတ်ပူမိတယ်။ သူတို့ဟာ နေ့စဉ်ဘဝရှင်သန်ရေးအတွက်
ရုန်းကန်ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော်သေတဲ့အထိ ABSDF နဲ့အတူ ရှိနေလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။
ABSDF ဟာ အခက်အခဲတွေ အများကြီးနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မိသားစုဝင်တွေဟာ
ခွန်အားအနည်းဆုံး၊ ဒုက္ခဆင်းရဲဒဏ် အခံစားရဆုံးသူတွေဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲ
တစ်စုံတစ်ရာသာမရှိခဲ့ရင်အနာဂတ်မှာ အခက်အခဲတွေနဲ့ ပိုပြီးရင်ဆိုင်ရနိုင်ပါတယ်။
(ရဲဘော်စိုးထွဋ်)

ကျွန်တော် အဓိကခံစားရတာကကျွန်တော်တို့ရဲ့ငယ်ရွယ်နုပျိုတဲ့ လူငယ်ဘဝတွေဟာ
တောထဲ မှာပဲကုန်ဆုံးခဲ့ရတာဖြစ်တယ်။ဒါပေမယ့်ကျွန်တော်တို့မှာအတွေ့အကြုံတွေအများကြီး
ကိုတော့ ရရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်ဘွဲ့မရခဲ့ပေမယ့်တောထဲမှာ ကုန်ဆုံးခဲ့ရတဲ့ဘဝဟာ
ကျွန်တော့် အတွက်တော့ တောတွင်းတက္ကသိုလ်ကို တက်ရောက်ခဲ့ရသလိုဘဲ ခံစားရပါတယ်။
ကျွန်တော် အနေနဲ့နိုင်ငံရေးအကြောင်း၊သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အကြောင်းနဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကို
ဘယ်လို တည်ဆောက်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းတွေကိုလေ့လာသင်ယူခွင့်ရရှိခဲ့ပါတယ်။
ကျွန်တော်တို့ဟာ လူပေါင်းများစွာရဲ့ နှလုံးသားနဲ့ စာနာမှုကိုလည်း ရရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်
ရခဲ့တဲ့ဗဟုသုတနဲ့ အတွေ့အကြုံတွေအားလုံးဟာကျွန်တော်ဘဝအတွက်အတော့်ကိုဘဲ
ကံကောင်းခဲ့တယ်လို့ထင်ပါတယ်။တော်လှန်ရေးကြီးပြီးဆုံးတဲ့အခါဒီဗဟုသုတတွေ ကို
မြန်မာပြည်ထဲကပြည်သူတွေကိုမျှဝေပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မြင့်ဦး)

အနာဂတ်မှာ ကျွန်တော့်ကိုယ်ပိုင်ဘဝနဲ့မိသားစုအတွက်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ့်ဘာသာရပ်တည်ဖို့
အတွက်ပဲဖြစ်ဖြစ် အိပ်မက်တော့ရှိတာပေါ့။ တစ်ချိန်တည်းမှာဘဲကျွန်တော်ဟာ ABSDF ရဲ့
တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေနဲ့ အလုပ်လုပ်နေရဦးမှာ ။ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒါဟာ ကျွန်တော့်လို
လူမျိုးတွေနဲ့ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ အဖွဲ့ဖြစ်လို့ပါ။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ပိုင်ဘဝနဲ့ မိသားစုဘဝ ရပ်တည်နိုင်

ရေးအတွက် ရုန်းကန်နေရတာနဲ့တပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့အစည်း ရှေ့ဆက်နိုင်ဖို့ ဘယ်လိုနည်းနဲ့ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ပါဝင်လှုပ်ရှားနိုင်မလဲဆိုတာကတော့ လွယ်လွယ်ကူကူတော့ ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး။ အနာဂတ်ဟာ ပြည်တွင်းနိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲပေါ်မှာလည်း မူတည်ပါလိမ့်မယ်။ (ရဲဘော်ဝင်းတင့်ဟန်)

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်တွေဆီ အရောက်လှမ်းနိုင်တာနဲ့ တပြိုင်နက် ABSDF ကတပ်ဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်စီတိုင်းဟာ ရှေ့ဆက် ဘယ်လိုလုပ်ဆောင်ဖို့ ဆန္ဒရှိတယ် ဆိုတာကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင်ဆုံးဖြတ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ကျွန်တော့်မိသားစုဆီ ပြန်သွား ချင်တယ်။ ကျွန်တော့် မိသားစုပိုင် လယ်ထဲမှာ အလုပ်လုပ်ရတာကိုပဲ ကျွန်တော် နှစ်သက်တယ်။ (ရဲဘော်ခင်ကျော်)

ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ဦးတည်ချက်တွေရပြီဆိုရင်တော့ ၂ နှစ် သို့မဟုတ် ၃ နှစ်လောက် အနားယူချင်ပါတယ်။ မိသားစုနဲ့ အတူနေပြီး လူထုအကျိုးပြု လုပ်ငန်းတွေကို နိုင်သလောက်လုပ်ချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အတော်ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့ ခရီးတွေကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရတာဖြစ်တယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် တောထဲကို စရောက်ကတဲက အခုထက်ထိ နားရတယ်လို့မရှိပါဘူး။ စိတ်ပိုင်း ရုပ်ပိုင်း ၂ ခုလုံး အတော့်ကို ပင်ပန်းနေပြီဖြစ်တယ်။ ခေတ္တခဏ အနားယူသင့်ပါတယ်။ ဒါတွေဟာကျွန်တော့် ပုဂ္ဂလိက ခံစားချက်တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီတိုက်ပွဲပြီးတဲ့နောက် တပ်ထဲကို ဝင်လို့ရနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးရှိမယ်ဆိုရင် စစ်တပ်ထဲကို ဝင်ချင်တယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်ငယ်စဉ်ကလေးဘဝက အိပ်မက်ပါ။ ဒါပေမယ့် အခုလက်ရှိ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ နိုင်ငံခြားသူကို ကျွန်တော်ကလက်ထပ်ထားလို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတိုင်းဆိုရင်တော့ နိုင်ငံရေး ပါတီတစ်ခုခုကိုဝင်ပြီး နိုင်ငံရေးလုပ်ရမှာဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်ဆလောင်းယောအောင်)

တကယ်မပြောင်းလဲနိုင်ရင်တောင် အခုအချိန်ဟာ အပြောင်းအလဲအတွက် အားစိုက်ဖို့ အခွင့်အလမ်းရှိတဲ့ ကာလတစ်ခုဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်မတို့ ရှုံးနိမ့်တယ်လို့ ခံစားမိတိုင်း ABSDF နဲ့စတင်ကတည်းက အတူရှိနေခဲ့တဲ့ အချိန်တွေကို ပြန်ပြီးတွေးကြည့်ပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အသုံးဝင်ပါတယ်လို့ ခံစားချင်တဲ့အခါ ABSDF မှာ ကျွန်မအတွက် ဂုဏ်အယူရဆုံးအချိန်တွေကို ပြန်ပြီး စဉ်းစားကြည့်မိပါတယ်။ အခုအချိန် ကျွန်မတို့ဟာ အရေးကြီးတဲ့ကာလတစ်ခု၊ အပြောင်း အလဲတစ်ရပ်ကို ဖြတ်သန်းနေရတာဖြစ်ပြီး လူတိုင်းဟာ အခုချိန်မှာ မိမိတို့ အဖွဲ့အစည်းနဲ့ မိမိတို့ မူလရည်မှန်းချက်တွေကို အာရုံစိုက်သင့်တဲ့ အချိန်ဖြစ်ပါတယ်။ ဗဟိုကော်မတီ နောက်ဆုံးပြု လုပ်ခဲ့တဲ့ အစည်းအဝေးမှာ ကျွန်မကို ဗဟိုတရားရေးဌာနမှာဝင်ပြီး လုပ်ကိုင်ပေးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ တာကို ကျွန်မ လက်ခံခဲ့ပါ တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆို ဒီလိုအရေးကြီးနေတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မ စွမ်းဆောင်နိုင်သမျှ အားလုံးနဲ့အတူ ကြိုးစားလုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့၊ ပါဝင်လှုပ်ရှားနိုင်ဖို့ နေရာတစ်ခု လည်း လိုအပ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မိဆူးပွင့်)

ကျွန်မ မြန်မာပြည်က မထွက်ခွာခင် ၁၉၈၈ အရေးတော်ပုံမှာ အသတ်ခံခဲ့ရတဲ့ ကျောင်းသား တစ်ယောက်ရဲ့ အမေဖြစ်သူကို သွားတွေ့ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျွန်မကတော့ သူ့ရဲ့သား အသက်နဲ့ ရင်းပြီးတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေ မပြည့်နိုင်သေးသရွေ့တော့ မပြန်ချင်သေးပါဘူး။ ကျွန်မအနေနဲ့ အနာဂတ်မှာ ခေါင်းဆောင်နေရာက ပါချင်မှ ပါနိုင်မှာပါ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မရဲ့ ဗဟုသုတ အတွေ့အကြုံတွေကို ကျွန်မရဲ့ ရပ်ရွာလူထုအသိုင်းအဝိုင်းတွေနဲ့ ဖလှယ်ချင်ပါ သေးတယ်။ ကျွန်မ မိသားစုလေးနဲ့ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေချင်ပါတယ်။ (ရဲဘော်မနောင်)

“လက်ပါးစေ”

သေနတ်မောင်းထိုး
စိတ်မဆိုးနဲ့ အမေရယ်
သူပုန်ဆိုတာ
ပြည်သူကြားမှာ ရှိနေတာတဲ့။

ဟိုအရင် ရှစ်ဆယ်ရှစ်
အဖြူ၊ အစိမ်းဝတ်၊ ကွန်မြူနစ်တဲ့
ငယ်ငယ်လေးနဲ့ ဖြစ်တယ်နော် အမေ။

သတ္တိအရာ၊ ကြံဖူးပါဘူး
သေနတ်နဲ့ပစ်၊ သွေးပေညစ်လည်း
ရှေ့တိုးမြို့မို့
တစ်ခါတစ်ခါ သွေးလန့်လာတယ်အမေ။

အဲဒီ သူပုန်ပေါက်စ
သေနတ်ရတော့၊ တကယ်ချတာ
တောထဲမှာ ကြုံရပြန်ပါတယ် အမေ။

သားဆရာ ဗိုလ်မှူးကြီးက
ရတလော ထူးပြီး၊ ဂရုစိုက်တယ်အမေ။

သူက ပြောသေး၊ လက်မနှေးနဲ့

သူပုန်ရန်အေး၊ ကင်းဝေးခဲ့ရင်
ရာထူးတင်မတဲ့ အမေ။

ဟောဗျာ
သားပြောသမျှ၊ မျက်ရည်ကျတာ
အမေ ဝမ်းသာလို့လားဟင်။
ကိုချင်
အတွဲ(၂)၊ အမှတ်(၁၂)၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၉၁

၁၉၈၈ နောက်ပိုင်း ၂၀၁၂ ကျမှ ABSDF လေ့လာရေးအဖွဲ့နဲ့ ဗမာပြည်မကို ပထမဦးဆုံး ပြန်ရောက်တယ်။ ခရီးစဉ်မတိုင်မီမှာ ချောချောမောမော ဖြစ်ပါ့မလားဆိုတာ စိတ်ပူရ၊ စိတ်လှုပ်ရှားရ၊ ကြောင့်ကျခဲ့ရသေးတယ်။ ပြည်တွင်းလူထုအခြေအနေတွေကို ကိုယ်က သိပြီးသား- ဆင်းရဲကြတယ်၊ ကြပ်တည်းကြတယ်။ ကိုယ်တကယ်ရောက်သွားတော့လည်း သည်အတိုင်းပဲတွေ့ရတာ။ ကြိုသိပြီးသားပေမယ့်လည်း မြင်ရတွေ့ရတာတွေက စိတ်မကောင်း စရာတွေချည်းပဲ။ အဲသည်မှာ ကျွန်တော်တို့လုပ်ခဲ့နိုင်တာ ဆိုတာအပြင် မပြီးမစီးဆက်လုပ်ရဦး မယ်ဆိုတာ မြင်ခဲ့တယ်။ လေ့လာရေးခရီးမှာ ကျွန်တော်တို့ ၈၈ မျိုးဆက်တွေ တခြားအတိုက်အခံ အစုအဖွဲ့တွေနဲ့တွေ့ခဲ့တယ်။ အားတက်စရာပါပဲ၊ ကျွန်တော်တို့ကို အားပေးထောက်ခံကြပါတယ်။ ဖေဖေဆုံးခင် မိသားစုနဲ့ ရက်ပိုင်းကလေး နေခွင့်ရခဲ့တဲ့အချိန်ကလေးမှာ ဝမ်းသာခွင့်ရခဲ့တာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့မိသားစုတတွေက အဆင်ပြေပြေ နေထိုင်စားသောက်နိုင်ကြပေမယ့် ပတ်ဝန်းကျင် မှာတော့ နေဖို့ညစာ တပူပူ တကြောင့်ကြောင့် နဲ့လူတွေလည်း တော်တော်များတာ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ အဲသည် လေ့လာရေးခရီးက ပျော်စရာတွေရော၊ စိတ်မကောင်းစရာတွေရော ရောပြွမ်းနေတယ် ဆိုရမှာပေါ့။ (ရဲဘော်ဝင်းတင့်ဟန်)

ကျွန်တော် ၂၀၁၂ မှာ မြန်မာပြည်သွားခဲ့တဲ့ ABSDF ကိုယ်စားလှယ်တွေထဲက တစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၅ နှစ်အကြာ ပြန်လာတဲ့အချိန်မှာတော့ တိုင်းပြည်ရဲ့ တိုးတက်မှုအချို့ကို မြင်ခဲ့ရပါတယ်။ ဥပမာပြောရရင် ကျွန်တော့်မြို့လေးကို သွားတဲ့အခါမှာ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးက ပိုပြီး ကောင်းလာခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါတွေဟာ အစိုးရရဲ့ နိုင်ငံရေးကြောင့် မဟုတ်ဘဲ၊ သူတို့ရဲ့ တည်ဆောက်ရေးအတွက် အတူတကွလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြ၊ အချင်းချင်းကူညီ ရိုင်းပင်းခဲ့ကြတဲ့ လူထုဆန္ဒရဲ့ ရလဒ်တစ်ခုပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုတွေ ပိုပြီးဆိုးရွားလာတာကိုလည်း တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း လွတ်လပ်စွာ ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခွင့်နဲ့ ပတ်သတ်ရင်တော့ တိုးတက်မှု အနည်းငယ်ကို တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ကျွန်တော့်အမေ ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေမယ့်လည်း ကျွန်တော့် ညီအကိုမောင်နှမတွေကို တွေ့ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ အပါအဝင် လူအတော်များများ ကျွန်တော့်ကိုလာပြီး တွေ့ကြပါတယ်။ ကျဆုံးခဲ့တဲ့ ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ မိသားစုတွေရှိတဲ့ မြို့နယ် ၃ ခုကိုလည်း ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ စစ်ထောက်လှမ်းရေးတွေက ကျွန်တော်သွားလေရာ နေရာတွေသာမကဘဲ ကျန်တဲ့ကိုယ်စားလှယ်တွေနောက်ကိုလည်း တချိန်လုံး နောက်ယောင်ခံလိုက်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေကို တစ်မျိုးကောင်းတယ်လို့ မြင်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့အတွက် ကျွန်တော်တို့နဲ့ လူထုကြားက ဆက်ဆံရေး အခြေအနေတွေကို မြင်ခွင့်ရသွားတဲ့အတွက်ကြောင့် ဖြစ်တယ်။ (ရဲဘော်စောမောင်ဦး)

ကျွန်တော်က အကြီးဆုံးသားဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်မှာ ညီတစ်ယောက်နဲ့ ညီမနှစ်ယောက်ရှိ ပါတယ်။ ကျွန်တော်ညီနဲ့ ညီမတစ်ယောက် လွိုင်ကော်မှာ ဆက်ပြီးနေထိုင်ကြသေးတယ်။ ဒါပေမယ့်ကျန်တဲ့ ညီမတစ်ယောက်ကတော့ US မှာသွားပြီးနေပါတယ်။ ကျွန်တော့်အမေက ၁၉၉၄ မှာ ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်အဖေကတော့ ၂၀၀၅ မှာကွယ်လွန်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ကို ကျွန်တော် သွားမတွေ့နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ (ရဲဘော်ဆန်နီမဟင်ဒါ)

၂၀၁၂ ဒီဇင်ဘာမှာ ကျွန်တော် မြန်မာပြည်ကို ပထမဆုံးအကြိမ် ပြန်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီခရီးစဉ်ဟာ ဘဝမှာ အံ့အားသင့်စရာအကောင်းဆုံးခရီးစဉ်တွေထဲက တစ်ခုပါ။ ကိုယ့်ရဲ့အရင်းနှီးဆုံး သူငယ်ချင်းတွေ၊ ဆရာ၊ ဆရာမတွေနဲ့ ကိုယ့်အိမ်ပြန်လမ်းကိုတောင် သေသေချာချာ မမှတ်တော့တဲ့ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်ကိုယ်ပိုင်အသိုင်းအဝိုင်းထဲကို ပြန်ရောက်ခဲ့တာလေ။ (တစ်နေ့ အပြင်သွားပြီးအပြန်မှာ လမ်းမမှတ်မိတော့တဲ့အတွက် ကိုယ်နေတဲ့ “သီတာလမ်းကို ဘယ်လိုသွားရမလဲ” လို့ မေးခဲ့ရပါသေးတယ်။) ဒီခရီးစဉ်မှာ သီလိုက်ရတာကတော့ မိတ်ဆွေတွေ၊ ဆွေ မျိုးတွေ နဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းကို အများကြီး ကျွန်တော် မမှတ်မိတော့ပေမယ့် သူတို့ရဲ့ မှတ်ဉာဏ်ထဲမှာ ကျွန်တော် အမြဲရှိနေသေးတယ်ဆိုတာပါပဲ။ သူငယ်ချင်းတွေက သူတို့ ကျွန်တော်နဲ့ အတူလုပ်ခဲ့တဲ့ အရာတိုင်းကို မှတ်မိနေကြပါတယ်။ ဥပမာ - ကျွန်တော် သဘောကျခဲ့တဲ့ ကောင်မလေးအိမ်ရှေ့မှာ ဂစ်တာသွားတီးပြီး သီချင်းဆိုကြတာမျိုးပေါ့။ ကျနော်က အဲဒီအကြောင်းကို လုံးဝမမှန်ပေမယ့် သူတို့က မှတ်မိနေကြသေးတယ်လေ။ သူတို့က ABSDF အကြောင်းကို သိကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တော်လှန်ရေးထဲရောက်သွားတာကိုလည်း သိကြပါတယ်။ အဲဒီအတွက်လည်း ကျွန်တော့်ကို သူတို့ တန်ဖိုးထားကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့်တစ်ချိန်တည်းမှာလည်း သူတို့က ကျွန်တော့်ကို သတိရတဲ့အပြင် နေရပ်ကို ပြန်လာ စေချင်ကြပါတယ်။ “ငါပြန်လာမှာပေါ့ကွာ။ ငါ့မှာ တစ်သက်လုံးတိုင်းပြည်နဲ့ အဝေးမှာနေဖို့ အစီအစဉ်မရှိပါဘူး” လို့ သူတို့ကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်မြို့ကလေးမှာ (ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က အခြားသူတွေကို မမှတ်မိတော့တာမို့) သူစိမ်းတစ်ယောက်လိုဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် အဲဒီမှာရှိနေချိန်တွေဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အတော်အံ့သြစရာ၊ ပီတိဖြစ်စရာကောင်းတဲ့အချိန်တွေပါပဲ။ သိုင်းအဝိုင်းက ကျွန်တော့်အပေါ် နွေးနွေးထွေးထွေး ရှိခဲ့ကြတာကိုး။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် တိုင်းပြည်မှာ တစ်သက်လုံးပြန်မနေခင် အဲဒီအရပ်နဲ့ နေသားကျ အောင်တော့ လုပ်ရဦးမှာအသေအချာပါပဲ။ ကိုယ့်တိုင်းပြည်က ပိုက်ဆံကိုတောင် ဘယ်လိုသုံးရမယ်ဆိုတာ မသိတော့တဲ့၊ အရင်းနှီးဆုံး သူငယ်ချင်းတွေကိုတောင် မမှတ်မိတော့တဲ့ ကျွန်တော် ဟာ ကိုယ့်နိုင်ငံအတွင်းရက်သတ္တပတ် (၃) ပတ်လောက် နေခဲ့ရတဲ့ကာလမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အဲဒီနေရာနဲ့ မရင်းနှီးတဲ့ သူစိမ်းတစ်ယောက်လို ခံစားခဲ့ရတာပါ။ “မင်းက ဘာဖြစ်လို့ ငါတို့ကိုတောင် မမှတ်မိတော့တာလဲ” လို့ သူငယ်ချင်းတွေက စကားနာထိုးသလိုနဲ့ မေးတဲ့အခါ အင်္ဂလိပ်တတ်တဲ့ကျွန်တော်က သူတို့မေးခွန်းမဆုံးခင် မျက်ရည်ကျနေပါပြီ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူတို့ရဲ့ ရင်ထဲမှာ ကျွန်တော် အမြဲရှိနေပေမယ့် သူတို့က ကျွန်တော့် မှတ်ဉာဏ်ရဲ့ ပြင်ပကိုရောက်နေခဲ့တယ်ဆိုတာ သတိထားမိလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း (ခက်ခဲမှန်းသိပေမယ့်) မြန်မာပြည်က ပြန်ရောက်ပြီးကတည်းက ဖြစ်နိုင်ရင် ပြည်တွင်းကို ကျနော် မကြာမကြာ ပြန်သွားချင်မိတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အထဲမှာ နေခဲ့တဲ့ အဲဒီသုံးပတ်လောက်အတွင်းမှာ မေ့နေခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို နည်းနည်းပြန်အမှတ်ရလာတဲ့အပြင် ကျနော် နိုင်ငံနဲ့လည်း ပြန်ပြီးရင်းနှီးလာသလို ဖြစ်လာလို့ပါ။ ပြည်တွင်းမှာရှိစဉ်ခဏမှာ ဖြစ်ခဲ့တာတွေထဲက မှတ်မှတ်ရရတစ်ခုကတော့ ကျွန်တော့် ကို နာမည်တွေမပြောဖို့ မေမေ့ကိုတောင်းပန်ရတာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နေ့ အမေနဲ့ ကျနော် လမ်းလျှောက်သွားနေတုန်း မေမေက “သား ... ဟိုမှာ

လာနေတဲ့ မောင်နီ (နာမည်မှန် မဟုတ်ပါ) ကို မှတ်မိလား" လို့ မေးပါတယ်။ ဘယ်သူပါလိမ့်လို့ စဉ်းစားနေတုန်း အမေက "ဦးညို (နာမည်မှန်မဟုတ်ပါ) ရဲ့ သားလေ .. မမှတ်မိဘူးလား" လို့ ထပ်ပြောပြန်ပါတယ်။ မောင်နီ ... ဦးညို ... မောင်နီ ... ဦးညို ... ဘယ်သူတွေပါလိမ့်လို့ တွေးနေတုန်းမှာပဲ အမေက ထပ်ပြီး "မဖြူ (နာမည်မှန်မဟုတ်ပါ) တို့ အိမ်နားကလေး သားရဲ့ ဒါတောင် မမှတ်မိတော့ ဘူးလား" လို့ နောက်နာမည်တစ်ခု ထပ်ပြောလာပြန်ပါရော။ ဘယ်လိုမှ စဉ်းစားမရတဲ့အဆုံး "မေမေ ... ကျေးဇူးပြုပြီး သားကို နာမည်တွေ ထပ်မပြောပြပါနဲ့တော့။ အဲ့ဒါတွေ စဉ်းစားရတာ သား အတော်ဒုက္ခရောက်ပါတယ်။ လမ်းမှာတွေ့တဲ့သူတွေကို သား နှုတ်ဆက်ရမလား၊ မနှုတ်ဆက်ရဘူးလားလည်း မသိတော့ပါဘူး။ သူတို့ မျက်နှာတွေကို မှတ်မိပေမယ့် နာမည်တွေကို လုံးဝ မမှတ်မိတော့ပါဘူး။ ပြီးတော့ သူတို့တွေက သားနဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ ဟုတ်မဟုတ်လည်း မသေချာတော့တာမို့ သူတို့ကို လမ်းမှာတွေ့ရင် နှုတ် ဆက် ရကောင်းမကောင်းလည်း မသိတော့ပါဘူး" လို့ပြောပြီး မေမေ့ကို တောင်းပန်ရပါတော့တယ်။ မေမေကတော့ မျက်နှာဘယ်ကောင်းပါ့မလဲ။ သူက သူ့သား လက်ကိုဆွဲ၊ မြို့တစ်ပတ်ပတ်ပြီး ငါ့သား ပြန်ရောက်လာပြီဟေ့လို့ ကြွားချင်နေမှာကိုး။ အဲ့ဒီလို အခက်အခဲနဲ့ကြုံတွေ့ရတဲ့အခါ အဆင်ပြေစေတာကတော့ ABSDF နိုင်ငံခြားရေး ဌာနရဲ့ကျေးဇူးကြောင့် သံခင်းတမန်ခင်းဆက်ဆံရေးအကြောင်း နည်းနည်းသိခဲ့တာမို့ ဘယ်သူဘယ်ဝါမှန်း သေသေချာချာမသိရင်တောင် လူတိုင်းကို ယဉ်ယဉ် ကျေးကျေးနဲ့ စကားစမြည် ပြောနိုင်ခဲ့တာပါပဲ။ ကျွန်တော့်မိသားစုတွေ၊ မိတ်ဆွေတွေနဲ့အတူတူ ဆက်နေချင်ခဲ့ပေမယ့် ကျွန်တော့် မြို့ကလေးမှာ (၅) ရက်ပဲနေခဲ့ရပါတယ်။ ဖြစ်နိုင်ရင် ကျွန်တော့် ဆရာ၊ ဆရာမတွေကိုလည်း အားလုံးကို မမှတ်မိတဲ့တိုင်အောင် သွားပြီးဂါရဝပြုချင်ပါသေးတယ်။ ၂၀၁၃ ဇန်နဝါရီလ အစောပိုင်း မြို့ကပြန်မထွက်ခွာခင်မှာ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းအားလုံးကို တောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်။ "ငါအခုလို မင်းတို့အားလုံးနဲ့ ပြန်ဆုံရတာ သိပ်ဝမ်းသာတယ်။ ငါ့အပေါ် နွေးနွေး ထွေးထွေးရှိကြတဲ့ အတွက်လည်းမင်းတို့ကို ကျေးဇူးတင်တယ်။ မင်းတို့နဲ့အတူ အထက်တန်းကျောင်းတလျှောက်လုံး တူတူရှိခဲ့ဖူးတဲ့အချိန်တွေကို မမှတ်မိတော့တဲ့အတွက် ငါ့ကို ခွင့်လွှတ်ပါ။ အဲ့ဒီအတွက် ငါ အရမ်းဝမ်းနည်းပါတယ်။ ငါမင်းတို့ကို မမှတ်မိချင်တော့လို့ မမှတ်မိတာမဟုတ်ပါဘူး။ ငါက မင်းတို့နဲ့မတူတဲ့ ဘဝတစ်ခုမှာဖြတ်သန်းရင်း မင်းတို့နဲ့ဝေးရာ မှာ အကြာကြီးရောက်နေခဲ့တာမို့ အခုလို မမှတ်မိနိုင်တော့တဲ့အပေါ် ငါ့ကို နားလည်ပေးကြပါကွာ" (ရဲဘော်ကျော်သူရ)

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်တွေဟာ ဘယ်သောအခါမှ မပြောင်းလဲခဲ့ပါ။ ယခုချိန်ထိလည်း လိုက်လျောညီထွေ ရှိနေဆဲပဲဖြစ်ပါတယ်။ ၂၅ နှစ်တာကာလကြာမြင့် အပြီးမှာတော့ ABSDF လည်း ရင့်ကျက်လာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ အတွေ့အကြုံ မြောက်များစွာရရှိခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အားလုံးနဲ့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ အပြန်အလှန် နားလည်မှုတွေလည်း ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ သူတို့ရဲ့ သံသယတွေလည်း ကင်းခဲ့ပြီဖြစ်တယ်။ တချိန်တည်းမှာပဲ ကျွန်တော်တို့ကလည်း သူတို့ရဲ့ အသိအမှတ်ပြုမှုရဖို့ အတော်လေးကြိုးစားခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ABSDF ဟာ ခုအခါမှာ သက်တမ်း ၂၅ နှစ်ရှိပြီဖြစ်ပေမဲ့ ဗမာပြည် ပြည်တွင်းစစ်မှာ ABSDF ဟာ သက်တမ်းအငယ်ဆုံး လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတခုဖြစ်တယ်။ ဒီခရီးလမ်း တလျှောက်လုံးမှာ အခက်အခဲတွေကို အောင်မြင်စွာ ကျော်ဖြတ်နိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်တာကြောင့် ကျွန်တော်တို့ အလွန်ဂုဏ်ယူမိတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ကျွန်တော်တို့ရဲ့တချို့သော ရဲဘော်တွေ၊ သူငယ်ချင်းတွေဟာ ဒီကနေ့မှာ ကျွန်တော်တို့နဲ့ အတူရှိမနေနိုင်ခဲ့တာကိုတော့ အလွန်ဝမ်းနည်း မိ ပါတယ်။ သူတို့က သူတို့ရဲ့ အသက်တွေကို ပေးဆပ်သွားခဲ့ကြပြီးပြီဖြစ်တယ်။ ဒီလို အသက်ပေးဆပ်ခဲ့သူပေါင်း အယောက် တစ်ထောင်နီးပါး လောက်ရှိခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။တချို့က တိုက်ပွဲထဲမှာ ကျဆုံးခဲ့တယ်။ တချို့က တောထဲမှာ ကွယ်လွန်ခဲ့ကြပြီး၊ တချို့က ဆေးဝါး အလုံအလောက် နာမကျန်းဖြစ်ပြီး ကွယ်လွန်ခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရဲဘော်တွေကို မုန်တိုင်းထဲမှာ ဆုံးရှုံးခဲ့ဖူးတယ်။ မြစ်ထဲမှာ ရေကြီးလို့ ရေနစ်ပြီးဆုံးရှုံးခဲ့ရဖူးတယ်... ဒီအရာတွေ အားလုံးအတွက် ဖော်ပြစရာစကားမရှိတော့ပါဘူး၊ ဖော်ပြစရာ စကားများမရှိတော့ပါ။ (ရဲဘော်သံခဲ)

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤစာအုပ်သည် လူပေါင်းများစွာ၏ အားထုတ်မှု၊ စိတ်အားထက်သန်မှု၊ စိတ်ရင်းစေတနာ ကောင်းမှုတို့၏ အသီးအပွင့်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဘဝဖြတ်သန်းမှုပုံစံကို ဝေငှပြောဆိုပေးသွားခဲ့သော ABSDF မှ ရဲဘော်၊ ရဲမေ ၃၆ ဦးအား ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။ ရဲဘော်တို့၏ ဘဝဇာတ်ကြောင်းများအား မှန်ကန်စွာ ဖော်ပြပေးနိုင်ခဲ့ပြီဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ အသိအမှတ်ပြု လက်ခံမှုများ ခံစားရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ဤစာအုပ်သည် ABSDF ရဲဘော်များအတွက် အတူတကွ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ရှိသည့် အခွင့်အရေးတစ်ခုဟုလည်း မျှော်လင့်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် ပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့ခြင်း၊ ယုံကြည် စိတ်ချမှုပေးခဲ့သည့် ABSDF ဗဟိုဦးဆောင်ကော်မတီဝင်များကို ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။ သင်တို့၏ ပွင့်လင်းမှုနှင့်အချိန်ပေးမှု အတွက်လည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ဘာသာပြန်ဆိုပေးသူအဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ သူငယ်ချင်းအဖြစ်လည်းကောင်း၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တစ်ဦးအဖြစ်သော်လည်းကောင်း ပါဝင်ပေးခဲ့သော ABSDF တပ်ဖွဲ့ဝင် ကိုကျော်လင်းအားလည်း ကျေးဇူး အထူးတင်ရှိပါသည်။ ထူးခြားသည့်အကြောင်းအရာများကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမက အကြိမ်ပေါင်းများစွာ စိတ်ရှည်လက်ရှည်ရှင်းပြပေးခြင်း၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ စိစဉ်ပေးခြင်း၊ အချိန်ပေးနိုင်ခြင်းများအတွက် အထူးကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ရယ်မောခဲ့ရသည့်သင့်၏ ဟာသများအတွက်လည်း အလွန်ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ABSDF ၏ ယခင်စာအုပ်များတွင် ပါဝင်ခဲ့ဖူးသည့် ကဗျာများအားစုစည်းကာ ဤစာအုပ် အတွက် ရွေးချယ်ပေးခဲ့သည့် ကိုလွမ်းဇော်အားလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ဤ စာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ကျွန်ုပ်တို့ကို စိတ်ခွန်းအားအပြင် အတိတ်မှ အမှတ်တရများ၊ လမ်းညွှန်ပေးမှုများ ပေးခဲ့သော Lyndall Barry, Fiona Lloyd နှင့် Sally Thompson အမျိုးသမီး ၃ ဦး ကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ သင်တို့ တစ်ဦးချင်းစီကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

ဤပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှု ဖြစ်မြောက်စေရန် ဆွစ်ဇာလန်အစိုးရမှ (နိုင်ငံခြားရေးဌာနမှတစ်ဆင့်) ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါသည်။ ဆွစ်ဇာလန်အစိုးရ၏ ကူညီပံ့ပိုးပေးမှုအတွက်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ကျေးဇူးအထူး တင်အပ်ပါသည်။

CPCS မှ James O'Keefe ကိုလည်း ဤစာအုပ်အား တည်းဖြတ်ပေးမှုနှင့် စာအုပ်ပါ အခန်းတိုင်းအား ထပ်မံဖတ်ရှုစစ်ဆေးပေးခဲ့သည့်အတွက်လည်း အလွန်ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ABSDF ရဲဘော် ရဲမေများ၏ ဇာတ်ကြောင်းများအား နားထောင်ပေးခဲ့ကြကာ၊ လုပ်ငန်းစဉ် တလျှောက်လုံးတွင် အားပေးတိုက်တွန်းခဲ့သော CPCS ဘုတ်အဖွဲ့ ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် စေတနာ့ ဝန်ထမ်းများအားလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

CPCS ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ညှိနှိုင်းရေးမှူး Sweta Velpillay နှင့် CPCS ဒါရိုက်တာ EmmaLeslie တို့သည် ဤစာအုပ်ရေးသားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တလျှောက်လုံးတွင် စဉ်ဆက်မပြတ် ကူညီပံ့ပိုး ပေးခဲ့ပါသည်။ အထူးကျေးဇူးတင်ပါသည်။ အလွန် အံ့သြဖွယ်ရာ ခရီးစဉ်ဖြစ်သည်ကို သင်တို့ သိပါသည်။

ဤစာအုပ်ရေးသားခြင်းသည် တမူထူးခြားသည့် အတွေ့အကြုံတစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဤခရီးစဉ်သည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့၏ အသွင်ကူးပြောင်းစကားလအတွင်း သူတို့၏ ဘဝ ဇာတ်ကြောင်းများအားနားထောင်ရန်၊ နားလည်သဘောပေါက်ရန်တို့အတွက် အခွင့်အရေးပေးခဲ့ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် တစ်ဦးချင်းအလိုက် အဖွဲ့အစည်းအလိုက် အတိတ်နှင့် အနာဂတ်ကို ပုံဖော်သည့် စကားလုံးများ၊ ရုပ်ပုံများကို ခံစားထိတွေ့ခွင့်ရခဲ့သည်။

Nerea Bilbatua

CPCS ငြိမ်းချမ်းရေး သမိုင်းသုတေသီ

သမိုင်းဖြစ်စဉ်

၁၉၄၈ ။ မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရရှိခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ။ ဦးနု ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာသည်။

၁၉၆၁ ။ ဦးသန့် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်။

၁၉၆၂ ။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အာဏာသိမ်းသည်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းသည် ဖက်ဒရယ်စနစ်အား ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီး "မြန်မာ့နည်းမြန်မာ့ဟန် ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်" ကို အသက်သွင်းခဲ့သည်။

မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ (BSPP) သည် တိုင်းပြည်၏ တစ်ခုတည်းသော နိုင်ငံရေးပါတီ ဖြစ်လာသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ အာဏာရအစိုးရအား ကျောင်းသားများ ဆန္ဒပြကြသည်။ စစ်တပ်မှဆန္ဒပြပွဲများအား ဖြိုခွင်းရာတွင် ကျောင်းသား ၁၅ ဦး အသတ်ခံခဲ့ရသည်။

၁၉၇၄ ။ (ဇန်နဝါရီလ) ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် (Socialist Republic of the Union of Burma) ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက သမ္မတအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်တစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

(ဒီဇင်ဘာလ) ကုလသမ္မဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဟောင်း ဦးသန့်၏ အလောင်းရန်ကုန်သို့ ရောက်လာချိန် ဦးသန့်အပေါ် အသိအမှတ်မပြုမှုကို မကျေနပ်၍ အစိုးရအားကျောင်းသားများမှဆန္ဒပြကြသည်။ ဆန္ဒပြပွဲများ၏တစ်တံတိုင်းအနေနှင့် ဦးသန့်အလောင်းအား ကျောင်းသားများမှ လုယူခဲ့ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားသမဂ္ဂအဆောက်အအုံဟောင်း ပုရပူတွင် ကျောက်တိုင်စိုက်ထူခဲ့သည်။ အစိုးရ ဆန့်ကျင်ရေး သပိတ်အား စစ်တပ်က အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းခဲ့သည်။

၁၉၈၇ ။ ငွေစက္ကူများ ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။

၁၉၈၈ ။ (မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့) ၂၆ နှစ်တာ တစ်ပါတီစနစ်စစ်တပ်ကို ကျောင်းသားထုက ဆန္ဒပြသည်။ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်တွင် စက်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားကိုဖုန်းမော်သည် စစ်တပ်မှ ပစ်ခတ်မှုကြောင့် သေဆုံးခဲ့ရသည်။

(ဩဂုတ်လ ၈ရက်နေ့) BSPP အုပ်ချုပ်မှုကို တစ်နိုင်ငံလုံးမှ အံ့တု ဆန္ဒပြခဲ့သည်။ "လေးလုံးအရေးတော်ပုံ" ဟူ၍ကျော်ကြားခဲ့သည်။ ရဲနှင့်စစ်တပ်က ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ထောင်နှစ်ချီသည့်ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြသူများ လမ်းမပေါ်တွင် သေဆုံးခဲ့ရသည်။

(စက်တင်ဘာလ ၈ရက်နေ့) ဗိုလ်ချုပ်စောမောင်စစ်အာဏာသိမ်းခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ (SLORC) အား ထူထောင်သည်။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ အများအပြားနှင့် ဒီမိုကရေစီအရေး လှုပ်ရှားသူ အများအပြား အသတ်ခံရ ဖမ်းဆီးခံကြရသည်။ နယ်စပ်သို့ တိမ်းရှောင်ခဲ့သည်။

(စက်တင်ဘာလ ၂၇ရက်နေ့) အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်အား ထူထောင်ခဲ့သည်။

(နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့) မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ် တပ်ဦးအား ထူထောင်ခဲ့သည်။

၁၉၈၉ ။ SLORC မှ မာရှယ်လော ကြေငြာခဲ့သည်။ ထောင်နှင့်ချီသော နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များအကျဉ်းချခံခဲ့ရသည်။ Burma မှ Myanmar ဟုအမည်ပြောင်းခဲ့သည်။

၁၉၉၀ ။ နှစ်၃၀အတွင်းပထမဆုံးအကြိမ်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ဦးဆောင်သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည်အပြတ်အသတ်အောင်ပွဲခံခဲ့သော်လည်း နဝတ စစ်အစိုးရက အာဏာလွှဲအပ်ရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတနိုင်ငံအမျိုးသားညွန့်ပေါင်းအစိုးရတစ်ရပ်သည်ထိုင်းနယ်စပ်တွင်စင်ပြိုင်အစိုးရတစ်ရပ်အနေနှင့်ပေါ်ပေါက်လာသည်။

၁၉၉၁ ။ နဝတစစ်အစိုးရသည် မာနယ်ပလော ထိုးစစ် စစ်ဆင်ရေးအကြီးအကျယ်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် နိဘယ်ငြိမ်းချမ်းရေးဆုရခဲ့သည်။

၁၉၉၂ ။ ဗိုလ်ချုပ်သန်းရွှေသည် ဗိုလ်ချုပ် စောမောင်နေရာအစားထိုးခဲ့ပြီး နဝတအစိုးရ ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသည်။

၁၉၉၅ ။ (ဇန်နဝါရီ) မာနယ်ပလောသည် နဝတ နှင့် DKBO တပ်ဖွဲ့များအောက် ကျရောက်ခဲ့သည်။

(မတ်လ) နဝတ နှင့် ကရင်နီတိုးတက်ရေးပါတီ (KNPP) တို့အကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ ၎င်းသဘောတူညီချက်သည် ၃ လတာသာကြာမြင့်ခဲ့သည်။

(ဇွန်) SLORC နှင့် မွန်ပြည်သစ်ပါတီ(NMSP) တို့ကြား အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

- ၁၉၉၇ ။ SLORC အား တရားဝင်ဖျက်သိမ်းပြီး၊ အာဏာရ အုပ်ချုပ်ရေးအသစ်အဖြစ် “နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ” အား ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအတွင်း (အာဆီယံ) အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာသည်။
- ၂၀၀၃ ။ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာသည်။
- ၂၀၀၄ ။ ဗိုလ်ချုပ်ခင်ညွန့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုနှင့် အဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ KNU နှင့် အစိုးရတို့ တိုက်ခိုက်မှုများရပ်စဲရန် သဘောတူညီခဲ့သည်။
- ၂၀၀၅ ။ နိုင်ငံတော်၏မြို့တော်အား နေပြည်တော်သို့ပြောင်းခဲ့သည်။
- ၂၀၀၇ ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးများဦးဆောင်ပြီး တစ်တိုင်းပြည်လုံးတွင် အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများပေါ်ပေါက်သည်။ စစ်တပ်မှ ဆန္ဒပြသူများအား ဖြိုခွင်းခဲ့သည်။
- ၂၀၀၈ ။ နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းသည် ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေခဲ့သည်။ နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းကြောင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားရေး ကပ်ဆိုက်သော ကာလကြားထဲတွင် ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်အားပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲ ကျင်းပခဲ့သည်။ ပြည်သူလူထု ၉၉ % မှ မဲပေးခဲ့ကြပြီး ၉၂.၄% သောမဲပေးသူများက ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအားထောက်ခံခဲ့သည်ဟု အစိုးရက ကြေငြာချက်ထုတ်သည်။
- ၂၀၁၀ ။ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလ နှစ်ပေါင်း ၂၀အပြီး ပထမဆုံးအကြိမ်ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပသည်။ ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (USDP) က အပြတ် အသတ် အနိုင်ရရှိခဲ့သည်ဟုထုတ်ပြန်သည်။ NLD အပါအဝင် အတိုက်အခံပါတီများမှ ရွေးကောက်ပွဲအားဆန္ဒပြကြသည်။ ရွေးကောက်ပွဲအပြီး တစ်ပတ်အကြာတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အားနေအိမ်အကျယ်ချုပ်မှ လွှတ်ပေးခဲ့သည်။
- ၂၀၁၁ ။ ဦးသိန်းစိန်က အရပ်သားအစိုးရ၏ သမ္မတသစ်အဖြစ် ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုသည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန်မှ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒဖော်ထုတ်ရေးများကို ခွင့်ပြုပေးသည့်ဥပဒေသစ်တစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ခုနှစ် အစောပိုင်း တွင် ကျင်းပမည့်ပါလီမန် ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီတွင် NLD မှ နိုင်ငံရေးပါတီသစ် အဖြစ်ပြန်လည် မှတ်ပုံတင်ခဲ့သည်။
- ၂၀၁၂ ။ လွှတ်တော်ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပသည်။ NLD သည်လစ်လပ်မဲဆန္ဒနယ် ၄၄နေရာဝင်မြိုင်ရာ ၄၃ နေရာ အနိုင်ရခဲ့သည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် လွှတ်တော်အမတ်ဖြစ်လာသည်။ အစိုးရက ပုံနှိပ်မထုတ်ဝေမီတင်ပြရသည့် ဆင်ဆာများကိုဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စာပေစိစစ်ရေးသို့ တင်ပြစရာမလို တော့ပေ။

၁၉၈၈ ခုနှစ် ကျောင်းသားသပိတ်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ကိုမိုးသီးဖွန် ပြည်နှင့်ခံရာမှပြန်လာခဲ့သည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသမ္မတဘားရက်အိုဘားမားမြန်မာနိုင်ငံသို့အလည်အပတ် လာရောက်ခဲ့သည်။ အစိုးရနှင့် တော်လှန်ရေးလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း တော်တော်များများ (KNU, CNF, KNPP, NMSP, SSPP, RCSS နှင့် SSAS) ပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၃ ။ (ဩဂုတ်လ ၅ရက်) ABSDF နှင့် ကရင်ပြည်နယ်အစိုးရတို့ ပြည်နယ်အဆင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။

(ဩဂုတ်လ ၁၀ရက်) ABSDF နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရတို့ ပဏာမ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် ၁၃ ချက်အား လက်မှတ်ရေး ထိုးခဲ့သည်။ သဘောတူညီချက်တွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်ရရန်၊ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများဆက် လက်ဆောင်ရွက်ရန်၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအတွက် လွတ်လပ်သော စောင့်ကြည့် လေ့လာရေးကော်မတီတစ်ရပ်ဖွဲ့ရန်၊ ဆက်ဆံရေးရုံးများဖွင့်လှစ်ရန်နှင့် ပြည်ထောင်စု အဆင့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲကျင်းပရန်ရက်စွဲသတ်မှတ်ရန် စသည့်အချက်များပါဝင် သည်။